

Lietuvos Respublikos Seimo *penktoji sesija*

2018 m. rugsėjo 11 d.
202 ir 203 posėdžiai

Stenogramos

111

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

TURINYS

V (RUDENS) SESIJA

2018 m. rugsėjo 11 d.

Rytinis posėdis Nr. 202

Informaciniai pranešimai	7
Seniūnų sueigos patikslintos 2018 m. rugsėjo 11 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	7
Įstatymo „Dėl Kelių eismo konvencijos ratifikavimo“ projekto Nr. XIIIIP-2398 pateikimas (R. Masiulis)	7
Vandens įstatymo Nr. VIII-474 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2383ES pateikimas (K. Navickas)	9
Statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2414 pateikimas (K. Navickas)	12
Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1592(3) priėmimo tęsinys	15
Šio įstatymo priėmimas	15
Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2393 ir Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2394 pateikimas (L. Kukuraitis)	16
Medžioklės įstatymo Nr. IX-966 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-435(3) priėmimo tęsinys	22
Šio įstatymo priėmimas	22
Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo Nr. VIII-2025 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-436(3) priėmimas	22
Šio įstatymo priėmimas	23
Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 39 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2750(2) priėmimo tęsinys	23
Šio įstatymo priėmimas	23
Informaciniai pranešimai	24
Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4758(2) svarstymo tęsinys	24
Politinių partijų įstatymo Nr. I-606 2 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2266(2) svarstymo tęsinys	26
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio politikams, valstybės tarnautojams bei politiniams procesams parlamentinio tyrimo atlikimo sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-2403 pateikimas	27
Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1167 pateikimas	27
Farmacijos įstatymo Nr. X-709 35 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1757 pateikimas (P. Urbšys)	27
Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 15, 17, 27, 33, 36, 39, 48, 57 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 65 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2453ES, Narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymo Nr. VIII-602 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2454 ir Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 19, 33, 35, 35 ¹ , 59 ¹ , 68 ¹ straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo aštuntuoju ¹ skirsniu įstatymo Nr. XIII-1408 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2455 pateikimas (A. Veryga)	31

Politinių partijų įstatymo Nr. I-606 2 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2266(2) svarstymo tęsinys	32
Seimo nario E. Gentvilo kalba (Liberalų sąjūdžio frakcijos vardu)	33
Seimo nario J. Oleko kalba	33
Seimo nario J. Sabatausko kalba (Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos vardu)	34
Seimo nario J. Razmos kalba	35
Seimo narės G. Skaistės kalba	35
Seimo nario J. Bernatonio kalba (Lietuvos socialdemokratų darbo frakcijos vardu)	36
Seimo nario N. Puteikio kalba	37

Vakarinis posėdis Nr. 203

Vyriausybės pusvalandis *Švietimo ir mokslo ministrės J. Petrauskienės pranešimas* *apie etatinį mokytojų darbo apmokėjimą*

Švietimo ir mokslo ministrės J. Petrauskienės kalba	46
Švietimo ir mokslo ministrės J. Petrauskienės atsakymai į Seimo narių klausimus	50
Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2220GR, Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 3, 11, 12, 42, 51, 53, 60, 61, 62, 63 ir 64 straipsnių pakeitimo, 73 ir 74 straipsnių pripažinimo netekusiais galios, Įstatymo papildymo 62 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2221GR, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2222GR, Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2223GR, Medicinos praktikos įstatymo Nr. I-1555 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2224GR, Viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2225GR ir Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2226GR pateikimas (R. Svetikaitė)	56
Referendumo įstatymo Nr. IX-929 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2230GR pateikimas (R. Svetikaitė)	65
Politinių partijų įstatymo Nr. I-606 2 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2266(2) svarstymo tęsinys	69
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio politikams, valstybės tarnautojams bei politiniams procesams parlamentinio tyrimo atlikimo sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-2403 pateikimo tęsinys	71
2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-868 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2470 pateikimas (V. Šapoka)	72
Energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 8, 16, 19 ¹ , 23 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 16 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2326, Gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 7, 9, 20, 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2327, Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 9, 15, 16, 56, 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2328, Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 30 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2329, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 3, 9, 26, 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2330 ir Finansinių ataskaitų audito įstatymo Nr. VIII-1227 1, 2, 9, 11, 12, 15, 23, 36, 37, 38, 53, 54, 55, 56, 58, 62, 68, 69, 73 straipsnių pakeitimo, dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo vienuoliktuoju ¹ skirsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2331 pateikimas (Ž. Vaičiūnas)	75
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio politikams, valstybės tarnautojams bei politiniams procesams parlamentinio tyrimo atlikimo sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-2403 pateikimo tęsinys (A. Širinskienė)	77

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 5, 8, 10, 13, 20, 26, 28, 29, 36, 37, 39, 54, 57 straipsnių pakeitimo ir aštuntojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2370 ir Energetikos įstatymo Nr. IX-884 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2371 pateikimas (Ž. Vaičiūnas)	83
Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1167 pateikimo tęsinys	85
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 16 d. nutarimo Nr. XIII-13 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-2522 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	86
Šio nutarimo priėmimas	86
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 16 d. nutarimo Nr. XIII-14 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-2523 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	86
Šio nutarimo priėmimas	88
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	90

SANTRUMPOS

LLRA-KŠSF	– Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
LSDDF	– Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija
LSDPF	– Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF	– Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF	– Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG	– Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF	– Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
TTF	– Frakcija „Tvarka ir teisingumas“

A	– alternatyvus teisės aktas
ES	– su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
GR	– Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas
VK	– su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimu susijęs teisės aktas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

V (RUDENS) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 202 STENOGRAMA

2018 m. rugsėjo 11 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiami kolegos, labas rytas, pradedame Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. rugsėjo 11 d. posėdį. (*Gongas*) Registruojamės.

Užsiregistravo 93 Seimo nariai.

Gerbiamieji, lygiai prieš 17 metų, rugsėjo 11-ąją, pasaulį sukaustė ir sukrėtė didžiulė tragedija – Jungtinėse Amerikos Valstijose buvo įvykdytas teroristų išpuolis. Šis barbariškas teroro aktas nusinešė 3 tūkst. amerikiečių ir kitų valstybių, taip pat ir mūsų tautiečių gyvybių, dar daugiau nei 6 tūkst. žmonių buvo sužeisti. Kviečiu pagerbti žuvusiųjų atminimą.

Tylos minutė

10.01 val.

Informaciniai pranešimai

Ačiū. Leiskite paskelbti Seimo nario J. Džiugelio pranešimą apie sprendimą atsistatydinti iš frakcijos nario pareigų.

„Aš, Seimo narys J. Džiugelis, šiuo raštu pranešu, kad nuo 2018 m. rugsėjo 10 d. atsistatydinau iš Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos nario pareigų, ir prašau mane paskirti į Mišrią Seimo narių grupę.“ Pasirašo Seimo narys J. Džiugelis.

10.02 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2018 m. rugsėjo 11 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Darbotvarkės tvirtinimas. Ar galime bendru sutarimu pritarti? Seniūnų sueiga ryte pritarė. (*Balsai salėje*) Darbotvarkę. K. Mažeika bėga prie mikrofono.

K. MAŽEIKA (LVŽSF). Gerbiamas Pirmininke, ištis noriu dėl darbotvarkės 1-3a klausimo, t. y. dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo. Frakcijos vardu prašau išbraukti iš darbotvarkės, nes labai daug klausimų kilo frakcijai.

PIRMININKAS. Ačiū. Daugiau pasiūlymų? Nėra. Ar reikia balsuoti dėl K. Mažeikos pasiūlymo? (*Šurmulyš salėje*) A. Navickas. Prašau.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Aš tik norėjau pasitikslinti. Prie rezervinių klausimų yra dėl komiteto sudėties pakeitimo, bet jį mes tuščią turime. Ar čia mes gausime, koks jis bus?

PIRMININKAS. Taip, gausite. Dar laukiame frakcijų teikimų.

Dėl K. Mažeikos pasiūlymo. Galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Ačiū, pritarta.

Visą darbotvarkę taip pat galime patvirtinti bendru sutarimu. (*Balsai salėje*) Balsuojame. Gerai, balsuojame.

Balsavo 96 Seimo nariai: už – 84, prieš – 2, susilaikė 10 Seimo narių. Darbotvarkė patvirtinta.

10.04 val.

Įstatymo „Dėl Kelių eismo konvencijos ratifikavimo“ projektas Nr. XIIIIP-2398 (*pateikimas*)

Darbotvarkės 1-2 klausimas – įstatymo „Dėl Kelių eismo konvencijos ratifikavimo“ projektas Nr. XIIIIP-2398. Pranešėjas – ministras R. Masiulis.

R. MASIULIS. Gerbiamas Pirmininke, gerbiami Seimo nariai, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Kelių eismo konvencijos ratifikavimo“ projekto tikslas yra ratifikuoti Kelių eismo konvenciją, kuri buvo sudaryta 1949 metais Ženevoje (toliau bus vadinama Ženevos konvencija), siekiant užtikrinti, kad Lietuvos Respublikoje išduotus vairuotojų pažymėjimus pripažintų šalys, kurios ratifikavo tik Ženevos konvenciją. Mes 1991 metais esame ratifikavę Vienos konvenciją, 1968 metų Vienos konvenciją dėl kelių eismo, bet nesame ratifikavę iki šiol kad ir ankstesnės, bet Ženevos konvencijos.

Dėl tos priežasties mūsų vairuotojų pažymėjimai automatiškai galioja tik Vienos konvencijos šalyse, o Ženevos konvencijos šalyse turi galioti arba pagal dvišalį susitarimą, nors tokių šalių yra 54, arba tos šalys savo nacionaliniuose reglamentavimuose turi numatyti tokią galimybę, kad Vienos konvencijos šalių teisės galiotų. Pavyzdžiui, kad mūsų išduodamos teisės galiotų Japonijoje, daug metų dirbdami su Japonija supratome, kad tai gana sudėtinga procedūra, ir dėl to siūlome vienu kartu patvirtinti Ženevos konvenciją ir tokiu būdu išvengti visų dviprasmybių, susijusių su teisių galiojimu. Tuomet tokiose šalyse kaip Japonija, Jungtinės Amerikos Valstijos, Tailandas, Naujoji Zelandija visiškai teisiškai, be jokių kabliukų, galios mūsų teisės ir nereikės sudarinėti dvišalių susitarimų su 54 šalimis.

Tai techninis klausimas, tikrai palengvinantis mūsų gyventojų keliavimą. Manau, tai reikėtų padaryti. Siūlyčiau pritarti.

PIRMININKAS. Jūsų paklausti nori Seimo narys K. Starkevičius. Ruošiasi A. Skardžius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, norėčiau vis dėlto daugiau motyvų, kodėl iki šiol nuo 1991 metų veikia ši sistema, kaip jūs sakote, su atskiromis šalimis ir buvo, ir nebuvo dvišalių susitarimų, tačiau kodėl nebuvo vis dėlto priimta? Ar ankstesni ministrai turėjo tam tikrų kažkokių matymų, kad neskubėjo, ar paprasčiausiai buvo pamiršta ir niekas nekėlė šio klausimo, ir tos mūsų mašinos taip ir važinėjo su tam tikromis kliūtėmis po pasaulį?

R. MASIULIS. Man sunku atsakyti, kas buvo anksčiau. Bet tikėtina, kad tiesiog auga, labai stipriai auga srautas lietuvių, keliaujančių užsienyje ir vairuojančių automobilius. Pirmiausia mes bandėme eiti per dvišalius susitarimus, pavyzdžiui, su Japonija. Bijau dabar suklysti, bet, atrodo, jau 10 metų yra dirbama dėl teisių įteisinimo, kol japonai galiausiai pasakė, gal bus paprasčiau, jūs ratifikuokite Ženevos konvenciją ir baigsis visi tie klausimai. Manau, tiesiog gyvenimas priverė, vis daugiau reikia. Net ir tokiose šalyse kaip Naujoji Zelandija lietuviams pasidarė aktualu, prieš 10–15 metų nebuvo aktualu. Tiesiog gyvenimas priverė.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Skardžius. Ruošiasi J. Olekas.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Išties, ministre, ar čia jau būtų galutinis sąrašas, ar dar yra valstybių, kurios dar būtų už brūkšnio, parašėse likusios? Ar čia jau būtų paskutinės įrašytos valstybės, su kuriomis dar nėra sutarčių?

R. MASIULIS. Tikėtina, kad būtų paskutinės. Aš dabar neatsakysiu, ar yra tokių šalių, kurios nėra ratifikavusios nei tos, nei tos, bet iš mums aktualių šitų 54 šalių jau būtų visos, kurios mums yra aktualios.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Olekas. Ruošiasi K. Masiulis.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiamas ministre, pritardamas ratifikavimui aš vis tiek noriu patikslinti. Pagal mūsų tvarkas jau dabar lyg ir kalbame apie tai, kad apskritai nereikia vairuotojo pažymėjimo. Ar tai bus ir tose šalyse? Ar japonas supras tą lietuvišką vairuotojo pažymėjimą, kuriame nėra vieno žodelio nėra kita kalba kaip lietuvių, kuo aš didžiuojusi ir džiaugiuosi, kad mes saugome savo kalbą, bet kaip tai praktiškai veiks, ar užteks to pažymėjimo, kurį šiandien turi Lietuvos vairuotojai ir naudoja visoje Europoje?

R. MASIULIS. Gal aš pasitiksliu ir jums atsakysiu. Dabar, man atrodo, turėtų užtekti, bet man reikia pasitiksliinti, kad teisiškai atsakyčiau teisingai.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys K. Masiulis. Ruošiasi R. J. Dagys.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, gal ir pakartosiu, bet vis dėlto pasiteirausiu dar kartą. Kokios kliūtys trukdė iki šiol tai padaryti? Ar kainuoja tas ratifikavimas, ar mums reikės kam nors mokėti? Kadangi per mano politinę karjerą, per tas tris kadencijas, kiek čia dirbu, man

jau gal kokie du, trys piliečiai raštu skundėsi, o aš – ministrams, ne jums, bet ankstesniems ministrams rašydavau ir klausdavau, kodėl neratifikuota Ženevos konvencija, nes ji... Tarkime, Tailandė važiavo, buvo sustabdyti, nubausti ir panašiai dėl to, kad važiavo atseit neturėdami teisės vairuoti. O reikalas tas, kad tik konvenciją reikėtų valstybei ratifikuoti, o piliečiai kenčia, moka baudas ir panašiai, kai kur net uždaromi į areštinę kuriam laikui. Kas gi trukdė iki šiolei tai padaryti?

R. MASIULIS. Man tikrai sunku pasakyti, kas trukdė padaryti. Galiu tik pakartoti, kad Lietuva bandė eiti dvišalių susitarimų keliu, kalbėjo su kitomis šalimis, kurioms aktualu. Jeigu mūsų piliečiai kreipdavosi, kad jiems yra aktualu Naujojoje Zelandijoje, Japonijoje, su tomis šalimis tiesiai būdavo kalbama. Kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, tokiose kaip Jungtinės Amerikos Valstijos, mūsų piliečiai keliauja, problemų neturi, nors, teisiškai pasižiūrėjus, teisinis galiojimas yra ant ribos. Jau daugiau čia yra amerikiečių nuolaidos, kad jie tai taiko. Manau, kad tiesiog gyvenimas privertė vis daugiau tų žmonių... Anksčiau tiesiog mažiau keliaudavo žmonės. Ratifikavimas nėra sudėtingas, tad tikrai nemanau, kad kokių nors realių kliūčių buvo. Daugiau gyvenimas privertė.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, kaip visada dvišaliai santykiai. Šiuo atveju, nors tai yra konvencija, apimanti tam tikrus specifinius dalykus, kuriuos savus turi kiekviena valstybė, identišku šimtu procentų sistemų nebūna. Kiekviena valstybė turi savo kokių nors niuansų. Ar mes, Lietuva, kokias nors papildomas išlygas ar pastabas esame prie to pateikę, ar mes tik primame visas šias žaidimo taisykles be išlygų nulinį variantą, be savo kokių nors pageidavimų?

R. MASIULIS. Ačiū už klausimą. Kaip aš buvau informuotas, pas mus jau viskas veikia, kas tinkama šiai konvencijai. Tai bus nesudėtingas dalykas įgyvendinti.

PIRMININKAS. Ačiū. Daugiau klausti neužsirašė. Dėkojame ministrui už pateikimą. Dėl motyvų užsirašė Seimo narys. Motyvai už – K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš labai raginu pritarti šiai konvencijai, šiam ratifikavimui. Seimo Pirmininką kviesčiau, jei nėra kliūčių, ypatingos skubos tvarka tai padaryti, nes galbūt ir dabar kur nors Tailandė žmogus vargsta aiškindamasis dėl to, kad jis išsinuomojo automobilį, važiavo, o ten leidžia išsinuomoti, bet paskui baudą reikia mokėti, kai sustabdo policija. O ten tikrina, ir dažnai. Ir kitur yra tokių nemenkų problemų. Aš sakyčiau, labai geras žingsnis, labai naudingas piliečiams ir nesukeliantis kokių nors pasekmių. Kodėl mums reikėtų tai vilkinti? Gal galima padaryti greičiau? Pritarkime, juo labiau kad rytmetis, yra daugybė kolegų.

PIRMININKAS. Ačiū. Balsuojame po pateikimo.

Balsavo 107 Seimo nariai: už – 107, prieš ir susilaikiusių nėra. Po pateikimo pritarta. Siūlomas pagrindinis komitetas – Užsienio reikalų komitetas, galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta. Ir siūloma svarstyti rugsėjo 27 dieną. Galime pritarti? D. Kepenis.

D. KEPENIS (LVŽSF). Prašau mano balsą įskaityti, nes kažkodėl neveikia mygtukas.

PIRMININKAS. D. Kepenis balsavo už. Galime pritarti svarstyimo datai bendru sutarimu? Ačiū, pritarta 27 dienai.

10.15 val.

Vandens įstatymo Nr. VIII-474 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2383ES (pateikimas)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Vandens įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2383. Pranešėjas – aplinkos ministras K. Navickas. (*Balsai salėje*)

Kolegos, Geriamojo vandens įstatymo projektą išbraukėme, tai viskas pakeliama aukštn.

K. NAVICKAS. Laba diena, gerbiamos Seimo narės, gerbiami Seimo nariai. Teikiu Vandens įstatymo projektą, kuriame iš esmės yra keli dalykai. Tobulinamas vandens ir vandens telkinių naudojimo ir apsaugos teisinis reglamentavimas, siekiant užtikrinti geresnę paviršinių ir požeminių vandens telkinių būklę ir ją išsaugoti, užtikrinti darnų vandens telkinių naudojimą. Įstatymo projekto uždaviniais siekiama nustatyti paviršinių vandens telkinių tvarkymo, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių įrengimo ir naudojimo, upių ir ežerų reguliavimo, važiavimo transporto priemonėmis paviršinių vandens telkinių ledu ar dugnu reikalavimus. Pakeitimai yra

daromi tam, kad iš esmės dabar įstatyme galiojančios nuostatos yra arba pasenusios, arba neaktualios, arba dėl technologinių pasikeitimų atsiranda naujų priemonių. Siūlomi tokie keli esminiai pakeitimai. Kitaip apibrėžiama nuosavybės teisė į paviršinius vandens telkinius. Iki šiol galiojanti nuostata yra, kad valstybės išskirtinė nuosavybė yra ežerai, didesni negu 50 hektarų, ar upės, kurių baseino plotas yra didesnis negu 50 kilometrų. Įstatymu siūloma: jeigu iki įstatymo įsigaliojimo, iki 2019 m. lapkričio 1 d., vandens telkiniai nėra įgyti privačios nuosavybės, jie pagal nutylėjimo nuostatą atitenka valstybės naudai. Kitame punkte siūloma nustatyti veiklas, kurias vykdant leidžiama reguliuoti (tvenkti (patvenkti) ir kitais būdais keisti vandens lygį, gylį) upes ir ežerus. Siūloma Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai suteikti įgaliojimus nustatyti kriterijus, kada upių ir ežerų reguliavimo darbai ir (arba) priemonės gali būti vykdomos tik tais atvejais, kai jų vykdymas įtrauktas į upių baseinų rajono valdymo dokumentus, kuriuos tvirtina Vyriausybė. Siūloma įtvirtinti nuostatas, užtikrinančias ES direktyvos 2000/60/EB reikalavimus.

Paviršinių vandens telkinių tvarkymas. Šiame straipsnyje siūloma suteikti įgaliojimus aplinkos ministrui nustatyti aplinkosauginius paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimus, apibrėžiant esmines tokių reikalavimų nuostatas įstatymų lygmeniu. Atsižvelgiant į tai, kad paviršinių vandens telkinių tvarkymo didesnės apimties projektų rengimas susijęs su biologiniais, inžineriniais, cheminiais ir kitais tyrimais ir tyrimų duomenų interpretavimu, o jų vykdymas gali lemti paviršinių vandens telkinių ekosistemas ir, esant netinkamam projektavimui, pabloginti paviršinių vandens telkinių būklę. Taip pat siūloma nustatyti atitinkamus kvalifikacinius reikalavimus asmenims, rengiantiems paviršinių vandens telkinių tvarkymo projektus.

Plaukiojimo priemonių naudojimą taip pat siūloma apibrėžti. Siekiant užtikrinti, kad vandens telkiniai būtų apsaugoti nuo neigiamo plūduriuojančių priemonių poveikio vandens telkiniams, siūloma nustatyti, kad tokių priemonių statymas (švartavimas) būtų nustatomas teritorijų planavimo dokumentuose ir aplinkos ministrui būtų suteikti įgaliojimai nustatyti aplinkosauginius reikalavimus plūduriuojančių priemonių įrengimui ir naudojimui. Taip pat palikti įgaliojimus aplinkos ministrui nustatyti aplinkosaugos sąlygas plaukioti vandens telkiniuose priemonėmis... nustatyti sąlygas, kuriuose vandens telkiniuose galima plaukioti motorinėmis vandens transporto priemonėmis. Taip pat siūloma suderinti su Administracinių nusižengimų kodeksu priemones, kuomet yra vertinamas pažeidimas važinėjant ledu arba telkinių dugnu.

Dirbtinių nepratekamų vandens telkinių ar tvenkinių įrengimas ir naudojimas. Siūloma suteikti įgaliojimus aplinkos ministrui nustatyti tvenkinių įrengimo, ežerų patvenkimo ir kitokio paviršinio vandens telkinių naudojimo ir priežiūros reikalavimus, apibrėžiant esmines tokių reikalavimų nuostatas įstatymo lygmeniu, ir sunykusių ar panaikintų tvenkinių pripažinimo nepaviršiniais vandens telkiniais tvarką.

Iš esmės kai kurie pakeitimai yra perkelti taip pat jau į Seimui pateiktą ir Seimo komitetuose svarstomą Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą. Jie yra suderinti, ir siūlome įstatymų projektams pritarti po pateikimo. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų paklausti nori Seimo narys E. Pupinis. Ruošiasi S. Gentvilas.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas ministre, daugiau norėčiau paklausti apie 25 straipsnį, ten, kur yra kalbama apie ministro galias reguliuojant apskaitas, ataskaitas ir panašiai. Ar ministerija pastaruoju metu nesiruošia keisti tvarkų, nes yra visokių kalbų, kad galbūt apskaita bus griežtinama, kas reikalaus nemažai sąnaudų, ypač smulkesnių ūkininkų, ir t. t.? Ačiū.

K. NAVICKAS. Pirmiausia ačiū už klausimą. 25 straipsnyje siūloma nustatyti ūkio subjektus, kuriems privaloma vykdyti išgaunamo vandens ir nuotekų išleidimo apskaitą, teikti ataskaitas. Tai iš esmės tokių... Taip, keisis, jūs teisis, ta tvarka keisis. Yra planuojama, kad vandens paėmimas... kurie naudos vandens daugiau negu 50 kubų per parą, tokiems vandens naudotojams bus prievolė turėti apskaitos prietaisus. Bet noriu pasakyti, kad tokių ūkio subjektų yra labai nedidelis kiekis, skaičius.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys S. Gentvilas. Ruošiasi J. Olekas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas ministre, norėjau paklausti konkrečiai dėl įstatymo 4 straipnio ir siekio, ko siekia iš tikrųjų Aplinkos ministerija ir kas ateina čia per doktrina? Iš esmės valstybinės reikšmės telkiniais paskelbiami visi ežerai, upės ir juose įrengti tvenkiniai ir valstybė nusi-

mato pirmumo teisę išpirkti juos. Tai reiškia, kad iš esmės visi Lietuvoje vandens telkiniai daugiau mažiau, jeigu tai nėra *prūdas*, iškastas asmeniniame kieme, bus anksčiau ar vėliau nacionalizuoti. Ir nacionalizuoti jie bus už vidutinę rinkos kainą, kuri nebūtinai yra tikroji kaina arba pirminė kaina ir gali būti žymiai mažesnė.

Klausimas jums: ar čia įvedama tokia doktrina, kad valstybėje visi vandens telkiniai bus grąžinami į valstybės rankas, nes iš esmės valstybė numato, kad jie bus valstybinės reikšmės ir valstybė bus pirmoji, kuri supirkinės juos?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Aš pirmiausiai kategoriškai nesutinku su jūsų teiginiu, kad tai bus nacionalizavimas, nes aš dar kartą pabrėžiu, kad tie vandens telkiniai, kurie yra jau dabar arba iki įstatymo įsigaliojimo dienos bus privačios nuosavybės, jie ir lieka privačios nuosavybės. O iš tikrųjų tai yra vertybinė nuostata, kad vandens telkiniai, kaip ir kiti gamtos ištekliai, turėtų būti valstybės valdomi. Ir iki šiol, kaip sakiau, pagal šiandien galiojančią nuostatą valstybiniai ežerai gali būti, jeigu jie yra didesni nei 50 hektarų, bet kai kuriais atvejais ežerai, jų gamtinė vertė, jų ekosisteminė vertė gali būti daug vertingesnė nepriklausomai nuo jų ploto, tai mes manome, kad valstybė turėtų ir galėtų tokius vandens telkinius turėti kaip savo nuosavybę.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Olekas. Ruošiasi A. Sysas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiamas ministre, ar jūs susipažinęs su Teisės departamento išvadomis, kurių čia yra gana gausu. Viena iš jų, toks didesnis skyrelis, penktas, dėl konstitucinių nuosavybės teisių apribojimo ir teiginiai, kad galbūt net prieštarauja Konstitucijai. Kaip jūs galėtumėte paaiškinti šią Teisės departamento išvadą? Ačiū už atsakymą.

K. NAVICKAS. Ačiū jums už klausimą. Iš tikrųjų aš sakau, kad mūsų įstatymo projekte, ministerijos pateiktame projekte, nenumatomos tokios prievolės kaip nacionalizavimas ar paėmimas, ar privalomas išpirkimas iš privataus savininko. Šiuo atveju mes nematome prieštaravimo Konstitucijai. Tačiau tai yra pateikimas, tie dalykai bus svarstomi Seimo komitetuose ir tikrai papildomą informaciją pateiksime svarstymo metu.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Sysas. Ruošiasi V. Gailius.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, Pirmininke. Gerbiamasis ministre, matau, kad įstatymas įsigalios tik 2019 m. lapkričio 1 d. Gal galėtumėte paaiškinti, kodėl taip toli nukeliame jo įsigaliojimą, nes įstatyme yra tokių dalykų, kurie... turbūt suprantame, kad tvarką reikėtų keisti anksčiau. Tai yra siurblinės, kurios žaloja žuvis, o jų įsigaliojimas irgi lapkričio 1 dieną. Ar nebūtų galima tam tikrus dalykus pagreitinėti, kad gyvoji gamta nuo tokių įrenginių paprasčiausiai nekentėtų? Ačiū.

K. NAVICKAS. Labai ačiū už iš tikrųjų net ne klausimą, o pasiūlymą. Aš manau, kad svarstymo metu bus galima, aš manau, ar Seimo nariai, ar komitetas galės pateikti tokį pasiūlymą. Aš pritarčiau tam, kad kai kurios įstatymo nuostatos galėtų įsigalioti anksčiau. Dėl kai kurių reikia ilgesnio pasirengimo termino, buvo bendra logika, galvota, kad tegul būna daugiau laiko pasirengti tinkamai. Bet aš pritariu tam, ką jūs sakote. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys V. Gailius. Ruošiasi J. Narkevičius.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū, gerbiamas Seimo Pirmininke. Iš esmės pradžioje J. Oleko klausimą, nes Teisės departamentas aiškiai nurodė, kad svarstyтина, ar projektu siūlomas teisinis reguliavimas atitinka Konstitucinio Teismo nutarimuose suformuotą nuosavybės neliečiamumo, nuosavybės teisių apsaugos doktriną. Iš tikrųjų šis klausimas nebuvo svarstomas Teisės komitete. Be jokios abejonės, tai klausimas ne jums, o Seimo Teisės departamentui ir Seimo kanceliarijai bei Seimo valdybai, kodėl Teisės ir teisėtvarkos komitete šis klausimas nesvarstytas, juolab kad gali būti ir priėmimo, ir svarstymo stadijoje vėlgi tas pats prieštaravimas. Tai dirbsime galimai į šiuokščių dėžę.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Kaip ir sakau, tai yra pateikimas. Jeigu kyla... Mes nematome to prieštaravimo, nes nėra numatyta jokių prievartinių veiksmų išpirkti ar paimti, ar kaip nors apriboti privačią nuosavybę. Jeigu yra aplinkybių, kurios paaiškėja diskusijų metu, tai yra visa procedūra iki įstatymo priėmimo. Mes tikrai siūlome jį priimti ir svarstyti, o svarstymo metu į tai atsižvelgti.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Narkevičius. Ruošiasi G. Kindurys.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Labai ačiū. Šuliniai ir kiti vandens paėmimo būdai. Ar yra kokių pakeitimų, ribojančių iki šiol galiojančias teises dėl jau esamų iškastų, ir ar numatoma jūsų pakeitimuose dėl norimų iškasti naujų šulinių? Toks klausimas.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Ne, su šuliniais nesiejamas šitas įstatymas. Požeminio vandens įstatymas yra susijęs su brėžiniais, bet yra pateiktas kitas įstatymas. Jisai dabar svarstomas komitetuose. Šitame įstatyme kalbama apie paviršinius vandens telkinius: ežerus, upes.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys G. Kindurys. Ruošiasi V. Ažuolas.

G. KINDURYS (LVŽSF). Ačiū. Gerbiamasis ministre, jūs minėjote, kad tie vandens telkiniai, kurie nebus privatizuoti iki lapkričio 1 dienos, taps valstybinės reikšmės, valstybiniai. Bet dabar reforma dar nebaigta, gal vyksta kokie nors teisminiai ginčai, žmonės dokumentų laukia. Kaip šiuo atveju, jeigu po lapkričio 1 dienos žmogus ar institucija bus nesutvarkiusi nuosavybės dokumentų ir tas telkinys taps valstybinės reikšmės? Gal reikia kokių nors įstatymo projekto išlygų šiuo atveju?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Aš dabar nesu tikras dėl to atsakymo, bet tai, ką aš žinau, pats atsakydamas tai noriu pasakyti. Jeigu yra pateikta pretenzija dėl vandens telkinio ir vyksta kažkokie ginčai, tai toks telkinys automatiškai neturėtų patekti į valstybės valdomus vandens telkinius.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Minėjote, kad tam tikras reguliavimas pasikeis tiems, kurie vartoja daugiau kaip 50 kubų vandens per parą. Sakykime, pavyzdys žemės ūkiai, kurie turi laistymo sistemas. Kaip pasikeis situacija tų, kurie turi nuosavus ežerus, grėžinius? Atsirastis mokestis ar kažkas?

K. NAVICKAS. Mokestis nenumatomas, šios įstatymo nuostatos grėžinius eliminuoja, čia yra kito įstatymo – Žemės gelmių, jis jau pateiktas. Čia kalbama apie paviršinius vandens telkinius, t. y. arba tvenkinius, arba ežerus, arba upes. Mokestis nėra numatytas, yra numatyta tik apskaita ir ataskaitos už vandens suvartojimą. Bet, kaip ir sakiau, dar kartą noriu pabrėžti, tai yra pateikimo stadija ir visi pasiūlymai vertinami. Jeigu kažko atsiranda, kaip jūs sakote, nuogastavimų, aš noriu užbėgti už akių, tai yra dar daugelis... dalykams spręsti.

PIRMININKAS. Ačiū, daugiau klausti norinčių neužsirašė. Motyvai. Dėl motyvų prieš užsirašė Seimo narys S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju. Gerbiamas Seimo Pirmininke, vis dėlto atkreipsiu dėmesį į šito įstatymo svarstymo komplikuotumą, nes gali jau priėmimo stadijoje paaiškėti, kad jis tikrai prieštarauja Konstitucijai. Teisės departamentas aiškiai parašė ir tai turėjo būti apsvastyta Teisės ir teisėtvarkos komitete. Ir nebūtų komitetas išivėlęs į tolesnį svarstymą, jeigu būtų pasakyta apie tai. Bet iš principo šitas įstatymas skelbia tai, kad beveik visi paviršiniai Lietuvos telkiniai, beveik visi, pataps valstybinės reikšmės. Tą irgi akcentuoja Teisės departamentas, sako, būtinumas, apibrėžtumas, yra neapibrėžta, kodėl yra būtinybė. Daugelio telkinių, kurie taps valstybinės reikšmės, išpirkimas bus rinkos kaina, kuri yra mažesnė už... Visuotinio vertinimo kaina gali būti mažesnė negu rinkos arba tikroji pirkimo kaina. Ir valstybė iš esmės turi pirmą ranką ir tą ministras pateikė, atsakė į klausimą, kad, taip, valstybė turi norą susigrąžinti privačius vandens telkinius į savo rankas. Kokiu tikslu yra tai daroma, tai nėra pagrįsta.

Antrasis dalykas, kad yra dar labiau apsunkinami Lietuvoje užtvenkimai ir tvenkimai, ką gerbiamieji kolegos kalbėjo. Dabar yra nustatyta poveikio aplinkai vertinimo tvarka, ten galima nustatyti apribojimus, dar ką nors, bet čia iš esmės dar labiau apsunkinama telkinių statyba. Man šitas įstatymas, atrodo, neturi aiškaus tikslo, kaip tik dar labiau sustiprinti Aplinkos ministerijos žabtus, rankas ir žnyples aplink privačius telkinius.

PIRMININKAS. Ačiū. Balsuojame po pateikimo.

Balsavo 102 Seimo nariai: už – 68, prieš – 8, susilaikė 26 Seimo nariai. Pritarta po pateikimo. Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis – Aplinkos apsaugos komitetas, kaip papildomas – Kaimo reikalų komitetas. Galime pritarti bendru sutarimu dėl komitetų parinkimo? Ačiū, pritarta. Siūloma svarstyti gruodžio 11 dieną. Ir šiai datai pritariame bendru sutarimu. Ačiū.

10.34 val.

Statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2414 (pateikimas)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – Statybos įstatymo 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2414. Pranešėjas – taip pat ministras K. Navickas. Pateikimas.

K. NAVICKAS. Dar kartą sveiki. Teikiame Statybos įstatymo pakeitimo įstatymą, kurio esmė yra atverti duomenis visuomenei. Ir dabar apie jį truputį išsamiau.

Šiuo metu informacijos gavimas apie vykdomą statybą yra sudėtingas ir ilgai trunkantis procesas. Tai apsunkina galimybes visuomenei, asmenims ginti savo teisėtus interesus ir viešuosius interesus.

Numatoma, kad statybą leidžiantis dokumentas laikomas išduotu ir galiojančiu, kai apie jo išdavimą informuojama visuomenė, t. y. paskelbiama informacinėje sistemoje „Infostatyba“. Nustatoma, kokie duomenys ir dokumentai gali būti viešinami, kokius dokumentus viešinti draudžiama. Viešinimas užbaigiamas praėjus vieniems metams po statinio užbaigimo. Atsižvelgiant į tai, kad iš Statybos įstatymo 27 straipsnio 15 dalyje siūlomų viešinti projekto ir statinio duomenų negalima įvertinti statinio architektūros, statinio vietos sklype ir kitų visuomenei svarbių dalykų, siūloma naujų statinių statybos, esamų statinių rekonstravimo, atnaujinimo (modernizavimo), statinių ar jų dalių paskirties keitimo atveju viešinti ir statinio projektą, kai statinio projektas susideda iš kelių dalių, bendrąją, architektūrinę, kultūros paveldo ir kultūros paveldo tvarkymo...

Siūlome šio įstatymo pakeitimo įstatymą priimti svarstyti.

PIRMININKAS. Jūsų paklausti nori keletas Seimo narių. Pirmasis užsirašė Seimo narys S. Gentvilas. Ruošiasi J. Varžgalys.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas ministre, viešumas yra labai svarbu. Nuėję į „Infostatybos“ puslapį gyventojai vis dar negali aiškiai susipažinti su greta jų namo statomu objektu. Atskiras viešinimas ir iniciatyvos yra sveikintinos. Bet aš norėjau paklausti dėl papildomos galimybės gyventojams kreiptis į teismą ginant viešinimo interesą. Ar jūs nemanote, kad tai bus perteklinė našta teismams, nes derinančios institucijos, o jų yra begalė, šiuo metu derinimo procese jau turėtų profesionaliai įvertinti atitikimus tiek gyvenimo kokybės normoms, aplinkosauginiams reglamentams, kultūros paveldo, teritorijos planavimo dokumentams. Ar toks gyventojų įterpimas, kad jie papildomai galės kreiptis į teismus, neužgaisins statybų? Mes matome, kad iš esmės eina tu tuo keliu.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Aš tikrai taip nemanau, nes žala vystytojui ir atsilikimas nuo statybų termino dabartinėmis sąlygomis, kai prasideda statybos ir prasideda teismai, yra daug didesnė. Dėl to reikia sudaryti tas galimybes neprasidėjus toms intensyvioms investicijoms. Aš manau, jūs pats žinote iš visų rezonansinių atvejų, visuomenė vienaip ar kitaip dalyvauja, įsijungia. Mūsų supratimu, kuo anksčiau apie tai bus sužinoma ir kuo anksčiau bus žinomos detalės, projektiniai sprendimai, tai tik turėtų prisidėti prie statybos sektoriaus vystymo, o ne atvirkščiai, ir juo labiau tos pačios demokratijos, pilietinės visuomenės, o tai irgi yra vienas iš mūsų siekių.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Varžgalys. Ruošiasi M. Majauskas.

J. VARŽGALYS (LVŽSF). Gerbiamas ministre, kalbant apie patvenkimą, užtvankas, anksčiau užteko PAV'o arba Vyriausybės nutarimo, arba nuosavybę patvirtinančių dokumentų. Dabar jau reikės atskiros Vyriausybės nutarimo. Ar jums neatrodo, kad mes per daug griežtiname sąlygas? Juk yra užtvankų, kurios buvo statytos dar net XVIII amžiuje. Yra išlikę pamatai, yra išlikę nuosavybės dokumentai. O mes dabar sąlygas tik griežtiname, griežtiname. Juk visi puikiai suprantame, kad patvenktos upės – tai yra upių valymas. Visos sąnašos suplaukia į tuos patvenktus telkinius. Yra nustatytos sąlygos, kad kas dešimt metų tuos tvenkinius reikia valyti, o mes čia tik sąlygas griežtiname, griežtiname, griežtiname.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Jūsų klausimas buvo dėl prieš tai mano teikto įstatymo projekto. Šis įstatymas yra ne to turinio, ko jūs dabar paklausėte.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys M. Majauskas. Ruošiasi J. Olekas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, iš tiesų teisinga iniciatyva. Aišku, ji didins biurokratiją, bet ji leis gyventojams geriau susipažinti su vykdomais projektais ir apsaugoti tiek istorinį paveldą, tiek jų pačių interesus. Deja, šiandien mes matome, kad net ir tais atvejais, kai gyventojai yra supažindinami su vystomais projektais (kalbėkime apie Misionierių ar Pilypo ir Jokūbo bažnyčių projektus), tais atvejais, kai jie reaguoja, sulaukia labai griežto atsako. Šiandien mes matome ir teisinių ieškinių prieš visuomenininkus, kurie išreiškia pilietišką poziciją. Ar yra kokių nors ketinimų ne tik skaidrinti viešinimą, bet ir apsaugoti tuos aktyvius piliečius, kurie siekia apsaugoti Vilniaus senamiestį nuo galimai neteisėtos plėtros?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Aš tik mažą repliką, jeigu jūs leisite, jums pasakysiu. Tai nedidins biurokratijos, nes, vienaip ar kitaip, pagal įstatus jie tuos dokumentus pateikia. Čia klausimas tik tas, kiek juos atveria, nes toje pačioje sistemoje jie yra, čia tik jų atvėrimo klausimas. Aš nepriimčiau jūsų pastabos, kad tai didins biurokratiją.

O dėl antro – iš tikrųjų labai teisingas klausimas. Aš asmeniškai taip pat galvoju kaip ir jūs, kad piliečiai, visuomenės atstovai neturėtų būti gąsdinami ir prispaudžiami, jeigu jie gina viešąjį interesą. Tai yra labiau, na, neatsiribojant nuo atsakomybės, aišku, Teisingumo ministerijos, bet mes apie tai... Aš tikrai inicijuosiu apie tai pokalbį ir manau, kad bus pasiūlymų iš Vyriausybės pusės.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Olekas. Ruošiasi J. Liesys.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiamas ministre, aš noriu pasitikslinti dėl Teisės departamento pastabų, nurodančių, kad įstatymo projektas turi būti logiškas, nuoseklus ir glaustas. Jie teikia pastabą dėl jūsų tikslų pasikartojimo. Ar jūs sutiktumėte, kad juos reikėtų išbraukti ir palikti taip, kaip Teisės departamentas sako, kad būtų aiškiau, pritariant tai bendrai nuostatai, ką jūs sakote dėl viešinimo.

K. NAVICKAS. Svarstymo metu į tai atsižvelgsime, kaip ir sakiau.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Liesys. Ruošiasi A. Stančikas.

J. LIESYS (LSF). Ačiū gerbiamam Pirmininkui. Mano klausimas būtų iš dviejų dalių. Visų pirma, ar mes ne daug... tiek daug statome barjerų, kad žmonės negalėtų statyti, o tikrai dokumentus tvarkytų. Vienas dalykas – A klasės statybos įvedimas regionuose. Jau kiek kainuoja statybinės medžiagos, kiek kainuoja dokumentacija, kad žmogus praranda trečdalį namo kainos vien tik tvarkydamas šiuos reikalavimus. Tai regionuose mes apskritai neleidžiame žmonėms kurtis, nes A klasės yra labai dideli reikalavimai. O čia dabar dar tiek daug tikrintojų. Sakykite, ar nebus taip, kad devynios auklės, o vaikas be nosies?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Dėl A klasės – čia ne šio įstatymo pakeitimo turinys. Mes iš tikrųjų kai kuriuos pakeitimus siūlysim, t. y. lengvinsime. Jūs teisingai pastebėjote: matome, kad kaimiškose vietovėse yra prasmės tam tikroms medžiagoms netaikyti, t. y. skatinti tam tikras vietines medžiagas naudoti, bet čia ne šio įstatymo pakeitimų turinys.

Aš tikrai nesutinku, ką jūs sakote, kad čia atsiras papildomas derinimas ar, kaip ponas M. Majuskas sakė, biurokratinė našta. Šitie dokumentai *de facto* yra pateikiami taip ar taip į tą sistemą. Kas yra šito įstatymo pakeitimas? Duomenys yra atveriami visuomenei anksčiau, negu atvažiavo statybos technika į statybos aikštelę, kad nekiltų *kipišas*, kai prasideda investicijos, kai prasideda žemės darbai. Investuotojui taip pat yra nuostolis, jeigu stabdomi darbai. Čia tik tokia pakeitimo esmė, kad suinteresuoti žmonės, ypač kaimynai, gautų išsamią informaciją dar neprasidėjus statybos darbams.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Stančikas. Ruošiasi V. Ažuolas.

A. STANČIKAS (LVŽSF). Gerbiamas ministre, iš tikrųjų iš jūsų jau atsakymų... Kalbant dėl viešumo, tarsi baigiate jau įtikinti, kad to įstatymo tikrai reikia. Tačiau man kyla abejonių. Šiuo atveju ta biurokratinė našta, kuri kaip visada perkeliama statybas organizuojantiems arba turintiems tikslą ką nors pastatyti, – būtent laiko ilginimas ir, ko gero, kainos didinimas. Ar iš tikrųjų čia nebus kaip visada: norėjome kaip geriau, išėjo kaip visada.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Mes taip nemanome. Turiu dar kartą pakartoti, kad tie dokumentai yra pateikiami kaip informacija apie statybą. Skirtumas yra tas, kad jie yra nevieši – jų nemato suinteresuotos pusės.

Čia esmė yra, kad toje sistemoje tie dokumentai taptų vieši ir prieinami visuomenei. Čia tikrai toks esminis pakeitimas, dėl kurio nedidėja biurokratija, mano supratimu, nes tie dokumentai ar taip ar taip yra pateikti. Ačiū.

PIRMININKAS. Ir klausia Seimo narys V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Gerbiamas ministre, iš tikrųjų iš ankstesnės praktikos susidūrėme su tuo, kad įdėjus į „Infostatybą“ planuojamą statinio statybą pasipila skambučių krūva, gal galime pastatyti, paslaugas siūlo ir visa kita. Ar iki šios dienos jau išspręsta ta problema, ar ne? Sakykime, iš kur jie gauna duomenis, žmogaus telefono numerį, adresus? Aišku, yra adresas, kur stato, bet iš kur gauna asmeninius duomenis, kaip paskambinti jam ir siūlyti savo paslaugas įvairiausias?

K. NAVICKAS. Matote, aš negaliu komentuoti, iš kur paima, bet dabartinis Europos reglamentas dėl asmens duomenų yra tikrai griežtas ir šita aprėptimi čia taip pat atsiranda griežti... kaip tik dėl asmens duomenų nepaviešinimo taip pat atsiranda ta pati griežta nuostata. Čia informacija viešinama ta aprėptimi, kiek tai nesusiję su asmens duomenimis. Ir tiktai tiek.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūs atsakėte į visus klausimus.

Užsirašė dėl motyvų už Seimo narys M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, iš tiesų dažnai tenka gauti gyventojų skundų, kurie pasakoja apie tai, kad ryte atsikėlė ir štai mato sunkvežimius, kranus atvežtus, prasideda statybos, nebuvo tinkamai informuoti, nežinojo apie planuojamą plėtrą Senamiestyje ir dabar yra priversti reaguoti *post factum*. Dažnai investuotojas, reaguodamas į tai, sako: žiūrėkite, jeigu jūs stabdysite, tai mes pateiksime ieškinį, valstybė pralaimės ir turėsite mums kompensuoti, valstybė turės kompensuoti mums didelius nuostolius. Ir tai pastato tikrai į sudėtingą situaciją. Dabar vėlgi, jeigu bus pritarta šiam projektui, skaidrumas bus didesnis. Kaip minėjau, biurokratijos gali padaugėti, nes diskusija su bendruomene bus toks labai svarbus ir ypatingas aspektas, kurį investuotojai bus priversti atlikti ne tik kad su valstybinėmis institucijomis, bet ir su bendruomene, bet man atrodo, kad verta tai daryti. Verta tai daryti anksčiau tam, kad mes neatsidurtume tokiose situacijose, kokiose atsidūrėme su misionieriais, kokiose atsidūrėme su Pilypo ir Jokūbo bažnyčios projektu. Taigi kviečiu pritarti ir pasižiūrėti, kaip galėtume priimti šį įstatymą greičiau.

PIRMININKAS. Ir motyvai prieš – Seimo narys K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiami kolegos, mes eilinį kartą matome, kad daugiausia iš ministerijos ateina projektai, kurie plečia biurokrtiją, paragrafo galią, galų gale, kitus dalykus, kurie varžo ir trukdo paprastiems žmonėms ir tiems, kurie nori kažką statyti arba stato, arba gauna leidimus visus statyti, paskui tie leidimai yra atšaukiami. Kai bendruomenės kai kuriais atvejais ne profesionaliai, bet kaip nors suinteresuotos organizuoja visokias priemones prieš tokius projektus, tai, mano supratimu, reikėtų kalbėti apie tai, kad ne didintume biurokratizmą, bet tiesiog tobulintume visą tą procesą ta linkme, kad statybos, kurios yra normalios ir kurios iš tikro perėjo visas institucijas, turėtų būti tęsiamos toliau, o ne bandytume dar ieškoti būdų, kaip jas pristabdyti arba kaip galų gale nukreipti visą problemą kita linkme. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Nuomonės išsiskyrė. Kviečiu balsuoti po pateikimo dėl šio įstatymo projekto.

Balsavo 105 Seimo nariai: už – 73, prieš – 5, susilaikė 27. Po pateikimo projektui pritarta.

Gerbiami kolegos, laukiame ministro L. Kukuraičio pateikti kitą, bet jam skirtas laikas yra 11 valandą.

Dar turime paskirti komitetus. Pagrindinis komitetas – Aplinkos apsaugos komitetas. Pritariame bendru sutarimu? Ačiū. Siūloma svarstyti spalio 9 dieną. Taip pat galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Dėl ministro L. Kukuraičio pasakiau, kad jam 11 valandą skirtas laikas. Jis tuo laiku bus.

10.50 val.

Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1592(3) (priėmimo tęsinys)

Todėl kviečiu... 1-6 klausimas. Likęs yra priėmimas iš praeitos sesijos – Visuomenės informavimo įstatymo 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1592(3). Likęs tik balsavimas. Priėmimo stadija. Kviečiu balsuoti dėl šio projekto priėmimo.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 107 Seimo nariai: už – 75, prieš – 9, susilaikė 23. Įstatymas (projektas Nr. XIIIIP-1592(3)) priimtas. (*Gongas*)

Replika po balsavimo – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, nors iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad, priimdami šį projektą, mes jautriai reaguojame į tą savižudybių situaciją, bet vis dėlto aš manau, kad tai yra blogas

precedentas. Jeigu mes įstatymais pradėsime nurodinėti spaudai, kaip aprašinėti kokius skaudžius dalykus, kodėl tik vieną šitą jautrų dalyką mes nurodome, kaip aprašinėti? Tada turime nurodyti, kaip aprašinėti smurto atvejus, kokius nors kitus nusikaltimus. Aš manau, kad vis dėlto tokie dalykai turėtų būti paliekami žurnalistų etikos institucijoms, jų sprendimams, o ne įstatymu bandyti viską sureguliuoti.

PIRMININKAS. Replika po balsavimo – M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų yra mokslinių tyrimų, kurie kalba apie tai, kad jeigu labai aštrėja romantizuotai aprašomos savižudybės, jos gali paskatinti. Tačiau jau šiandien yra daug teisės aktų ir savireguliacijos teisės aktas, kurį Žurnalistų sąjunga, Žurnalistų ir leidėjų sąjunga yra priėmusi, kur ir nustato, kad negalima rašyti taip apie savižudybes, kad paskatintų savižudybes. Taigi jau savireguliacija yra. Dabar mes dar įstatymu aprašome. Aš kviečiu ne statyti vežimo prieš arkli, o pasikalbėti apie tai, kad būtų prieinamas nemedikamentinis gydymas, kad po mėginimo nusižudyti būtų prieinamas gydymas, kad psichologai ir psichiatrai būtų prieinami rajonuose, ko dabar nėra. Šiandien mes, atrodo, kad priimsime įstatymą, – negalima nusižudyti, ir viskas pasikeis. Taip dalykai nedaromi.

PIRMININKAS. Replika po balsavimo – R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju už balsavimus. Ką gi lygiuojamės į kitas Europos Sąjungos šalis, kurios taip pat neleidžia romantizuoti savižudybių žiniasklaidoje. Noriu atkreipti dėmesį, kad informacija apie įvykį vis tiek bus pateikiama žiniasklaidoje, bet tiesiog nebus aprašomos aplinkybės ir siūlomi būdai. Nemaišykime į vieną krūvą šitų dalykų. Per dvi savaites man teko apsilankyti keliuose pataisos namuose ir teko pačiam gyvai įsitikinti, pamatyti ir išgirsti, kaip psichologai prašo tų jautrių žmonių neskaityti romantizuojančių straipsnių apie savižudybes. Tai dar kartą patvirtino tą požiūrį, kad mes turime jau pagaliau išgirsti ir jausti tų žmonių jausmus, tai, kas vyksta mūsų šalyje. Dėkoju visiems.

PIRMININKAS. Ačiū. Replika po balsavimo – V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Aš bijau, kad mes prieisime iki kraštutinumo, kuomet bus uždrausta V. Klovos opera „Pilėnai“, kur romantizuotai susidegina visi pilies gynėjai. Taigi kartais pagalvokime, ką mes darome, kaip mes darome, kad tikrai netaptume patys pajuokų objektu. Ačiū.

10.54 val.

Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2393, Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2394 (pateikimas)

PIRMININKAS. Į tribūną kviečiu ministrą L. Kukuraitį. Darbotvarkės 1-5 klausimas – Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2393. Pateikimas. Ir jo lydimasis – Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2394. Prašom.

L. KUKURAITIS. Dėkoju, Pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, teikiame įstatymo projektą su lydimuoju. Jo tikrai laukia savivaldybės, siekdamos skatinti socialinio būsto politiką ir tvarkyti tą situaciją, kurią mes turime dėl socialinio būsto ir apskritai būsto problematikos.

Taigi šis projektas teikiamas, siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos ir įgyvendinimo plano nuostatas, dalis, kuriomis skatinamas socialinio būsto politikos vystymas. Taip pat siekiama suteikti galimybių savivaldybėms veiksmingiau įgyvendinti naujas paramos būstui formas, tokias kaip būsto nuoma ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija. Siekiama užtikrinti, kad asmenys ir šeimos, gaunančios minimalų mėnesinį darbo užmokestį, kurio nepakanka būstui įsigyti, neprarastų teisės kreiptis dėl socialinio būsto nuomos, o asmenims ir šeimoms, kurių pajamos didesnės, tačiau nepakankamos pasinaudoti parama būstui įsigyti, suteikti galimybę kreiptis dėl būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos.

Siekiama didinti asmenų, laukiančių socialinio būsto nuomos, motyvą integruotis į darbo rinką, skatinti ieškoti ir gauti didesnes pajamas ir jomis pasinaudoti. Taip pat siekiama užtikrinti

neįgaliųjų, turinčių judėjimo ar apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, teisę į jiems pritaikytą socialinį būstą, supaprastinti pasiūlymų pasinaudoti būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija teikimo tvarką.

Teikiamų įstatymų projektų esmė – efektyviau spręsti asmenų ir šeimų aprūpinimo būstu problemas ir sudaryti palankesnes sąlygas pasinaudoti parama būstui tiems asmenims, šeimoms, kurios negali savarankiškai apsirūpinti būstu, tačiau būtų pajėgios tai padaryti, padedant valstybei.

Įstatymo projektu siūloma įteisinti galimybę savivaldybėms socialinio būsto fondo plėtrą vykdyti pernuomojant iš fizinių ar juridinių asmenų išnuomotą būstą ne trumpesniam kaip penkerių metų laikotarpiui ir tokiu būdu asmenis bei šeimas aprūpinti socialiniu būstu; nustatyti, kad Vilniaus miesto ar rajono, Kauno miesto, Klaipėdos miesto, Palangos miesto ir Neringos savivaldybėms 70 % išsinuomoto būsto nuomos kainos būtų padengiama iš valstybės biudžeto, kitoms savivaldybėms – 80 % išsinuomoto būsto nuomos kainos būtų padengiama iš valstybės biudžeto.

Taip pat projektu siūloma išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, kuri pagal tikslą ir pobūdį – įsigijamas būstas nuosavybės teise – yra lygiavertė valstybės iš dalies kompensuojamų būsto kreditų teikimui, priskirti prie paramos būstui įsigyti formų ir į šią paramą teisę turintiems asmenims taikyti tokį patį pajamų ir turto lygį.

Taip pat siekiama įtvirtinti skirtingus pajamų ir turto dydžius, nustatant asmenų teisę į socialinio būsto nuomą ir nustatant asmenų teisę į būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją. Asmenims ir šeimoms, turinčioms teisę į būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją, taikomus pajamų dydžius nustatyti 30 % didesnius nei dydžius socialinio būsto nuomai.

Atsižvelgiant į tai, kad periodiškai didinama minimali mėnesinė alga ir nuolat kyla pragyvenimo lygis, pajamų dydžius, kuriais vadovaujantis nustatoma teisė į socialinio būsto nuomą, ir pajamų dydžius, kuriais vadovaujantis nustatoma teisė į paramą būstui įsigyti, visus padidinti 20 %. Asmenims ir šeimoms, išbrauktoms iš paramos laukiančiųjų sąrašo dėl to, kad padidėjo jų pajamos, nustatyti galimybę per trejų metų laikotarpį po išbraukimo dienos, sumažėjus jų turtui ir pajamoms, iš naujo būti įrašytiems į šį sąrašą ir toliau laukti socialinio būsto nuomos, įskaitant ankstesnį laukimo laikotarpį.

Taip pat siūloma nustatyti, kad savivaldybės taryba savivaldybės biudžeto sąskaita privalo sumažinti socialinio būsto nuomos mokestį arba nuo jo atleisti, jeigu pajamos, tenkančios vienam asmeniui ar šeimos nariui per mėnesį, neviršija 1,5 VRP dydžio, jeigu savivaldybės taryba nenustatė didesnės pajamų ribos.

Siūloma nustatyti, kad šeima laikomi ne tik sutuoktiniai, bet ir asmenys, sudarę registruotos partnerystės sutartį, kad neįgalieji, gyvenantys kartu su savo tėvais, taip pat globėjai su kartu gyvenančiais globojamais asmenimis, kuriems nustatyta globa, gali būti laikomi šeimos nariais, nereikalaujant teismo sprendimo, kad jie nurodyti prašyme. Taip pat siūloma nustatyti, kad būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija asmenims ir šeimoms, turinčioms teisę į šią kompensaciją, teikiama iš karto, kai asmuo kreipiasi ir savivaldybė nustato jo teisę.

Kartu teikiamas Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimas yra daugiau redakcinio pobūdžio ir patikslinama būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos formulė.

Kalbant apie lėšas įstatymo projekto nuostatoms, susijusioms su parama būstui išsinuomoti, įgyvendinti, 2019 metams iš valstybės biudžeto papildomai prireiktų 0,9 mln. eurų, o įstatymo projekto nuostatoms, susijusioms su parama būstui įsigyti, papildomai prireiktų 2,4 mln. eurų, t. y. iš viso 3,3 mln. eurų, skaičiuojant nuo 2018 metų plano.

Įstatymo projekto įsigaliojimo data numatoma 2019 m. sausio 1 d. Projektas suderintas su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene. Kviečiame projektui pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų paklausti nori keletas Seimo narių. Klausia Seimo narė A. Armonaitė. Ruošiasi V. Ažuolas.

A. ARMONAITĖ (LSF). Dėkoju. Gerbiamas ministre, iš tikrųjų galima pritarti šios iniciatyvos logikai, turint omenyje tai, kad, ko gero, valstybė ar savivaldybės neturėtų valdyti turto, o geriau skirti tuos pinigus nuomai ir nuomos kompensacijai. Aš turiu du klausimus, susijusius su ta šviesa. Pirmas klausimas: ar yra planuojama atsisakyti būtent jau valstybei, savivaldybėms priklaus-

sančio turto ir pakeisti šiuo metu esančią tvarką, kai statomi tie būstai, į šią, kurią jūs siūlote? Ar čia yra papildymas? Nuo to priklausys, ar galima palaikyti, ar ne.

Antras klausimas: ar jums neatrodo, kad didžiuosiuose miestuose kaip tik nekilnojamojo kainos yra didesnės, todėl reiktų didesnę dalį kompensuoti didžiuosiuose miestuose, o ne mažuosiuose? Dabar jūs siūlote atvirkščiai. Dėkoju.

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimus. Pirmuoju atveju, turint tokią didžiulę būsto problemą visoje Lietuvoje, kai apie 10 tūkst. žmonių vis dar stovi eilėje, tai turime ieškoti visų sprendimų, tiek dabar taikomų būdų, kaip suteikti būstą, tai reiškia, paremiant turto įsigijimą, taip pat paremiant nuomos santykius. Šiuo atveju yra papildomas... Tikrai kalbėjomės su savivaldybėmis, nemažai merų mato, kad tai iš esmės palengvins socialinio būsto klausimo sprendimą savivaldybėse. Tai tas džiugina.

Dėl antrojo klausimo. Problema yra, kokią dalį paramos gautų žmogus, šeima skirtinguose regionuose, todėl ir išskirta dalis miestų, kuriuose yra 70 % valstybės paramos, o kituose 80 %. Problema yra ta, kad jeigu mes lyginame būtent nuomos kainas arba turto kainas, jos kitą kartą tikrai yra dešimt kartų didesnės. Šiuo atveju siekiama bent minimalaus paramos žmonėms ir paramos savivaldybėms, įsigyjant būstus naudojant nuomą arba įsigyjant juos kaip turtą, lygiavertiškumo, siekiama tą lygiavertiškumą išlaikyti, kad tos ir kitos savivaldybės, kuriose būsto nuoma yra mažesnė, gautų jai bent pakankamą paramą, artimą tai paramai, kuri yra miestuose, nes ir taip tas 70–80 % yra neadekvatus, jeigu lyginame kainų skirtumus. Kitu atveju yra rizika, kad didieji miestai tiesiog pasiimtų didžiąją dalį lėšų, o regionams neliktų, nes jų dalis yra daug didesnė biudžete pagal proporcijas.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys V. Ažuolas. Ruošiasi M. Majauskas.

V. AŽUOLAS (LVŽSF). Iš tikrųjų labai sveikinu. Tikrai geras įstatymo projektas. Bet taip pat norėčiau du klausimus dėl tos problemos pateikti. Jūsų nuomone, ar būtų galima savivaldybes paskatinti ar kokiais nors įstatymų projektais padaryti, kad jos aktyviau vykdytų socialinio būsto plėtrą? Kaip pavyzdys, viena savivaldybė per metus nė vieno būsto nenuperka, o kita savivaldybė šimtus būstų nuperka. Ar neatsitiks tas pat su nuoma, kai viena savivaldybė sakys, kad mes nenorime nuomoti, o kam nuomoti, o kita savivaldybė sakys, kad labai gera programa, mes labai daug nuomosime? Kaip šią problemą spręsti?

Ir antras klausimas būtų, kokia jūsų nuomonė, ar tos problemos iš dalies neišspręstų pirmojo būsto programa, jeigu visiems pareiškėjams būtų patenkintos paraiškos? Pavyzdžiui, jeigu tūkstantis šeimų gautų paramą, tai dalis jų nesikreiptų dėl socialinio būsto. Ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkui už klausimus. Dėl pirmojo klausimo iš tiesų mes turime tam tikrą problemą. Kai kurios savivaldybės angažuojasi daugiau socialinėje srityje, ne tik kalbant apie būstą, bet ir apie paslaugas, apie pagalbą žmonėms, kai kurios mažiau. Kol kas, apie ką kalbama bent jau paslaugų srityje, tai mes bandome standartizuoti per bazinį paslaugų šeimai paketą, kurį turėtų tvirtinti Vyriausybė, kur būtų labai aiškos normos, kurios paslaugos turi būti užtikrintos visose savivaldybėse. Tai aiškūs prieinamumo kriterijai ir normos, ir savivaldybės tai turėtų užtikrinti. Per tai galėtume palaikyti tam tikrą spaudimą, kad vystytųsi.

Dėl būsto kol kas vienintelė mintis, kuri ateina į galvą šiuo metu, kad šeimos, žinodamos, kad būsto klausimai nesprendžiami, nors yra skiriami tam resursai, pirmiausia turi žinoti tai, turi palyginti su kitomis savivaldybėmis. Vienas dalykas, link kurio mes artėjame, tai link tokio socialinio žemėlapių, kur labai aiškiai savivaldybės galėtų matyti ir save galėtų palyginti pagal savo socialinį išsivystymą, paslaugų lygį, būsto politiką ir t. t. Tas instrumentas būtų tiek politikams, tiek tarybų atstovams, administracijos darbuotojams, taip pat ir piliečiams, kurie siekia gauti paslaugą, ir, deja, savivaldybė nepadaro tiek, kad būtų užtikrinta.

Dėl pirmojo būsto programos, dėl paskatų regionuose programos, matome, koks yra poreikis ir kiek šeimų kreipėsi. Atrodo, kad tai tikrai gali būti rimta alternatyva žmonėms įkristi į tokias pajamas, kurios užtikrintų tik socialinio būsto paramą. Tačiau reikia pasakyti, kad ta paskatų sistema vis tiek organizuojama pagal tam tikras skolinimo taisykles ir tam tikros pajamos yra reikalingos. Visada bus šeimų, kurios kreipsis ir kurioms reikės socialinio būsto.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys M. Majauskas. Ruošiasi A. Sysas.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas ministre, iš tikrųjų puiki iniciatyva. Daugiau jautrių visuomenės grupių sulauks paramos, ypač miestuose, kur būstą įsigyti labai brangu, išsinuomoti taip pat labai brangu. Tai sveikintina iniciatyva. Aš tik norėjau jūsų paprašyti, kad patikslintumėte, kiek papildomai šeimų galės įsigyti ar išsinuomoti būstą priėmus šį įstatymą, kiek papildomai išsinuomoti ir kiek papildomai įsigyti? Matau, kad papildomas poreikis yra numatytas 0,9 mln. nuomai ir 2,3–2,4 mln. įsigyti. Tai vis dėlto nuomai, matyt, reikšmingai daugiau, nes tos išlaidos išsidėlios per keletą metų. Ar galite patikslinti, kiek tiksliai šeimų gaus?

L. KUKURAITIS. Dėkui už klausimą. Patikslinsime atskirai. Deja, aš to skaičiaus dabar neturiu, bet mes turime skaičiavimus, prašiau, kad vakar pateiktų. Tiesiog neturiu rankose. Iš viso aš gal pasakysiu, ką aš turiu, kad būtų galima... Gal atskirai pateiksime, nes, žiūriu, neturiu planuojamų gavėjų skaičiaus lentelės.

A. SYSAS (*LSDPF*). Suprantu, kad įjungėte mano mikrofoną, aš galėčiau klausti ministro. Kolegoms norėčiau atsakyti į klausimą, kad pinigų buvo skirta gana daug nuomai, deja, dėl mūsų nuomos santykių tie pinigai nebuvo panaudoti.

Bet aš noriu paklausti iš dabartinio įstatymo. Aš tikėjau, kad mes ir eisime tuo keliu, kai atsirado naujas įstatymas ir bandome iš dviejų padaryti vieną. Gal labai konkretų klausimą, sukonkretinsiu, nedetalizuosiu dabar apskritai šio įstatymo problemų, kurios yra, t. y. dėl vienos eilės sudarymo. Kokiais kriterijais vadovausitės ir ar nebus didelės painiavos ir žmonių nepasitenkinimo? Mes galime parašyti įstatymą labai gražiai ir vienaip, ir kitaip, bet neskirsime pakankamai pinigų ir tos eilės stovės ten, kur stovėjo, tik dabar žmogus buvo, pavyzdžiui, antras kokioje nors lengvatinėje eilėje, o atsiras 40 ar 50. Tai, aš manau, ir ministerija, ir visi bus užversti pareiškimais, ir Seimas, ką mes čia padarėme. Tai paaiškinkite šitą ėjimą dėl bendros eilės? Labai ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkui jums. Iš tiesų šią pastabą iškėlė ir Teisės departamentas, ir STT, teikdama savo vertinimą. Iš tiesų atkreiptinas dėmesys ir tikrai svarstyti, kaip išvengti šitų rizikų, kurias jūs įvardinote. Pagrindinis kriterijus buvo... Tos pačios eilės iš tiesų keldavo gana nemažai erzelių dėl to, kad vieni žmonės nepatenka į lengvatines eiles, kiti patenka. Turint galvoje, kad dabar išplečiamas įvairių galimų paslaugų spektras, turėti daug eilių būtų tiesiog sudėtinga, taip pat jas suvaldyti ir užtikrinti, kad būtų užtikrintos tos teisės, kurios priklauso pagal įstatymą. Kriterijus, kuris buvo numatytas, – tai laiko kriterijus. Kai buvo registruota, pagal tai ir formuojama eilė, kai registruotas prašymas. Dabar tikrai komitete mes galėtume svarstyti detaliau būtent ir STT, ir Teisės departamento iškeltą riziką ir žiūrėti, kaip ją neutralizuoti.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė M. Navickienė. Ruošiasi A. Vinkus.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiamas ministre, aš tikrai manau, kad informacija, tiksli, statistinė, yra reikalinga svarstant šitą projektą. Aš jam iš esmės pritariu. Manau, kad yra gera kryptis. Tačiau labai svarbu žinoti, ar bent jau žinote, kiek šiuo metu yra laukiančių žmonių ir maždaug kiek metų tenka laukti stovint eilės pabaigoje?

Antras dalykas. Man tikrai yra svarbu atkreipti dėmesį į pačias eiles, nes tenka girdėti nemažai skundų, kad būna įvairiausių atvejų, kai žmonės iš tos eilės išsibraukia ar dėl klaidos, ar dėl kokio nors nepateikto dokumento, laiku nepristatytos pažymos, ar kito dalyko, ir tada jau ta šeima keliauja į eilės pabaigą, jeigu vėl nori sugrįžti. Kaip bus dabar? Ar ketinate peržiūrėti, kad būtų lankstesnis vertinimas tų šeimų, kurios grįžta atgal į laukiančiųjų eilę?

L. KUKURAITIS. Dėkui. Tai šiek tiek į jūsų ir gerbiamo Mykolo klausimą atsakysiu. Mes iš tiesų turime labai tikslius skaičius. Šiuo metu eilėje stovi 10 tūkst. 469 šeimos. Per 2017 metus parama suteikta daugiau kaip 1 tūkstančiui šeimų. Aišku, toks judesys yra per lėtas. Dėl to atveriamos įvairios galimybės: būtent per nuomą mes tikimės, kad paspartins bent dvigubai, nes resursai, kurie pridedami, yra beveik dvigubi. Tikėtina, kad tas spartumas bus dvigubai didesnis. Aišku, labai priklauso nuo finansų, kuriuos mums pavyks sutelkti.

Nuomos kompensacija yra suteikta 460 šeimų. Kaip gerbiamas Algirdas sakė, kad net ir tuo atveju nebuvo išnaudoti visi pinigai, kurie buvo skirti savivaldybėms, ir dalis jų grįžo į valstybės biudžetą. Šiuo atveju mes pridedame panašiai tiek – dar apie 1 mln., turėsime arti 2 mln. ir tikėsimės, kad būtent naujas reglamentavimas paspartins savivaldybės procesą – tuos 2 mln. bent jau

2019 metais panaudoti nuomai. Šiuo atveju tikrai yra ne tik reglamentavimo klausimas, bet ir skatinimo, ir kvietimo savivaldybių, kad jos naudotųsi. Turbūt ta gera patirtis persiduos ir mes turėsime tą bangą, kuri sukurta su finansinėmis paskatomis regionuose.

Dėl eilės, kiek žmonės laukia. Jeigu iš eilės iškrenta būtent dėl turto ir pajamų, įstatyme nurodyta per trejus metus gali grįžti į eilės galą, nes jeigu iškritai dėl turto ir pajamų, vadinasi, praradai teisę grįžti į galą ir lauki eilėje nuo pradžių.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Vinkus. Ruošiasi T. Tomilinas.

A. VINKUS (LSDDF). Gerbiamas ministre, gerai, kad teikiamos įstatymo projekto nuostatos orientuojamos į asmenis, kurie negali savarankiškai apsirūpinti būstu. Ypač vertintinas aspektas, kad esamą padėtį siekiama pakeisti, yra tai, kad šiuo metu, nežiūrint to, kad aprūpinimas būstu tam tikrai kategorijai žmonių yra ypač sudėtinga problema, savivaldybėms skiriamos biudžeto lėšos būsto nuomos ir išperkamosios būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijoms mokėti nėra išnaudojamos. Taigi teigiamai vertindamas siūlomus naujos redakcijos Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo projekto tikslus ir uždavinius noriu jūsų paklausti labai konkretaus dalyko. Ar gyventojų anksčiau gautos ir dar negrąžintos arba iš dalies negrąžintos paskolos bus įskaitytos į tų asmenų turtą ar pajamas ir ar tai turės įtakos sprendžiant galimybės suteikti paramą būstui išsinuomoti klausimą?

L. KUKURAITIS. Dėkui už klausimą. Čia turbūt bendra tvarka. Šiuo atveju aš turėčiau patikslinti, kaip yra visuose įstatymuose, turbūt čia ta nuostata yra bendrinė, ir tada tikrai jums raštu galėsiu atsakyti.

Klausia Seimo narys T. Tomilinas. Ruošiasi R. Tamašunienė.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Mano klausimas susijęs su giminingu įstatymu, visai neseniai priimtu, dėl finansinės paramos šeimoms, apie kurį užsiminė ir gerbiamas V. Ažuolas. Norėčiau, kad patikslintumėte, kokia yra situacija dėl papildomų finansų, apie kuriuos pradėjome kalbėti praeitą savaitę, tai sėkmingai programai, kur daug šeimų pradėjo registruotis. Kaip tie finansai susiję? Ar čia iš to paties krepšelio ar kokio nors kito? Tos abi temos tiesiogiai susijusios su tuo pajamų testavimo barjero mažinimu, kurį vykdate. Aš labai jį sveikinu, nes iš tikrųjų čia yra didžiulis prieštaravimas. Mes, iš vienos pusės, norime labai griežtai testuoti ir neduoti tiems, kas turi nors truputį didesnes pajamas, kita vertus, labai raginame žmones didinti savo pajamas, ieškoti geresnio darbo ir taip toliau. Ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkui už klausimą. Paskutinė informacija yra, kad pagal Finansinių paskatų būstui įsigyti regionuose įstatymą yra pateikta 1400 prašymų. Reikia pasakyti, kad per 500 jų yra atmesta dėl netinkamai pateiktų dokumentų arba dėl to, kad neturi teisės gauti šios paramos.

Aišku, reikalingas didesnis lėšų kiekis, nei buvo planuota. Šiais metais numatyti 2 mln. Vakar paskelbėme, kad ministerijoje, peržiūrėję biudžetus, papildomai skyrėme 2 mln. iš įvairių kitų paramos priemonių, susijusių su taupymu, dėl to, kad mažėja klientų skaičius dėl kitų paramos formų, ir papildomai ieškome dar. Tikėtina, kad tų 4 mln. šiais metais neužteks ir žmonės stos į eilę. Tačiau tiems, kurie stovi eilėje, ta teisė bus užtikrinta ir kitų metų pradžioje, tik iki sausio 15 dienos reikės pateikti naują turto deklaraciją, jeigu yra pasikeitimų, kad atnaujintume deklaraciją, ir tada, kai ateis pinigai, jie gaus paramą.

Dabar dėl nuostatos, kaip skatinti žmones gauti pajamų. Yra numatytos jau šiame įstatyme tam tikros ribos, didinamos ribos, kurios leidžia žmonėms gauti paramą, ypač nuomos būdu, su daug didesnėmis pajamomis, nei mes turėjome būtent pagal dabar egzistuojančias socialinio būsto ribas. Tai mes vertiname kaip skatinimą. Tikrai komitete galėsime diskutuoti apie įvairias galimybes, kaip tai skatinti labiau.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė R. Tamašunienė. Ruošiasi E. Pupinis.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Ačiū. Gerbiamas ministre, kaip ir daugelis kalbėjusiųjų, be abejo, pritariu įstatymo projektui, kuris yra ir tikslingas, ir teisingas. Tačiau, mano požiūriu, iškrinta viena labai svarbi grupė, t. y. buvę globotiniai, globojami įstaigose ir šeimynose, kurie, sulaukę pilnametystės, dažniausiai palieka globos įstaigą arba šeimyną ir pradeda gyventi savarankiškai neturėdami jokių namų, į kuriuos gali grįžti. Gauna laikiną registraciją, kurią suteikia švietimo įstaiga bendrabutyje, jeigu jie renkasi mokymąsi, bet jeigu nepasirenka švietimo įstaigos, net

neturi deklaruotos gyvenamosios vietos ir praranda ne tik galimybę stoti į eilę socialiniam būstui gauti, bet ir kitą valstybės paramą. Tokių vaikų iš tikrųjų yra daug ir man labai gaila, kad mes, investuodami tokias sumas į globojamus vaikus, paskui jiems nesuteikiame to starto savarankiškam gyvenimui. Ir mano klausimas būtų apie tai, ar yra numatyta ir kokiomis sąlygomis būtent ta grupė mūsų piliečių gaus paramą ir galimybę gauti socialinį būstą?

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų šita problema yra didžiulė ir ji sprendina kartu su deinstitutionalizacijos procesu, kuris šiuo metu įgyvendinamas šalia būsto priemonių, kai gali patekti pagal pajamas ir stoti į eilę, ir gali registruotis savivaldybėje kaip neturintys deklaruojamos vietos, šalia to dar yra papildomai vystoma vadinamoji palydimoji paslauga. Yra numatyta, kad savivaldybė gali papildomai finansuoti tokių jaunų žmonių nuo 18 metų gyvenimą būstuose, finansavimą jų gyvenimo, bei socialinio darbuotojo darbo apmokėjimą kaip palydimosios priežiūros į gyvenimą, į visuomenę paslaugą. Šiuo metu mes ją kaip tik reglamentuojame ir ji turėtų ilgainiui atsirasti mūsų visuose paslaugų paketuose.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys E. Pupinis. Ruošiasi S. Jovaiša.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas ministre, dabar iš esmės paramą būstui reglamentuoja du įstatymai: vienas – skirtas regionams, kitas – regionams ir bendrai. Iš tikrųjų su tuo, kuris į regionus, kilo tam tikrų problemų. Kaip žinome, nustatant pagal didžiausią vadinamąją normatyvinę vertę – 65 %, kurie atsirado svarstymo stadijos metu vietoj 60, kai kuriems rajonams pridirbo, kukliai tariant, problemų ir sunku jas paaiškinti. Galbūt ministerija ruošiasi pakeisti tą įstatymo projektą ir ieškoti kitų kriterijų, nes tas normatyvinės vertės kriterijus daugiau priklauso nuo rinkos sąlygų, o ne nuo to, kaip gyvena jaunos šeimos. Norėčiau atsakymo. Ir ar nemanote, kad vis dėlto reikėtų sugrįžti ir pakeisti, nes vis dėlto sunkiai suprantama, kai greta kurortų yra toks rajonas kaip Utena, ir miestas iškrito iš paramos? Ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų ne kartą diskutuotas klausimas, ypač kai svarstėme finansinių paskatų jaunosioms šeimoms projektą. Kol kas jokio kito kriterijaus mes neatrandame, visi kiti kriterijai būtų per daug subjektyvūs ir politiškai angažuoti. Šiuo atveju mums tikrai reikėtų sutarti ir čia, Seime, pirmiausia dėl to, kokias finansines galimybes turi valstybė ir kokias nori skirti skatinti šeimoms gyventi regionuose, ir pagal jas formuoti visa kita. Dabar išeina taip, kad mes turime pakankamai, vis dar pakankamai ploto, kuris faktiškai didžiąją Lietuvos dalį... kaip matome, ir Vilniaus rajonas, Kauno rajonas, ir kiti priemiestiniai rajonai, aišku, ne visai arti Vilniaus, bet tolimesnės rajono dalys turi teisę gauti tokį būstą. Kyla labai pagrįstas klausimas, ar tai yra teisinga, kai lėšų kiekis yra nepakankamas ir formuojasi tokios eilės? Šita diskusija tikrai turi įvykti čia, Seime, ir greičiausiai mes ateisime su tam tikrais siūlymais, sprendimais, kurie turėtų spręsti ir Utenos klausimą.

PIRMININKAS. Paskutinis klausia S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Gerbiamas ministre, mes matome, kad natūraliai daugiausia prašymų yra dėl pirmojo būsto įsigijimo arčiau stambių miestų, tai natūralu ir suprantama. Bet ar dabar yra iš tų 60 savivaldybių, kurios negavo nė vieno prašymo? Vienas, trys irgi turbūt nesiskaito. Ir ar ministerija nenorės, ar nebandys išimti iš eilės ir pirmiausia aprūpinti tas savivaldybes klientais, jeigu taip galima pasakyti, norinčiais, kad ten bent vienas, du ar keli atsirastų, apeidama bendrą eilę? Ar nebus daroma tokių triukų? Ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkui už klausimą. Iš tiesų yra savivaldybių, kuriose nepateikta prašymų, arba pateikta, kaip jūs sakote, labai mažas skaičius. Tačiau ir įstatyme numatyta, ir suformuotas lūkestis besikreipiantiems yra tas, kad tai bus sprendžiama pagal eilę. Ne veltui per pirmąsias valandas visi puolė, nesvarbu, kurioje savivaldybėje gyvena, registruotis ir užsitikrinti teisę gauti šį būstą. Šitas principas tikrai bus išlaikomas ir nebus jokių manipuliacijų su savivaldybėmis ir tokiu būdu teisėtų lūkesčių pažeidimų.

PIRMININKAS. Dėkoju. Laikas klausiti baigėsi, viršytas. Motyvai. Dėl motyvų prieš nėra. Gal?... Pritariate, kad balsuojame? Ačiū. Po pateikimo gal bendru sutarimu galime? Balsuojame? Gerai, balsuojame po pateikimo.

Balsavo 103 Seimo nariai: už – 102, prieš – 1, susilaikiusių nebuvo. Po pateikimo projektams pritarta. Siūlomi komitetai: SRDK – pagrindinis ir Biudžeto ir finansų komitetas – papildomas ko-

mitetas dėl abiejų projektų. Siūloma abu projektus svarstyti lapkričio 6 dieną. Ar galime šiems pasiūlymams pritarti?

B. Markauskas per šoninį mikrofoną.

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Norėčiau paprašyti, kad Migracijos komisija būtų paskirta kaip papildoma komisija, jeigu galima, nes manau, kad svarbus klausimas.

PIRMININKAS. Ar dėl abiejų projektų?

B. MARKAUSKAS (LVŽSF). Dėl abiejų, taip.

PIRMININKAS. Dėl abiejų projektų. Gerai, ar turime daugiau pasiūlymų? Neturime. Galime pritarti visiems šiems pasiūlymams bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

11.26 val.

Medžioklės įstatymo Nr. IX-966 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-435(3) (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-7.1 klausimas – Medžioklės įstatymo tam tikrų straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-435(3). Yra atidėtas balsavimas. Liko tik balsavimas priėmimo stadijoje. Kviečiu balsuoti dėl projekto Nr. XIIIIP-435(3) priėmimo.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 98 Seimo nariai: už – 69, prieš – 5, susilaikė 24 Seimo nariai. Įstatymas (projektas Nr. XIIIIP-435) priimtas. (*Gongas*)

Replika po balsavimo – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, noriu ir pasidžiaugti, ir šiek tiek nuogąstauju, nes valstiečiai ir liberalai šiuo įstatymu galėjo pasiekti daug, suteikti teises konfliktiniams medžiotojų būreliams performuoti, bet, deja, deja, po šito įstatymo beveik visi tie konfliktiniai būreliai išliko, jie neturės galimybių persiformuoti, ir tai aiškiai jie indikuoja. Vienintelis pakeitimas yra, kad iš savivaldybių atimama lėšų proporcija, panaikinamas medžiotojų sąvadas, ir keletas kitų smulkių pakeitimų. Tikrai kaip žemės savininkai, gerbiantys nuosavybę, mes galėjome suteikti didesnių galių. Faktiškai šis įstatymas ne ką pakeis ir paliks esamą, nuo sovietmečio likusią susiformavusią būrelių tvarką. Galėjome tikrai padaryti daugiau per pusantrus metų.

PIRMININKAS. Grįžtame prie darbotvarkės.

11.29 val.

Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo Nr. VIII-2025 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-436(3) (priėmimas)

Darbotvarkės 1-7.2 klausimas – Aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo 3 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-436(3). Kviečiu komiteto pirmininką K. Mažeiką. Priėmimas pastraipsniui.

Dėl 1 straipsnio pasiūlymų nėra. Galime priimti bendru sutarimu? Ačiū, priimta.

2 straipsnis – 4 straipsnio pakeitimas. Yra Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymas. Komiteto nuomonė.

K. MAŽEIKĄ (LVŽSF). Komiteto nuomonė yra pritarti iš dalies atsižvelgiant į Teisės departamento pastabas ir pasiūlymus.

PIRMININKAS. Ar galime pritarti antrajai pastabai iš viso su Teisės departamento ir komiteto pritarimu bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Ir 3 straipsnis – įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas. Pastabų nėra. Galime priimti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

Motyvai dėl viso projekto. Motyvai už – Seimo narys P. Saudargas.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Norėtusi pakalbėti ir apie prieš tai priimtą įstatymą, kurio šis yra lydimasis, nes ne visi kolegos įsigilino, už ką mes čia balsavome, matau iš komentarų. Tai Me-

džioklės įstatymas kaip tik pagaliau išsprendžia arba bent jau pasiūlo vieną iš variantų, kaip suderinti esančių tose vietose žemės savininkų ir medžiotojų būrelių interesus. Vienas dalykas, žmonės turės būti priimami, jeigu jie turi teisę medžioti, į medžioklės būrelį, o jeigu nepriimami, tada bus galimybė jiems sudaryti sutartį dėl medžiojimo su toje vietoje veikiančiu būreliu.

Kitas dalykas. Ne visai sutikčiau su tuo, ką pasakė gerbiamas Simonas. Kaip tik yra siūlymas, kad tie, kurie turi 1 tūkst. hektarų susisiekiančios žemės plotų, kuriuose yra leidžiama medžioklė, kaip tik galės inicijuoti naujų medžioklės teritorijų formavimą. Mes kaip tik pajudinsime visą tą įsisenėjusią sistemą. Plius, jeigu mes sudedame su faktu, kad iš tiesų nebus privalomas tas pateikimas į sąvadą, kas yra iš tiesų lupikavimas ir medžiotojų vertimas susimokėti už tas paslaugas, kurių jie realiai negauna... Todėl manau, kad mes kaip tik pagaliau žengiame liberalesniu keliu, turiu pasakyti, Medžioklės įstatymo kryptimi ir tose vietose suderiname žemės savininkų ir medžioklės būrelių interesus. Tai aš čia tikrai nematyčiau nieko blogo. Lydimasis taip pat numato proporciją, kaip bus naudojami tie surenkami, iš ko surenkami mokesčiai, gyvūnijai atkurti ir t. t., ir t. t. Siūlau, kolegos, palaikyti ir šį įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl motyvų prieš niekas neužsirašė. Kviečiu balsuoti dėl projekto priėmimo.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 95 Seimo nariai: už – 77, prieš – 1, susilaikė 17 Seimo narių. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-436) priimtas. (*Gongas*)

11.33 val.

Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 39 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2750 (priėmimo tęsinys)

Darbotvarkės 1-8 klausimas – Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 39 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-2750. Priėmimas. Yra likęs tik balsavimas. Todėl kviečiu balsuoti ir apsispręsti dėl šio projekto priėmimo.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 87 Seimo nariai: už – 50, prieš – 12, susilaikė 25. Įstatymas (projektas Nr. XIIP-2750) priimtas. (*Gongas*)

Skelbiu pertrauką iki 12 valandos.

Replika po balsavimo – S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (LSF). Apgailestauju, bet po šio įstatymo politika taps elito reikalu, nes už dalyvavimą politikoje galės susimokėti tik turtingieji, o ne biudžetiniai darbuotojai, kurie norėtų dalyvauti. Ir tai yra beveik konstitucinė teisė pažeista dalyvauti rinkimuose, nes iš esmės Lietuvoje nuo algos iki algos gyvena pusė šalies gyventojų ir uždrausti jiems kandidatuoti yra per daug neproporcinga priemonė.

PIRMININKAS. Replika po balsavimo – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Tikrai suprantu ir vertinu čia to projekto iniciatorių gerus norus, kad reikia stabdyti netikrus kandidatų kėlimus per savivaldybių tarybų rinkimus, didinti tas sankcijas, bet vis dėlto projektas buvo, manau, neišbaigtas. Sakykim, nepadaryta išlyga dėl tų kandidatų, kurie kartu yra kandidatai į merus. Tarkim, mokyklos vadovas skaidriai pasako, kad aš kandidatuoju į merus, esu sąraše pirmas, bet jeigu manęs meru neišrinks, aš neisiu į tarybą, na, aš turiu iš kažko gyventi. Tai yra sąžiningas santykis su rinkėju. Toks žmogus, jeigu nelaimi mero rinkimų, neina į tarybą, turi susimokėti 10 VMDU. Už ką?

PIRMININKAS. Replika po balsavimo – Seimo narė R. Baškienė.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Mieli kolegos, iš tikrųjų gal neapgaudinėkime nei patys savęs, nei tų žmonių, kurie mūsų klauso. Rinkėjų apgaudinėjimas čia ir buvo esminis dalykas, ką pastebėjo ir

Vyriausioji rinkimų komisija, ir mes, teikdami įstatymo projektą – melas neturi vyrauti mūsų politikoje. O jeigu jau meluojame, tai užsimokėkime brangiai. Iš tikrųjų kiekvienas tada pagalvos, ar rašyti į sąrašą 10 ar 5 seniūnus, kurie tikrai nesiruošia dalyvauti rinkimuose. Tai čia atsakomybės ir kartu skaidresnės, moralesnės politikos klausimas. Ačiū.

PIRMININKAS. J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiami kolegos, realiai, nepaisydami tų visų gerų norų ir geros intencijos, ką ką tik išsakė kolegė R. Baškienė, mes įvedame rinkimuose dalyvaujantiems kandidatams turto cenzą, kurio atsisakyta XX amžiaus pradžioje. Pagalvokime apie tai.

PIRMININKAS. Ačiū už replikas. Pertrauka iki 12 valandos.

Pertrauka

12.00 val.

Informaciniai pranešimai

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, prašome užimti darbo vietas. Pertrauka baigėsi.

Noriu pagarsinti – „Lietuvos Respublikos Seimo Lietuvos socialdemokratų darbo, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, „Tvarka ir teisingumas“ frakcijų susitarimas dėl bendro darbo. 2018 m. rugsėjo 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo Lietuvos socialdemokratų darbo, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, „Tvarka ir teisingumas“ frakcijos, siekdamos garantuoti ekonominį, socialinį ir politinį stabilumą Lietuvoje, remdamos Ministro Pirmininko S. Skvernelio Vyriausybės programą ir pozityvias permainas įvairiose visuomenės gyvenimo srityse, nukreipdamos savo veiklą į aktualiausių žmonių socialinių ir ekonominių problemų sprendimą, sutaria: konsultuotis visais aktualiais Seimo veiklos klausimais ir ieškoti bendrų sprendimų; rengti ir remti bendrus įstatymus ir kitų teisės aktų projektus sprendžiant svarbiausias žmonių problemas; vykdyti pasirašytą frakcijų susitarimą ir jo priedą dėl konkrečių veiksmų glaudžiai bendradarbiaujant Lietuvos Respublikos Seime.“ Pasirašo Lietuvos socialdemokratų darbo frakcijos seniūnas A. Palionis, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos seniūnas R. Karbauskis, „Tvarka ir teisingumas“ frakcijos seniūnas V. Kamblevičius.

Yra gautas kitas informacinis pranešimas, „Tvarkos ir teisingumo“ frakcijos, dėl Seimo frakcijos „Tvarka ir teisingumas“ statuso pakeitimo. „Pranešame, kad Lietuvos Respublikos Seimo frakcija „Tvarka ir teisingumas“ 2018 m. rugsėjo 11 d. pasirašė bendros veiklos deklaraciją su Lietuvos Respublikos Seimo Lietuvos socialdemokratų darbo ir Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijomis ir yra nebelaikytina opozicine frakcija.“ Pasirašo frakcijos seniūnas V. Kamblevičius. Tokie pranešimai.

Dabar toliau mūsų darbotvarkė.

12.02 val.

Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4758(2) (svarstymo tęsinys)

Skelbiu darbotvarkės klausimą – Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4758(2). Noriu kolegoms priminti, kad praėjusioje sesijoje mes pradėjome svarstyti šį įstatymo projektą. Diskusija įvyko, tačiau yra gauta pasiūlymų ir reikia juos aptarti.

Kviečiu P. Nevulį kaip pranešėją dėl pasiūlymų. Dėl 1 straipsnio yra gautas Seimo nario A. Strelčiūno pasiūlymas. Ar kolega A. Strelčiūnas sutinka, kad pritarta iš dalies?

A. STRELČIŪNAS (*TS-LKDF*). Taip, sutinku.

PIRMININKĖ. Jūs sutinkate, kad pritarta iš dalies. Ir komiteto nuomonė. Gal jūs norite komentuoti, gerbiamas pranešėjas?

A. STRELČIŪNAS (TS-LKDF). Aš galiu paaiškinti...

PIRMININKĖ. Gerai. Suteikiu žodį gerbiamam A. Strelčiūnui, kad jūs pasakytumėte esmę, ir kartu dėl komiteto. Įjungiamė. Minutėlę!

A. STRELČIŪNAS (TS-LKDF). Šis pasiūlymas yra dėl pačių sąvokų. Vietoj „gyvenamoji vietovė“ pakeičiame sąvoka „gyvenamoji teritorija“, kuri apibrėžta ir kituose teisės aktuose, kur yra numatoma, kad gyvenamoji teritorija – tai daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorija, vienbučiai ir dvibučiai namai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Komiteto pranešėjau, norite ką nors papildomai pridėti?

P. NEVULIS (LVŽSF). Ne, nenoriu.

PIRMININKĖ. Ir jūs sutinkate su komiteto argumentais? Galime pritarti bendru sutarimu? Dėkoju.

Dėl 2 straipsnio taip pat yra gautas jūsų pasiūlymas. Prašom, vėl gerbiamas A. Strelčiūnas.

A. STRELČIŪNAS (TS-LKDF). Ši pataisa yra dėl pačios įsigaliojimo datos. Po įstatymo įsigaliojimo Vyriausybė ir Aplinkos ministerija priima tam tikrus teisės aktus, atsižvelgiant į gyventojų nuomonę.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Ačiū. Dėkoju taip pat ir pranešėjui. Daugiau pasiūlymų nebuvo gauta.

Motyvai. Už – V. Vingrienė.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, kviečiu šiam įstatymo pataisos projektui pritarti, ypač atsižvelgus į Vilniaus ir Kauno gyventojų surinktus dešimtis tūkstančių parašų. Atkreipiu dėmesį, kad vien tik trijų aplinkinių rajonų – Karoliniškių, Lazdynų, Pilaitės – vilniečių parašų yra surinkta 12 tūkst., iš viso Vilniaus mastu mes turėtume dešimt kartų daugiau. Taip pat, mano žiniomis, yra surinkta 10 tūkst. parašų kauniečių, pasisakančių prieš atliekų deginimo jėgaines, t. y. kad jos būtų statomos toliau nuo gyvenamųjų pastatų. Tai verčia mus aiškiai suprasti, kad praėjusių vyriausybių sprendimai investuoti į perteklinius atliekų deginimo pajėgumus buvo neapgalvotas žingsnis atgal. Tokiam požiūriui pritarė Europos Komisija, ne kartą išreiškusi susirūpinimą dėl atliekų tvarkymo problematikos Lietuvoje, ir šiandien mes, net vertindami optimistiškiausią atliekų, degintinų atliekų, scenarijų, matome, kad jų trečdaliu mažiau nei statomų trijų atliekų deginimo jėgainių pajėgumas. Nors žiedinės ekonomikos kontekste net pats atliekų perdirbimas yra laikomas kaip atgyvenęs būdas, Lietuva šiandien eina pačiu primityviausiu, pačiu lengviausiu keliu – sudegina potencialią žaliavą, iš kurios mes galėtume pagaminti tikrai tinkamų produktų, net iš pačių degintinų atliekų šiandien galima pagaminti sertifikuotą kurą ir kitus gaminius.

Gerbiami kolegos, kviečiu palaikyti šitą projektą ir išvengti ne tik aplinkos teršimo, bet ir perteklinių tiek privačių, tiek ypač viešųjų lėšų investavimo į perteklinius pajėgumus, taip pat aplinkos taršos, kuri tikrai kelia pavojų gyventojų sveikatai. Galiausiai sudarytume sąlygas naujų, pažangesnių atliekų tvarkymo būdų, įgyvendinančių verslų plėtrai...

PIRMININKĖ. Laikas!

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). ...tai dažniausiai būtų smulkieji verslai, ir naujoms darbo vietoms. Kviečiu šitam projektui pritarti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, siūlau balsuoti prieš ir tiesiog padėti tašką šioje istorijoje, kad pagaliau užbaigtume valstybinės svarbos projektus, nes valstybė arba apsijuoks... Ir aiškiai Vyriausybės išvadoje vertinama, pats finansų ministras, aplinkos ministras yra pasakę: 160 mln. eurų, jeigu mes nutraukiame, – tokia yra žala konkrečiai, jeigu pradedame nutraukti. Kviečiu balsuoti prieš ir padėti tašką, kad nebesvarstytume, nes šiandien iš Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos įvairiausių parlamentarų pilasi tiesiog stabdymo iniciatyvos, tokios kaip atliekų importo uždraudimas, 500 tūkst. tonų atliekų kiekio deginimo pajėgumų ribojimas visoje Lietuvoje, 20 kilometrų atstumas nuo artimiausios gyvenvietės, kur tokios vietos net Lietuvoje nėra, nebent Klaipėdos jūrinėje dalyje, deginimo mokestis nuo kiekvienos sudegintos tonos. Reikia aiškaus apsisprendimo ir iš gerbiamojo premjero, kad nebežaidžiame su tokiais projektais.

Klaipėda yra puikus pavyzdys. 2013 metais „Fortumas“ investavo 130 mln. eurų be jokio valstybės dalyvavimo, atliko poveikio aplinkai vertinimo procedūras, nerizikavo valstybiniu kapitalu ir mokesčių mokėtojų pinigais. Šiandien mes turime penketą metų veikiančią jėgainę ir nebediskutuoame apie šią dalyką. Diskutuoju, ar filitrai veikia ir ar tikrai ten viskas gerai dėl išmetimo emisijos, bet tai, kaip valstybė vykdo valstybinės svarbos projektų vystymą, turėtų būti gėdinga istorija. Baikime šią gėdingą istoriją ir padėkime tašką bent dėl šio įstatymo. Balsuokime prieš.

PIRMININKĖ. Motyvai išsakyti. Balsuojame po svarstymo dėl Atliekų tvarkymo įstatymo projekto.

Skelbiu balsavimo rezultatus. Balsavo 101 Seimo narys: už – 67, prieš – 14, susilaikė 20. Po svarstymo pritarta.

12.09 val.

Politinių partijų įstatymo Nr. I-606 2 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2266(2) (svarstymo tęsinys)

Kitas darbotvarkės klausimas – Politinių partijų įstatymo 2 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2266(2). J. Bernatoniš – per šoninį mikrofoną. Prašau.

J. BERNATONIS (LSDDF). Gerbiama posėdžio pirmininke, frakcijos vardu noriu paprašyti pusės valandos pertraukos, nes mes norėtume dar apsvastyti, ten labai daug pataisų ir nespėjome dėl visko nuspręsti, kaip balsuoti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Aš noriu tik priminti, kad viena pertrauka jau yra buvusi, antrą pertrauką galime skelbti, jeigu Seimas tam pritars. Ar galime bendru sutarimu? Ar yra kitų pasiūlymų? Jūs ne šiuo klausimu?

A. Kubilius tuo pačiu klausimu. Replika.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Šiuo... tos manipuliacijos, griauant demokratiją, seniai žinomos, J. Bernatoniš instrumentas, čia nieko naujo. Bet aš noriu grįžti prie prieš tai buvusio klausimo. Gerbiama kolegose, tai, ką pasakė S. Gentvilas, aš manau, yra labai rimtas reikalas. Todėl aš siūlau prieš kitą stadiją, prieš priimant tas pataisas, kurios iš tikrųjų reikš, kad Lietuvoje dabar vystomi projektai turėtų būti perkelti į Baltijos jūrą arba į Belovežo girią, iškviešti premjerą, kurio namus taip pat, be abejo, liečia šis projektas, kad jis aiškiai pasakytų, kokia yra Vyriausybės pozicija, kad aiškiai žinotume, ar Vyriausybė tikrai yra pasiruošusi stabdyti pagal dabar pateiktas pataisas tuos dabar pradėtus įgyvendinti projektus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. A. Širinskienė tuo? Ne.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Aš tuo. Ačiū, gerbiama pirmininke.

PIRMININKĖ. Kalba gerbiama A. Skardžius, taip?

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Taip. Kadangi ponas A. Kubilius kalbėjo tuo klausimu, taip pat norėčiau pasakyti keletą žodžių. Būtent tą netiesą ir melą, kuris buvo išsakytas... Pažiūrėkime, kaip tie projektai atsirado tiek Klaipėdoje, tiek Vilniuje, tiek Kaune. Privatininkai sugalvojo, atėjo, priėmė tam tikrus sprendimus kažkokiais būdais, galbūt koja duris atidarė, nes rankos buvo užimtos, ir sako, 20 metų Lietuva gyvens kaip kokie nors aborigenai, degins nerūšiuotas šiukšles, galbūt visos Europos, pagal gamybinius pajėgumus, dioksinais terš aplinką. Tai prieštarauja net dabartinei naujai Europos Sąjungos žiedinės ekonomikos direktyvai. O projektai yra komerciniai, išmeskite žodį „komercinis“, ir viskas dings, tegul būna municipaliniai projektai, tegul būna ne pelno siekiantys projektai, jeigu reikia sutvarkyti 20 % neperdirbamų atliekų, štai kur esmė. O pelnis iš tų pačių atliekų turėtojų degindami atliekas ir imdami vartų mokesčių.

PIRMININKĖ. Ačiū.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Štai kur yra pati didžiausia lobizmo problema.

PIRMININKĖ. Kolegos, ačiū. Išties kažkaip labai keistai supainiojome motyvus, jau apie kitą įstatymo projektą, bet dar replikos po balsavimo. Gal galime sutarti, ponias Virginija, jau nereplikuoti dėl to, kam pritarė po svarstymo?

Dabar turime apsispręsti dėl pusės valandos pertraukos dėl Politinių partijų įstatymo. Galime bendru sutarimu? Negalime. Balsuojame. Prašome balsuoti. Buvo pasiūlymas daryti pusės valandos pertrauką dėl Politinių partijų įstatymo.

Balsavo 106 Seimo nariai: už – 67, prieš – 30, susilaikė 9. Skelbiama pusės valandos pertrauka.

12.13 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio politikams, valstybės tarnautojams bei politiniams procesams parlamentinio tyrimo atlikimo sudarymo“ projektas Nr. XIIIIP-2403 (pateikimas)

Kitas mūsų darbotvarkės 1-12 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio politikams, valstybės tarnautojams bei politiniams procesams parlamentinio tyrimo atlikimo sudarymo“ projektas Nr. XIIIIP-2403. A. Širinskienė. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Taip pat frakcijos vardu prašyčiau pusės valandos pertraukos, tiesiog yra ir pasiūlymų registruotų, norėtume dar padiskutuoti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Pasiūlymas teisėtas. Ar galime pritarti bendru sutarimu? Balsuojame. Kas už tai, kad paskelbtume pusės valandos pertrauką?

Balsavo 106 Seimo nariai: už – 66, prieš – 31, susilaikė 9. Skelbiama pusės valandos pertrauka.

12.15 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1167 (pateikimas)

Kitas mūsų darbotvarkės klausimas. Leiskite sukeisti, kol ateis ministras, ir paskelbti darbotvarkės 1-14 klausimą – Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1167. Matau pranešėją A. Širinskienę. Ar, gerbiama kolege, galite pateikti minėtą įstatymo projektą?

G. Landsbergis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiama posėdžio pirmininke, išties esame susirūpinę gerbiamos A. Širinskienės pasirengimu dirbti, nes tikrai matome, kad vienas pusvalandis, antras pusvalandis, tai prašome pertraukos iki kito posėdžio dėl šio klausimo svarstymo.

PIRMININKĖ. Frakcijos vardu yra prašoma pertraukos iki kito posėdžio? (*Balsai salėje: „Taip.“*) Balsuojame.

Balsavo 106 Seimo nariai: už – 38, prieš – 48, susilaikė 20. Vienas penktadalis yra, pertrauka iki kito posėdžio.

12.17 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 35 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1757 (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 1-15 klausimas – Farmacijos įstatymo Nr. X-709 35 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1757. P. Urbšys. Prašome, kolega. Pateikimas.

P. URBŠYS (MSNG). Visų pirma norėčiau padėkoti gerbiamiems Seimo nariams, kad be pertraukos. (*Balsai salėje*)

Pavasario sesijoje tas klausimas buvo irgi pristatytas. Šio įstatymo projekto esmė yra ta, kad būtų panaikintas išgaliojęs didžiųjų vaistinių tinklų monopolis. Jeigu mes dabar kalbame apie tai, kad didžiųjų maisto prekybos tinklų dominavimas vis dėlto atsiliepia maisto produktų kainai, tai, be abejo, vaistinių tinklų dominavimas irgi tą patį poveikį daro vaistų kainoms. Man atrodo, iš čia esančių nė vienas Seimo narys neabejoja, kad reikia daryti viską, kad tos kainos atitiktų mūsų žmonių galimybes ir niekas nesinaudotų žmonių viena ar kita liga, ir nepaverstų žmonių pasipelnymo šaltiniu.

Šiandien Lietuvoje yra 1303 vaistinės. Penkiems stambiausiems vaistinių tinklams priklauso 1303 vaistinės. Jeigu gerai dar pasigilinsime, kas yra tie penki tinklai, aš nenustebsiu, kad iš tikrųjų yra trys vaistinių tinklai, kurie dominuoja vaistų pardavimo rinkoje. Jūs matote, kad ten yra prierašas, kad galimai prieštarauja Konstitucijai. Tai buvo Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvada, bet kai

buvo šis klausimas svarstomas Teisės ir teisėtvarkos komitete, tai vis dėlto buvo įsigilinta ir atkreiptas dėmesys į Konstitucinio Teismo nutarimą, kuriuo jis ne kartą yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ūkinės veiklos laisvę galima, jeigu yra laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu, apribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje, siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas nuostatas. Konstitucijos 53 straipsnyje įtvirtinta nuostata yra: „Valstybė rūpinasi žmonių sveikata ir laiduoja medicinos pagalbą bei paslaugas žmogui susirgus.“ O būtent 46 straipsnyje vienareikšmiškai konstatuojama: „Valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai Tautos gerovei. Įstatymas draudžia monopolizuoti gamybą ir rinką, saugo sąžiningos konkurencijos laisvę. Valstybė gina vartotojo interesus.“ Tai yra Konstitucijos nuostatos. Būtent į tas nuostatas įsigilinęs Teisės ir teisėtvarkos komitetas padarė išvadą, kad jokio prieštaravimo Konstitucijai nėra.

Įstatymo projekto esmė labai paprasta. Jeigu yra miesto gyvenamosios vietovės, tai vienas tinklas gali turėti ne daugiau kaip penkias vaistines, kaimo vietovėse neribojama. Aš sutinku, kai kas gali pasakyti: palaukite, jeigu sumažės vaistinių, ar nesumažės prieinamumas? Jūs man pasakykite verslo sritį, kuri yra pelninga ir verta investuoti, kad niekas neateitų į tą verslo sritį. Be abejo, atsiras kitų ūkio subjektų, kurie užsiims tuo verslu. Vokietijoje net yra įvesti apribojimai, kad vaistinių savininkai gali būti tik farmacininkai. Europos Žmogaus Teisių Teismas patvirtino, kad vaistas nėra eilinė prekė, vaistas visų pirma yra skirtas žmogui gydyti, todėl jam negali būti taikomos įprastinės prekių platinimo sąlygos.

Aš vis dėlto kviečiu pritarti šiam projektui, tuo labiau kad Estijoje tokia tvarka yra įsigaliojusi. Ten yra tik viena korektūra, kad nustatyta ne daugiau kaip 20 tūkst. gyventojų – apibrėžiamas skaičius. Be abejo, mano siūlomą įstatymo projektą galima tobulinti, bet, norint jį tobulinti, reikia jam pritarti.

PIRMININKĖ. Kolega, neišeikite. Jūsų nori paklausti. Tuoju, minutėlę, dingo mūsų sąrašas. Pirmoji klausia A. Armonaitė. Ruošiasi M. Majauskas. Aušrinės nematau salėje. Gerbiamas Mykolas, prašom, klauskite jūs.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas Povilai, mes visi turbūt esame pikti ant prekybos tinklų, ant vaistinių dėl aukštų kainų. Jūsų nerimas yra puikiai suprantamas. Bet mes taip pat puikiai suprantame, kad jūs teikiate absoliučią nesąmonę, ir, man atrodo, jūs pats puikiai suprantate, kad jūs teikiate absoliučią nesąmonę. Lygiai tą patį dalyką jums bandė pasakyti ir Teisės departamentas sakydamas, kad toks dalykas iš esmės prieštarauja Konstitucijai.

Mano klausimas yra paprastas, bandantis gal bent šiek tiek grąžinti jus į realybę ir atvirai pasikalbėti apie tai, kokią realią įtaką toks sprendimas gali turėti. Jūs norite nustatyti, kad viename mieste vienas tinklas turėtų ne daugiau kaip penkias vaistines. Toks reguliavimas iš esmės reikštų, kad šimtai, o galbūt ir tūkstančiai vaistininkų netektų darbo. Kaip jūs siūlytumėte pasirūpinti jais?

P. URBŠYS (MSNG). Jeigu kalbėtume apie sąmonę ir nesąmonę, aš tikrai noriu jums dar kartą pakartoti, kad Estijoje toks įstatymas yra priimtas. Jeigu jūs manote, kad ten yra nesąmonė, prašome pateikti konkrečių faktų, kokių nesąmonių ten įvyko. Jeigu mes kalbame apie atitikimą Konstitucijai ar nesutikimą su Konstitucija, aš ką tik jums citavau Konstitucijos straipsnius ir net pacitavau konstitucinio nutarimo pateiktas išvadas, kurios ne kartą buvo atkreiptos...

Dėl trečios jūsų nuomonės, kad liks be darbo. Aš nesuprantu. Prieš 15 metų buvo 50 % smulkių vaistinių ir 50 % stambių tinklų. Tuo metu vaistininkai nebuvo be darbo, jie turėjo darbo, bet politikų dėka buvo priimti suvaržymai, kurie leido įsigalėti didiesiems vaistų tinklams ir mažiesiems jau nieko kito nebeliko. Kas tada galvojo apie tuos vaistininkus?

Aš siūlau vis dėlto aiškiai pasakyti, kad jeigu pas mus yra pakeista pusiausvyra tarp didžiojo, stambaus, verslo ir vidutinio bei smulkaus – tą pusiausvyrą atkurti. Jeigu mes ją atkursime, manau, kaip tik padidės galimybių įsidarbinti tiems vaistininkams, o ne sumažės, ir sąlygos bus daug geresnės jiems dirbti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia R. Martinėlis. Ruošiasi A. Matulas.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Aš norėčiau paklausti, ar jūs nematote grėsmės, kad įmonės išskaidys verslą ir bus sukurta daug įmonių, kurios turės po penkias vaistines? Ar bus pasiektas efektas?

P. URBŠYS (MSNG). Taip, yra įstatymai ir yra bandymų juos apeiti. Taip, kaip politikams yra uždrausta priimti pinigines paramas iš fizinių ir juridinių asmenų, bet vis vien kažkas atranda galimybių, kaip tai apeiti. Tai nereiškia, kad reikia panaikinti įstatymą, draudžiantį tą dalyką daryti. Tai lygiai tas pats ir dėl tų vaistinių. Jeigu atsiras tam tikros nesąžiningos konkurencijos, tai tam ir yra tam tikros tarnybos, kad išaiškintų tuos nesąžiningus atvejus.

PIRMININKĖ. Ačiū. A. Matulo nematau. Klausia J. Razma. Ruošiasi E. Pupinis.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas pranešėjau, ar nemanote, kad šiaip tie farmacinių įmonių atstovai tiesiog pasijuoks iš jūsų tokio siūlymo – vietoj „Eurovaistinės“ atsiras „Eurovaistinė A“, „Eurovaistinė B“, kažkaip pasakys, kad nepriklauso tam pačiam tinklui – kad čia yra tokie beprasmiškai žaidimai su tokiais siūlymais?

Kita vertus, jeigu jau nusistovėjo ir yra daugiau tų vieno tinklo vaistinių, tai ką dabar – kurią vaistinę jūs išmesite lauk? Nežinau, kam reikia tokių absurdiškų siūlymų.

P. URBŠYS (MSNG). Jeigu iš tikro kalbėtume apie pereinamąjį laikotarpį, tai čia yra įtvirtinta, kad iki 2021 m. gruodžio 31 d., kaip ir Estijoje buvo nurodytas laikotarpis, kad verslas turi prisitaikyti prie naujo reglamentavimo. Jūs vėl kalbate apie tai, kad mūsų valstybėje yra normalu, kai bandoma apeiti įstatymą. Aš manau, kad ne, kad pagal įstatymą visi lygūs – ir politikai, ir tie didmenininkai ar stambaus verslo atstovai. Tokiu atveju kalbėti, kad atsiras nesąžiningų verslininkų, kurie (...), jūs iš karto suponuojate, kad dabartinių stambių vaistinių savininkai yra nesąžiningi. Tuo labiau reikia įvesti tvarką, kad tą nesąžiningumą šiek tiek kontroliuotume.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi A. Kubilienė.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas kolega, masto ekonomija turi keletą tokių pusių. Viena, galbūt pavojus yra, kad bus monopolizuota rinka. O antra yra ir tai, kad per masto ekonomiją gaunama mažesnė kaina. Ar nenagrinėjote, tarkim, kaip paveiks kainas, nes iš tikrųjų tiekiant į dideles įmones kur kas pigesnės prekės gaunamos?

Antras klausimas. Kodėl jūs konkurenciją matuojat kvadratiniais metrais, o ne rinkos dalimi? Tai paprastai visur, galbūt mažesnėje teritorijoje, nustatoma, kiek rinkos galima paimti vienai ar kitai sistemai, vienam ar kitam juridiniam asmeniui, veikiančiam rinkoje, ir tada viskas aiškiau. Kvadratiniai metrai – taip pat nedaug kas pasakoma, gali būti labai didelė vaistinė ir iš tikrųjų nepasiekianti tų tikslų, kuriuos galbūt jūs norite pasiekti. Ačiū.

P. URBŠYS (MSNG). Jeigu apie kvadratinčius metrus. Aš kalbu ne apie kvadratinčius metrus, o apie vaistinių skaičių. Jeigu jūs savo gyvenamojoje vietoje man pasakytumėte privačios vaistinės tą kvadratūrą, kuri būtų didesnė už „Eurovaistinės“, už „Gintarinės“ vaistinės, už „Norfos“ vaistinės, tai aš labai norėčiau išgirsti. Labai norėčiau išgirsti.

O tai, kad, kaip sakote, kuo didesni, tuo mažesnės kainos, tai mes kaip tik matome atvirkštinį procesą – kuo didesnis monopolis, tuo mažesnis kainų pasirinkimas. Aišku, tikrai sutinku, kad monopolio panaikinimas ar suvaržymas tai nėra vienas iš pagrindinių sprendimų, kuris leistų kainas mažinti, bet aš turiu omeny dabar tas kompleksines priemones, kurios vykdomos dėl vaistų kainų mažinimo, pradedant tiekimu, baigiant kompensuojamųjų vaistų sąrašo kainų peržiūrėjimu ir būtent stambių vaistinių tinklo apribojimu, tai būtent šios kompleksinės priemonės tikrai prisidės, kad vaistų kainos dar labiau sumažės.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Kubilienė. Ruošiasi J. Olekas.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas kolega, jūsų idėja iš tikrųjų būtų sveikintina, bet ar jums neatrodo, kad čia yra pavėluota bent jau 10 metų? Kaip jūs pats gražiai pasakėte – ankstesnės Vyriausybės pasinaudojo liga. Ar neatrodo jums, kad atsirastų teisinių pasekmių, nes dabar kai kurie tinklai turi tikrai keliasdešimt vaistinių, ar nebūtų ieškinių teismuose? Gal jūs galite paminėti, kokia praktika buvo jūsų paminėtoje Estijoje? Gal jie padarė tą, kol kūrėsi šitie dideli tinklai? Ačiū.

P. URBŠYS (MSNG). Mano žiniomis, tai padarė tada, kai jie pastebėjo tą tendenciją, kad įsigali stambių vaistinių tinklai, todėl ir reagavo. Jeigu mes kalbame apie tai, kad gali būti teismai, tai aš minėjau. Taip, Vokietijoje priėmė nuostatą, kad vaistinių savininkai gali būti tik farmacinkai. Ir buvo kreiptasi į Europos Žmogaus Teisių Teismą, ir jis pripažino – tokį apribojimą valstybė gali įvesti, nes vaistas nėra eilinė prekė. Tokiu atveju, man atrodo, jeigu mes nustatome tą protingą

laikotarpį, aš kalbu apie 2021 metus, jeigu reikia, mes dar galime tą laikotarpį pratęsti. Galų gale, kaip ir minėjau, mes šitą projektą galime tobulinti, apibrėždami pagal gyventojų skaičių, dar atsižvelgdami į Estijos praktiką, ir priimti tokius sprendimus, kurie leistų verslui persiorientuoti.

PIRMININKĖ. Ačiū, klausia J. Olekas.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, iš tikrųjų mes jau buvome susidūrę su tokia problema, šią problemą svarstė ir Konstitucinis Teismas. Kada mes reikalavome farmacininko savininko teisės... buvo pripažinta, kad tai prieštarauja Konstitucijai, skirtingai negu Vokietijoje. Ir ar jūs manote, kad čia yra pagrindinė problema, nepaisant to, kad yra, kaip jūs minėjote, galbūt tik trys tinklai, Šakiuose dabar yra aštuonios skirtingos vaistinės? Tų vaistinių yra daug, centralizacija sukelia jūsų minėtas kainas. Ir ar šį įstatymą reikėtų taisyti, o ne Konkurencijos, galbūt apibrėžiant mažesnę monopolizavimo ribą, nustatant ribas? Ačiū už atsakymą.

P. URBŠYS (*MSNG*). Jūs paminėjote Šakiuose aštuonias vaistines, tai norite pasakyti, kad iš aštuonių vaistinių kokios septynios priklauso vienam vaistinių tinklui? Taip nėra. Tikrai ten nedominuoja, sakykim, penkios vaistinės kokios nors vienos vaistinės. Ten yra įvairovė.

O dabar dėl vienokio ar kitokio koregavimo įstatymu. Dabar yra pasirinktas Farmacijos įstatymas. Aš siūlau žengti tą žingsnį, kuris neprieštarautų, sakykim, jūsų nuostatai, nes jūs irgi esate suinteresuotas, kad kainos sumažėtų, arba padaryti tokius sprendimus, kad kainos mažėtų. Bet vėl pakartosiu – tai nėra viena iš pagrindinių priemonių, tai yra kompleksinė priemonė ir ją taikydami, man atrodo, mes visi pajusime naudą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Laikas baigėsi, bet liko vienas klausėjas. Jeigu trumpas klausimas – J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamasis kolega, aš kaip tik norėjau klausti to, ko jūs neatsakėte J. Olekui. Kodėl jūs taisote šitą įstatymą, kai yra specialus Konkurencijos įstatymas, kuris reguliuoja, nustato tam tikrus apribojimus, nustato, kas yra dominuojanti padėtis, kokią procentinę reikšmę rinkos jie užima ir panašiai. Kodėl jūs taisote ne tą? Jeigu mes dabar pradėsime taisyti kiekvieną specialų įstatymą iš įvairių ūkio sričių, nesvarbu, ar tai susiję su sveikatos apsauga, ar su švietimo reikmėmis, ar su kitomis, manau, kad tai negeras kelias. Klausau jūsų.

P. URBŠYS (*MSNG*). Kartojau. Vaistas nėra bulvė, pomidoras, agurkas. Vaisto tikslas yra atsiliiepti į žmogaus poreikį ir pagydyti jį, todėl, atsižvelgiant į specifinę prekės sąvoką ir paskirtį, būtent tai yra fiksuota Farmacijos įstatyme. Jeigu jūs kalbate apie Konkurencijos įstatymą, taip, tada siūlote įsivelti į tuos teisinius brūzgynus, tada prasidės: kodėl farmacininkai, kodėl dar kitos prekės ir visa kita. Todėl jeigu mes kalbame, kad vaistas yra išskirtinė prekė, kuriai netaikomi reikalavimai kaip kitoms prekėms, jinai turi atsirasti Farmacijos įstatyme.

PIRMININKĖ. Dėkoju, kolega, jūs atsakėte į klausimus. Motyvai. M. Majauskas – prieš.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, suprantu, kad artėja rinkimai, visi matome, kad auga kainos, reikia ieškoti kaltų. Bet vis dėlto manau, kad rinkėjai yra protingesni, nei mes dažnai įsivaizduojame, ir tokiu pigiu populizmu tikrai jų neįtikinsi. Kiekvienas mąstantis žmogus supranta, kad jeigu tu dabar neliečiamą, privačią nuosavybę priversi juridinius asmenis parduoti, jie reikalaus žalos atlyginimo iš valstybės. Taip, galbūt žmonės ir džiaugsis, jog valstybė pykstasi su vaistininkais ir vaistinėmis, bet rezultatas bus koksai? Valstybė turės sumokėti žalą vaistinėms ir vaistininkams dėl netektos privačios nuosavybės, ir tą žalą turės kompensuoti kas? Tie patys žmonės. Geriau, jeigu jau matome, kad yra aukštos kainos, kad žmonės neįperka vaistų, skirkime papildomų lėšų vaistams kompensuoti, kad daugiau vaistų būtų kompensuojama, o ne mažiau, kad būtų kompensuojamas didesnis kiekis, jeigu jau nusprendžiame investuoti ir skirti šiai sričiai pinigų. Bet nebandykime tokiais kreivais ir iškreiptais būdais ieškoti teisybės, ir, tikėtina, tokios teisybės, kuri čia neduos norimo rezultato. Kviečiu nepritarti šiam įstatymo projektui ir rimtai pagalvoti apie vaistų kainas, jų mažinimą realiais ir efektyviais būdais.

PIRMININKĖ. Gerbiamasis Povilai, deja, jums nesuteiksiu, nes jūs pateikėte įstatymo projektą. Balsuojame po pateikimo dėl įstatymo projekto, kurį pateikė P. Urbšys. Farmacijos įstatymo 35 straipsnio pakeitimas.

Balsavo 107 Seimo nariai: už – 12, prieš – 21, susilaikė 74. Įstatymo projektui po pateikimo nepritarta.

Matau P. Urbšį, replika po balsavimo.

P. URBŠYS (*MSNG*). Mes daug kalbame apie stambaus verslo įtaką politikams. Nežinau – norite, nenorite, bet man čia susidaro įspūdis, akivaizdus pavyzdys... (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Dėkojame. Matau, jau yra atvykęs gerbiamasis ministras A. Veryga.

Atsiprašau, aš nepabaigiau procedūrų. Replika po balsavimo jau įvyko, bet mes neapsisprendėme, gražinti tobulinti ar atmesti? Gerbiami kolegos, dar prašau balsuoti. Gražinti būtų „už“, o atmesti – mygtukas „prieš“. Balsuojame.

Balsavo 105 Seimo nariai: už – 54, prieš – 51. Gražinama iniciatoriui tobulinti.

M. Majauskas – replika.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Šiame Seime daug girdime apie galimas ir negalimas interesų įtakas. Aš noriu pasidžiaugti, jog nugalėjo ne interesų įtakos, o sveiko proto įtaka. Buvo atmetas įstatymo projektas, kuris kirtosi ir su teise, ir su sveiku protu. Ačiū.

12.39 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 15, 17, 27, 33, 36, 39, 48, 57 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 65¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2453ES, Narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatymo Nr. VIII-602 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2454, Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2, 8, 19, 33, 35, 35¹, 59¹, 68¹ straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo aštuntuoju¹ skirsniu įstatymo Nr. XIII-1408 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2455 (*pateikimas*)

PIRMININKĖ. Ačiū. Skelbiu kitą mūsų teisės aktą. Klausimas 1-13 – Farmacijos įstatymo kai kurių straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 65¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2453. Ministras A. Veryga. Tikriausiai jūs, ministre, pateiksite kartu ir lydimočius? Dėkojame. Tai būtų projektai Nr. XIIIIP-2454 ir Nr. XIIIIP-2455. Ačiū.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Dėkoju, pirmininke. Gerbiami kolegos, teikiamų įstatymo pataisų ir sušijusių įstatymų pataisų tikslas yra užkirsti kelią falsifikuotiems vaistams patekti į teisėtą Lietuvos rinką. Ir tam, kad tokia veikla būtų užkardyta, 2013 metais buvo priimta vadinamoji falsifikatų direktyva Europoje, o 2016 metais – ir Europos Sąjungos reglamentas, kuriuo yra nustatomos išsamios apsaugos priemonių ant žmonėms skirtų vaistų pakuotės naudojimo taisyklės, kitaip vadinamas reglamentu. Vadovaujantis šiuo reglamentu nuo 2019 m. vasario 9 d. beveik visų receptinių vaistų preparatų ir kai kurių nereceptinių vaistų pakuotės turės būti su apsaugos priemonėmis, t. y. su unikaliais identifikatoriais, kuriais bus galima patikrinti pakuotės autentiškumą, ir apsauginiais įtaisais, kuriais bus galima nustatyti, ar nebuvo ardoma pakuotė. Ir jau yra sukurta ES kaupyklų sistema, t. y. centrinė ir mūsų nacionalinė, kuriose bus saugomi duomenys apie unikalius identifikatorius. Lietuvos didmenininkai, vaistinės, asmens sveikatos priežiūros įstaigos turės turėti prisijungimą prie nacionalinės kaupyklos, prieš išduodant vaistą pacientams turės būti nuskaitomas vadinamasis pakuotės 2D kodas, kitaip mūsų žinomas kaip brūkšninis kodas, ir taip sutikrinamas pakuotės unikalus identifikatorius su kaupykloje įvestu unikaliu identifikatoriumi. Jeigu vaistas bus autentiškas, sistema deaktyvins unikalų identifikatorių ir bus galima išduoti pakuotę pacientui. Jeigu sistemoje toks atitikmuo nebus rastas, bus skelbiamas įspėjimas, kad vaistas gali būti falsifikuotas. Tai reiškia, kad ši sistema leis maksimaliai išvengti galimų falsifikatų. Nors Lietuvoje tokia problema masiškai, net ir ne masiškai, neegzistuoja, bet kai kuriose Europos Sąjungos valstybėse tokių problemų tikrai yra kilę, pasitaikę. Kadangi tai yra europinis reglamentas, jis yra perkeliamas į mūsų nacionalinę teisę. Šiais projektais ir yra siekiama įgyvendinti reglamento nuostatas.

Taip pat yra įteisinamos tam tikros išimtys dėl unikalų identifikatorių deaktyvinimo ir taip pat su teikiamomis pataisomis yra siekiama sudaryti sąlygas asmens sveikatos priežiūros įstaigoms, kurios turi tik odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos licenciją, įsigyti vaistinius preparatus iš didmeninio platinimo licencijos turėtojų. Tai yra dar vienas sprendimas, kuris spren-

džia šiuo metu esančią problemą, kad tos odontologinės priežiūros įstaigos, kurios neturi asmens sveikatos priežiūros įstaigų licencijų, o turi tik Odontologų rūmų išduotą licenciją, kad galėtų medikamentus įsigyti iš didmenininkų, t. y. ne tik iš vaistininko. Tokia yra teikiamų siūlymų esmė ir prašyčiau jūsų pritarti teikiamiems įstatymų projektams.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamas ministre. Jūsų nori paklausti du Seimo nariai. Klausia J. Olekas. Ruošiasi I. Degutienė.

J. OLEKAS (LSDPF). Labai ačiū. Gerbiamas ministre, pritariu jūsų teikiamiems projektams. Iš tikrųjų, man atrodo, jie yra svarbūs ir dėl vaistų kokybės užtikrinimo, ir ypač dėl odontologų, kad jie galėtų apsirūpinti tuo, ko jiems reikia. Bet negaliu nepaklausti, nes buvo laiko pakeliauti po Lietuvą, daug žmonių iš tikrųjų sutiko ir klausė dėl dabartinės vaistų kompensavimo tvarkos, kad kai kurie vaistai, kurie buvo kompensuoti, tiesiog dingę iš apyvartos. Pavyzdžiui, bisaprololio labai trūksta žmonėms ir kitų, ir jie niekaip negali įsigyti to, ko jiems reikia. Ar jūs imatės kokių nors priemonių, kad tai būtų pašalinta?

A. VERYGA (LVŽSF). Iš tikrųjų ne visai gal susijęs klausimas su teikiama projektais, bet tikrai suprantu, kad tai yra aktualija Lietuvoje, tikrai visos mūsų institucijos nuolat stebi šią sistemą. Matome tam tikrų ir piktnaudžiavimo dalykų. Buvome visiškai neseniai susitikę su Vaistinių asociacija. Turime tokių epizodų, kai, pavyzdžiui, vienas vaistinių tinklas turi ir savo gamybą. Aš nežinau, ar tai su šiuo vaistu gali būti susiję, bet kiti vaistinių tinklai pasiskundė, kad jiems patekus į kompensuojamųjų vaistų sąrašą kiti tinklai neaprupinami pakankamu kiekiu, iš esmės taip ir konkurencijos tam tikras sąlygas, matyt, pažeidžiant. Mes esame paprašę, kad jie informuotų mus raštu apie tokias situacijas. Tikrai stengiamės stebėti ir žiūrėti, kur ir dėl kokių aplinkybių pacientui gali būti apribota galimybė nusipirkti ar įsigyti vaistų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia I. Degutienė. Prašom, kolege.

I. DEGUTIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, iš tikrųjų teikiamos pataisos dėl šio įstatymo projekto reikalingos, tai yra tam tikra pacientų apsauga, bet gal aš praklausiau, ar yra Europos Sąjungos direktyva šiuo klausimu, ar mes tiesiog taip iš kitų valstybių patirties tai darome? Ačiū.

A. VERYGA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Pristatymo pradžioje aš minėjau – yra vadinamoji falsifikatų direktyva, priimta 2013 metais, o 2016 metais yra priimtas Europos Sąjungos reglamentas, pagal kurį mes ir paruošėme tuos siūlymus. Tai nėra mūsų sugalvota ar praktika, bet tai yra europinio lygio reglamentavimas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau norinčių paklausti nėra. Motyvai? Norinčių kalbėti nėra. Galime pritarti bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Galime. Dėkoju. Pritariame bendru sutarimu.

Skelbiu, kad kaip pagrindinis siūlomas Sveikatos reikalų komitetas dėl visų trijų įstatymų projektų. Kitų pasiūlymų dėl papildomo komiteto nėra. Siūloma svarstyti spalio 11 dieną. Galime sutarti bendru sutarimu? Sutariame. Dėkoju.

12.46 val.

Politinių partijų įstatymo Nr. I-606 2 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2266(2) (svarstymo tęsinys)

Grįžtame, kolegos, prie darbotvarkės, praėjo pusė valandos ir skelbiu Politinių partijų įstatymo 2 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-2266(2). Svarstymo tęsinys. Noriu jums, kolegos, priminti, kad buvo padaryta pertrauka, taip pat buvo paprašyta atlikti ekspertinį vertinimą pagal Statuto 145 straipsnio 2 dalį. Kviečiu pagrindinio Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkę A. Širinskienę. Prašome paskelbti Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą ir kartu informuoti Seimą apie ekspertinį vertinimą ir jo išvadą.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Teisės ir teisėtvarkos komitetas paskutinį kartą rugsėjo 5 dieną svarstė Politinių partijų įstatymo pataisas, pažymėtas Nr. XIIIIP-2266. Svarstė tiek Seimo narių gautus pasiūlymus, tiek gautą ekspertinę išvadą. Ekspertinei išvadai mes iš principo pritarėme atlikę kai kuriuos pataisymus. Taip pat buvo apsvaistytos Seimo narių pataisos ir parengtas naujas patobulintas variantas balsuojant 5 už, prieš – 3, susilaikius 2. Sprendimą lėmė pirmininko balsas.

PIRMININKĖ. Dėkojame.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Tai yra paskutinė papildoma išvada, o pirmoji išvada, man dabar ją atnešė, – taip pat buvo registruotas patobulintas variantas. 5 buvo už, prieš – 3, susilaikė 1.

PIRMININKĖ. Ačiū. Išvadą išgirdome. Bendroji diskusija. Pirmąjį kviečiu kalbėti E. Gentvilą. Kalbėsime visi, ar nusistatome atitinkamai laiką? Visi septyni yra užsirašę kalbėti. Frakcijos vardu – septynios minutės, ne frakcijos – penkios.

E. GENTVILAS (LSF). Sveiki, kolegos, turiu aštuonerių metų darbo patirtį Lietuvos Respublikos Seime, na, kitose pozicijose – kitokią. Esu matęs visokių nesąmonių, šiandien matau dar vieną, kuri, mano manymu, peržengia ribas tiek konstitucingumo, tiek teisės požiūriu, tiek, tiesą sakant, ir padorumo. Kažkada tikėjausi, kad svarstysime birželio pabaigoje, tai parašiau tokį pamfletą apie feldmaršalo G. Kirkilo išpuolį prieš maršalą J. Oleką. Na, ką gi darysi, šiandien tenka kalbėti dėl kitų dalykų.

Šiame įstatymo projekte matau daug sisteminių trūkumų. Visų pirma Europos Parlamento rinkimai, pasirodo, nebereikšmingi turbūt todėl, kad Socialdemokratų darbo partija neplanuoja juose dalyvauti, tai ir nebereikšmingi. Turbūt dėl to, kad, pavyzdžiui, valstiečių balsų skaičius, gautas Europos Parlamento rinkimuose, yra mažesnis negu savivaldoje arba Seimo rinkimuose gautų balsų skaičius, todėl jiems numuša finansavimo vidurkį Europos Parlamento rinkimų rezultatai. Nežinau, ar čia toks vienkartinis *ad hoc* požiūris – kurie rinkimai mums buvo nesėkmingi, tuos eliminuosime, nes jie gadina mūsų statistiką ir gaunamą valstybės biudžeto finansavimą. Manau, kad tai iš principo blogas dalykas.

Kitas iš principo blogas dalykas, kai yra vertinama ne pagal rinkėjų skirtų balsų skaičių politinėms partijoms, kas iki šiol egzistuoja kaip principas pagal rinkėjų balsų skaičių, gautą rinkimuose, o susidariusių parlamentinių arba rajonų savivaldybių, miestų savivaldybių tarybose frakcijų dydį. Gerbiamieji, tai yra visiška manipuliacija.

Aš noriu pasakyti, kad dabartinis politinių partijų finansavimas numato finansuoti politines partijas, kurios gavo daugiau kaip 3 % rinkėjų balsų. Teoriškai gali būti, kad partija gavo Seimo rinkimuose 4,99 % – neperžengė 5 % barjero ir neturi nė vieno mandato Seime, tačiau pagal dabartinį įstatymą gali gauti biudžeto finansavimą, nors frakcijos Seime ar net nė vieno nario Seime neturi. Savivaldos rinkimuose partija gali būti gavusi 3,99 %, neturėti savivaldybių tarybų narių, bet gauna finansavimą, nes pelnė 3 % rinkėjų pasitikėjimą. Šitas projektas pasako, kad rinkėjų nuomonė visiškai nesvarbi, rinkėjų balsų skaičius visiškai nesvarbus. Svarbu, kaip tu praktiškai pagal šiandieninę situaciją gali gauti finansavimą ar negali. Aha, praktiškai gali gauti, šitaip nuspėjau – jį rinkėjų balsų skaičių.

Dabar pasižiūrėkime Vilniaus ir Rietavo savivaldybes. Mandatų skaičius skiriasi maždaug tik dvigubai, o rinkėjų balsų skaičius Vilniuje tam, kad gautum vieną mandatą, yra daugybę kartų didesnis negu Rietave arba Birštone. Rinkėjų balsai, tautos nuomonė nesvarbu. Svarbu, kaip tu prasikrapštysi ir kokio dydžio frakciją čia suformuosi. Įvedamas kriterijus, kad jeigu frakcija nuo atskilusios partijos susidaro didesnė, G. Kirkilo frakcija didesnė negu J. Oleko frakcija, tai G. Kirkilo frakcija gali gauti finansavimą.

Gerbiamieji, mes prieisime iki manipuliacijų. Aš pats norėčiau dabar pereiti dėl solidarumo į J. Oleko frakciją, kad būtų baigtos tos manipuliacijos. Baikite daryti šituos dalykus!

Trečias dalykas. Mano manymu, tai yra ir politinės korupcijos apraiškos. Kai turiu valdžią, valdau finansinius srautus ir svertus, kaip kaitalioti įstatymą, aš galiu nupirkti, papirkti, priišti prie savęs tuos, kuriuos man reikia nupirkti biudžeto pinigais. Štai kas čia vyksta. Garbė Lenkų rinkimų akcijai-Krikščioniškų šeimų sąjungai, kuri nepasidavė pagundoms – jums siūlomas pusantro karto didesnis koeficientas, bet man atrodo, kad jūs susipratote, kad gal truputį yra pagarba teisei ir Konstitucijai. Prezidentė yra teisi – nuspėjau į Konstituciją. Aš manau, šis įstatymo projektas, jeigu jis bus priimtas, bus ir vetuotas, ir apskųstas Konstituciniam Teismui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu J. Oleką. Ruošiasi J. Sabatauskas.

J. OLEKAS (LSDPF). Gerbiami kolegos, ačiū, Eugenijau, už paramą, už tokią gerą viltį prisijungti ir už daug pasakytų tiesos žodžių. Jeigu norėtume būti visiškai atviri savo rinkėjams, atviri

savo sąžinei ir įstatymo raidei, aš manau, šį įstatymą reikėtų taip ir pavadinti – Lietuvos socialdemokratų darbo partijos frakcijos finansavimo įstatymas, nes net ir vadinamieji nepriklausomi ekspertai, kurie nagrinėjo šį įstatymo projektą, aiškiai pasakė, kad įstatymas išgalioja atgaline tvarka. Iki šiol buvo finansuojamos tos partijos, kurios dalyvavo rinkimuose ir gavo tam tikrą žmonių palaikymą. Dabar partijos, kurios dalyvavo rinkimuose ir negavo žmonių palaikymo, susiburia į tam tikrą darinį Seime ir paima iš biudžeto pinigus.

Mieli kolegos, iš tikrųjų pavadinimas „politinė korupcija“ šiuo atveju visiškai atitinka šio įstatymo projektą. Tikrai siūlau nesusitepti savo rankų ir sąžinės balsuojant už tokį projektą. Visvien labai matome, tai skirta tiems, kurie nuėjo palaikyti valdančiųjų. Kadangi jie negavo rinkėjų pasitikėjimo, dabar jiems reikia suteikti finansinę paramą. Mes žinome vieną iš to darinio lyderių, kur buvo... perėjo ir teismus, ir panašiai, nes buvo įtarimų dėl rinkėjų papirkinėjimo. Pasirodo, kad reikia tuos pinigus grąžinti ir tam reikia sukurti tokį įstatymo projektą. Taip, pasaulyje įvairiose valstybėse yra įvairių partijų finansavimo modelių, bet šiandien kalbame apie labai konkrečią situaciją Lietuvoje ir apie konkrečią situaciją Seime.

Aš noriu dar kai ką paminėti. Ir Vyriausioji rinkimų komisija, kuri atsakinga už partijų finansavimo įgyvendinimą ir lėšų skirstymą, vienbalsiai priėmė sprendimą nepritarti tokiam teikiamam įstatymo projektui. Tai irgi gana unikalus dalykas, nes ten yra įvairių politinių pažiūrų žmonių, teisininkų atstovų, kurie yra deleguoti į šią komisiją, kurie teikia būtent tokią išvadą. Todėl kviečiu sugrįžti į I rūmus, pasižiūrėti mūsų valstybės kūrėjo J. Basanavičiaus citatą ir atsikvošėti. Tada galbūt mes galėsime žengti į priekį ir tarnauti Lietuvos žmonėms, o ne į tam tikrų žmonių kišenę kišti valstybės pinigus. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu J. Sabatauską – frakcijos vardu septynios minutės. Ruošiasi J. Razma.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Gerbiami kolegos, iš tiesų jau du kalbėtojai kalbėjo, kad čia vienos partijos finansavimo įstatymas. Konstitucinis Teismas ne kartą pažymėjo, kad priimti įstatymus, naudingus konkrečiam subjektui, ar dėl vieno konkretaus subjekto, – tai akivaizdus prieštaravimas Konstitucijai, lygiateisiškumo principui. Čia prirašyta įvairių sąvokų, kurias šiaip šnekamojoje kalboje dažnai vartoja ir žiniasklaida, ir politologai, – kaip parlamentinė partija. Akivaizdu, kad parlamentinės partijos kategorija yra politologinė kategorija ir jinais reiškia, kad ta parlamentinė partija, kuri dalyvavo rinkimuose ir gavo pakankamai balsų, t. y. perėjo 5 % barjerą. Dabar gi tampa parlamentine partija tikrai tokia, kuri turi frakciją. Pasižiūrėkime, partija, kuri gaus 5 % rinkėjų balsų, negalės sukurti frakcijos, nes ji turės tik penkis arba šešis mandatus, bet ne septynis, kaip reikalauja Seimo statutas. Todėl jau čia yra nonsensas.

Kitas dalykas – partijos skilimas, kuris yra įvardijamas, jeigu partijos suskilo arba frakcijos suskilo. Tokios „skilimo“ sąvokos išvis nėra jokiame įstatyme, nes yra nustatyta, kaip partijos steigiamos, kaip partijos likviduojamos arba jungiamos, bet nėra tokios sąvokos „skilimas“. Tuo labiau koks čia skilimas, keli partijas... išėjo iš partijos ir tai vadinate skilimu? O vienas buvo pašalintas. Tokie yra tikrieji faktai. Net tie ekspertai, kurie vertino įstatymo projektą, pavadino, kad dėl įstatymo negaliojimo atgaline data derėtų nustatyti, jeigu priimamas visiškai naujas teisinis reguliavimas, jo galiojimą tik po kitų rinkimų, bet ne dabar. Dabar gi padaryta – dalis dabar, dalis – po rinkimų.

Kodėl 3 % dabar yra mūsų įstatyme, galiojančiame įstatyme? Todėl, kad nebūtų nustatyta dominuojanti padėtis vienos partijos, kad būtų užtikrinta Lietuvoje daugpartinė sistema. Pasišaukite, tas pats parašyta ekspertų išvadoje, būtent dėl neleidimo susiformuoti vienpartinei sistemai (išvados 9 puslapis, trečia pastraipa).

Šiandien tas partijas Eugenijus apžvelgė, kas galėtų gauti. Tos nedidelės partijos, kurios dalyvauja visuose rinkimuose – savivaldos, Seimo, Europos Parlamento, surinkusios 3 % gali tikėtis finansavimo. Vadinasi, užtikrinama Konstitucijos teisė žmonėms laisvai jungtis į partijas ir dalyvauti rinkimuose. Šiandien, po 2012 metų, kai buvo uždrausta juridinių asmenų parama politinėms partijoms, faktiškai biudžetinis finansavimas liko pagrindiniu šaltiniu. Pažiūrėkite, kiek partijos pačios surenka per nario mokesčių arba fizinių asmenų finansavimą. Tai katino ašaros.

Šis įstatymas ne tik prieštarauja Konstitucijai pagal principą *lex retro non agit*, t. y. įstatymas atgal negalioja, taip pat ir dėl lygiateisiškumo, nes jisai skirtas grynai vienai partijai finansuoti. Tai akivaizdus prieštaravimas lygiateisiškumui. O aš dar pasakyčiau kitaip: dar negirdėtas dalykas, kad rinkimų rezultatus nustatinėtume įstatymu. Tai šitas įstatymas būtent nustato 2016 metų Seimo rinkimų rezultatus kitokius, nustatydamas finansavimą partijai, kuri nedalyvavo rinkimuose, juo labiau išmesdamas Europos Parlamento rinkimus. Tai negaliu kitaip ir pavadinti, kaip pavadino kolega E. Gentvilas, – grynai politinės korupcijos įstatymo projektas.

PIRMININKĖ. Kviečiu J. Razmą. Ruošiasi G. Skaistė.

J. RAZMA (TS-LKDF). Pradėsiu nuo to, kuo baigė kolega, nuo politinės korupcijos. Šiaip politinės korupcijos dalykai paprastai būna paslėpti, juos kartais pavyksta atskleisti. Čia gi mes atviro būdu svarstome politinės korupcijos veiksmą, paprasčiau kalbant, svarstome, kokį kyšį skirti Socialdemokratų darbo partijai už tai, kad parėmė byrančią Valstiečių ir žaliųjų partiją kaip valdančiąją. Panašu, kad šiandien, uždėjus parašus ir prisiviliojus dar vieną koalicijos dalyvį, ta koalicija yra jau egzistuojanti, tai belieka uždėti paskutinį finansinį štrichą, taip sakant, atsiskaityti už paslaugą su vienu iš koalicijos dalyvių. Labai prastai atrodo šitas veiksmas, ir, atrodo, nesiruošiama paisyti nei teisininkų pastabų – jie pažymi, kad finansavimo principai neturėtų būti keičiami kadencijos viduryje.

Šiandieninius finansavimo principus keisti tikrai nėra jokio rimto pagrindo, nes pagal dabar galiojantį įstatymą partijų finansavimo teisė yra atiduota rinkėjui. Jis savo balsu pasako ne tik, kiek kurios partijos atstovų išrinkti į Seimą, Europos Parlamentą ar savivaldą, bet kartu pasako ir kiek tai palydima partijų finansavimu. Dabar norima iš rinkėjų tą teisę atimti ir padaryti finansavimą priklausomą nuo įvairių politinių žaidimų Seime.

Kai čia atskykla kažkokia frakcija, po to ji inicijuoja partijos kūrimą, bet rinkėjas tame nedalyvauja. Jis balsuodamas nepasakė, kad remia tokius dalykus ir kad tokiems skaldymo iniciatoriams jis mato reikalą skirti kokį nors finansavimą. Bet aš suprantu valstiečius žaliuosius. Taip, jie pasiekė, kad buvusi stipri Socialdemokratų partija, kuri, be abejo, pretendavo į panašų elektoratą, dabar yra suskaldyta ir nebebus, matyt, rimta konkurentė jiems artimiausiu metu, tai už tai tikrai jiems negaila atsilyginti, juo labiau kad čia mokesčių mokėtojų pinigai. Tas, matyt, ir bus energingas daroma, nepaisant to, kad čia skubotai parengtame projekte prirašyta visokių nesąmonių.

Gera, kad Lenkų rinkimų akcijos frakcijos atstovai turbūt pastebėjo, kad čia toks dirbtinis gestas padarytas, nes net buhalteriskai būtų sudėtinga tą pusantro karto padidinimą išspręsti, nes kai visas katilas jau paskirstomas, kaip tu dar pusantro karto vienai partijai padidinsi, jeigu viskas jau paskirstyta. Plius, manau, jeigu liktų šis įrašas dėl tautinėms mažumoms atstovaujančių partijų, visos pagrindinės partijos labai greitai priimtų pareiškimus, kad jos atstovauja tautinėms mažumoms, nuneštų Vyriausiajai rinkimų komisijai ir tai būtų vienintelis teisinis pagrindas fiksuoti tuos tautinių mažumų atstovus.

Čia nėra pasakyta, kad toms partijoms, tarp kurių narių dominuoja tautinių mažumų atstovai. Čia yra – kurios atstovauja. Tai paklauskite, o kuri čia neatstovauja tautinėms mažumoms? Visos gi stengiasi iš paskutiniųjų atstovauti. Tai gerai gal išeitų – visiems būtų pusantro karto daugiau tų pinigų. Tokių absurdo čia ne vienas parašytas, bet, kai taip azartiškai skubama pagriebti tą biudžetinį kashnį ir atiduoti kaip kyšį koalicijos rėmėjams, suprantama, kad vargšė teisė lieka antrame plane.

Žinoma, jei toks projektas būtų iki galo priimtas, kreiptumės į Prezidentę dėl vetavimo. Jei-gu ir tai nepadėtų, kreiptumės į Konstitucinį Teismą, nes tokias teisinio nihilizmo ir politinės korupcijos apraiškas, be abejo, reikia stabdyti visomis įmanomomis priemonėmis. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Kviečiu G. Skaistę. Ruošiasi J. Bernatonis.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Turbūt daug ką jau kolegos pasakė apie politinę korupciją, apie kitus dalykus. Gal tada pradėsime tiesiog nuo to, kas įvertino ir kas davė savo nuomonę šiam įstatymo projektui. Kaip žinote, tie žmonės, kurie organizuoja rinkimus – Vyriausioji rinkimų komisija, vienbalsiai pasakė, kad šis įstatymo projektas yra nesąmonė ir jam nepritarė. Ką tuomet padaro valdančioji dauguma? Tuomet susiranda „nepriklausomus ekspertus“, kurie turėtų įvertinti įstatymo projektą, nes Vyriausiosios rinkimų komisijos pateikta nuomonė jų netenkina. Pažiūrime,

kas yra tie nepriklausomi ekspertai. Viena iš dviejų yra M. Vainiutė, tai yra ministrė, kuri buvo deleguota tos partijos, kuri gauna didžiausią finansinę naudą iš šito įstatymo. Tai galų gale atrodo ypač keistai.

Taip pat ir vertinant ir rinkėjų balsų vertę. Jeigu mes vertiname, kad partijoms dotacijos yra skirstomos pagal tai, kiek pasitikėjimo jos turi visuomenėje, tai šiuo įstatymu užprogramuojama, kad turėti rinkėjų Rietave yra daug naudingiau, negu turėti rinkėjų Vilniuje ar Kaune, nes mandatų skaičius, gaunamas Rietave su mažesniu balsų skaičiumi, yra gerokai didesnis. Tuomet natūralu, kad, norėdamos užsidirbti daugiau pinigų, partijos turėtų dalyvauti būtent mažesniuose miesteliuose, mažesnėse savivaldybėse, o didieji miestai kaip ir liktų nuošalyje, nes turbūt jų rinkėjai, jų gyventojai yra kažkuo mažiau vertingi negu kitų savivaldybių.

Žiūrėdama į šitą įstatymą matau turbūt tris pagrindinius probleminius aspektus. Vienas iš jų yra tai, kad šis įstatymas skatina partijų skaldymąsi. Mes kalbame apie konsolidavimą politinių jėgų, kad turėtume labiau tarpusavyje susitarti. Tuo tarpu šis įstatymas suponuoja, kad Seime skaldytis apsimoka. Apsimoka atėjus į Seimą suburti kitą frakciją, įkurti kitą partiją, ir tie nauji žmonės gaus dotacijos dalį, nepaisant to, kad pasitikėjimo ir partijai atstovavimo savo laiku jie neužsidirbo ir rinkėjai jiems to pasitikėjimo neišreiškė.

Kalbant apie kitą aspektą, apie tautines bendrijas, tai yra ir tas aspektas, kurį kelia Vyriausioji rinkimų komisija. Tarptautinių bendrijų, partijų sąvoka apskritai nėra niekur apibrėžta ir tokios jos iš viso nėra mūsų teisinėje sistemoje.

Kitas aspektas yra konstitucinis aspektas, kurį iš karto kelia konstitucinės teisės ekspertai, sakydami, kad visi turime vienodas teises ir galimybes. Todėl išskirti tautinių bendrijų atstovavimą ir suteikti išskirtines teises tokių partijų atstovams gauti didesnę dotaciją nėra jokių galimybių ir tai prieštarauja Konstitucijai. Todėl kolegų kalbos apie tai, kad įstatymas vis dėlto bus priimtas toks, koks jis yra, – pažadame, kad kreipimasis į Konstitucinį Teismą tikrai bus.

Ir trečias aspektas, apie kurį irgi kalbėjo mano kolegos ir kuris jau turbūt yra daugiau nei akiivaizdus, yra politinė korupcija. Kam sumažina, norėdami išlaikyti suformuotą valdančiąją daugumą? Sumažina opozicinei partijai dotaciją 400 tūkst. Padidina kam? Valdančiosios daugumos pseudopartijai 300 tūkst. Aš nežinau, ar kasmet duoti iš biudžeto 300 tūkst. už lojalumą yra tai, ką deklaravo Valstiečių ir žaliųjų partija ateidama į rinkimus. Mano nuomone, kiekvienas savo dotaciją ir pasitikėjimą turi užsidirbti dalyvaudamas rinkimuose. Jeigu rinkėjai jumis pasitikės, aš manau, kitais metais, po kitų rinkimų net ir ta pati Socialdemokratų darbo partija galės pretenduoti į dotacijos dalį taip, kaip yra dabar galiojančiame įstatyme. Visa ši modeliuojama situacija man labiau primena taisyklių keitimą viduryje žaidimo. Kai nelabai sekasi, rezultatas netenkina, ką tada daryti, tada pakeiti taisykles taip, kaip tau patogiau, kad tu vis dėlto laimėtumei. Iš tikrųjų visas šis veikimas, kai galvoji, kad bet kokios priemonės pateisina gaunamą rezultatą, atrodo ypač keistai. Ir siūlyčiau atkreipti dėmesį į jau ne kartą šioje kadencijoje Konstitucinio Teismo priimtus sprendimus, kurie sako, kad yra taisyklės, kurių privalo laikytis ne tik opozicija, bet taip pat ir valdančioji dauguma.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu J. Bernatoni. Ruošiasi N. Puteikis.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Dėkoju, gerbiama posėdžio pirmininke. Mieli kolegos Seimo nariai, iš tiesų jeigu mūsų opozicija taip aktyviai diskutuotų dėl idėjų, kaip diskutuoja dėl pinigų, mes turėtume didelę pažangą Seime. Bet aš manau, kad skiriasi tam tikri mūsų požiūriai tiek į demokratiją, kas yra demokratija, tiek į tam tikras konstitucines vertybes, bet norėtusi, kad ir diskutuojant būtų kalbama gana tiksliai, neiškraipoma tiesa ir nesena istorija. Kolegos, ar tai yra demokratija? Pamenate, kad biudžetinis finansavimas buvo viena iš priemonių politinių partijų veiklai finansuoti tuomet, kai buvo sugriežtinta finansavimo tvarka, atsisakyta juridinių asmenų finansavimo. Ar tai yra demokratija, kai ši finansavimą gauna septynios partijos ir jos mano, kad gauna teisėtai, o dar 15 politinių partijų, dalyvavusių vienuose ar kituose rinkimuose, tokio finansavimo negauna, ir tai yra normali demokratija, normali konkurencija? Mes taip nemanome. Mes galvojame, kad tie ribojimai, kurie yra dabar, nėra tikslingi.

Jeigu kalbėtume apie dabartinę finansavimo sistemą, tai iš tiesų yra tam tikras vidinis prieštaravimas pačiame įstatyme, nes tame pačiame įstatymo 21 straipsnyje kalbama, kad biudžetinis

finansavimas politinėms partijoms paskirstomas pagal rinkimų rezultatus. Rinkimų rezultatai, jeigu žiūrėsite Seimo rinkimų, pavyzdžiui, 88, 89 straipsnius, tai yra būtent mandatų paskirstymas, o ne balsų paskirstymas. Ši dabar egzistuojanti sistema yra ne pagal rinkimų rezultatus, bet pagal rinkimų procesą paskirstoma. Įvairiose valstybėse iš tiesų yra įvairios tradicijos, įvairi praktika, bet dažniausiai pagrindinis kriterijus yra būtent mandatų, iškovotų parlamente, skaičius. Lietuvoje šiuo metu yra kitaip. Suprantama, todėl ir tos partijos, kurios turi savo atstovus parlamente, to finansavimo negauna.

Čia buvo daug kalbėta apie mūsų naują susikūrusią partiją. Jeigu galvojama, kad rinkėjai balsuoja už partijos pavadinimą, aš manau, tai yra netiesa. Mus daugelis politologų įtikinėjo, kad rinkėjai balsuoja už asmenybes, už kandidatus. Beje, ir šitame įstatyme numatyta, kad už kandidatus paduoti balsai. Nejaugi galvojate, kad tie žmonės, kurie buvo išvaryti iš Socialdemokratų partijos, nesurinko balsų rinkimuose, parlamento rinkimuose ar savivaldybių rinkimuose?

Aš norėčiau atkreipti dėmesį, kad šiuo metu, praeitą pusmetį Socialdemokratų partija už balsus vienmandatėse apygardose gavo virš pusantro šimto tūkstančių eurų. Kitaip sakant, per metus gaus virš 300 tūkst. eurų. Bet jų frakcijoje nėra nė vieno vienmandatininko. Visi vienmandatininkai, kurie surinko tuos balsus, yra mūsų frakcijoje. Paskutinis vienmandatininkas jų frakcijoje buvo M. Bastys. Todėl aš manau, kad tai turbūt nėra visiškai teisinga demokratijos požiūriu.

Dabar apie tai, ką kalbėjo mano bičiulis Juozas, kad mes nuėjome palaikyti valstiečių. Kolega, tai neiškraipykime istorinių faktų. Dėl koalicijos su Valstiečių ir žaliųjų sąjunga nusprendė mūsų partijos taryba ir tą sprendimą galėjo pakeisti tik suvažiavimas. Jūs, pažeisdami savo statutą, pakeitėte tą sprendimą ir išėjote iš koalicijos jaunojo lyderio vedami, kad atvertumėte kelią į valdžią konservatoriams. Tai apie tai kalbėkime taip, kaip buvo, ir negražinkime tos situacijos. Mes tikėjomės, kad kolegos, mūsų buvę bičiuliai, elgsis demokratiškai, vakarietiškai suvokdami, kad tuos balsus surinkome kartu, pasidalins atitinkamai ir dotacijomis. Deja, jie išėjo į aklą kovą už kiekvieną eurą, kuris jiems nepriklauso. Tai tiek galbūt trumpai aš pasisakiau apie pinigus.

Dabar apie patį įstatymą. Kaip minėjau, yra vienas prieštaravimas ir tai jau prieštaravimas konstitucinis, kad dalinamos dotacijos ne pagal tai, kaip deklaruojama kitoje to straipsnio dalyje. Aš manau, kad yra tam tikra teisinė spraga, kad tos partijos, kurios turi parlamente frakcijas, kurių nariai buvo išrinkti, nėra sunku paskaičiuoti, kiek kas gavo balsų... Mūsų sistema turi reitingavimą. Jeigu žiūrėtume pagal reitinginius balus, mūsų frakcijos nariai, palyginus su Socialdemokratų frakcija, gavo 60 *prie* 40 reitinginių balsų, bet mes į tai nepretenduojame, tačiau mes, manome, kaip ir kitos politinės partijos, turime teisę į valstybės finansavimą arba turime teisę, kad būtų mums suteiktos kitos galimybės finansuoti savo veiklą.

Šiandien buvo išsakyta daug įdomių minčių, dėl kurių mes tikrai galvojame, kad galima būtų diskutuoti, tik aš noriu atkreipti dėmesį, kad tai, kas prieštarauja Konstitucijai, jeigu kalbame apie projektą, gali pasakyti Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas, ne kažkokie ekspertai, ne kažokie kiti padaliniai.

Jeigu kalbame apie įstatymus, tai, kas prieštarauja Konstitucijai, gali pasakyti tik Konstitucinis Teismas. Todėl nebūkime tokie kategoriški, kai sakome apie prieštaravimus, sakykime: mano manymu, aš taip manau, man sakė mano buvęs dėstytojas ar kažkoks ekspertas.

PIRMININKĖ. Laikas, kolega!

J. BERNATONIS (LSDDP). Ir aš manau, kad mūsų frakcija, permaščiusi šito svarstymo eigą, galbūt iki priėmimo pasiūlys ir naujas pataisas. Tarsimės. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Taip, ačiū. N. Puteikis kalba paskutinis. Kalba visi tą, ką nori, tribūna skirta buvo, septynios minutės tam ir panaudotos. N. Puteikis. Prašau.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Aš noriu atkreipti opozicinių ir mažumos frakcijų dėmesį į šio įstatymo projekto antrą dalį, nes dabar, suprantu, visi koncentruojatės į socialdemokratų dviejų partijų pinigų dalinimą, bet prašyčiau atkreipti dėmesį į mažųjų partijų situaciją, kurią šitas projektas taip pat sprendžia.

Mano prašymas būtų, jeigu jūs ginčijatės su LSDDP ir Valstiečių frakcija, tai jūs balsuokite pagal savo įsitikinimus ar tas kalbas, kurias pasakėte iš tribūnos. Bet aš noriu mažų trijų partijų vardu, atsiprašau L. Balsio ir A. Maldeikienės, kad nederinau su jais šito pasisakymo. L. Balsys

išrinktas kaip Žaliųjų partijos keltas kandidatas, A. Maldeikienė – kaip partijos „Lietuvos sąrašas“, aš – kaip Lietuvos centro partijos. Jeigu būtų J. Bernatonių siūlomas variantas priimtas, mūsų partijoms atsirastų šansas gauti mažytę, mikrobine, dalį valstybės dotacijos, kurios mes negauname, nes mes nesugebame įvykdyti gana sunkaus normatyvo – tris kartus iš eilės, trejuose daugiamandačiuose rinkimuose partijos turi gauti daugiau nei 3 % rinkėjų balsų. Tris kartus iš eilės. Mano galva, šitas normatyvas, sportininkų kalba kalbant, yra labai olimpinis. Variantas, kurį jūs dabar kritikujete, tą olimpinį normatyvą sumažina. Jeigu jūs jį sumažinate, jūs broliškai pasidalinate su šiomis trimis mažytėmis partijomis. Jos gautų apie 36 tūkst. eurų.

Kolegos, mano prašymas opozicijai ir nevaldančioms, neįveinančioms į valdančiąją koaliciją frakcijoms – būkite geri, pasidalinkite. Leiskite truputį įkvėpti deguonies, nes dabar jūs tą aukščiausią futbolo lygą... vien aukščiausią krepšinio lygą, pagal valstybės teikiamas dotacijas visos jūsų komandos iš NBA profesionalų, o mes bažnytkaimio 12 klasės moksleivius susirinkę žaidžiame. Jūs jiems mokate milijoninius honorarus, o mes kavos nupirkti neturime iš ko savo žaidėjams. Būkite geri, nebūkite tokie gobšūs, pasidalinkite su mažytėmis partijomis, suteikite truputį demokratinių elementų. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, diskusiją baigėme. Kviečiu A. Širinskienę, aptarsime gautus pasiūlymus dėl tam tikrų straipsnių. 1 straipsnis. J. Oleko pasiūlymas. Ar yra 10 Seimo narių, kurie pritaria, kad svarstytume? (*Balsai salėje*) Nevarkime, manau, kolegos. Geras pasiūlymas. Tikrai 10 visada atsiras. J. Olekas. Prašom, jūsų pasiūlymas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Aš siūlau išbraukti „parlamentinė partija“, politinė partija turi savo narių frakciją Lietuvos Respublikos Seime. Remiuosi tuo, kad vis dar tebegaliojantis mūsų Seimo statutas labai aiškiai nusako, kad...

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, pirmasis jūsų pasiūlymas buvo dėl 1 straipsnio 4 dalies. Parlamentinės partijos apibrėžimas. (*Balsai salėje*)

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū.

PIRMININKĖ. Gerai. Ačiū. Patiksliname.

J. OLEKAS (LSDPF). Tikiuosi, kad man pridės jūsų laiką. Aš remiuosi dabar galiojančiu Lietuvos Respublikos Seimo statutu, kurio 26 straipsnis labai aiškiai nusako, kaip sudaromos frakcijos, ir jokio reikalavimo turėti partijos narių čia nėra. Dabar kolega N. Puteikis kalbėjo apie mažųjų partijų... Bet kurie laisvi Mišriosios frakcijos nariai dabar gali pasakyti, kadangi jų yra dabar jau aštuoni, kad jūs esate Centro partijos frakcija, ir Centro partija gaus visą finansavimą pagal aštuonis narius. Po pusės metų pasidalindami, kaip sakė, *negobšiskai*, duosite Žaliųjų partijai finansavimą ir „Lietuvos sąrašui“ finansavimą. Štai prie ko veda šitas prieštaraujantis įrašas. Vienaip frakcija aprašyta Statute, kitaip siūlomas finansavimas po to pagal partijos pavadinimą. Kviečiu nepritarti tokiai naujovei, nes ji prieštarauja jau galiojančio ir nekeičiamo įstatymo nuostatom.

PIRMININKĖ. Komiteto nuomonė.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komitetas netgi iš Teisės departamento negavo tokios pastabos, kaip dabar tariamas prieštaravimas buvo įvardintas. Komitetas pritarė iniciatorių siūlytam pasiūlymui, kad parlamentinė partija yra politinė partija, kuri atitinka du požymius, t. y. turi savo narių laisva valia sudarytą ir jai atstovaujančią frakciją Seime. Komiteto nuomonė buvo nepritarti Seimo nario J. Oleko pasiūlymui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, aš dar kartą patikslinu, vis dėlto ne veltui aš sustabdžiau gerbiamą Juozą. Čia G. Skaistės ir gerbiamo J. Oleko buvo identiški, vienodi pasiūlymai, siūlantys, dabar apie tai buvo kalbama, išbraukti „parlamentinė partija, politinė partija, turinti savo narių frakciją Lietuvos Respublikos Seime“. Taip?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Ne, mes neapsvarstėme pirmojo J. Oleko pasiūlymo, kuris datuotas šešto mėnesio (...) dieną.

PIRMININKĖ. Taip, turiu suvestinę. Mes čia truputį gal nesusitarėme su man padedančiu kolega, viskas aišku. Už pasiūlymą – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Jeigu vis dėlto jau mes įvestume apibrėžimą „parlamentinė partija“, manau, kad J. Oleko pasiūlyta formuluotė yra tikslesnė ir geresnė, nes ji prideda dar vieną būtiną požymį ir reikalavimą, kad ta partija turi būti dalyvavusi rinkimuose į Seimą. Jeigu iš tiesų Seime

atsiranda kažkokia grupė draugų, susiburia į naują frakciją, po to kuria partiją, aš nesakyčiau, kad tokia partija turėtų vadintis parlamentine partija. Ji turi būti vis dėlto gavusi mandatus rinkimuose, turinti savo atstovų, tada tvarka.

PIRMININKĖ. Prieš – J. Bernatonis.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Paprastai įstatymuose apibrėžiama tai, kas egzistuoja realiai gyvenime. Turbūt niekas neabejoja, kad parlamentinės partijos egzistuoja Lietuvoje. Išbraukimas tos sąvokos nieko nepakeičia, tik pakeičia tai, kad vėlgi mes užsimersime ir nematysime, ir nereguliuosime tų tikrųjų santykių. Dėl paties apibrėžimo, tai jis yra klasikinis ir niekam neprieštarauja, todėl aš nepritariu.

PIRMININKĖ. Kolegos, balsuojame, nuomonės išsiskyrė. Pranešėja siūlo išbraukti žodžius „parlamentinė partija“, kitą formuluotę.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Komiteto nuomonė yra nepritari.

PIRMININKĖ. Taip, balsuojame už J. Oleko pasiūlymą, kurį ką tik aptarėme.

Balsavo 113 Seimo narių: už – 55, prieš – 41, susilaikė 17. Nepritarta.

Kitas pasiūlymas, kuris vienodas su J. Oleko pasiūlymu ir dėl kurio mes čia galbūt truputį sunerimome. G. Skaistė ir J. Olekas. G. Skaistę prašom.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Šitas pasiūlymas yra ne identiškas tam, kuris prieš tai buvo, jis tiesiog eliminuoja naujadarą, kuris buvo įvestas šituo įstatymu.

PIRMININKĖ. Su kitu būsimu J. Oleko pasiūlymu.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Mano pasiūlymas – apskritai išbraukiamas naujadaras „parlamentinė partija“ ir paliekama taip, kaip buvo anksčiau, kad būtų finansuojamos politinės partijos.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Komiteto pozicija.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Komitetas nepritarė pasiūlymui, mano, kad reikia apibrėžti parlamentinę partiją, o Seimo narė siūlo grįžti prie šiuo metu egzistuojančio reguliavimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Už pasiūlymą kalba J. Olekas, už G. Skaistės pasiūlymą.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Taip, gerbiami kolegos, aš siūlau palaikyti kolegės nuomonę. Jeigu perskaitome, kas yra parašyta: parlamentinė partija – ta, kuri turi savo narių sudarytą frakciją. Tik noriu pasakyti, kad Valstiečių ir žaliųjų frakcija nėra sudaryta vien iš partijos narių, kaip ir kai kurios kitos. Mes nekalbame apie kokybinį skaičių tų narių, kiek jų turi būti, kiek turi būti partijos narių, kiek ne partijos narių. Kaip pavadinti? Aš dar kartą siūlau N. Puteikiui Mišrią grupę vadinti kiekvienai partijai savo vardu. Sudėkite trijų partijų pavadinimus ir mišrių narių atstovavimą ir visas tris partijas gausite.

Ar mes apie tai kalbame dabar prisitaikydami prie vienos konkrečios frakcijos susidarymo? Man atrodo, kad toks požiūris yra neteisingas, ir mes jau ne kartą apie tai šiandien kalbėjome, kada įstatymas taikomas vienai grupei, ir taip aptakiai, kad tą net sunkiai suvokia ir teisininkai, ir Vyriausioji rinkimų komisija, nepritardama tiems pasiūlymams. Tai aš kviečiu pritarti gerbiamos G. Skaistės teikiamam siūlymui ir išbraukti šią nuostatą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norinčių kalbėti prieš nėra. Balsuojame dėl G. Skaistės pasiūlymo.

Balsavo 117 Seimo narių: už – 55, prieš – 51, susilaikė 11. Pasiūlymui nepritarė.

Gerbiamojo J. Oleko pasiūlymo nesvarstome, nes jis toks pat, koks ką tik mūsų aptartas, ir jam nepritarė taip pat.

2 straipsnis. J. Olekas. Pakeisti projekto 2 straipsnio pavadinimą. Gerbiamas Juozai, žodis jums. 2 straipsnis.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Aš jau kalbėdamas svarstymo metu pristaciau, kad mes kalbame apie labai konkrečią frakciją, konkrečią partiją, o įstatyme rašome labai abstrakčiai. Mano siūlymas yra, kad įrašytume tai, kas yra pateikta, ir parašytume konkretų partijos frakcijos pavadinimą, nes būtent tai konkrečiai frakcijai šis įstatymas ir yra skiriamas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Už pasiūlymą nori... Atsiprašau, komiteto nuomonė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Gerbiamas J. Olekas ne per seniausiai sakė, kad įstatymas negali būti pritaikytas vienai grupei ir turėtų nustatyti bendrąsias nuostatas. Į šį įpareigojimą dėmesį atkreipė ir ekspertai, kurių ekspertinį vertinimą buvo užsakiusios opozicinės partijos. Ekspertų manymu, toks teisinio reguliavimo siūlymas galimai nebūtų suderinamas su konstituciniu lygiateiškumo principu. Tuo remdamasis komitetas pono J. Oleko pasiūlymui nepritarė.

PIRMININKĖ. Dėkoju. J. Razma nori pritarti J. Oleko pasiūlymui.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Suprantama, kad atrodo neįprastai toks pasiūlymas, kaip parašė kolega J. Olekas, bet jis bent žmonėms, kurie irgi turbūt skaito mūsų įstatymus, atskleidžia visą siūlymo esmę, kad visas tas siūlymas, kuris dabar maskuojamas bendromis formuluotėmis, yra skirtas Socialdemokratų darbo partijos veiklai finansuoti. Gal taip ir parašykime. Būsime sąžiningi prieš save ir rinkėjus.

PIRMININKĖ. Balsuojame, kolegos, rimtu veidu diskutuodami dėl ganėtinai keistų pasiūlymų, bet mūsų valia ir viskas atitinka. (*Balsai salėje*) Gerbtini visi pasiūlymai. Viskas gerai. Balsuojame.

Balsavo 118 Seimo narių: už – 53, prieš – 49, susilaikė 16. Pasiūlymui nepritarta.

Seimo nario J. Razmos pasiūlymas. 2 straipsnio 1 dalį siūlėte pakeisti, 21 straipsnio 2 dalį. Prašau, kolega.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Mano pasiūlymas kaip tik atliepia kolegą N. Puteikio kalbą, bet jis vaikšto, nelabai turbūt klauso, kas čia siūloma, bet galbūt įtikins ir kitus savo *daugumiečius*, kad nebijotų už tą pataisą balsuoti. Mano siūlymas yra toks, kad partija, kuri yra gavusi bent vieną mandatą Seimo, savivaldybių tarybų ar Europos Parlamento rinkimuose, gautų finansavimą proporcingai, kiek yra rinkėjų balsų. Tokiu būdu N. Puteikio minėtos trys partijos, kurios turi bent po vieną atstovą Seime, na, galbūt dar yra partijų, kurios turi nors po vieną atstovą savivaldybėje, gautų tą proporcingą finansavimą, ir mes parodytume dėmesį ir jautrumą toms mažoms partijoms, kurios taip pat gautų bent kuklius finansinius pagrindus savo veiklai plėtoti. Mano siūlymas nieko bendro neturi ir niekaip nekeičia tų siūlymų dėl LSDDP finansavimo ir kitų dalykų, jis skirtas tik mažosioms partijoms.

PIRMININKĖ. Ačiū. Prieš pasiūlymą... Atsiprašau, komiteto nuomonė.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Komitetas įvertino tai, kad ir iniciatorių pateikti pasiūlymai yra pakankami, kad būtų galima finansuoti mažas politines partijas, atitinkamai nepalaikė Seimo nario J. Razmos pasiūlymo ir balsavo prieš.

PIRMININKĖ. Ačiū. Prieš pasiūlymą kalba J. Bernatonis.

J. BERNATONIS (*LSDDF*). Tai iš esmės yra perėjimas prie finansavimo pagal mandatus. Tai yra numatyta nuo kitų Seimo rinkimų, nes tai būtų esminiai sistemos pakeitimai. Todėl dabar pritarti šiam siūlymui neįmanoma.

PIRMININKĖ. Už nori kalbėti ir kalbės R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Apskritai čia kokios nors argumentų kalbos svarstydami šį įstatymą vargu ar rasime. Čia yra grynai politinių susitarimų realizavimas, jokios čia teisinės logikos nėra. Bet grynai iš politinio taško, aš manau, iš tikrųjų tas mažąsias partijas reikia paremti. Jeigu jos jau kur nors perėjo, kur nors turi savo atstovų... o dabar mes remsime darinius, kurie iš viso nieko niekada nedarė, niekur nedalyvavo: staiga susigalvojo ir pasidarė kokia nors (...) partija, tai jau jie tikrai turi teisę tai daryti, palyginti su jais, nes jie dalyvavo, jie iškovojo, jie gavo. O čia šiaip susigalvojo ponas J. Bernatonis ir tapo. Tai ir viskas. Aš tikrai siūlau palaikyti tą pataisą, nes ji kur kas teisingesnė, negu kur prieš tai nubalsavome.

PIRMININKĖ. Ačiū. Balsuojame. Nuomonės išsiskyrė. Balsuojame už J. Razmos pasiūlymą.

Balsavo 122 Seimo nariai: už – 56, prieš – 44, susilaikė 22. Pasiūlymui nepritarta.

Dėl vedimo tvarkos – S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš norėčiau paprašyti komiteto pirmininkės, kad kai ji skelbia komiteto verdiktą, pasakytų balsavimo rezultatus, gerai? Ačiū.

PIRMININKĖ. Komiteto pirmininkė tai padarys. Seimo nario J. Oleko pasiūlymas pakeisti įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalį. Gerbiamas Juozai, gal jūs atsiimate?

J. OLEKAS (*LSDDP*). Ne, ne, kodėl aš turėčiau atsiimti?!

PIRMININKĖ. Prašom skelbti savo pasiūlymą.

J. OLEKAS (*LSDDP*). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų mano siūlymas irgi yra konkretus. Mes turime įstatymą apie partijų finansavimą faktiškai iš dviejų dalių. Viena dalis yra ta, kur kalbame apie partijų iškovotus mandatus. Kaip tik ką parodė balsavimas, kad tai nėra valdančiųjų dėme-

sys mažoms partijoms arba partijoms, kurios gauna mandatus, nes norima pereiti prie finansavimo ne pagal gautą balsų skaičių, bet pagal gautą mandatų skaičių. Taigi visos partijos, kurios yra laimėjusios mandatus ar savivaldoje, ar Seime, ar Europos Parlamente, dabar labai aiškiai išgirdo valdančiųjų atsakymą, kad ne apie tai šis įstatymas. Todėl aš noriu išskirti, kad taip, kaip ir... faktiškai yra, kad kita dalis įstatymo kalba apie vienos, LSDD, partijos finansavimą. Todėl manau, kad ir pavadinime tai turėtų būti paminėta, ir turėtų būti paminėta, kas tokį sprendimą priima. Tai būtų sąžininga prieš Lietuvos žmones, rinkėjus, kad nereikėtų po žodžio „ekvilibristika“ ieškoti, kokia čia yra esmė. Šis pavadinimas atskleidžia labai aiškia esmę. Todėl kviečiu pritarti mano pateiktam projektui.

PIRMININKĖ. Komiteto argumentai.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komitetas vėlgi gali tik priminti ekspertų išvadą, kurios prašė opozicijos atstovai, kad ekspertų nuomone, toks siūlomas teisinis reguliavimas galimai nebūtų suderinamas su Konstitucijos lygiateisiškumo principu. Tuo remdamasis komitetas nepritarė.

PIRMININKĖ. Dėkoju. J. Razma. Nuomonė už pasiūlymą.

J. RAZMA (TS-LKDF). Suprantama, kad tokie siūlymai yra galbūt iš parlamentinio chuliganizmo srities, bet šiuo atveju, kai valdantieji taip politiškai įžūliai elgiasi ir atvirai demonstruoja politinės korupcijos apraiškas, tai suprantami ir kitos pusės tokie emocingi pasiūlymai, kuriais stengiamasi parodyti viso reikalo esmę. Šiuo atveju galima taip šaržuojant pasakyti, kad dar teisingiau Socialdemokratų darbo partijai būtų atsilyginta už tą koalicijos palaikymą, jeigu valstiečių ir žaliųjų pirmininkas turėtų teisę tas visas proporcijas nustatyti ir tuos pinigus paskirstyti. J. Olekas tai ir bando pasiūlyti, kad viskas dar teisingiau ten būtų.

PIRMININKĖ. Ačiū. J. Bernatonis – prieš.

J. BERNATONIS (LSDDF). Aš negalėčiau pritarti. Net ir vadovaujantis šios pataisos iniciatoriaus logika, vis tiek kalbama apie dvi partijas. Aš manau, kad tai yra tam tikra teisinė spraga ir iš tiesų reikia išspręsti, kaip mūsų partijos turi pasidalinti bendrai uždirbtas biudžeto dotacijas.

PIRMININKĖ. Balsuojame dėl pasiūlymo ir tada kalbės R. Karbauskis – replika. Balsuojame už J. Oleko pasiūlymą, kuris buvo gražiai pavadintas „iš parlamentinio chuliganizmo srities“. (*Balsai salėje*) Va, kiek įdomių pastebėjimų! Ačiū.

Balsavo 109 Seimo nariai: už – 44, prieš – 51, susilaikė 14. Pasiūlymui nepritarta.

Replika. R. Karbauskis.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, aš tikrai siūlau visiems pertraukos metu paskaityti Prezidentės nuomonę dėl partijų finansavimo. Šiandien yra straipsnis. Prašau paskaityti ir suprasite, Prezidentė sako, kad iš tikrųjų tas klausimas turi būti sprendžiamas ir Socialdemokratų darbo partija turi gauti dotaciją. Čia yra Prezidentės žodžiai. (*Balsai salėje*) O klausimas, kaip mes dabar sprendžiame priiminėdami įstatymą...

PIRMININKĖ. Ačiū. Kolegos, dirbame toliau.

Dėl 2 straipsnio yra Seimo nario R. Sinkevičiaus pasiūlymas. Komitetas pritarė iš dalies. R. Sinkevičiaus, ar sutinkate?

R. SINKEVIČIUS (LSDDF). Taip, aš sutinku su komiteto nuomone.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėl 2 straipsnio taip pat yra gautas Seimo narės A. Maldeikienės pasiūlymas. Gerbiamoji kolege, jūs siūlėte išbraukti...

A. MALDEIKIENĖ (MSNG). Aš atsiimu savo pasiūlymą.

PIRMININKĖ. Ačiū. A. Maldeikienė atsiima savo pasiūlymą. Dėl 2 straipsnio yra gautas J. Razmos pasiūlymas išbraukti 2 straipsniu keičiamo straipsnio 6 dalį.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš manau, šis mano pasiūlymas yra esminis. Aš siūlau vis dėlto išbraukti tą nuostatą, kad jeigu parlamentinė partija ar frakcija suskyla ir registruojama nauja partija, kad ji, ta naujoji partija, gautų finansavimą. Vis dėlto rinkėjai balsavo už tą vieningą partiją ir ta partija, kuri vis dėlto išlaiko tą tęstinumą partijos, kuri buvo rinkėjų paremta rinkimuose, ta partija ir toliau turi išlaikyti ir tą rinkėjų finansinį dotavimo skyrimą. Nauja partija atsirado, niekas negali uždrausti, bet kai atsirado, niekas jokių finansinių pažadų jai nežadėjo tuo metu ir dabar čia nereikėtų reikalauti, įrodinėti, kad tas skilimas gali lemti ir kokias nors finansines privilegijas.

PIRMININKĖ. Ačiū. Komiteto argumentai.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komitetas pritarė patobulintam variantui ir atitinkamai nepritarė Seimo nario J. Razmos pasiūlymui, vėlgi remdamasis ta nuostata, kad atsiradusios parlamentinės partijos turi teisę į teisėtą finansavimą.

PIRMININKĖ. Ačiū. Už J. Razmos pasiūlymą – J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDDP). Labai ačiū. Aš tikrai labai noriu paremti gerbiamojo J. Razmos siūlymą, nes, gerbiami kolegos, vėl mes matome tam tikrą selektyvumą ir pritaikymą vienai frakcijai. Vadovaujantis autorių teikėjų nuomone, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija jau suskilo bent keturis kartus. Kadangi tie skaičiai nesiekia tokio, kokį norima LSDD partijai paskirti, tai šie skyrimai yra neįtraukiami į įstatymą. Ir vėl mes matome įstatymo priėmimą, nors jūs nepriėmėte mano straipsnio pavadinimo, bet faktiškai darote būtent tą. Labai aiškiai parašyta – ar jos frakcija Seime suskilo. Taip, suskilo. Vieną kartą suskilo, išėjo vieni nariai, kitą kartą, trečią kartą. Mes kiekvieną kartą Vyriausiajai rinkimų komisijai sakysime, kad jūs perskaičiuokite finansavimo reikalus. Pasirodo, ne, reikia perskaičiuoti tik vienai frakcijai ir ta naujoji frakcija taip pat sudaryta ne vien iš partijos narių, o finansavimą gaus pagal frakcijos narių skaičių partija? Mieli, man atrodo, kad mes tikrai turime atsikvošėti, aš siūlau pritarti pono J. Razmos teikiamam pasiūlymui.

PIRMININKĖ. Prieš – J. Bernatonis.

J. BERNATONIS (LSDDP). Mieli kolegos, aš noriu atkreipti dėmesį, kad vėlgi netiksliai kalbama – naujoji frakcija yra LSDP frakcija, mūsų yra senoji frakcija, ir mes tikėjome dirbti kartu, bet jūs išėjote. Mes tikimės, kad kada nors sugrįšite.

PIRMININKĖ. Balsuojame, gerbiami kolegos, dėl Seimo nario J. Razmos pasiūlymo, įvertinime balsuodami.

Balsavo 120 Seimo narių: už – 53, prieš – 48, susilaikė 19. Pasiūlymui nepritarė. Dėl vedimo tvarkos – S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū. Aš komiteto pirmininkei vėl noriu tą pačią pastabėlę – kodėl jūs nepasakote balsavimų, kurie vyko komitete, prieš pataisas rezultatus? Dabar prieš J. Razmos pasiūlymą, kaip kas balsavo. Ar sunku tą padaryti? Žiniosime bendrą vaizdą, kas už ką.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Mieli kolegos, jūs turite elektroninę sistemą ir ją naudojate, tai viską jūs matote. (*Šurmulytės salėje*)

PIRMININKĖ. Gerai, atkreipsime dėmesį į tai. Dirbame toliau. Seimo narys J. Olekas. Pasiūlymas toks pat kaip ir J. Razmos, dėl to jau apsisprendėme, todėl neteikiame ir nebebalsuojame.

Seimo narys R. Sinkevičius. Gerbiamas kolega, pritarė iš dalies.

R. SINKEVIČIUS (LSDDP). Sutinku su komiteto nuomone.

PIRMININKĖ. Dėkoju. J. Razmos pasiūlymas. Komitetas pritarė.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komitetas pritarė J. Razmos nuomonei, atsižvelgdamas į ekspertų pastabas.

PIRMININKĖ. Dėkojame. G. Skaistė – pakeisti įstatymo projekto 2 straipsnį. Gintare.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Mano siūlymas, kad vis dėlto būtų nustatoma ne pagal mandatų skaičių, o pagal pateiktų rinkėjų balsų skaičių už partiją, ir kad tos partijos, kurios peržengia 3 %, t. y. turi bent tokį pasitikėjimą Lietuvoje, gautų finansavimą, kad nebūtų skirtumo tarp Rietavo ir Vilniaus savivaldybių gyventojų ir iš tikrųjų visų rinkėjų pasitikėjimas būtų vienodai vertinamas. Siūlyčiau pritarti, kad būtų nustatoma tokia tvarka, kuri galiojo iki šiol.

PIRMININKĖ. Komitetas pritarė iš dalies. Jūs reikalaujate balsuoti?

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Taip.

PIRMININKĖ. Komiteto pozicija, prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komitetas registravo patobulintą variantą, numatydamas tvarką toje redakcijoje, kuri galiotų iki kitos kadencijos pradžios. Atkreipiu dėmesį, kad yra dvi išgaliojimo datos, dėl kurių vėliau apsispręsimė. Mes pritarėme iš dalies.

PIRMININKĖ. Pagarsinkite komiteto, kaip balsavo (gal turite), rezultatus.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Šiuo atveju aš išvados neturiu, todėl galbūt galėtumėte, posėdžio pirmininke, tai padaryti.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, norinčių sakyti motyvus nėra. Gal galime pritarti bendru sutarimu? Negalime. Balsuojame. G. Skaistės pasiūlymas. Jūs budrūs, vadinasi, nepraradote aktyvumo ir atidumo. Balsuojame už G. Skaistės pasiūlymą, kuriam komitetas pritarė iš dalies.

Balsavo 119 Seimo narių: už – 55, prieš – 41, susilaikė 23. G. Skaistės pasiūlymui nepritarta, lieka komiteto pateikta formuluočių.

Seimo narys J. Olekas. Labai panašus pasiūlymas, tik 4 dalyje jūs siūlėte įrašyti žodžius „LSDD“.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Panašus, bet kitas, todėl leiskite pasakyti...

PIRMININKĖ. Taip, skiriasi keturiomis raidėmis.

J. OLEKAS (LSDPF). ...kad būtų ir Seimo nariams, ir Prezidentei, kuri čia buvo cituojama, bet, atrodo, priešingai, negu ji yra pasisakiusi ir parašiusi straipsnį, kad šitas įstatymo projektas atrodo antikonstitucinis, kad būtų visiems dar aiškiau. Aš taip pat siūlau šiame straipsnyje įrašyti raidės LSDD, kad būtų aišku, kuriai frakcijai yra skirtas įstatymas, kad būtų aiškiau, kai mes kreipsimės dėl įstatymo projekto vetavimo ar jo nesutikimo su Konstitucija, ir Konstituciniam Teismui, ir Prezidentei, ir Lietuvos žmonėms, kurie galbūt skaitys, vartys šį įstatymą ar dabar girdi mus diskutuojant ir gaištant laiką.

PIRMININKĖ. Ačiū. Komiteto argumentai.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Vėlgi komitetas atkreipė dėmesį į tai, kad toks konkretaus subjekto įrašymas pažeistų Konstituciją, ir vėlgi atitinkamai nepritarė Seimo nario J. Oleko iniciatyvai.

PIRMININKĖ. Norinčių sakyti motyvus nėra. Prašome balsuoti dėl J. Oleko pasiūlymo. Siūlymas nurodyti konkrečią partiją.

Balsavo 117 Seimo narių: už – 49, prieš – 47, susilaikė 21. J. Oleko pasiūlymui nepritarta.

Keičiamasis 21 straipsnis. Komiteto argumentai ir patobulintas straipsnis.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komitetas, įvertinęs ekspertų nuomonę, kad toks reguliavimas, kaip yra nurodyta straipsnyje, galimai nebūtų suderinamas su konstituciniu lygiateisiškumo principu, siūlė projekto 2 straipsnio 1 dalimi keičiamo įstatymo 21 straipsnio 7 dalies ir 2 straipsnio 2 dalimi keičiamo įstatymo 21 straipsnio 5 dalies atsisakyti.

PIRMININKĖ. Taip, čia kur pritarė J. Razmos pasiūlymui prieš tai.

J. Razma siūlė išbraukti 2 straipsnio 2 dalį. Gerbiamas Jurgi, žodis jums.

J. RAZMA (TS-LKDF). Iš tiesų siūlau išbraukti tą pagrindinę dalį, kurioje sprendžiami nauji biudžetinių lėšų skyrimo partijoms principai, nes čia esama daug absurdo ir neteisingumo. Ką reiškia, jeigu net jau būtų sutarta, kad gali gauti pinigų ta naujoji partija? Pinigai skirstomi proporcingai tų suskilusios partijos frakcijų narių skaičiui. Bet jeigu dar kuri nors iš tų frakcijų prisivilios į savo frakcijas narių, kurie apskritai perėjo pagal kitų partijų sąrašus, tai ji gaus daugiau. O ką čia bendro turi su rinkimais? Sakykime, į J. Oleko frakciją ateitų keletas valstiečių, tai jie gautų proporcingai daugiau pagal siūlomas formuluotes, nes viskas dalinama proporcingai pagal frakcijų narių skaičių, ne pagal rinkimų rezultatus.

Toliau. Du trečdaliai asignavimų pagal Seimo rinkimus, vienas trečdalis – pagal savivaldą ir nulis – pagal Europos Parlamentą. Čia visiškai absurdas. Tai ką, Europos Parlamento rinkimai jums nulinės vertės, nieko nelemia ir nieko partijoms už tai neskiriama? Gal jų nereikia finansuoti? Juk lygiai taip pat tie rinkimai reikalauja išlaidų, natūralu, kad už tai paskui partijos, sėkmingai pasirodžiusios, gauna tam tikras biudžetines dotacijas. Čia yra visiškai absurdo rinkinys, tai siūlau tiesiog išbraukti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Komiteto argumentai.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komitetas nepritarė Seimo nario J. Razmos pasiūlymams, nepritarė remdamasis galutine ekspertų išvada, kurios ištraukas pacituosiu. Galutinė išvada buvo tokia pačioje ekspertizės pabaigoje, kad, „atsižvelgiant į anksčiau išvadoje nurodytas pastabas, įstatymo projektas iš esmės neprieštarauja Lietuvos Respublikoje įtvirtintam politinių partijų finansavimo modeliui bei egzistuojančiai užsienio šalių skirtingai praktikai“. Ekspertai ir savo tekste tą skirtingą praktiką parėmė. Ekspertai vėlgi atkreipė dėmesį, dar kartą pabrėžtina, kad teikiamas įstatymo projektas yra ypač svarbus partijų, valstybės ir visuomenės raidai, nes, be kita ko, jis kuria prielaidas demokratijos plėtrai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. S. Jovaiša vėl prašo balsavimo rezultatų komitete. Jūs gal turite ir atskirai jam pateiksite. Gerai, kolegos, jeigu jų nėra, tai, matyt, jie išlikę komiteto...

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Tikrai yra išvadoje, Seimo nariai gali atsiversti. Tiesiog aš suvestinėje redakcijoje neturiu šiuo atveju.

PIRMININKĖ. ...išvadoje. Dėkojame. Už pasiūlymą kalba P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (MSNG). Man atrodo, kad čia konservatoriai tikrai turėtų palaikyti šią nuostatą. Taigi jūs partijų skaldytojai profesionalai. Taigi kiek atskelsite, tiek jūs daugiau turėsite pinigėlių. Suskaldėte Darbo partiją, prisiminkite. Suskaldėte, V. Muntianą padarėte Seimo Pirmininku laikinai. Po to suskaldėte A. Valinsko partiją. Jūs gi viską prisiminkite. Tik vakar J. Džiugelis išėjo jūsų padrašintas iš Valstiečių frakcijos, išėjo B. Matelis, bet kažkodėl iki jūsų nenuėjo. Bet, man atrodo, čia jūsų ranka pridėta visur. Skaldymai Lietuvoje niekur nevyksta be jūsų. Man atrodo, kad čia jau tikrai jūs turėtumėte pritarti tokiems sprendimams. Taigi, vienu žodžiu, aš nesuprantu, kodėl konservatoriai pasisako prieš. Ar dėl to, kad tie suskaldyti asmenys, arba atskilę nuo kitų partijų, nenuėina iki konservatorių? Kas čia yra? Man atrodo, jūs turite pritarti.

PIRMININKĖ. Gerbiamas... čia jūs truputį gal suklydote. Čia J. Razmos pasiūlymas. (*Balsai salėje*) J. Bernatonis kalba prieš. (*Triukšmas salėje*)

J. BERNATONIS (LSDDF). Po tokio linksmo pasisakymo, aišku, sunku sulaukti dėmesio. Aš tiesiog norėjau akcentuoti tai, kad kaip argumentus opozicija dažnai naudoja faktą, kad iniciatoriai nepasiūlė įvertinti Europos Parlamento rinkimų. Iniciatorių nuomone, Europos Parlamento nariai gauna kur kas didesnę finansavimą iš Europos Parlamento, negu mūsų partijos gauna iš valstybės biudžeto, tai panaudojama partijų veiklai, partijų reklamai. Bet jeigu bus tokia valia Seimo, mes nesame prieš, kad būtų įvertinti ir Europos Parlamento rinkimai. Bet tik primenu apie tai, koks finansavimas skiriamas Europos Parlamento nariams iš Europos Parlamento. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, balsuojame dėl J. Razmos pasiūlymo.

Balsavo 115 Seimo narių: už – 53, prieš – 43, susilaikė 19. Pasiūlymui nepritarta.

Gerbiami kolegos, mūsų rytinio posėdžio darbo laikas baigėsi. Norėčiau jūsų prašyti ir pasiūlyti. Nedaug jau liko, aptarkime 3 straipsnį. Yra gauta pasiūlymų. (*Balsai salėje*) Balsuosime, manau, sutardami, ar aptarti. 3 straipsnis. Liko trys pasiūlymai. (*Balsai salėje*) Gerbiami kolegos, viskas jūsų valioje. Kuo daugiau kalbėsime, kalbėsime dėl visokių juokingų ar keistų dalykų ir tęsime, posėdį.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke.

PIRMININKĖ. J. Olekas. Prašom pasiūlyti.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke, aš labai norėčiau pasiūlyti, kad mes tvarkingai dirbtume. Čia turbūt unikalūs kartas, kai pirmininkė, pateikdama įstatymo projektą, negali pasakyti komiteto balsavimo rezultatų. Aš prašyčiau, kad pirmininkė nueitų, pasiroštų, pasiimtų tuos dokumentus ir po pertraukos mes ramiai pratęsimė. Būsime fiziologiškai labiau pasiruošę ir turėsime... Dabar matome, kad balsavimo rezultatas yra labai artimas, ir būtų gerai žinoti komiteto narių balsavimą.

PIRMININKĖ. Ačiū. Gerbiami kolegos, jūsų valia apsispręsti, ar darome pertrauką. (*Balsai salėje*) Kitaip sakant, baigėsi laikas. Ar pratęsiame šio įstatymo svarstymą vakariniame posėdyje? Na, numatysime laiką tada. Balsuojame.

J. DŽIUGELIS (MSNG). Dėl vedimo tvarkos.

PIRMININKĖ. Baigėsi laikas. Tam, kad pratęstume rytinio posėdžio laiką, mes turime balsuoti.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Dėl vedimo tvarkos.

PIRMININKĖ. Mes balsuojame dabar, kad pratęstume posėdžio laiką.

J. DŽIUGELIS (MSNG). Pirmininke...

PIRMININKĖ. Palaukite, gerbiamasis, dabar kalbu aš. Pateikiau siūlymą pratęsti posėdžio laiką, kol pabaigsime svarstyti minėtą įstatymo projektą.

Balsavo 119 Seimo narių: už – 55, prieš – 47, susilaikė 17. Kolegos, dirbame toliau. (*Balsai salėje*)

Jūs esate budrūs, nepavyko. Tada paskutinė mano pastaba. Šio klausimo svarstymo tęsinys yra siūlomas po referendumo aptarimo, po veto, tai būtų 2.3.

Taip pat nespėjome apsvarstyti ir baigėsi numatytas pertraukos laikas, Seimo nutarimas „Dėl laikinosios komisijos“ taip pat bus svarstomas po Prezidentės veto aptarimo. Sutarėme? Sutarėme.

Atsiprašau, kad replikuoti žodžio nebesuteikiau, bet jeigu dabar jūs dar labai pageidaujate, pirma J. Džiugelis. Justas pirmasis laukia replikos.

J. DŽIUGELIS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Aš norėčiau kreiptis į neseniai jaunu tėveliu tapusį kolegą. Gerbiamas kolega, iš tiesų galbūt jūs baikite tuos gandus skaldyti, nes ne tik Seime, bet Lietuvoje daug gandų sklindo apie A. Širinskiene, kad jinai rytais nekaltų berniukų kraują geria, bet aš tai nesiveliu į tokius komentarus. Išlaikykime lygį!

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dabar J. Sabatauskas. Prašom.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Norėjau reaguoti dabar, nes po pietų jau bus pamiršę kolegos.

Komiteto pirmininkė, minėdama argumentus, kodėl nepritarta dėl tų proporcijų, skaitė bendrą išvadą. Konkrečiai dėl savivaldos ir Seimo rinkimų proporcijų ekspertai pasakė taip (cituuju): „Be to, abejonių kelia ir numatomos skirtingos valstybės biudžeto asignavimų politinių partijų veiklai finansuoti proporcijos, tarp Lietuvos Respublikos Seimo ir savivaldybių tarybų gautų mandatų atitinkamai 2/3 ir 1/3. Peršasi mintis, kad, siekiant stiprinti demokratiją, nuo savivaldos lygmens proporcijų paskirstymas galėtų būti netgi atvirkščiai. Neplėtojant diskusijų, korektiškiau būtų nustatyti vienodas dotacijas.“

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamas kolega.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). O dėl balsavimo dėl pertraukos, gerbiama pirmininke, su visa pagarba jums – mes, tvirtindami darbotvarkę, patvirtinome ir pertraukos laiką.

PIRMININKĖ. Taip, aš būtent taip ir elgiausi.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Nereikėtų manipuliuoti, tęsti ar netęsti. Ačiū jums.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamas kolega, už pamokymus. Mes ne kartą esame pratęse rytinį posėdį ir darę taip, kad pabaigtume įstatymo projektą svarstyti.

O dėl to, ką pasakė gerbiamas J. Sabatauskas, noriu sakyti – galutinė komiteto pirmininkės išvada yra pagrindinė išvada, o ne tarpiniai jūsų išsakyti argumentai. (*Balsas salėje*)

Baigėme, gerbiami kolegos, rytinį posėdį. Dėkoju visiems už aktyvų darbą.

Na, dabar nebesiregistruokime, nes dauguma jau išbėgo. Buvo prieš tai balsavimai ir juos įskaitome kaip registraciją. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

V (RUDENS) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 203 STENOGRAMA

2018 m. rugsėjo 11 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ,
Seimo Pirmininko pavaduotojai A. NEKROŠIUS ir I. ŠIAULIENĖ*

PIRMININKAS (A. NEKROŠIUS, LVŽSF). Gerbiamieji Seimo nariai, pradedame rugsėjo 11 dienos vakarinį posėdį. (*Gongas*)
Registruojamės.
Užsiregistravo 53 Seimo nariai.

15.01 val.

Vyriausybės pusvalandis

Švietimo ir mokslo ministrės J. Petrauskienės pranešimas apie etatinį mokytojų darbo apmokėjimą

Pirmas vakarinės darbotvarkės klausimas – Vyriausybės pusvalandis. Švietimo ir mokslo ministrės J. Petrauskienės pranešimas apie Etatinį mokytojų darbo apmokėjimą. Kviečiu ministrę į tribūną. Pranešimui ir klausimams skiriame vieną valandą – iki 16 valandos. Prašau.

J. PETRAUSKIENĖ. Laba diena, gerbiami Seimo nariai. Mokyklų finansavimo modelio kaita, naujas mokytojų darbo apmokėjimo modelis yra tos karščiausios aktualijos, kurios dabar vyksta mokykloje.

Norėčiau pradėti kalbėti pirmiausia apie šių pertvarkų tikslus, dėl kurių buvo diskutuojama jau daugiau nei dešimt metų. Tas pertvarkas rekomendavo daugelis tarptautinių organizacijų. 2017 metais kovo mėnesį sudaryta darbo grupė jau buvo susitarusi dėl esminių naujo mokytojų darbo apmokėjimo modelio įvedimo tikslų, kurie yra susiję su tuo, kad turime įgalinti mokyklas veiksmingai planuoti žmogiškąjį potencialą siekiant ugdymo ir ugdymosi tikslų, taip pat ugdymo proceso kaitos.

Taip pat yra svarbu didinti mokytojo profesijos patrauklumą numatant adekvatų atlygį mokytojams už visas jų atliekamas veiklas, įtvirtinti pradedančių ir patyrusių mokytojų profesinės karjeros sąlygas asmeniniam profesiniam tobulėjimui įgyjant aukštesnio lygmens kompetencijas ir sudaryti prielaidas socialiniam mokytojų saugumui.

Tai yra tie skaičiai, kurie daug metų buvo prieinami. Jie buvo mažai analizuojami, ir sprendimai, kurie būtų reikalingi norint pakeisti tų skaičių dinamiką, buvo sistemingai nepriimami. Todėl šiandien esame ten, kur esame.

Nuo 2001 metų mokyklų skaičius sumažėjo 51 %, mokinių skaičius sumažėjo 46 %. Nuo 2009 metų mokytojų iki 25 metų skaičius sumažėjo 71 %, o mokytojų, kuriems per 55 metus, skaičius pakilo 48 %. Todėl kalbėdami apie švietimo kokybės užtikrinimą mes privalome kalbėti apie mokytojus ir apie mokytojų situaciją.

Taip pat yra svarbu žiūrėti ir į tai, kas vyksta mokyklose. Ne tik tai, kad yra milžiniški mokinių pasiekimų skirtumai kalbant apie mokinius, kurie lanko stipriausias mokyklas, kurie ateina iš ekonominės padėties – iš tokios šeimos, kurioje tėvai gali pasirūpinti savo vaikais ir nori pasirūpinti, tačiau kaimo vaikams, žiūrint į jų pasiekimus, pavyti Vilniaus vidurkį prireiktų daugiau nei dvejų papildomų mokslo metų. Ketvirtadalis Lietuvos mokinių nepasiekia... Ketvirtadalis mokinių nepasiekia bazinio lygmens raštingumo matematinio, gamtamokslinio ugdymo, skaitymo gebėjimų srityse. Taip pat mokinių pasiekimų skirtumai, palyginti su kitomis šalimis, yra stipriai nutolę nuo EBPO vidurkio. Be jokios abejonės, kalbant apie švietimo kokybę, apie mokinių pasiekimus, labai svarbus ir socioekonominis kontekstas. Mokykla turėtų padėti įveikti socialinę atskirtį. Deja, šiandien taip nėra. 25 % ir daugiau vaikų iki 15 metų gyvena skurdo rizikos sąlygo-

mis. 40 % mokinių kaime gauna socialinę paramą ir dvigubai mažiau mieste. Taip pat tai atspindi žiūrint ir į mokinių pasiekimus. Kiekvienos atsakingos valstybės ir atsakingos švietimo sistemos tikslas yra užtikrinti kokybišką išsilavinimą kiekvienam, nepriklausomai nuo jo socioekonominio konteksto, todėl yra būtinos priemonės, kurios yra sietinos su švietimo sistemos pertvarka, kad šitą švietimo sąlygų atotrūkį, šitą nelygybę mes turime įveikti kartu.

Ir kodėl reikia kalbėti apie mokytojus, kuo čia susijusi mokyklų finansavimo ir nauja mokytojų apmokėjimo tvarka? Bėda yra ta, kad jauni pedagogai neateina dirbti į mokyklas, mokytojų krūviai, atlikus tyrimus... Pradėjus įgyvendinti šią Vyriausybės programą teko susidurti su faktais, kad ministerijoje nėra analizuojami nei mokytojų atlyginimai, nei mokytojų krūviai, nei mokytojų skaičiai, kokie yra kiekviename mieste, regione ar mokykloje. Didžioji priežastis, kodėl mūsų mokytojai uždirba mažai, negali socialiai ir ekonomiškai jaustis saugiai, yra ta, kad mokytojų krūviai yra labai netolygūs, labai didelė dalis turi mažai pamokų. Mokama tik už pamokas ir su jomis susijusią veiklą, nors net Švietimo įstatymas numato, kad mokykloje turi būti įgyvendinamos smurto prevencijos programos, tačiau už jų įgyvendinimą mokytojų atlyginimams nebuvo anksčiau numatyta lėšų, nors tai yra privaloma įstatymu. Mokytojai su išlyga rūšiuojami pagal mokomus dalykus. Daugiau pamokų ir didesnę krūvį natūraliai turi tie mokytojai, kurie turi daugiau pamokų pagal ugdymo planą, paprastai tai yra lietuvių kalbos, matematikos mokytojai. Tačiau XXI amžiuje kalbėdami apie visapusiškas asmenybės ugdymą mes negalime rūšiuoti mokytojų į svarbius ir mažiau svarbius dėl to, kad jie turi mažiau pamokų, tarkim, dailės mokytojas ar fizinio lavinimo mokytojas. Jie nėra mažiau svarbūs, kai kalbame apie vaiko išsilavinimą.

Taip pat buvome tokioje situacijoje, kai mokytojų algos skaičiuojamos ne kaip visų dirbančiųjų už įtvirtintą etatą, o už kiekvieną valandą, kiekvienos pamokos praradimas tiesiogiai atsiliepė mokytojo atlyginimui, nes už daugelį kitų veiklų, nekontaktinių veiklų, mokytojams nebuvo galimybės mokėti ir nebuvo mokama. Matydami tokį disbalansą, kad ypač 5–8 klasių kohortoje vaikų pasiekimai prasti ir prastėjantys, matydami, kad regionuose, kaimuose gyvenančių vaikų pasiekimai nuolat prastėja, mes negalime ignoruoti šitų pasiekimų ir nesudaryti sąlygų... tokiose mokyklose taip pat sudaryti galimybes pritraukti pačius geriausius mokytojus, sudaryti sąlygas ten dirbantiems mokytojams uždirbti. Tik 5 % visų mokytojų turi etatui prilygstatą darbo krūvį, tai sako skaičiai, kurie buvo daryti pernai, atliekant mokytojų atlyginimų tyrimą. Mes negalime turėti laisvų, profesionalių, pasitikinčių mokytojų, jeigu sudarome tokias darbo sąlygas. Taip pat kas trečias mokytojas uždirba iki 500 eurų bruto ir tai didžiąja dalimi vėlgi susiję su labai smulkiais, netolygiais mokytojų krūviais. Pati etatinio darbo užmokesčio nauda, kalbant apie tai, kad etatinis darbo užmokestis Lietuvoje daugiau nei dešimt metų diskutuotas, Estijoje įtvirtintas prieš penkerius metus, todėl galime sekti, kaip vyko tas procesas, kokios jo pamokos, kokios jo naudos. Mokytojams yra sudaromos prielaidos ir sąlygos, kada atlyginimas nebesvyruoja dėl kiekvienos pamokos, bet priklauso nuo bendro mokytojo atliekamo darbo, valandų skaičiaus. Taip pat yra atlyginama už visus mokytojų atliekamus darbus. Taip pat yra galimybė atskleisti kompetencijas, tobulėti ir perduoti patirtį kolegoms, nes šiandien, iki reformos, mokytojų atlyginimas... Mes matome, kad mokytojų kvalifikacinės klasės, žiūrėdami į tai, kiek mes turime mokytojų ekspertų, mokytojų metodininkų, nebūtinai koreliuoja su jų mokinių pasiekimais. Tai reiškia, kad mokytojai, turėdami aukštesnę kvalifikacinę klasę, nebūtinai tą savo kompetenciją visiškai atskleidžia mokykloje.

Kalbant apie mokyklų vadovus ir apie mokyklą kaip apie organizaciją, apie mokyklų lyderystę, mokytojas, kaip vadovas, kaip ir bet kurios įstaigos vadovas, turi turėti galimybę formuoti mokytojų komandą, adekvačiai paskirstyti jų darbus, turėti motyvacinius mechanizmus, skatinti geriausius mokytojus. Taip pat tai sudaro prielaidas skaidriam žmogiškųjų išteklių planavimui, didesnę atsakomybę mokyklos bendruomenei, keičiasi bendravimo ir bendradarbiavimo kultūra. Tai matome labai aiškiai šiandien, nes tos mokyklos, tų mokyklų kolektyvai, kuriuose yra geras klimatas, kur yra bendradarbiavimo santykiai, šiuos pokyčius įvedė labai sklandžiai ir sėkmingai. Tokių mokyklų Lietuvoje mes šiandien turime apie 20 %. Jos yra visiškai sudėliojusios visus teisės aktus, sudariusios visas sutartis ir įgyvendinusios visas priedermes, kurios reikalingos įvedant šį naują modelį.

Taip pat kalbant apie tėvus, matant vaikų pasiekimus, matant tėvų nevienodas galimybes pasirūpinti savo vaikais ir sudaryti sąlygas lankyti būrelius, skirti dėmesio papildomoms konsultacijoms, dabar, įvedus mokytojų etatinį apmokėjimą, tose mokyklose, kur ta atskirtis yra ypač jaučiama, yra sudaroma galimybė mokytojams apmokėti ne tik už vedamas pamokas. Jų metu ne visi mokiniai gali pasiekti vienodų rezultatų, nes ir mokymosi tempai, ir motyvacija yra skirtinga, sudaroma galimybė ne vesti vaikus pas korepetitorius, bet apmokėti mokytojams po pamokų už konsultacijas, už būrelius, už neformalią veiklą, kuri irgi yra labai reikalinga, kalbant apie mokytojų darbo sąlygas, kalbant apie mokinių pasiekimus.

Etatinis mokytojų apmokėjimas nėra tiesioginis tikslas padidinti mokytojų atlyginimus, bet įvedant šią pertvarką yra numatytas ir didelis papildomas finansinis resursas, kuris ir užtikrina mokytojų atlyginimų didėjimą.

Neminint to, ko čia nėra skaidrėje, kad 2017 metais tik atėjus Vyriausybei į darbą ir įgyvendinant anksčiau neįgyvendintus ankstesnių vyriausybių pažadus buvo papildomai skirta mokytojų atlyginimų darbo užmokesčio fondui 17 mln. eurų, šiais metais nuo rugsėjo keturiems mėnesiams yra numatyta 17,4 mln. eurų. Šios lėšos pasieks mokyklas su pirmaisiais mokytojų atlyginimais, kuriuos jie gaus spalio mėnesį. 2019 metais yra suplanuota 49 mln. eurų, 2020 metais – 28,6, t. y. per dvejus mokslo metus bus įvedama mokytojų etatinio apmokėjimo sistema. Iki 2019 m. rugsėjo 1 d. visas šis pokytis bus visiškai įgyvendintas. Be papildomų lėšų, skiriamų darbo užmokesčio fondui, ugdymui papildomai skiriama 5,4 mln. 2018 metais, čia kalbama apie mokyklų finansavimą, bei 2019 metų biudžete papildomai numatyta 10,8.

Mokytojų darbo užmokesčio fondas augs dviem etapais. 2018 metais – 12 %, o nuo 2019 m. sausio 1 d., atėjus naujam valstybės biudžetui, dar papildomai plius 9 mln. eurų.

Kalbant apie teisinį reglamentavimą, kaip minėjau, buvo sudaryta darbo grupė, kuri pirmuosius siūlymus buvo pateikusi 2017 metų kovo mėnesį. Iki tol analizavo ne vienos Vyriausybės bandymus, kurie nesibaigė jokiais sprendimais, įvesti mokytojų etatinį apmokėjimą. Tikrai analizavome visą ilgametį įdirbį, užsienio šalių patirtį ir Seimo pavasario sesijoje buvo priimti sprendimai dėl mokytojų valandinės tarifinės darbo užmokesčio sistemos kaitos įvedant etatinį apmokėjimą.

Taip pat yra patvirtinta nauja mokyklų finansavimo tvarka remiantis mišriuoju modeliu. Liepos mėnesį patvirtintas Vyriausybės nutarimas, kaip poįstatyminis teisės aktas, kuriuo yra patvirtinta metodika. Taip pat yra patvirtinti mokytojų pareigybių aprašai. Iki šiol visi mokytojai dirbo pagal vieną ir vienodą pareigybių aprašą, nepaisant to, kad skirtingi mokytojai dirbo skirtingą darbą. Jų darbo sudėtingumas yra skirtingas, tačiau mokytojų darbo santykiuose tas visiškai nebuvo reglamentuota. Tokia praktika niekur netaikoma Skandinavijos šalyse arba kitose šalyse, kurių švietimo sistemas mes minime kaip pavyzdines ar geras.

Taip pat buvo parengtos rekomendacijos dėl mokytojų darbo krūvio sandaros, gairės mokyklų vadovams. Nuo balandžio mėnesio buvo rengiamos konsultacijos, mokymai, taip pat karštoji telefono linija – atsakinėjome po 4 tūkst. skambučių, klausė ir mokytojai, ir mokyklų vadovai, ir savivaldybės. Nuo gegužės yra startavęs tinklalapis „etatinis.lt“, kuriame nuolat, atsižvelgiant į keliamus klausimus, yra papildomos dažnai užduodamų klausimų skiltys, yra parengta skaičiuoklė mokytojams, yra parengta skaičiuoklė mokyklų vadovams. Taip pat vyksta interaktyvios diskusijos. Jos rengiamos švietimo bendruomenei per „Mokytojo TV“ kanalą, taip pat Švietimo ir mokslo ministerijos feisbuko ir jutubo paskyrose kiekvieną penktadienį nuo antros iki trečios valandos atsakoma į visus gyvus klausimus.

Kalbant apie pagalbą mokyklų vadovams, kuriems tenka atsakomybė įgyvendinti šiuos pokyčius, aš atsinešiau su savimi 2012 metų ministro G. Steponavičiaus raštą, kuris buvo visiems mokyklų vadovams. Jame kalbama, kaip reikia užtikrinti darbo santykių stabilumą ir teisinį apibrėžtumą, kad dėl konkretaus darbo užmokesčio ar darbo valandų skaičiaus turi būti sulygstama ir tai turi būti sutariama apibrėžiant naujas darbo sąlygas. Pradėjus įgyvendinti šiuos pokyčius, sunku patikėti, kad šiandien net Vilniaus mieste dar yra mokyklų, kurių, nepaisant to, kad nuo 2003 metų buvo atnaujintas Darbo kodeksas, mokytojai neturi darbo sutarčių, mokytojai yra įdarbinti įsakymais, todėl natūralu, kad šis pokytis, kuris ateina dabar į mokyklas, kelia ir darbo santykių klausimus, jis kviečia mokyklas pereiti prie visiškai kitos darbo santykių kokybės.

Esame apmokę dvylika vadovų konsultantų, kurie patys dirbdami šį praktinį darbą konsultuoja savo kolegas mokyklų vadovus, kaip įgyvendinti šiuos pokyčius. Vykdomi mokymai ir konsultacijos savivaldybėse ir mokyklose. Nuo rugpjūčio darbo teisės klausimais konsultuoja tiek Valstybinė darbo inspekcija, tiek Vilniaus universiteto Teisės klinika. Taip pat nuo rugpjūčio mėnesio informacinėje sistemoje, kuri yra prieinama visiems mokyklų vadovams, yra pateikti visi duomenys ir ataskaitos apie papildomas numatytas lėšas bei visos suvestinės, kurios remiasi 2017 metų mokinių skaičiais, nes kiekvienoje mokykloje atėjus rugsėjui tik rugsėjo mėnesį mokykla sužino tikslų mokinių skaičių ir praktika yra ta, kad jeigu pažiūrėsite ar pernai, ar užpernai, ar prieš penkerius metus savivaldybių tarybų priimtus sprendimus, jūs pamatysite, kad lėšų paskirstymas visada vykdavo rugsėjo pabaigoje. Tai šis procesas kaip tik vyksta ir dabar mokyklose, kai, paaiškęs tiksliai mokinių skaičiui, yra paskirstomi ir mokytojams tenkantys krūviai.

Kalbant apie pagalbą savivaldybėms, nes visos šios grandys labai svarbios ir yra atsakingos už sėkmingą pertvarkos įgyvendinimą, taip pat buvo rengiamos ir konsultacijos, ir mokymai, buvo susitikimai tiek su savivaldybių merais, tiek su švietimo skyrių vadovais, buvo vesti atskiri seminarai, parengtas Švietimo ir mokslo ministerijos aplinkraštis, kuriame detalios išaiškinti visi sprendimai ir aplinkybės. Tuo remiantis turi būti patvirtinti dokumentai savivaldybėse, kurios ir yra mokyklų steigėjos, į kurias ir pateks šitos papildomos lėšos, skiriamos niekam kitam, tik mokytojų darbo užmokesčiui. Tai lemia nauja mokyklų metodika.

Anksčiau buvo tokia galimybė, kai mokykloms tenkančios lėšos buvo panaudojamos nebūtinai darbo užmokesčio fondui, bet galbūt administracinėms ir kitoms reikmėms. Dabar yra su nauju finansavimo modeliu užtikrinta, kad ugdymo planui įgyvendinti visos reikiamos lėšos yra tiesiogiai numatytos mokykloms ir jų perkelti niekur kitur negalima, nebent tai būtų pačios savivaldybės sprendimas. Tai čia yra savivaldybių, kaip mokyklų... atsakomybė užtikrinti, kad šitos lėšos, kurios yra skiriamos mokytojų darbo užmokesčiui, pasiektų tik mokytojus.

Kaip minėjau, kokie darbai vyksta dabar ir kokie dar vyks spalį, tai yra patvirtinti mokytojų pareigybių aprašai, paskirstyti krūviai, darbo apmokėjimo sistema, kuri, kaip minėjau, nuo 2012 metų turėjo veikti mokyklose, deja, nebuvo žiūrima, kad tai būtų įgyvendinta ir daugelį metų tai nevyko. Taip pat yra privalu, kad dėl darbo apmokėjimo, dėl darbo sąlygų, dėl mokytojų pareigų mokyklos vadovas su mokytojais turi tartis, kaip tariamasi bet kurioje įstaigoje su bet kuriais darbuotojais. Tai, kas yra sutarta ir numatyta, turi būti įtvirtinta darbo sutartyje.

Kaip minėjau, savivaldybės turi pasitvirtinti lėšų paskirstymo tvarkas. Mes nuolat kontaktuojame su savivaldybėmis ir švietimo skyriais. Kaip minėjau, šiandien beveik 20 % savivaldybių visiškai įgyvendinusios visus darbus, dar apie 50 % savivaldybių parengusios sprendimus, bet tiesiog dar nebuvo susirinkusios tarybos, kurios juos įtvirtintų. Sprendimai yra parengti ir suderinti. Į tas mokyklas ar savivaldybes, kurios turi iššūkių, yra nukreiptos visos konsultacijos ir pagalba, apie kurią aš pasakoju.

Kas bus toliau, kaip bus koordinuojamas šis pertvarkos įgyvendinimas? Be minėtų konsultacijų, taip pat rugsėjo pabaigoje atliksime savivaldybių patvirtintų lėšų paskirstymo tvarkų apžvalgą, kur bus labai aiškiai matyti, kaip skirtos šiam tikslui lėšos bus paskirstytos kiekvienoje savivaldybėje. Taip pat lapkričio mėnesį ketiname atlikti mokytojų atlyginimų tyrimą ir parengti žemėlapi, kiek mokytojai, turėdami tokį patį krūvį, skirtingose mokyklose uždirba. Mes galėsime palyginti šiuos duomenis, kaip minėjau, su pernai atliktu mokytojų atlyginimų tyrimu, o metų pabaigoje organizuojame savivaldybių pasitarimą ir pasidalijimą gerosiomis praktikomis. Kiek žinau, neformaliai savivaldybės jau dabar tokiomis praktikomis dalinasi.

Kalbant konkrečiai apie skaičius, remiantis 2017 metų mokinių skaičiumi, kaip minėjau, tikrasis skaičius į mokinių registrą bus įrašytas trečiąją rugsėjo savaitę, kaip ir kiekvienais metais. Yra numatyta, kiek papildomai kiekvienai savivaldybei, atsižvelgiant į jos mokinių skaičių, yra skiriama lėšų mokytojų atlyginimams kelti. Čia aš kalbu apie tą pirmąjį etapą, kuris yra nuo rugsėjo iki 2019 metų sausio, ir antrajam etapui taip pat yra apskaičiuota. Jeigu lygintume su savivaldybės, atlyginimų didėjimas antrajame etape daug tolygesnis, nes pirmajame etape tie netolygumai, krūvio paskirstymo klausimai bus daugiausia išspręsti.

Jeigu kalbėtume, kur dingsta pinigai, kaip gali nedidėti mokytojų atlyginimai, kai didėja mokytojų darbo užmokesčio fondas, ir jeigu paneigtume tuos mitus, kai yra kalbama, kad bus

mažinami etatai, tai šie pinigai, kurie yra numatyti mokytojų darbo užmokesčiui, ateina kaip daug papildomų apmokamų valandų mokytojams. 2018 metais, jeigu skaičiuotume pilnus etatus ir numatytas mokytojų darbo užmokesčio lėšas, būtų galima visiškai finansuoti 22 tūkst. mokytojų etatų, 2019 metais – 25,5 tūkst., 2020 metais – 28 tūkst. etatų. Todėl apie etatų skaičiaus mažėjimą visai neturėtume kalbėti.

Kas dar yra svarbu ir kokie klausimai yra keliami ir eskaluojami? Norėčiau irgi pristatyti informaciją apie lėšas ugdymo procesui organizuoti. Kaip minėjau, kalbant apie ugdymo kokybę, turime pirmiausia mokykloje užtikrinti, kad visos lėšos, kurios yra skiriamos ugdymui, ugdymo kokybei užtikrinti, turi pasiekti mokytoją ir mokinį. Buvusioje tvarkoje tokios galimybės užtikrinti nebuvo galima, nes buvo sudaryta galimybė pačioms mokykloms ar savivaldybėms šias lėšas perkelti kitoms reikmėms. Todėl naujas mokyklų finansavimo modelis, kuris atėjo kartu su mokytojų etatinio apmokėjimo modeliu (ką, beje, rekomendavo ir EBPO ekspertai), ugdymo planui skiriamos lėšos, ugdymo procesui skiriamos lėšos yra atskirtos nuo administravimo lėšų, nuo kitų lėšų, todėl šitos lėšos ateina tikrai mokytojams.

Keliami klausimai apie socialinius pedagogus. Vėlgi švietimo pagalba yra savarankiška savivaldybių funkcija. Lėšos šiai funkcijai realizuoti nėra sumažintos. Tiesiog lėšos, kurios buvo išskaidytos tarp mokyklų biudžetų ir savivaldybių biudžetų, dabar yra konsoliduotos ir yra savivaldybių biudžete. Savivaldybė, kaip atsakinga už šią savarankišką funkciją, turi galimybę efektyviausiu būdu jas paskirstyti.

Aš nekalbėsiu daugiau savo žodžiais. Čia yra pateikti žodžiai mokyklų vadovų, kurie sėkmingai įgyvendina esamas pertvarkas. Pertvarka tikrai yra didžiulė. Ne veltui ji 15 metų buvo atidedama. Ir tie vilkinami sprendimai atvedė ir mokytojus, ir mokyklas į tokią situaciją, kurioje šiandien esame. Kai pertvarka liečia 54 tūkst. žmonių ir 2 tūkst. įstaigų, būtų keista, jeigu nebūtų nesusipratimų, jeigu nebūtų klausimų. Visi klausimai turi būti keliami. Yra teikiama visa pagalba, kad visi atsakymai būtų pateikti. Dėkoju tiems mokyklų vadovams, savivaldybių skyrių vedėjams, mokytojams, taip pat profesinėms sąjungoms, kurie padeda visą šią pertvarką įgyvendinti. 2019 m. rugsėjo 1 d. galėsime jau objektyviai vertinti šiuos pokyčius. Ačiū.

Mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKAS. Dėkojame, ministre. Tikrai nemažai užsirašė Seimo narių paklausti, netgi 23. Klausia pagal frakcijas. Pirmiausia klausia frakcijos vardu užsirašiusieji. Pirmoji klausia R. Tamašunienė. Ruošiasi A. Dumbrava.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Ačiū, ministre, už pristatymą. Atrodo, tikrai turėtų viskas būti sklandžiai, bet, deja, nėra, ir su nekantrumu pedagogai laukia spalio mėnesio, kai pamatys realų atlyginimą, ką jie gavo. Kalbant apie motyvaciją, galimybę motyvuoti pedagogus, be abejo, reikia motyvuoti geriausius, gebančius vaikus motyvuoti mokytis, diferencijuoti ugdymo turinį pagal mokinių asmeninius gebėjimus ir siekti tų asmeninių jų pasiekimų. Bet ar nebus taip, kad vis dėlto pagrindinė motyvacija daugiau leisti uždirbti mokytojui, direktoriui bus jų atliekami kokie nors pagalbiniai darbai, nesusiję su ugdymo procesu, pavyzdžiui, kokį nemokamą maitinimą užpildyti ar vidaus audito anketas anketuoti, atlikti? Tai viena mano klausimo dalis.

Antra klausimo dalis – apie pradinio ugdymo mokytojų atlyginimus, nes didelį nerimą, čia gal išsklaidykite abejones, kelia tas 0,8 etato ir laukiami priedai, ką ten direktorius paskirs atlikti. Jie mato, kad gali būti taip, kad uždirbs mažiau nei praeitais metais. Ir taip pat dėl ikimokyklinio ugdymo pedagogų atlyginimų suvienodinimo: to bus siekiama per dvejus metus, kaip aš supratau, ir valandų skaičių iki 36 bus suvienodintas per dvejus metus, tačiau ar taip pat suvienodės ikimokyklinių įstaigų pedagogų atlyginimai? Ir paliekami nuošaly logopedai, specialieji pedagogai, kurie taip pat labai svarbūs visai švietimo bendruomenei. Ačiū.

J. PETRAUSKIENĖ. Dėkoju už tris klausimus. Kalbant apie įvairias administracines funkcijas, tokias kaip dokumentų pildymas, tai nėra tiesiogiai mokytojo pareigybė ir tai nėra vadinamoji trečioji kišenė, apie kurią kalbame. Mokyklos, kaip minėjau, yra labai skirtingos ir daug metų švietimo finansavimo ir mokytojų apmokėjimo sistemoje tai buvo ignoruojama. Mes turime tą situaciją, kai, tarkime, yra mokykla, į kurią ateina labai stiprūs vaikai, kurioje dirba labai stiprūs mokytojai, ir ten didžiausias dėmesys... Ir tą matome iš mokytojų atlyginimų tyrimo: mokytojai

tokiose mokyklose paprastai turi gerai sukomplektuotas klases, turi didelį krūvį ir atitinkamai uždirba daugiau. Tuo tarpu matome tas mokyklas, kurioms sekasi prastai, kur mokinių pasiekimai yra prasti, ir matome, kad tose mokyklose nuolatinių mokytojų jau daugeliu atvejų trūksta – atvažiuoja važinėjantys mokytojai, nes yra sunku rasti mokytoją, kuris galėtų uždirbti normalų atlyginimą ir turėti didesnę krūvį toje mokykloje. Vaikams tose mokyklose daugeliu atvejų reikia didesnės pagalbos nei vien darbo per pamoką: galbūt konsultacijos, galbūt kokio nors būrelio, papildomų mokytojo pastangų vaikų pasiekimų atskirčiai mažinti. Todėl kaip paskirstyti? Kaip ir bet kurioje įstaigoje, taip ir mokykloje, atsižvelgiant į mokyklos bendruomenę, į mokyklos situaciją, į vaikus, kurie eina į mokyklą, į mokytojus, kurie ten yra. Mokyklos vadovo priedermė yra paskirstyti mokytojų krūvį, todėl nebūdingi darbai neturi būti apmokami. Atsiranda bendra apmokėjimo tvarka, dėl kurios susitariama, ji turi būti įtvirtinta mokykloje. Kaip aš minėjau, nuo 2012 metų tai turėjo būti įtvirtinta, deja, daugelyje mokyklų to dar nėra. Čia yra naujas darbo santykių etapas, taip pat atnaujinto Darbo kodekso nuostatų įgyvendinimas.

Kalbant apie pradinio ugdymo mokytojus, mes irgi girdime tą nerimą ir tuos klausimus, kad yra pradinio ugdymo mokytojų, kurie neturi viso krūvio. Dažnai pasitaikanti klaida ar nesusipratimas, bet čia kiekvienos mokyklos atvejis vėlgi yra individualus, yra tai, kad pradinių klasių mokytojui yra paskaičiuojamas kontaktinis ir nekontaktinis darbas, tačiau nėra numatomas apmokėjimas už vadovavimą klasei. Tada tų kelių valandų ir pritrūksta.

O atsakant apie ikimokyklinio ugdymo mokytojus ir jų apmokėjimą, yra sudaryta atskira darbo grupė, nes dabartinė etatinio apmokėjimo tvarka neliečia priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo pedagogų, tai yra labai svarbu, iš esmės turi būti peržiūrima jų apmokėjimo tvarka ir koncepcija, teiksime siūlymus dėl papildomų lėšų būtent šių mokytojų atlyginimams didinti.

PIRMININKAS. Gerbiamieji Seimo nariai, ministre, tikrai norėčiau priminti, kad klausti skiriame vieną minutę, atsakyti – dvi minutes. Gerbkime vieni kitus. Gerbiame kolegas, užduodami klausimą turėkite tai irgi mintyje.

Kitas klausia A. Dumbrava. Ruošiasi M. Majauskas.

A. DUMBRAVA (TTF). Labai ačiū. Gerbiama ministre, kaip sakant, iš savo varpinės. Zarasų rajonas šiais metais gauna 98,3 tūkst. eurų mažiau negu praeitais, sumažėja trys klasių komplektai visame rajone. „Ąžuolo“ gimnazijoje sumažėja vienas komplektas ir minus 163 tūkst. eurų. Čia yra klaida? Kaip jūs įsivaizduojate, kaip mokyklai išsilaikyti, kai beveik 200 tūkst. eurų mažesnis finansavimas išėjo? Prašau pasakyti, gal čia kas nors ne taip? Ačiū.

J. PETRAUSKIENĖ. Tikrai labai sunku mintinai kalbėti apie daugiau nei 1 tūkst. mokyklų. Aš tikrai atsakysiu jums konkrečiai apie šią gimnaziją. Bet rodžiau žemėlapius, ta informacija mums bus prieinama, kiek didėja lėšos Zarasų savivaldybėje, tiesiog neturiu galimybės vėl atidaryti to žemėlapią, kad jūs pamatytumėte.

Apie „Ąžuolo“ gimnaziją. Vienintelis dalykas, dėl ko gali mažėti lėšos, gali mažėti lėšos, jeigu mažėja mokyklų ar mažėja mokinių. Bet apskritai mokytojų etatų skaičius Lietuvoje nemažėja. Dėl „Ąžuolo“ gimnazijos, manau, galėtume individualiai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia M. Majauskas. Ruošiasi K. Glaveckas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiama ministre, trumpą klausimą turiu jums. 2009 metais mokytojų atlyginimai buvo daugiau nei 30 % didesni negu apskritai vidutinis atlyginimas šalyje. Aš noriu paklausti jūsų, priėmus taip išgirtą etatinį apmokėjimą, kaip pasikeitė šis santykis, nes prieš priimant vidutinis atlyginimas ir mokytojo atlyginimas buvo vienodi? Primenu, beveik prieš 10 metų mokytojo atlyginimas buvo 30 % didesnis negu vidutinis atlyginimas. Kaip pasikeitė šis santykis, priėmus etatinį apmokėjimą?

J. PETRAUSKIENĖ. Ačiū už klausimą. Kai kalbame apie viešojo sektoriaus atlyginimų pokyčius, manau, nebūtų visiškai objektyvu lyginti vien tik mokytojų atlyginimus, kaip kito apskritai viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimai nuo 2009 metų. Atlikus mokytojų atlyginimų tyrimą pernai mes matėme, kad vidurkis yra panašus, atskirais atvejais didesnis nei vidutiniškai viešojo sektoriaus darbuotojų. Dabar matematiškai visiškai nesuskaičiuosiu, bet vidutiniškai vėl kiekvienam mokytojui atskirai tai sudaro prielaidas padidinti mokytojų atlyginimus 20 %.

PIRMININKAS. Klausia K. Glaveckas. Ruošiasi M. Adomėnas.

K. GLAVECKAS (*LSF*). Gerbiama ministre, jūs iš tikro padarėte tokį platų, išsamų pranešimą, deja, to pranešimo išklausę mokytojai nelabai išgirdo konkrečiai tai, kas juos domina, ir palyginime, kokia yra jų būsena kitų Europos Sąjungos šalių atžvilgiu, t. y. atlyginimų atžvilgiu. Jūs pati puikiai žinote paskutinę statistiką, kad Lietuva faktiškai yra paskutinėje vietoje pagal vidutinį darbo užmokestį, mokytojų atlyginimą, palyginti su pirmaujančiomis valstybėmis, su Vokietija, su Liuksemburgu, su Olandija, atlyginimas skiriasi beveik 10–20 kartų, o bendrasis vidaus produktas, tenkantis vienam gyventojui, tarp tų šalių ir Lietuvos, skiriasi 4–5 kartus, net pagal švietimo išlaidas nuo BVP mes užimame 12 vietą, o pagal mokytojų vidutinį atlyginimą mes esame 28 vietoje. Klausimas būtų toks. Sakykite, ar jūs galvojate, kad ši reforma, kurią jūs darote, leis kiek ryškiau padidinti vidutinę mokytojo algą negu, pavyzdžiui, vidutiniškai per metus 100 ar 200 eurų? Kadangi atsilikimas vis tiek išliks, visos šalys stengiasi...

PIRMININKAS. Laikas!

K. GLAVECKAS (*LSF*). ...kaip nors išlaikyti švietimo sistemą efektyvią.

J. PETRAUSKIENĖ. Dėkoju už klausimą. Jūs labai teisingai pastebėjote, kad reikėtų lyginti Švedijos BVP arba Liuksemburgo BVP, tenkantį vienam gyventojui, ir viešojo sektoriaus apskritai atlyginimus, kokie jie yra. Apie mokytojus vien išskirtinai čia negalėtume kalbėti. Jūs visiškai teisingai minite, kad tai yra pagrindinė priežastis, dėl ko yra pradėta, nuo 1997 metų Lietuvai rekomenduota švietimo struktūrinė reforma. Ir, žiūrint objektyviai, per nepriklausomybės laikotarpį tai yra pats didžiausias žingsnis didinant mokytojų atlyginimą, ir labai tikiuosi, kad ir kitos vyriausybės dės kitus žingsnius.

PIRMININKAS. Klausia M. Adomėnas. Ruošiasi A. Palionis.

M. ADOMĖNAS (*MSNG*). Tamsta ministre, vos nepasakiau – tamsta mokytoja. Neabejoju jūsų gerais norais. Jūs puikiai išvardijote, kokia apverktina yra Lietuvos švietimo padėtis, atotrūkiai, žemi pasiekimai, bet norėčiau pažvelgti truputį plačiau. Štai praėjo jau dveji metai šios kadencijos ir ką mes turime? Vienintelis darbotvarkės klausimas, kuris dabar vyksta ir kuris turėtų viską išspręsti, yra etatinis apmokėjimas. Atrodo, kad iš visos tos didelės artilerijos baterijos liko vienintelis sviedinys – etatinis mokytojų apmokėjimas. Ir tas pats užstrigo, ir tas pats sukėlė sąmyšį. Jam deramai nepasirengta. Nors buvo galima padidinti atlyginimus nepereinant prie etatinio apmokėjimo, nukeliant tą klausimą šiek tiek vėliau, kad jau dabar ateitų didesni pinigai, bet buvo nueita tuo keliu, kuriuo nueita.

Bet žvelgiant plačiau, ugdymo turinio nepasiruošta, profesinio rengimo sektoriaus modernizacija kažkur sustingusi ir įstrigusi.

PIRMININKAS. Laikas!

M. ADOMĖNAS (*MSNG*). Aukštojo mokslo konsolidacija įstrigusi. Ar jūs nemanytumėte, kad reikėtų vis dėlto priimti politinę atsakomybę už tą labai problemingą švietimo sektoriaus būklę?

J. PETRAUSKIENĖ. Dėkoju už klausimą. Manau, kad tai yra pirmoji Vyriausybė, kuri pradėjo struktūrinę švietimo pertvarką, ir aš drįsčiau nesutikti su jūsų teiginiais. Daugelis žingsnių yra atlikta kitų vyriausybių, tiek kalbant apie aukštąjį mokslą, tiek kalbant apie bendrąjį ugdymą, ir didžioji bėda, ką jūs ir paminėjote, yra ta, kad daugeliui žingsnių įgyvendinti arba tokiems sprendimams kaip etatinis apmokėjimas priimti visada pritrūkdavo galutinės valios. Todėl švietimo sistema yra ypač išvarginta nepriimtų sprendimų, nepriimtų struktūrinių reformų, kurias padarė anksčiau mes nebūtume toje situacijoje, kurioje esame šiandien.

Kalbant apie aukštojo mokslo pertvarką, ji vyksta. Jeigu nematyti, tai netgi šiuo metu vyksta labai svarbūs pokyčiai, kaip buvo rekomenduota ir per daugelį metų, ir daugelio ekspertų, yra pradėtas tarptautinių ekspertų mokslinės veiklos vertinimas. Vyksta studijų programų peržiūra, vyksta aukštųjų mokyklų tinklo konsolidacija, vyksta tarptautiškumo skatinimo priemonių diegimas, dėstytojų tyrėjų atlyginimams kelti yra skiriamos lėšos. Dėl profesinio mokymo yra parengti nauji 42 teisės aktai per šiuos metus įgyvendinant naują redakciją Profesinio mokymo įstatymo. Tikriausiai čia daugiau yra požiūrio klausimas. Kur yra sėkmė, ką rodo daugelio šalių patirtis, švietimo reforma neįvyksta per ketverius metus, bet galima priimti sprendimus, kuriuos įgyven-

dinus švietimo sistema, švietimo ir mokslo sistema keisis. Tam reikia ir politinės kultūros, ir sutarimo, ir nuoseklumo, ir tai yra labai svarbu.

PIRMININKAS. Dovanokite, praleidau J. Oleką. Suteikiu J. Olekui paklausti. Ruošiasi A. Palionis.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama ministre, mes jus palaikėme, kai jums buvo sunku, atėjote, ir linkėtume sėkmės. Bet jūs šiandien labai agresyviai visus buvusius bandote kaltinti ir dabar gal... Aš manau, kad tai ne pats geriausias kelias. Gal pabandykime spręsti tas problemas, kurios, mums atrodo ir matome praktiškai, išlikę. Pirma, kaip sakėte, socialiniai pedagogai, socialiniai darbuotojai, bibliotekos – visi tie žmonės, kurie anksčiau buvo finansuojami taip pat iš mokinio krepšelio. Aš nežinau, ar gerai, ar blogai, bet jie taip buvo finansuojami. Dabar tų lėšų nėra, o savivaldybės šių metų biudžetus yra patvirtinusios. Jos turėtų peržiūrėti, aš nežinau, ar jos gali. Ar iš tikrųjų turite sprendimą, kaip savivaldybės tą problemą spręs, nes iš jūsų finansavimo negalima, o savivaldybės yra pasitvirtinusios, ir čia yra problema, kurią reikia spręsti?

Antras dalykas, kuris man sukėlė nerimą, man atrodo, galbūt ir kitiems kolegoms, kai jūs parodėte, koks didelis yra etatų augimas. Mokyklose netrūksta etatų daugeliu atvejų, bet trūksta...

PIRMININKAS. Laikas.

J. OLEKAS (LSDPF). ...gerai apmokamų mokytojų vietų. Ir pradinukų, žinome, koks trūkumas. Ne trūksta mokytojų iš viso, bet neina niekas dirbti, nes per mažai apmokamas etatas.

Tai du klausimėliai: dėl savivaldybių biudžetų ir šitų apmokėjimų. Ačiū.

J. PETRAUSKIENĖ. Labai ačiū. Jūs įvardijote šių dienų aktualių klausimus. Dėl socialinių pedagogų. Lėšos socialiniams pedagogams niekur nedingo, jos buvo paimtos, kaip jūs minėjote, iš krepšelio, bet jos yra įdėtos į savivaldybių biudžetą, ir savivaldybės rugsėjo pabaigoje–spalio mėnesį šios lėšos pasieks. Bendra specialiajai pagalbai skiriama valstybės lėšų suma nemažėja.

Tik dar noriu priminti, kad tai yra savarankiška savivaldybių funkcija. Jeigu žiūrėtume, kaip ji yra įgyvendinama, įvairovė yra didelė. Kai kur socialiniai pedagogai dirba pedagoginėse psichologinėse tarnybose, kai kur jie dirba mokyklose, priklauso nuo mokyklų dydžio, nuo savivaldybių pasirinktos strategijos šiai funkcijai įgyvendinti. Šiems darbuotojams bendras lėšų kiekis tikrai nemažėja. Kaip tik mes matome, išanalizavę mokyklų finansavimo modelio atvejus: šios lėšos numatytos mokinio krepšelyje, bet jos nebuvo panaudojamos specialiesiems pedagogams ar specialiajai pagalbai, nes aiškaus šių lėšų atskyrimo nebuvo.

Atsakysiu į jūsų klausimą dėl etato dydžio. Tikrai labai svarbu aiškinti, tą ir darome nuo ko vo mėnesio, kiekvienas darbuotojas: ar mokytojas, ar teisininkas, ar finansininkas... Jūs teisingai minite, kad žmogaus atlygis priklauso nuo to, kiek jis dirba. Iki šiol mokytojams nebuvo galimybės dirbti didesniu krūviu, todėl jie ir neturėjo galimybės gauti didesnio atlygio. Kaip rodžiau skaidrėje, jeigu yra tik 5 % mokytojų, kurie turi visą krūvį, tai tik tų mokytojų atlyginimas yra šiek tiek didesnis. Yra daug žmonių, kurie neturi galimybės turėti didesnio krūvio, todėl jie neturėjo galimybės uždirbti daugiau.

PIRMININKAS. Klausia A. Palionis. Ruošiasi S. Tumėnas.

A. PALIONIS (LSDDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš ministrės norėčiau paklausti. Atrodo, gyvename visi vienoje Lietuvoje ir įstatymai yra vienodi. Pasižiūrėjau ministerijos puslapį, kur jūs vaizduojate žemėlapi rajonų, pirmo etapo mokytojų etatinį apmokėjimą ir antro etapo apmokėjimą, kuris bus nuo sausio 1 dienos, už tas valandas, kurios yra nekontaktinės – tai darbas bendruomenėse, papildomas darbas, pagal kiekvieną rajoną skirtingai procentais didėja darbo užmokesčio fondas, o netgi yra rajonų, kuriuose nedidėja arba net mažėja.

Ar aš teisingai suprantu, kad kai kurios savivaldybės ir savivaldybių švietimo skyriai ir šiandien mokytojams mokėdavo už papildomą darbą, nes jiems nedidėjo arba yra mažinama, o kitų savivaldybių ugdymo įstaigos to nedarydavo? Tai dabar tie, kurie dirbo gerai, yra skriaudžiami, o tie, kurie nedarbo, yra skatinami. Ar aš ne taip suprantu?

J. PETRAUSKIENĖ. Ačiū už klausimą. Jūs kaip tik įvardinote, kad žiūrint į švietimo žemėlapi, jeigu aš jums būčiau parodžiusi ne mokytojų atlyginimų, bet mokinių pasiekimų žemėlapi, jūs irgi pamatytumėte, kad mes labai labai įvairioje Lietuvoje gyvename ir kad mokinių pasiekimai yra labai labai skirtingi. Norint sustiprinti mokinių pasiekimus, sumažinti būtent tą atskirtį...

Mokinių pasiekimus labiausiai lemia mokytojo darbas, mokytojo darbo kokybė ir sąlygos pritraukti motyvuotus ir gerus mokytojus. Jeigu mes turime rajonų, kur mokytojų yra ar trūkumas, ar jų krūviai labai maži, nėra galimybės mokytojams mokėti atlyginimų, tai labai susiję su tuo, kad ir mokinių pasiekimai yra maži.

Tikrai norėčiau jus patikslinti, kad tie skaičiai, kuriuos rodžiau, čia nėra trečia kišenė. Čia yra bendras mokytojų darbo užmokesčio krūvis. Ir mūsų puslapyje taip pat yra toks pat žemėlapis.

PIRMININKAS. Klausia S. Tumėnas. Ruošiasi A. Navickas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiama ministre, jūs taip optimistiškai pristatėte šią problemą, bet realybė rodo, kad tų problemų yra daug daugiau – nuo pradinukų iki gimnazijų. Ir mes, Seimo nariai, ypač daug tokių nuogastavimų išgirstame iš gimnazijų direktorių. Taip, jie puikiai žino, kad tą trūkstantį etatų dalį jie mokytojams gali pridėti iš darbo su bendruomenėmis, iš ugdymo proceso organizavimo lėšų ir t. t., tačiau jų atsakymas būna paprastas: taip, aš žinau, aš galiu pridėti, bet mano biudžetas neleidžia to daryti. Ir tie, matyt, numatyti 17 mln. visai Lietuvai nėra daug. Ką jūs galėtumėte patarti konkrečiai gimnazijų direktoriams, kaip tą problemą spręsti?

J. PETRAUSKIENĖ. Dėkoju už klausimą. Aš tikrai neabejoju tais pokyčiais, kaip tikriausiai galima pasakyti, kad rekomendacijos šiuos pokyčius vykdyti Lietuvai daug daug metų kartotos, matome, kad ta atskirtis švietimo srityje yra irgi labai labai su tuo susijusi, kad tie pokyčiai nebuvo įgyvendinami. Kad klausimų kyla daug, to tikrai neneigiu ir taip tikrai yra, tačiau, kalbant apie mokyklas ar kalbant apie gimnazijas, ateina papildomų lėšų darbo užmokesčio fondui. Mokyklos vadovas, matydamas tas papildomas lėšas kaip papildomai apmokamas valandas mokytojams, ir turi jas paskirstyti. Taigi apie konkrečią gimnaziją nežinau... Čia reiktų žiūrėti konkretų atvejį. Tai analizuoja kiekvienos savivaldybės švietimo skyrius. Jie žino geriausiai šią informaciją. Darbo užmokesčiui lėšų ir gimnazijoms ateina papildomai. Mokyklos vadovas, atsižvelgdamas ir į mokinių skaičių, į mokinių klasių skaičių, į tuos mokytojus, kuriuos jis turi, į jų kvalifikaciją, atitinkamai ir paskirstys tas papildomas lėšas.

PIRMININKAS. Klausia A. Navickas. Ruošiasi A. Armonaitė.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Ponia ministre, jūs čia labai puikiai pristatėte valdžios perspektyvą. Matau, kad problema ta, kad valdžios ir žmonių perspektyvos vis toliau tolsta viena nuo kitos. Puikiai viskas atrodo jūsų popieriuose, tik man gaila labai konkrečiai tų mokytojų, kurie dirba konkrečiose mokyklose, nes nuo to, kaip jūs manipuliuojate popieriais, jiems ne lengviau. Aš turiu vieną labai konkretų klausimą, į kurį norėčiau, kad atsakytumėte vienu skaičiumi, bet labai sąžiningai.

Mes patvirtinome šią tvarką, buvo patvirtinta Seime birželio gale, ar ne? Buvo liepa, rugpjūtis, dar rugsėjis. Kiek konkrečiai mokyklų jūs asmeniškai aplankėte ir su kiek mokyklų kolektyvų jūs asmeniškai kalbėjotės, nes būtent man, kai aš važiuoju po mokyklas, svarbiausiai jie sako, kad jūs atsiunčiate žygūnus, bet jos labai pasigedo būtent labai konkretaus požiūrio? Labai norėčiau skaičių, kad jūs pasakytumėte.

J. PETRAUSKIENĖ. Na, negaliu pasakyti čia dabar skaičiaus, nes nenoriu meluoti, bet mano visi vizitai ir susitikimai su mokyklomis yra vieši, jie yra mano darbotvarkėje. Aš kiekvieną penktadienį važiuoju ne tikrai nuo birželio mėnesio, bet kiekvieną savaitę važiuoju į skirtingus regionus, į skirtingas mokyklas. Esu aplankiusi ne vieną dešimtį ir tikriausiai ne vieną šimtą mokyklų. Negalėčiau dabar to skaičiaus tiksliai pasakyti.

PIRMININKAS. Klausia A. Armonaitė. Ruošiasi A. Sysas.

A. ARMONAITĖ (LSF). Dėkoju. Norėčiau pasiteirauti, ministre, jūsų tokio klausimo. Kaip jūs vis dėlto vertinate tai, kad ministerija ir Seimas vienodai įvertina kontaktines ir nekontaktines valandas, su mokymo, ugdymo procesu susijusias valandas, ir tas užklasines veiklas, ar jums vis dėlto neatrodo, kad didelė dalis pinigų bus iššvaistoma ne ugdymo kokybei, o tiesiog pilniems etatams pripumpuoti ir taip įtvirtinti tą biurokratiją, apie kurią mes, šitos reformos skeptikai, kalbėjome birželio mėnesį?

J. PETRAUSKIENĖ. Nepasitikėjimas mokykla, nepasitikėjimas švietimu, mokytojais, mokyklų vadovais tikrai neprideda prie švietimo kokybės stiprinimo. Jeigu darbo santykių kultūros įteisinimą mes vadiname biurokratija, tai, kad kiekvienas mokytojas turi turėti darbo sutartį, kad

joje turi būti labai aiškiai apibrėžta, už ką jam mokama, kas yra mokama, taip, aš suprantu, kad tai gali būti iššūkis toms mokykloms, kurios sutarčių su mokytojais neturėjo. Bet jeigu kalbame tikrai apie valstybės ateitį, apie švietimo kokybę, šie žingsniai labai sunkūs, bet jie yra žengtiniai, ir jie yra labai svarbūs. O nesusipratimų tikrai yra, juos priima žmonės. Kiekvienas mokytojas, kuris šiandien nežino, koks bus jo atlyginimas, pirmiausia eina pas pavaduotoją ugdymui, kuris dėlioja ugdymo planą, eina pas mokyklos finansininką, pas mokyklos vadovą. Jeigu visi kartu neranda sprendimų, eina į švietimo skyrių. Visos šitos grandys turi veikti, kad tie klausimai būtų atsakyti. Jeigu mes nepasitikime visa sistema, jinai neturi tada jokių galimybių tobulėti.

PIRMININKAS. Klausia A. Sysas. Ruošiasi J. Narkevičius.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiama ministre, ne vieną kartą girdėjau jus pristatant ir šiandien jūs puikiai susidorojote su teorine dalimi, bet susitikęs su mokytojais, gimnazijų vadovais, gal sutikau tik du, kurie pasakė, man viskas aišku, maždaug viskas gerai. Visi kiti su kažkokiu nerimu, nepasitikėjimu, nežinojimu priima tai, kas vyksta. Jūs iš dalies atsakėte – tai yra baimė, nežinojimas. Ko nepadarėte jūs, kaip Vyriausybės narė, kaip ministrė, kad paprasčiausiai to nesupratimo arba nenorėjimo galbūt būtų mažiau? Jūs paminėjote vieną skaičių, kad tik 20 % mokyklų yra visiškai pasirengusios vykdyti tai, kas yra priimta įstatyme. Ar galite pasakyti, kiek procentų, iš 120 neatimant mechanškai 80, bet kiek mokyklų procentais yra labai blogai pasiruošusios? Ir tam reikėtų, ko gero, daugiau dėmesio skirti.

J. PETRAUSKIENĖ. Kaip minėjau, tokia didelė sistema kaip švietimas veikia, kai visos švietimo grandys veikia – tiek savivaldybės priima sprendimus, kurių reikia užtikrinti švietimo kokybę, taip pat mokyklų vadovai, pavaduotojai ugdymui, mokytojai ir visi kiti. Mes labai dažnai bandome surasti tą vieną kaltą. Bet koks pokytis yra labai didelis iššūkis, jis kelia labai daug klausimų. Tai yra tas metas, kai konkrečiai Švietimo ir mokslo ministerijos yra didelė atsakomybė padėti tą pokytį įveikti teikiant konsultacijas, atsakant mokytojams, tam yra karštosios linijos.

Tai, ką jūs sakote, yra tikrai labai labai svarbu. Tiesiog reikia kantrybės, o lėšos yra labai konkrečios, jų ateina papildomų. Kaip ir minėjau, tiek atlikdami mokytojų atlyginimų tyrimą, tiek atlikdami savivaldybių priimtus sprendimus dėl lėšų paskirstymo, mes padarysime viską, ką gali padaryti Švietimo ir mokslo ministerija, kad šis procesas būtų kuo skaidresnis, kuo viešesnis. Tos lėšos iš mokyklų ir ne mokytojams negali patekti.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Labai ačiū. Gerbiama ministre, be abejo, mes kalbėsime komitete dėl įgyvendinimo, nes turbūt dabar būtent ta tema – kaip pavyksta įgyvendinti tuos kilnius siekius. Klausimas gal būtų toks: iš tų žinių, iš tos informacijos, kaip savivaldybėse ir mokyklose vykdomas krūvio paskirstymas, žinojimo... Jūs paminėjote, kad dar yra direktorių, kurie su mokytojais darbo santykius grindžia įsakymu, o ne darbo sutartimi. Neįsivaizduojami dalykai, kaip tai gali būti? Mano klausimas būtų toks, ne pirmas atvejis šiuo klausimu, kaip jūs manote patiprinti grandį, kuri yra tarp ministerijos ir tarp mokyklų, tam, kad jūsų ir mūsų kilnūs siekiai būtų tinkamai realizuoti? Tai priklauso nuo steigėjo: priežiūra, kontrolė, koordinavimas tų kvalifikacinių kursų, apie kuriuos jūs kalbate, kad jie būtų nukreipti į reikiamą sritį, tobulintiną sritį, o ne išmesti, kad vien tik lėšos nebūtų panaudotos, įsisavintos asmeniniais tikslais. Ačiū.

J. PETRAUSKIENĖ. Dar pabaigsiu atsakyti gerbiamajam A. Sysui dėl 20 %. Noriu paminėti, kad tai yra normali praktika. Per rugsėjo mėnesį, iki rugsėjo pabaigos, net ir prieš etatinį mokytojų apmokėjimą būdavo tas metas, kai tiksliai būdavo sudėliojamos tarififikacijos ir paskirstomos lėšos. Jeigu jūs pakeltumėte savivaldybių... (*Balsai salėje*) Blogai? Aš nevertinčiau to blogai, nes, kaip ir gerbiamas Jaroslavas klausė, dabar vyksta procesas. Per anksti įvertinę mes irgi demotyvuosime tuos, kurie stengėsi.

O atsakant apie tai, be jokios abejonės, mokyklų vadovų kompetencija, mokyklų vadovų lyderystė yra labai svarbus klausimas. Seimas priėmė sprendimus dėl Švietimo įstatymo pataisų, susijusių su vadovų kadencijomis. Yra kuriamas vadovų rezervas. Kaip jūs ir minėjote – kompetencijos ugdymas, kvalifikacijos tobulinimo kursai. Taip pat Seime priimtas sprendimas dėl žemutinės šakutės, kuri susijusi su mokyklų vadovais, pakėlimo. Tik pritraukdami į šitą sritį geriausius... Ir nuosekliai, kaip ir mokytojams, taip ir vadovams, tikrai reikia didinti atlyginimus, nes

tie pokyčiai irgi yra jų rankose, ir mokyklos veiklos kokybė labai didele dalimi priklauso nuo mokyklos vadovų. O jeigu vadovams tie iššūkiai yra neįveikiami arba per dideli, jų darbu nėra patenkinta mokyklos bendruomenė, savivaldybė, kaip mokyklos steigėjas, visada gali priimti klausimą dėl vadovo veiklos.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, laikas klausti baigėsi. Dėkoju ministrei už išsamius atsakymus, tikėkimės, ateityje dar susitikime ir padiskutuosime plačiau šituo klausimu.

A. Kubilius – per šoninį mikrofoną. Prašom.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Aš norėjau užduoti klausimą, bet kadangi taip jau susiklostė, kad negaunu, aš trumpą repliką. Ministre, jeigu jūs dar girdite, norėčiau kreiptis į jus. Nežinau, kas jums patarė imtis tos etatinio apmokėjimo reformos, nes, mano įsitikinimu, jūs padarėte didelę strateginę klaidą: jūs sukūrėte tarp žmonių, tarp mokytojų lūkesčius, kad be papildomų pinigų, vien tik per kitokią perskirstymo tvarką, galima padidinti atlyginimus. Iš to nieko nebus. Tai, kad jūs dabar šiais metais skiriate 17 mln. eurų, jūs pati žinote, ką tai reiškia. Bendra mokytojų atlyginimų eilutė biudžete, kaip skelbia Švietimo ir mokslo ministerija, yra 542 mln. eurų. Pridėjus 17 mln., yra tik 3 % prieaugis. Tai yra faktiškai tiek pat, kiek šiais metais yra infliacija. Šiais metais pirmą kartą mokytojų atlyginimai po 10 metų pasidarys mažesni negu vidutiniai šalies atlyginimai. 2009 metais mokytojų atlyginimai viršijo vidutinius šalies atlyginimus 30 %. Ministre, aš raginu jus iškelti klausimą: partijos pasirašė susitarimą dėl gynybos finansavimo ir numatė tam tikrą ilgalaikį planą, tad lygiai tą patį mes turime daryti dėl švietimo – ne perskirstymo tvarką svarstyti, o svarstyti, kaip realiai padidinti biudžeto eilutę, kuri yra skiriama mokytojų atlyginimams.

Galime susitarti, kad, pavyzdžiui, po trejų ar ketverių metų mokytojų vidutiniai atlyginimai tikrai turi būti 20 ar 30 % didesni, ir siekime šio tikslo. Dabar čia mes kankinsimės su etatiniu apmokėjimu, kuris be naujų pinigų jokių naujų, geresnių ir didesnių atlyginimų tikrai neduos.

PIRMININKAS. Dėkojame Andriui už pasiūlymą ir judame toliau.

16.05 val.

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2220GR, Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 3, 11, 12, 42, 51, 53, 60, 61, 62, 63 ir 64 straipsnių pakeitimo, 73 ir 74 straipsnių pripažinimo netekusiais galios, Įstatymo papildymo 62¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2221GR, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2222GR, Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2223GR, Medicinos praktikos įstatymo Nr. I-1555 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2224GR, Viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2225GR, Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 26 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2226GR (*pateikimas*)

Darbotvarkėje pas mus antrasis klausimas, t. y. Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2220. Pranešėja – R. Svetikaitė, kuri pristatys mums visus projektus nuo 2-2.1 iki 2-2.7. Prašom.

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju. Gerbiamas Seimo Pirmininke, gerbiamas posėdžio pirmininke, Seimo nariai, leiskite pristatyti Lietuvos Respublikos Prezidentės 2018 m. liepos 10 d. dekretą, kuriuo Seimui yra gražintas pakartotinai svarstyti su gydymo įstaigų pertvarka susijusių įstatymų paketas, t. y. Sveikatos priežiūros įstaigų, Sveikatos sistemos, Visuomenės sveikatos priežiūros, Vietos savivaldos, Medicinos praktikos, Viešųjų įstaigų ir Sveikatos draudimo įstatymų kai kurių straipsnių pataisos. Prezidentė palaiko gydymo įstaigų pertvarką kaip būtiną, nes dabartinis jų ligoninių tinklas yra neefektyvus, brangus ir negarantuoja geriausios kokybės paslaugų. Tačiau net ir geriausių tikslų ar juo labiau ilgalaikių tvarių reformų negali būti siekiama paminant konstitucinius principus – skaidrumo, viešumo, nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos ir kiekvieno piliečio teisės į geriausią sveikatos priežiūrą. Todėl Prezidentės veto lėmė dvi pagrindinės priežastys: visų pirma, kai kurių esminių pertvarkos nuostatų turinio ydingumas Konstitucijos ir Konstitucinio Teismo doktrinos požiūriu, ir įstatymų svarstymo metu padaryti esminiai procedūriniai pažeidimai.

Visų pirma norėčiau pakalbėti apie kai kurias įstatymų nuostatų turinio ydingumo problemas Konstitucijos požiūriu. Konstitucinis Teismas 2013–2014 metais priimtuose nutarimuose suformulavo gana plačią oficialią konstitucinę doktriną, pagal kurią iš Konstitucijos išplaukia dvejopas sveikatos priežiūros teikimo tvarkos ir finansavimo modelis. Visų pirma, nemokamos medicinos pagalbos teikimas, finansuojamas valstybės biudžeto lėšomis. Bet mes šiandien kalbame apie antrąjį modelį, t. y. apie medicinos pagalbos ir paslaugų teikimą, kuris gali būti finansuojamas tiek valstybės, tiek papildomais tokių paslaugų gavėjų įnašais ir kitais viešųjų lėšų, skirtų sveikatos priežiūros paslaugų finansavimui, šaltiniais.

Konstitucinio Teismo doktrina yra vienareikšmė ir aiški. Pasirinkęs sveikatos priežiūros finansavimo modelį, kuris yra grindžiamas privalomuoju sveikatos draudimu, įstatymų leidėjas, reguliuodamas šio draudimo lėšų paskirstymą sveikatos priežiūros įstaigoms, privalo atsižvelgti į Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalies sisteminę sąsają su Konstitucijos IV skirsniu, t. y. „Tautos ūkis ir darbas“, pradedančiu 46 straipsniu, kuriame yra įtvirtinti konstituciniai tautos ūkio pagrindai.

Konstitucinis Teismas taip pat yra akcentavęs, kad sveikatos priežiūros paslaugos, apmokamos iš privalomojo sveikatos draudimo fondo, gali būti teikiamos tiek valstybės ir savivaldybių įstaigų ir įmonių, tiek privačių įstaigų ir įmonių, sudariusių sutartis su valstybine ar teritorinėmis ligonių kasomis. Toks aiškinimas išplaukia iš to, kad privalomojo sveikatos draudimo įmokas kiekvienas žmogus moka pats, tai yra žmogaus pinigai, todėl valstybė neturi teisės jų nusavinti ir nurodyti žmogui, kokioje sveikatos priežiūros įstaigoje jis turi gauti sveikatos priežiūros paslaugas, apmokamas iš PSDF lėšų. Konstitucija garantuoja paciento teisę ir laisvę pasirinkti sveikatos priežiūros įstaigą, ar ji būtų valstybinė, ar privati.

Tuo tarpu Seimo priimtuose įstatymuose nustatytu teisiniu reguliavimu sveikatos apsaugos ministrui yra suteikiama teisė vienasmeniškai, nesant jokių iš anksto apibrėžtų objektyvių kokybinių kriterijų, spręsti dėl stacionarines aktyviojo gydymo paslaugas, apmokamas iš privalomojo sveikatos draudimo lėšų, teikiančių sveikatos priežiūros įstaigų tinklo suformavimo, šiam tinklui prioriteto tvarka priskiriant valstybės ir savivaldybių biudžetines ir viešąsias įstaigas. Toks teisinis reguliavimas neatitinka Konstitucinio Teismo išaiškinimų dėl privalomuoju sveikatos draudimu pagrįsto sveikatos priežiūros finansavimo modelio turinio, nedera su Konstitucijoje įtvirtintais nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos laisvės, paciento teisės pasirinkti sveikatos priežiūros įstaigą principais.

Konstitucinėje doktrinoje pabrėžiama, kad valstybės pareiga yra prižiūrėti visų sveikatos įstaigų veiklą, kontroliuoti jų teikiamų paslaugų kokybę. Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo finansavimas iš PSD fondo biudžeto lėšų turi būti pagrįstas ne šių paslaugų teikėjų nuosavybės arba teisine forma bei atitinkamu jų priskyrimu tinklui, tačiau įstatyme nustatytais visoms sveikatos priežiūros įstaigoms keliamais objektyviais kriterijais ir sąlygomis, kurios užtikrintų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę. Gydymo įstaigų pertvarka turi būti vykdoma vadovaujantis įstatyme įtvirtintais aiškiais, objektyviais, iš anksto žinomais, nediskriminaciniais saugiais, kokybiškų ir prieinamų sveikatos priežiūros paslaugų kriterijais, o ne ministro vienasmeniais sprendimais.

Antroji įstatymų grąžinimo Seimui pakartotinai svarstyti priežastis yra jų svarstymo metu padaryti esminiai įstatymų leidybos procedūros pažeidimai. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose yra ne kartą konstatavęs, kad ne teisės pagrindu teisė negali atsirasti. Šio imperatyvo privalo laikytis tiek Seimas, vykdydamas Konstitucijos jam pavestą įstatymų leidybos funkciją, tiek ir Seimo struktūriniai padaliniai, komitetai, vykdydami jiems Seimo statuto ir įstatymo paskirtus įgaliojimus.

Etikos ir procedūrų komisija, viršydama jai Seimo statuto nustatytus įgaliojimus ir savo išvada, nepaisydama konstatuoto Seimo statuto pažeidimo, nuspręsdama, kad Sveikatos reikalų komiteto posėdžio sprendimai yra teisėti, pažeidė iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančią imperatyvą, kad ne teisės pagrindu teisė negali atsirasti. Šiai Etikos ir procedūrų komisijos išvada Seimas pritarė ir pradėjo įstatymų svarstymą skubos tvarka. Ir tai sudaro savarankišką pagrindą visus šiuos įstatymus kvestionuoti Konstituciniame Teisme, kaip prieštaraujančius Konstitucijai pagal jų priėmimo tvarką.

Noriu atkreipti dėmesį į tai, kad Prezidentė su sveikatos apsaugos ministru aptarė galimo teisinio reguliavimo modelį, kuris nesikirstų su Konstitucija, ir, grąžindama Seimui visą sveikatos sistemos pertvarkos paketą, Prezidentė siūlo nesukurti neapibrėžtos situacijos sveikatos apsaugos sistemoje, neatidėlioti ir taisyti antikonstitucines nuostatas bei užtikrinti skaidrų teisėkūros procesą, kad pertvarka, kaip numatyta, įsigaliotų nuo 2019 m. sausio 1 dienos. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausti užsirašė tikrai nemažai Seimo narių. Pirmoji klausia A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (LSF). Dėkoju. Gerbiama pranešėja, išties labai svarūs, nuosekliai išdėstyti argumentai. Aš noriu atkreipti jūsų dėmesį galbūt į tą turinio dalį ir konkrečiai privačių gydymo įstaigų ištūmimą iš tinklo, o gal daugiau net ne gydymo įstaigų, o pacientų, kurie šiuo metu gauna paslaugas ir moka mokesčius, nemokamai gauna paslaugas tose įstaigose. Vis dėlto ministerija, ministras ir valdančioji dauguma nerodo didelių sentimentų privačiai iniciatyvai sveikatos srityje. Mes kėlėme tuos klausimus nuo pat pradžių. Ir minėjote, kad Prezidentė su ministru aptarė, kaip būtų galima rasti išeitį iš šitos situacijos. Ar galėtumėte mums šiek tiek papasakoti apie tai, kaip vis dėlto galima išspręsti? Ačiū.

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju už klausimą. Tai iš tiesų, matyt, kažkokių tyčinių veiksmų priimant tokius įstatymus nebuvo. Galbūt netinkamai buvo interpretuota pati Konstitucinio Teismo doktrina, kuri galbūt kiek seniau buvo priimta, nutarimai 2013–2014 metų. Bet iš tiesų kalbėdami apie tai, kaip ištaisyti tas antikonstitucines nuostatas, mes visada sakėme, kad esame pasirengę bendradarbiauti kalbant apie tai, kaip turi būti sureguliuota. Klausimas yra toks: kokie tie kokybiniai kriterijai turi būti nustatyti, nes esmė ir yra, kad kokybiniai kriterijai turi būti taikomi nepaisant valdymo formos – ar tai valstybinė, ar privati įstaiga. Ir tie kokybiniai kriterijai, mes visada sakėme, kad turi būti aptarti su gydytojais, su gydytojų bendruomene, su pacientų bendruomene ir pasiimtas tam tikras galbūt užsienio valstybės pavyzdys.

Nežinau, ar sveikatos apsaugos ministras pasirinks būtent tokį modelį, bet tam tikros iniciatyvos buvo pateiktos ministrui kaip galimos iniciatyvos, o jau kaip *išvirs* įstatymas ir koks jis bus, jeigu tikrai bus priimta racionaliai spręsti šitą klausimą ir iš esmės spręsti, tai tada galbūt ir galima bus diskutuoti. Dėkui.

PIRMININKAS. Klausia M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiama patarėja, ačiū už pristatytą Prezidentės poziciją. Iš tikrųjų ta žinia maloniai nustebino, bet vis dėlto Prezidentė vetuodama sakė, jog jinau iš esmės pritaria Sveikatos apsaugos ministerijos siūlomai reformai, nors, žinia, vienas iš pamatinių šios pertvarkos tikslų yra uždaryti tam tikrame slaptame sąraše esančias rajonines, regionines ligonines. Ar galite patikslinti Prezidentės poziciją? Jinau vis dėlto pritaria ligoninių uždarymui, ar jinau nepritaria ligoninių uždarymui ir kalba apie tas ligonines, kurios neužtikrina reikiamos kokybės, kad būtų investuojama ir jos pakiltų iki tam tikro lygio?

R. SVETIKAITĖ. Dėkui už klausimą. Iš tiesų kalbame apie tai, kad šiandien gydymo įstaigų sistema nėra efektyvi. Tai visi sako ir dėl to visi sutariame. Dabar kaip yra daroma reforma? Pagrindinis Prezidentės noras, tikslas ir siekis, kad vis dėlto šia reforma nebūtų paminama Konstitucija, kad nebūtų paminama Konstitucinio Teismo doktrina. Yra visiškai aiškūs išaiškinimai, kaip turi būti reguliuojama sveikatos priežiūros sistema. Šiuo atveju yra aiškūs kriterijai. Tai yra nediskriminavimas, tai yra kriterijus. Dėl ko yra sudaromos su viena ar kita įstaiga sutartys, turi būti vienintelis kriterijus – sveikatos priežiūros paslaugų kokybė, o ne kokie kitokie sprendimai. Ne vienos ar kitos įstaigos priklausymas valstybinių įstaigų tinklui, privačių įstaigų tinklui ir panašiai. Reforma yra reikalinga, bet jinau reikalinga tokia, kuri nesikirstų su Konstitucija.

PIRMININKAS. Klausia A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiama patarėja, ar jūs manote, kad 35 rajonų ligoninių, jeigu tai tikrai yra paskelbtas sąrašas, uždarymas arba kai kurių skyrių tose ligoninėse uždarymas yra sveikatos apsaugos reforma? Jeigu neveikia efektyviai šeimos gydytojo institucija, jeigu ne ministro galvos skausmas yra neteisingas pasiskirstymas medikų ir senstanti medikų visuomenė periferijoje, kaip jūs įsivaizduojate, kokios bus pasekmės, jeigu uždarysime tas ligonines, o kitos sistemos

veiks neefektyviai? Kodėl Anglijos, Norvegijos, kitų šalių ministrų galvos skausmas yra, kad medikų nėra periferijoje ir moka didesnius atlyginimus, įkainius, kad teisingai pasiskirstytų? Ar nemanote, kad jeigu efektyviai veiks šeimos gydytojo institucija, aptarnaus, kaip dabar, ne po dvi ar tris ambulatorijas vienas gydytojas po kelias valandas, jeigu veiks gydytojai konsultantai kiekviename rajone, tai rajonų ligoninių tikriausiai reikės kur kas mažiau arba kai kurių skyrių nereikės. Kaip jūs suprantate sveikatos apsaugos reformą? Kelių ligoninių uždarymą?

PIRMININKAS. Laikas!

R. SVETIKAITĖ. Matyt, mes šiandien kalbame apie vieną dalį, apie vieną tam tikrą aspektą, kas yra sumanyta, kas yra sveikatos apsaugos ministro darbotvarkėje, kas yra šios Vyriausybės darbotvarkėje. Bet aš tikrai tikiu, kad, kaip jūs sakote, ministrui galvą skauda ir dėl kitų dalykų. Ir dėl tų, kuriuos jūs paminėjote. Aš tikrai manau, kad taip yra.

PIRMININKAS. Klausia E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiama patarėja, kadangi jūs pristatote Prezidentės ir plačiąja prasme prezidentūros poziciją, gal galėtumėte pasakyti, ar jūs, analizuodami šitą įstatymą ir vertindami jo teisėtumą ar konstitucingumą, vertinote savivaldos teisių uzurpavimo požiūriu? Ar jūs neįžvelgiate, kad tas įstatymas pažeidžia savivaldos teisę apsispręsti, nepaisant to, kad kartais savivaldybės irgi veikia nebūtinai racionaliai ir siekia žūtibūt išsaugoti gydymo įstaigą? Mano manymu, čia yra invazija į savivaldos teisių lauką. Ar jūs taip pat išžvelgiate tuos dalykus?

R. SVETIKAITĖ. Dėkui už klausimą. Iš tikrųjų, matyt, aspektų gali būti įvairių. Šiuo atveju mūsų vertinimas daugiau buvo susijęs su tuo, kad ar tai būtų valstybės, ar savivaldos teisė spręsti, jina vis tiek turi remtis Konstitucija. O Konstitucija kalba apie kokybiškas ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas, kurias valstybė konstituciškai įsipareigojusi žmonėms suteikti. Tie patys standartai yra taikomi visiems.

PIRMININKAS. Klausia P. Urbšys.

P. URBŠYS (MSNG). Seime į siūlomą jūsų veto formuojasi požiūris jį atmesti, bet kartu yra manoma, kad reikia atsižvelgti į Prezidentės pastabas. Ar jūs tenkina būtent toks kelias šio įstatymo priėmimo, nes kiti sako, kad jeigu mes atmesime, pritarsime veto, tai galios senas įstatymas be pakeitimų, o nepritarimas veto leistų patobulinti, sakykime, naują įstatymo projektą?

R. SVETIKAITĖ. Ačiū už klausimą. Žinoma, pritarti veto ar atmesti veto yra Seimo apsisprendimo teisė, be jokios abejonės. Man atrodo, labai svarbu girdėti tai, kad Seimo nariai vis dėlto tuos motyvus, kurie yra išdėstyti veto tekste... Jie yra nesugalvoti, jie remiasi konstitucine doktrina. Iš tikrųjų tie motyvai yra rimti, jie yra pagrįsti ir šiuo atveju tikrai galime pasakyti tai, kad jeigu veto būtų pritarta, kaip pritarta ir motyvams dėl jo, tai mūsų tikslas ir buvo vis dėlto visiems bendrai pabandyti ištaisyti tas klaidas, kurios buvo padarytos. Jeigu veto nebus pritarta, tai, žinoma, yra įvairių kelių, yra kelias taisyti įstatymo nuostatas bet koku atveju, yra kelias kreiptis į Konstitucinį Teismą, nes, kaip ir minėjau, kalbame ne tik apie turinio ydingumą, kalbame ir apie įstatymų procedūros pažeidimus, o tai jau suponuoja visų šitų įstatymų neatitiktį Konstitucijai. Tiesiog gali būti taip, kad visas šis procesas bus dar labiau suveltas ir tiesiog tokios teisėkūros kokybės nebus, bet čia apsisprendimo klausimas.

PIRMININKAS. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama pranešėja, šiandien jūs pasakėte tikrai daug tokių gražių frazių. Iš tikrųjų suprantama, kad konstituciškai negalime kaip nors pastumti privataus sveikatos sistemos verslo, viskas aišku, tačiau daugiausia žmonėms rūpi ligoninių prieinamumas ir kaip sistema bus pertvarkyta. Ar apie tai buvo kalbėta susitikimuose, ar iš tikrųjų bus priimami sprendimai? Jeigu toks baisus žodis „uždarymas“ kai kurių ligoninių, tai galbūt tinklo optimizavimas? Ar ta linkme bus einama ir kas laukia provincijos ligoninių? Galbūt jos pamažu virs kojomis nors slaugos įstaigomis, nes, savaime suprantama, turbūt visi mato, kad tendencija ministro tokia, kad vis tiek regionų centruose bus stiprinama kažkaip, o kitur bus stengiamasi kaip nors šiek tiek sumažinti paslaugų? Ar taip bus?

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų galiu tik pasakyti, kad diskusijose su ministru daugiau buvo kalbama apie turinį, apie šios pertvarkos, galima sakyti, dalies turinį, apie konkre-

čius dalykus, kaip sakote, apie optimizavimą, uždarymą ir panašiai tikrai nebuvo kalbama jokių *konkretikų* ir tai nebuvo diskusijų objektas. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia A. Kubilius.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Gerbiama patarėja, gal aš čia pakartosiu, bet tikrai ačiū, jūs labai... perdavėte Prezidentės nuomonę dėl vadinamosios konstitucinės doktrinos. Čia tikrai, manau, nėra ko diskutuoti, yra akivaizdu, kad įstatymų sumanytojai, na, nežinau kodėl, nutarė grįžti prie kokių nors marksistinių normų, čia viskas aišku. Bet yra lygiai taip pat svarbu sveikatos apsaugos reikalams tai, ką aš pavadinčiau ne konstitucine, o valstybine doktrina, t. y. kokias paslaugas mes norime savo žmonėms suteikti. Atrodytų, kad yra gana aišku, kad žmogus, ar jis gyvena provincijoje, ar didžiajame mieste, turėtų turėti teisę į panašaus pobūdžio paslaugas. Bet faktas, kad provincijoje tas paslaugas kainuoja išlaikyti brangiau. O dabar ką mes girdime? Yra sakoma, kad provincijoje sveikatos apsaugos kokybė yra labai žema, nes trūksta medikų. Norint, kad ten būtų medikų, reikia jiems mokėti didesnę atlyginimą, bet tada valdžia sako, mes neturime pinigų, nes, pasirodo, susimažinome biudžeto pajamas mažindami mokesčius ir paliekame tai provincijai tada visiškai bado dietą. Galų gale galima eiti prie tokios sampratos, kad paliekame Vilniuje vieną ligoninę, bus pigiausia ir visi čia gaus tą kokybę. Ar jūs nemanote, kad vis dėlto ir Prezidentei reiktų galvoti šiuo atveju ne tik apie konstitucinę, bet ir apie valstybinę doktriną?

PIRMININKAS. Laikas!

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju už klausimą. Bet iš tiesų tai, ką jūs minite, yra ir konstitucinės doktrinos dalykai taip pat, nes konstitucinė doktrina kalba ne tik apie kokybę, konstitucinė doktrina kalba ir apie prieinamumą. O prieinamumas – taip pat tai, ką jūs paminėjote, tai irgi prieinamumo klausimai. Konstituciškai prieinamumas taip pat yra vienas iš kriterijų. Jis, be jokios abejonės, turi išlikti ir optimizuojant tinklą ateityje pagal tas įstatymo normas, kurios bus priimtos.

PIRMININKAS. Klausia P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Gerbiama pranešėja, jūs pradžioje pristatydamą klausimą pastebėjote, kad tikrai yra daug problemų sveikatos sistemoje. Man dabartinė sveikatos sistema primena laikus, kai buvo prie valstybinių įmonių, gerai veikiančių, kuriami UAB'ai. Tie UAB'ai tiesiog perpumpuodavo lėšas (į privačius UAB'us) iš valstybinių įmonių ir ne viena valstybinė įmonė bankrutavo. Pripažinsite, kai šiandien nueini pas specialistą valstybinėje įmonėje, jis siunčia į savo asmenines klinikas arba į privačias klinikas, kuriose dirba. Pasiūlė Seimas kelią, kaip užkardyti šitą piktnaudžiavimą, tačiau jūs jam nepritarėte. Kokį kelią konkrečiai siūlo Prezidentė, kad privataus verslo būtų nesužlugdytas valstybinis sveikatos sektorius?

R. SVETIKAITĖ. Dėkui už klausimą. Prezidentė tiesiog siūlo kelią nepažeidinėti Konstitucijos ir laikytis jos 46 straipsnio, kuris kalba apie sąžiningą konkurenciją ir paciento teisę pasirinkti sveikatos priežiūros paslaugas, jeigu jis moka savo lėšas, į PSDF moka savo lėšas. Tai yra pagrindiniai konstituciniai kriterijai, apie kuriuos kalba Prezidentė.

PIRMININKAS. Klausia I. Degutienė.

I. DEGUTIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiama pranešėja, jūs pristatydamą pasakėte, kad yra du aspektai. Dėl pirmo aspekto, man atrodo, čia visiems aišku, dėl Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos, kuri yra privati, savivaldybinė ir valstybinė medicina, ir neturi būti nei pacientų teisės pažeistos, nei tų įstaigų.

Tačiau man yra labai įdomi Prezidentės pozicija, kuri raštu nėra išreikšta, todėl norėčiau jūsų paklausti, kaip iš tikrųjų su vadinamąja reforma periferijoje, naikinant arba uždarant stacionarines gydymo įstaigas? Ir šiandien, kaip jūs žinote, jau yra arba buvo vykdomas pirmas, antras, trečias restruktūrizacijos etapai. Ar nebuvo galima be įstatymo toliau eiti į ketvirtą etapą optimizuojant lovas pagal poreikius, gal perprofiluojant? Ar nebuvo tokios diskusijos su ministru, kad reikia eiti toliau tokiu keliu, o ne įstatyme neaiškiai pasakyti, kad ministras vienas sugalvos kažkokius kriterijus, apie kuriuos mes niekas nieko nežinome, ir tada bus uždaroma ligoninė? Dėkui.

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju. Tuose susitikimuose, kuriuose man teko dalyvauti su ministru, tai iš tiesų toksai variantas nebuvo aptarinėjamas, tiesiog buvo daugiau diskutuojama apie paties įstatymo ydingumą, apie tai, kaip geri norai daryti kokias nors pertvarkas atsimuš į konstitucingumo sieną. Bet iš tiesų, kaip jūs paminėjote, kalbant racionaliai, jeigu vadovautumės tais krite-

rijais, kurie surašyti Konstitucinio Teismo doktrinoje, tai ir nesant įstatymo, vadovaujantis šitais kriterijais, matyt, įmanoma daryti tam tikrus žingsnius. Galbūt ne visus, galbūt nesu kompetentinga kalbėti apie konkrečius dalykus, kas gali būti daroma sveikatos apsaugos sistemoje, bet teisiškai, be jokios abejonės, kai ką... Ne visada viską reikia surašyti įstatyme, žinoma.

PIRMININKAS. Klausia S. Jakeliūnas.

S. JAKELIŪNAS (*LVŽSF*). Dėkui. Gerbiamoji pranešėja, jūs pasakėte, kad žmogus moka savo privačias lėšas į Privalomąjį sveikatos draudimo fondą ir jis turėtų pasirinkti, kur tas lėšas panaudoti ir kur gauti paslaugas. Jeigu jūsų logiką pritaikytume kitoms sistemoms, socialinio draudimo, žmogus turėtų pasirinkti, kur mokėti savo asmenines lėšas ir kur jas panaudoti pensijų fonduose, visi pensininkai liktų be pensijų. Švietimo sistemoje lygiai tas pats, kadangi žmonės moka savo lėšas, gyventojų pajamų mokesčio, jūsų interpretavimu, ir pridėtinės vertės mokesčio, ir kitus mokesčius, jie turėtų pasirinkti, kokioje mokykloje jų vaikai turėtų mokytis. Tai iš esmės, toliau vedant jūsų loginę seką, privestų prie viešųjų finansų griūties, prie atskirties ir prie diskriminavimo, pavyzdžiui, senjorų ir tų žmonių, kurie draudžiami valstybės lėšomis, sakykime. Ar, jūsų manymu, tokia doktrina yra Konstitucijoje, ar čia yra jūsų interpretacija?

R. SVETIKAITĖ. Dėkui už klausimą. Galbūt norėčiau remtis tuo, ką pasakė Konstitucinis Teismas. Tai Konstitucinio Teismo doktrina yra labai aiški, kad valstybė nėra pajėgi apmokėti visų paslaugų, visų sveikatos priežiūros paslaugų, todėl sveikatos priežiūros sistema yra pagrįsta būtent PSDF lėšų sistema.

Klausimas yra toks: ar šiuo atveju asmuo... kai tam tikros gydymo paslaugos yra apmokamos ne valstybės biudžeto lėšomis, bet taip pat finansuojamos ir PSD fondo lėšomis, ar ši sistema turi būti analogiška tai nemokamos sveikatos priežiūros, nemokamo gydymo daliai, kuri pagal Konstituciją iš valstybės biudžeto apmokama, ar čia yra kitokia logika? Tai čia pagal Konstitucinio Teismo doktriną logika yra kitokia. Ir šiuo atveju pacientas turi teisę pasirinkti. Valstybė turi prižiūrėti, kad tos gydymo paslaugos būtų teikiamos kokybiškos ir kad tas tinklas ligoninių – ar tai būtų privačios, ar tai būtų valstybinės, atitiktų tam tikrus kokybės kriterijus. Apie tai mes ir kalbame.

PIRMININKAS. Ir paskutinis klausia J. Olekas.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Labai ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama pranešėja, mes palaikome jūsų Prezidentės teikiamą veto ir tą patį kalbėjome priėmimo metu. Deja, mums nepavyko įtikinti, kad šios nuostatos dėl kriterijų nustatymo, dėl prieinamumo prieštarauja Konstitucijai. Matyt, ir dabar palaikysime.

Bet aš kelčiau turbūt dar vieną gilesnę mintį ar priežastį, kad ne už visus pacientus vienodai yra mokamos privalomojo sveikatos draudimo lėšos, nes tie, kurie dirba, kurie patys moka, moka 9 % vidutinio atlyginimo, o tų, kurie draudžiami valstybės lėšomis ir kurie dažniausiai naudojasi tomis paslaugomis – ar tai būtų vaikai, ar pensininkai, draudimo įmokos yra gerokai mažesnės, ir valstybė nieko šiuo atveju nedaro. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausti daugiau niekas neužsirašė. Dėkojame pranešėjai.

Motyvai dėl viso įstatymo projekto kartu su lydimaisiais. Yra užsirašę keturi už ir prieš vienas. Gal leidžiame visiems pasisakyti? Balsuosime dėl kiekvieno atskirai.

I. Degutienė – per šoninį mikrofoną. Prašom.

I. DEGUTIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiamasis posėdžio pirmininke, dabar suformuluokite, už ką mes balsuosime už ir už ką – prieš, nes pagal užsirašiusius aš matau, kad yra susipainioję.

PIRMININKAS. Balsuosime pagal Statuto 165 straipsnio 2 dalį, tai bus skirtingi balsavimai, ir tada būtent dėl kiekvieno įstatymo projekto balsuosime atskirai. (*Šurmulyš salėje*) Aš galiu perskaityti, jeigu galima, jums leidus. „Ne vėliau kaip kitą posėdžių dieną po Seimo Pirmininko pranešimo apie Prezidentės sprendimą Seimas balsavimu turi nuspręsti, ar svarstyti gražintą įstatymą iš naujo, ar laikyti įstatymą nepriimtu.“ Mes taip ir balsuosime. Gerai? Aišku, dėkui.

Dabar leidžiu visiems kalbėti už ir prieš. (*Balsai salėje*) Supratau patikslinimą. Jūs nesupratote, už kurį variantą dabar pasisakote už arba prieš, taip? Jums leidus, aš tada taip formuluoju: kadangi yra du alternatyvūs balsavimai, pirmiausia norėčiau teikti balsuoti, ar laikyti įstatymą

nepriimtu. Gerai, sutariame? Tai dabar visi, kurie nori, užsirašo už, kurie turi kitą nuomonę, užsirašo prieš.

Motyvai dėl viso, nuomonė už – A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, išties nėra jokių galimybių svarstyti įstatymą iš naujo dėl to, kad tai, kas yra numatyta, tikrai čia nėra jokia reforma. Jūs įsivaizduokite, uždaramė rajonų ligonines arba sumažiname kai kuriuos skyrius. Kas išeis? Pavyzdžiui, Jurbarko, Šakių, Vilkaviškio rajonuose atliekama po kelis šimtus operacijų. Dabar mes uždaramė chirurginį skyrių arba ligonines, tai kas? Paslaugų prieinamumas pagerės? Žiūrėkite, per paskutinius metus skurde gyvenančių žmonių padaugėjo. Tai pirmiausia palies tuos žmones. Kur jie dės? Ar čia reforma? Pirmiausia turi efektyviai veikti šeimos gydytojo institucija, reikia išbiurokratinti ją, ministerija turi pasirūpinti, kad gydytojai atvyktų į periferiją ir teiktų kvalifikuotas ambulatorines paslaugas – kardiologas, neurologas, traumatologas, akių, ausų, odos ir panašiai, ir panašiai. Turime atlikti namų darbus ir tada pamatysime, kad tų stacionarų kur kas mažiau reikia arba beveik ir nereikia. Reikia palikti... matyt, ateis laikas, kai liks tik slauga ir terapija, bet dabar, neatlikus namų darbų, mes turėsime tokį chaosą, nukentės patys vyriausi, daugiausiai sergantys žmonės. Todėl mes turime susėsti visi ir apsvarstyti, kaip mes tai galime padaryti, net sudarant sutartis kitais metais. Mes jau galime, jau yra rajonų, kurie patys nori atsisakyti kai kurių paslaugų, nes jų jau labai mažai liko. Mes galime tęsti tą reformą, per tą laiką susitarkime, bet ligoninių uždarymas nėra, kolegos, reforma. Vienoje laidoje aš vyriausiojo ministerijos patarėjo V. Kasiulevičiaus paklausiau, ir vedėjas, kokie kriterijai gali būti? Jis sako...

PIRMININKAS. Laikas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Tuoj, baigiu. Mes sieksime, kad kriterijai būtų viena ligoninė 75 tūkst. gyventojų. Tuose mano minėtuose trijuose rajonuose gyventojų tiek nėra, Kėdainiuose tiek nėra. Gerbiamas...

PIRMININKAS. Laikas!

A. MATULAS (TS-LKDF). ...Kaminskai, balsuodamas ir duodamas Blažytei pasirašyti straipsnius atsimink, pagal tuos kriterijus neliks ir Kėdainių ligoninės. Tikrai...

PIRMININKAS. Dėkoju už nuomonę. P. Gražulis. Nuomonė prieš.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gerbiami Seimo nariai, atidžiai išklausėme Prezidentės pranešėjos, pripažinome, mes girdėjome, ji pripažino, kad reforma tikrai reikalinga, sveikatos sistemoje problemų yra daug, reikia jas spręsti. Deja, jokių konkrečių siūlymų neišgirdome, neišgirdome tų siūlymų ir raštu. Seimas, matydamas tas problemas, ilgai diskutavo, kaip reikia jas spręsti. Viena iš problemų yra ne tik ligoninių tinklas, bet ta, kad šiandien privačios medicininės įstaigos dažniausiai išpumpuoja lėšas į savo įstaigas – gydytojai dirba valstybinėje medicininėje įmonėje, turi privačias klinikas, paprasčiausiai jie tik persiunčia ligonius į savo privačias klinikas ir taip su ligoniais ateina pinigai. Dėl to nukenčia valstybinės įmonės ir ne vienai įmonei gresia bankrotas. Todėl aš manau, kadangi Prezidentė nieko nepasiūlė, o Seimo priimtas įstatymas gal nevisiškai tobulas, gal gyvenimui einant, pamačius klaidas, trūkumus reikės tobulinti, bet šiandien aš kito kelio nematau – reikia priimti šį įstatymą, kurį buvo priėmęs Seimas. Todėl nepritariu Prezidentės veto.

PIRMININKAS. A. Veryga. Nuomonė už.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Gerbiami kolegos, aš suprantu, kad aistrų yra labai daug. Norėčiau, kad diskutuodami mes būtume bent šiek tiek konstruktyvūs. Skirtingai negu bandoma eskaluoti, Prezidentė nepasisako prieš pertvarką. Šalies vadovė puikiai supranta, kokia sudėtinga situacija yra ligoninėse. Kai kurių parlamentarų skleidžiama panika apie uždarymą ir nuolat kartojamas žodis „uždarymas“ yra niekas daugiau kaip situacijos eskalavimas, naudojimasis taip kurti sau politinius dividendus dabar, artėjant savivaldybės rinkimams.

Gerbiamieji, tai nėra šiaip sistema, apie kurią galima padiskutuoti kaip apie kažkokią paprastą sritį. Eskalacija gali kainuoti kai kuriems žmonėms gyvybes, jeigu nebus suteikiamos laiku paslaugos. Gąsdinant reikėtų labai gerai pagalvoti. Tuos nuogąstavimus mes girdime iš tos Seimo salės pusės, kuri nesibodi kolegai patekus į kritinę situaciją ir patekus į rajono ligoninę pasinaudoti savo galimybėmis paskambinti ir tą kolegą pergabenti į gerbiamo ką tik kalbėjusio kolegos keikiamą universitetinę ligoninę. Kai kalbame apie prieinamumą rajono gyventojams, jūs man

pasakykite, ar eilinis rajono gyventojas, kuris neturi tokios galimybės pasinaudoti tokia situacija, yra blogesnis negu Seimo narys ir kolega, kuris čia sėdi salėje? Aš manau, kad jis nėra blogesnis ir nusipelno tokių pačių aukštos kokybės ir saugių paslaugų kaip ir čia esantys žmonės.

Kalbėjote apie namų darbus. 2001 metais buvo padaryta studija. Tai 17 metų paruošti namų darbams, aš manau, buvo pakankamas laikas. O apsispręsti, žinoma, teismas... atsiprašau, Seimas yra laisvas ar vienokiu, ar kitokiu būdu tuos įstatymus priimti. Esmė, kad reforma iš tikrųjų turėtų įvykti.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – A. Kubilius.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Įjungtumėte? Ačiū. Aš iš tikrųjų, ypač dar ministro išklauses, siūlyčiau stabtelėti ilgesniam laikui, todėl siūlau laikyti įstatymą nepriimtu ir rimtai diskutuoti esminius klausimus, o ne tik tai, kad mes čia turime daugumą ir žinome, kaip daryti, ir čia mums jūsų patarimų nereikia.

Gerbiami kolegos, ypač iš valdančiųjų – valstiečiai! Žmonės tikėjosi 2016 metais, kai jūs laimėjote rinkimus, kad ateina partija su žmonėmis iš regionų ir iš tikrųjų bus rūpinamasi regionais, nes tie konservatoriai visi iš didmiesčių, jie nesupranta, kas yra regionai. Ką mes matome dabar? Tai jūs siūlote iš tikrųjų provincijoje, regionuose (ministras čia gali nesislėpti) uždaryti ligonines, nes tariamai jose kokybė yra labai prasta. Iš tikrųjų paslaugų kokybė yra prasta. Bet kodėl kokybė prasta? Patys jūsų tyrėjai atsako: nes nėra kvalifikuotų daktarų. O kodėl nėra kvalifikuotų daktarų? Nes valstybė nemoka tinkamo atlyginimo, galbūt didesnio provincijoje, kad ten iš tikrųjų būtų galima garantuoti kokybę. O kodėl valstybė nemoka ir nemokės per artimiausius keletą metų? Nes patys 2 mlrd. galimų pajamų išėmėte per ateinančius trejus metus iš valstybės biudžeto. Reikia apsispręsti. Arba jūs esate ta partija, kuri rūpinatės regionais ir tada ieškote papildomų pinigų, arba jūs esate ultralibertarai ir pjaunate visą valstybės sektorių iki nulio. Tada iš tikrųjų beliks viena Vilniuje ligoninė ir sakysite: mes visiems Lietuvos gyventojams garantuojame aukščiausią kokybę, visiems vienodą, nes tai yra Vilniaus ligoninė. Aš siūlau iš tikrųjų neiti šituo keliu. Siūlau sustoti, siūlau nepritarti iš viso šitiems įstatymams ir svarstyti rimtai iš naujo, ir galvoti apie tai, kokią socialinę kontraktą mes su savo žmonėmis turime turėti, kad žmonės būtų garantuoti, kad ir švietimas, ir sveikatos apsauga Lietuvos provincijoje bus tokia pat kaip ir didžiuosiuose miestuose.

I. DEGUTIENĖ (*TS-LKDF*). Ar galima?

PIRMININKAS. Dėkoju. Mane kolega pataisė, kad leidžiame pasisakyti tik tai po du už ir prieš. Pereisime prie balsavimo. O prieš tai leidžiu I. Degutienei pasisakyti.

I. DEGUTIENĖ (*TS-LKDF*). Dėkoju pirmininkaujančiam. Nors ministras kukliai nutylėjo mano pavardę, bet aš žinau, apie ką kalba. Tai yra iš tikrųjų apie mano skambutį į Santariškes, kai kolega Jurgis buvo ties mirties riba, ir aš to nė kiek nesigailiu, kad taip padariau, nors čia mane kai kas labai smerkia. Bet nepamirškite, kad man diplomo dar niekas neatėmė ir aš esu davusi Hipokrato priesaiką. Visada taip elgiausi ir taip toliau elgsiuosi, jeigu kam nors ar Seime atsitiks, ar už jo ribų. Ir nė kiek to nesigėdiju.

O, ministre, kalbant apie pertvarką, tai aš visiškai pritariu tai pertvarkai, tik būdas netinkamas. Reikia sėsti ir atrasti būdą, kaip tą pertvarką padaryti.

Kitas dalykas, ką dabar kalbėjo ir A. Kubilius, mes turime kalbėti ir apie medikų kvalifikaciją, ir dar vieną dalyką. Kažkada buvo reformos planas, kalbant apie tai, kad turime stiprinti greitąją pagalbą arba greitąją pagalbą, kai galima greitai organizuoti pervežimus. Šiandien pasižiūrėkite – rajonuose liko po dvi mašinas greitosios pagalbos, jeigu teritorijos yra didelės, tai tu tiesiog negali techniškai to padaryti. Taigi yra tikrai daug klaustukų. Niekas neneigia, kad reikia pertvarkos, tačiau ne tokiu būdu, koks buvo pasiūlytas šiais įstatymais.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kadangi buvo paminėta pavardė, prašau, dar ministras A. Veryga.

A. VERYGA (*LVŽSF*). Gerbiama kolege, iš tikrųjų diplomą čia turi ne vienas gydytojas ir klausimas ne apie jūsų kompetenciją, ne apie kvalifikaciją nuspręsti, ar reikia tokios pagalbos, ar ne. Aš juk visiškai kitaip kėliau klausimą. Yra daugybė žmonių, kurie neturi tokios kompetencijos ir kvalifikacijos ir neturi kas jiems padeda, jie atsiduria tokioje ligoninėje. Nuskambėjo čia ir daugiau pavyzdžių, kai žmogus, atvykęs į priėmimo skyrių, negavo pagalbos, jam vėliau teko važiuoti į kitą įstaigą. Mes apie tai kalbame ir iš tikrųjų nereikėtų veltis į tokias asmeniškąs diskusijas.

Kalbant apie greitąją pagalbą, tai nėra šito paketo objektas. Ne kartą buvo kalbėta, kad ir pildomos brigados yra planuojamos, ir greitosios pagalbos parkas atnaujinamas. Todėl, aš manau, čia yra ne apie tai diskusija ir nereikėtų supriešinti šitų dalykų.

PIRMININKAS. Gerbiamieji, nutraukiu diskusijas, pereiname prie balsavimo. J. Olekas dar norėjo dėl vedimo tvarkos? Dėkui. Gerbiamieji, dėmesio, skelbiu, dėl ko balsuojame. Pirmiausia balsuojame dėl įstatymo projekto Nr. XIII-P-2220. Formuluoju klausimą: kas manote, kad įstatymą reikia laikyti nepriimtu, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Dėkoju. Balsavo 119 Seimo narių: už – 117, prieš nėra, susilaikė 2. Įstatymas nepriimtas. (*Balsai salėje*) Laikomas nepriimtu, atsiprašau.

Toliau įstatymo projektas Nr. XIII-P-2221. Balsuojame. Kas manote, kad įstatymą laikome nepriimtu, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Dėkoju. Balsavo 118 Seimo narių: už – 116, prieš nėra, susilaikė 2. Įstatymą laikome nepriimtu.

Kitas įstatymo projektas – Nr. XIII-P-2222. Skelbiu balsavimą. Kas manote, kad įstatymą reikia laikyti nepriimtu, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Dėkoju. Balsavo 116 Seimo narių: už – 115, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymą laikome nepriimtu.

Kitas įstatymo projektas Nr. XIII-P-2223. Skelbiu balsavimą. Kas manote, kad įstatymą laikome nepriimtu, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, – prieš arba susilaikykite.

Dėkoju balsavusiems. Už – 116, prieš nėra, susilaikiusių taip pat nėra. Įstatymą laikome nepriimtu.

Įstatymo projektas Nr. XIII-P-2224. Balsuojame. Kas manote, kad įstatymą reikia laikyti nepriimtu, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, – prieš arba susilaikykite.

Dėkoju balsavusiems. Balsavo 117 Seimo narių: už – 116, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymą laikome nepriimtu.

Įstatymo projektas Nr. XIII-P-2225. Skelbiu balsavimą. Kas manote, kad įstatymą laikome nepriimtu, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, – prieš arba susilaikykite.

Dėkoju balsavusiems. Balsavo 112 Seimo narių: už – 111, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymą laikome nepriimtu.

Įstatymo projektas Nr. XIII-P-2226. Skelbiu balsavimą dėl jo. Kas manote, kad įstatymą laikome nepriimtu, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, – prieš arba susilaikykite.

Dėkoju balsavusiems. Balsavo 111 Seimo narių: už – 110, prieš nėra, susilaikė 1. Įstatymą laikome nepriimtu.

Pagal Lietuvos Respublikos Seimo statuto 165 straipsnio 3 dalį, jeigu įstatymai paskelbti nepriimtais, tai galima siūlyti įvairių siūlymų. Nematau. Ar kas nors siūlo? Jūs dėl siūlymo? Ne. Norėtumėte repliką po balsavimo. Niekas siūlymų neturi. Replika po balsavimo... Pirmiausia pamačiau J. Oleką, tai prašom.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Pirmiausia aš turiu pastabą jums, nes pradžioje, kai leidote kalbėti, pasakėte, kad visiems leisite kalbėti, nes buvo septyni įstatymai, o leidote kalbėti tik dviem. Tai mes turime teisę po vieną dėl kiekvieno įstatymo.

Antras dalykas, aš norėčiau paprašyti kolegų iš dešinės ir iš kairės, kad iš tikrųjų pasisakant nereikia sumenkinti tų rajoninių įstaigų, regionų žmonių, ten dirbančių gydytojų ir medikų. Gerbiamas ministre, didžioji dalis pacientų patenka į gydymo įstaigas be jokių politikų skambučių. Iš tikrųjų turime pakankamai kvalifikuotų kolegų, kurie atsiunčia, gal jūs turite vieną kitą pavyzdį, bet nemanau, kad rajonuose dirbantys mūsų kolegos nežino, ką reikia pasiūsti, ar ko nereikia. Klaidų, kaip sakoma, pasitaiko visiems.

Kitas dalykas, kad ir kokios geros intencijos būtų ir jūsų norai, man atrodo, mes vis tiek turime priimti įstatymus, kurie atitiktų pagrindinį mūsų įstatymą – Konstituciją. Mes prieš šio įstatymo svarstymą kalbėjome apie tai, kad yra keletas dalykų, dėl ko mes matome neatitiktį Konstitucijai, ką Prezidentė padarė, vetuodama šį įstatymą. Lygiai taip pat prieš tai svarstėme politinių partijų finansavimą ir vėl mes lipame ant to paties grėblio. Aš kviesčiau mažiau niekinimo ir daugiau to sutarimo ir įsiklausymo, ką sako vieni ar kiti.

PIRMININKAS. A. Matulas.

A. MATULAS (*TS-LKDF*). Kolegos, aš noriu padėkoti visiems, kad pagaliau visi suvokėme, kad šitaip reformos nėra daromos, mes esame atsakingi už Lietuvos žmonių sveikatą. Nežinau,

kas čia galėjo įvykti, jeigu tokiu būdu šautų ministrui į galvą – sudaro tinklą, kas nėra tinkle, 35 ligoninės iškrenta. Ką darytų tas vargšas žmogus? Ministras paminėjo, kad čia greitoji pagalba neįeina. Tai blogai. Jeigu jūs uždarote kelis profilius arba ligoninę kokiame nors rajone, tai būtent kompleksškai ir turi būti numatyta, kad ten dvigubės arba trigubės greitosios pagalbos automobilių pervežimų. Jau šitas momentas rodo, kad daug ko nesuvokiate, ką reikia daryti.

Aš siūlau, kolegos, vadinti įvykius natūraliais vardais. Ši reforma tikrai būtų ne pagerinusi paslaugų gyventojams prieinamumo ir kokybės, bet pabloginusi. Lygiai taip pat kaip su vaistais. Iš kompensuojamų vaistų sąrašo nuo liepos 12 d. išbraukti 545 vaistai, tarp jų sudėtiniai, įrašytos pigiausios veikliosios medžiagos. Bet padaryta išimtis 200 vaistų, leidžiama juos skirti testiniam gydymui, bet naujiems žmonėms – ne. Ir sako, čia vaistai, pagerėjo žmonių prieinamumas, gydymas. Čia yra išimtis ir panašiai.

Mielieji kolegos, aš frakcijos vardu pareiškiu: mes pasiryžę dirbti kartu, bendradarbiauti, rasti būdą, rasti schemą, kaip optimizuoti įstaigų tinklą, bet kartu efektyvinant šeimos gydytojų darbą, užtikrinant prieinamą ambulatorinę pagalbą. Turime pagaliau pradėti mokėti už kompleksines konsultacijas. Jeigu yra gydytojas kardiologas, pulmonologas, ginekologas, jis priėmimo metu per valandą turi atlikti visus jam priklausančius pagal normą tyrimus, o ne taip – 15 minučių pakonsultuoja, ateik po 2 mėnesių, padarysime echoskopiją, dar po dviejų mėnesių – dar ką nors. Vakarai šitaip daro. Yra išsami konsultacija, moka daug. O jeigu tu po truputį siuntinėji žmogų pusę metų, tai nėra gydymas. Kompleksiškai spęskime problemą.

PIRMININKAS. Ačiū, ačiū.

A. MATULAS (TS-LKDF). Štai čia yra sveikatos reforma, o ne kelių ligoninių uždarymas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Tęsiame toliau.

16.57 val.

Referendumo įstatymo Nr. IX-929 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2230GR (pateikimas)

Kitas klausimas – Referendumo įstatymo Nr. IX-929 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2230GR. Pranešėja – R. Svetikaitė. Prašom.

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiamieji Seimo nariai, leiskite pristatyti Lietuvos Respublikos Prezidentės 2018 m. liepos 11 d. dekretą, kuriuo dėl galimo prieštaravimo Konstitucijai Seimui grąžintas Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo 7 straipsnio pakeitimo įstatymas.

Konstitucija yra aukščiausios galios vientisas ir stabilus aktas. Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs, kad Konstitucijos stabilumas yra didžiulė teisinė vertybė ir viena iš prielaidų užtikrinti valstybės tęstinumą, pagarbą konstitucinei santvarkai ir teisei, Konstitucijoje deklaruotų lietuvių tautos siekių, kuriais grindžiama pati Konstitucija, įgyvendinimą. Konstitucijos stabilumą laiduoja sudėtingesnė, sunkesnė, palyginti su kitais įstatymais, Konstitucijos keitimo tvarka. Ypač kai kurių Konstitucijos nuostatų, t. y. jos 1 straipsnio pirmojo skirsnio „Lietuvos valstybė“, keturioliktojo skirsnio „Konstitucijos keitimas“, keitimui yra nustatyti ypatingi reikalavimai.

Seimo priimtu įstatymu yra selektyviai nustatoma privalomojo referendumo dėl vieno iš Konstitucijos pirmojo skirsnio straipsnių, būtent Konstitucijos 12 straipsnio, pakeitimui taikyti mažesnę apsaugą nei kitoms Konstitucijos pirmojo skirsnio ir keturioliktojo skirsnio nuostatoms, kurios gali būti keičiamos tik jei referendume tam pritartų daugiau kaip pusė piliečių, turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus. Pagal priimtą įstatymą sprendimas dėl Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo būtų laikomas priimtu, jeigu tam pritartų daugiau kaip pusė piliečių, dalyvavusių referendume, bet ne mažiau kaip trečdalis piliečių, turinčių rinkimų teisę ir įrašytų į rinkėjų sąrašus.

Taigi toks įstatymas, kuriuo referendumas dėl Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo iš esmės yra prilyginamas referendumui dėl paprastų įstatymų priėmimo ar keitimo bei kitų su teisėkūra nesusijusių klausimų sprendimo, sudaro prielaidas paneigti Konstitucijos viršenybės principą, sumažinti Konstitucijos apsaugos standartus, kurie buvo nustatyti ją priimant, ir iškreipti referen-

dume išreikštą tautos, t. y. daugiau kaip pusės visų Lietuvos Respublikos piliečių, turinčių rinkimų teisę, valią. Įstatyme nustačius lengvesnę vieno iš Konstitucijos pirmojo skirsnio straipsnio, t. y. Konstitucijos 12 straipsnio, pakeitimo tvarką, yra pažeidžiamas ir Konstitucijos vientisumo principas, ir sukuriamas precedentas ateityje selektyviai keisti, t. y. nustatyti skirtingas balsų normas kurio nors kito fundamentalias, nekvestionuojamas vertybes įtvirtinančio Konstitucijos pirmojo skirsnio „Lietuvos valstybė“ arba keturioliktojo skirsnio „Konstitucijos keitimas“ nuostatoms.

Abejones, ar toks referendumu priimtas sprendimas, kuriam pritartų vos trečdalis rinkimų teisę turinčių piliečių, gali atspindėti visų piliečių valią ir ar gali būti laikomas lietuvių tautos, kuri kuria Lietuvos valstybę, valia, tikrąją valia, kelia ir patys Seimo nariai. Įstatymo konstitucingumu abejoja ir Seimo Teisės departamentas. Kadangi ne teisės pagrindu teisė neatsiranda, o pagal Konstitucijos viršenybės principą negalioja joks Konstitucijai prieštaraujantis įstatymas, tikėtina, kad šio įstatymo pagrindu organizuojamo referendumo rezultatai teismo gali būti pripažinti neteisėtais ir negaliojančiais, ir tuomet dvigubos pilietybės galimybių išplėtimas vėl nusikeltų neribotam laikui.

Todėl Prezidentė kviečia palaikyti veto ir dėti aktyvias pastangas atsakingai ruošiantis referendumui, kurio rezultatai nekeltų jokių teisinių abejonių: apsispręsti dėl Konstitucijos 12 straipsnio formuluotės, aktyviai imtis šviečiamosios kampanijos, kalbėtis su žmonėmis, raginti ateiti juos balsuoti, ypač pačius emigrantus, kuriems šis klausimas yra aktualiausias. Kaip susitelkėme ir vieningai priėmėme Konstituciją 1992 metais, taip ir dabar turime susitelkti ir išreikšti tikrąją valią vienu svarbiausiu valstybės ir tautos klausimu – ją keisti teisinių abejonių neturinčiu keliu. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausti skiriame 10 minučių. Pirmasis klausia M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiama patarėja, iš tiesų suprantamas Prezidentės veto, ir nėra abejonių, kad siūlymas nuleisti kartelę prieštarauja Konstitucijai. Kaip buvo ne kartą pasakyta, kad jeigu daugiau kaip 800 tūkst. žmonių yra išreiškę savo valią, pakeisti tą valią turėtų ne mažiau žmonių, atėjusių į rinkimus pasakyti, kad jie pritaria dvigubai pilietybei. Žinome Prezidentės poziciją, kad ji iš esmės irgi pritaria dvigubai pilietybei, bet sako, jog toks sprendimas, jo priėmimas turėtų neprieštarauti Konstitucijai. Dabar visos šitos problemos, jeigu taip galima pavadinti, kyla iš to, kad mes visi neblogai suprantame, kad esamomis sąlygomis šis referendumas, tikėtina, nepavyks, t. y. neateis tiek žmonių, kad sprendimas sudaryti galimybę žmonėms turėti dvigubą pilietybę būtų priimtas teigiamas. Ar galėtumėte patikslinti jūsų konkrečius siūlymus ir ar jūs jais tikrai nuoširdžiai tikite, kad šviečiamoji kampanija, kuri dabar prasidėtų, iš tikrųjų galėtų pakeisti viską – į rinkimus ateitų daugiau kaip 800 tūkst. žmonių ir visi jie pasakytų „taip“.

R. SVETIKAITĖ. Vienas dalykas, aišku, mes galime kalbėti ir turime kalbėti apie pasitikėjimą žmonėmis. Daugelis žmonių, negalime sakyti, kad visi, turi vieningą nuomonę, todėl visi mes turime išsiaiškinti, kokia yra tikroji valia, ir mes neturime pritempti tam tikrų, na, žeminti tam tikrų reikalavimų, atsisakyti Konstitucijos apsaugos. Kad ir kaip tai skambėtų, vis dėlto Konstitucijos kad ir vieno straipsnio pakeitimo kartelės nuleidimas, balsų kartelės nuleidimas iki paprasto įstatymo pakeitimo niekaip nedera su konstituciniais dalykais.

Kitas dalykas, jeigu mes kalbame apie visiškai pragmatiškus dalykus, mes ir kalbėkime apie referendumo organizavimą, apie tai, kaip jis turėtų būti organizuojamas su galbūt kitais rinkimais, į kuriuos susirenka tikrai daug rinkėjų, ateina daug rinkėjų, apie tai, kad emigrantams šitas klausimas yra svarbus, o jų bent jau praėjusiuose Seimo rinkimuose, aš turiu rezultatus, dalyvavo 16 tūkst. Tai yra ne tie skaičiai, kurie rodytų, kad tai yra svarbus klausimas. Aš turiu minty, Seimo rinkimai emigrantams. Tuo tarpu šitas klausimas yra jiems svarbus. Tai kodėl mes turime netikėti žmonėmis, kad jie ateis ir išreikš tą savo tikrąją valią? Mes tuo tikime.

PIRMININKAS. Klausia K. Masiulis. Atsisakote. A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiama patarėja, palaikau tą idėją, kad negalima kiekvienu atskiru atveju keisti Konstitucijos taip, kaip kam nors norėtųsi. Bet kas įvyktų, jeigu (buvo tokių pareiškimų) bus atmetas Prezidentės veto? Koks tolesnis žingsnis?

R. SVETIKAITĖ. Kaip aš suprantu bent jau iš to, kiek Seimo bazėje yra užregistruota dokumentų, galbūt tas projektas, kuris yra užregistruotas, virs kūnu ir bus pateiktas kreipimasis į Konstitucinį Teismą, jeigu tikrai manome, kad to reikia.

Kitas dalykas. Be jokios abejonės, jeigu tokio kreipimosi nebus ir jeigu įvyks taip, kad vis dėlto referendumas bus organizuojamas pagal tą kartelę, kuri šiandien yra Seimo priimta, jeigu bus veto atmestas, na, bus pagrindas nelabai didelei grupei žmonių kreiptis į teismą ir kvestionuoti paties referendumo rezultatus po to, kai referendumas įvyks. Kas atsitiks tuomet, kai visi žmonės... Pavyzdžiui, referendumo rezultatas bus teigiamas, o teismas pripažins, kad jis įvyko pagal antikonstitucinį įstatymą, o tai reikš, kad referendumo rezultatai, nes iš neteisės teisė nekyla, niekiniai. Mes galime įvairias tas situacijas modeliuoti, bet tokia situacija taip pat yra galima.

PIRMININKAS. Klausia J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiama pranešėja, aš labai pritariu tiems argumentams, kuriuos jūs išsakote pristatydamą Prezidentės gražintą projektą. Žinome dar, kad prie to referendumo dėl dvigubos pilietybės organizavimo dabar yra atsiradusių dar įvairiausių iniciatyvų – įdėti kokių nors dar vieną populistinį klausimą, kad žmonės, lyg kvaili būtų, subėgtų ir čia pultų balsuoti už viską. Norima daryti dvi dienas ir dar kažko prigalvojama. Ar štai tokie veiksmai, tokie ketinimai galų gale nelems, kad žmonėms susiformuos tam tikros protestų nuotaikos, jeigu elitas taip stengiasi visomis priemonėmis mus atvartyti ir pasiekti pageidaujamo rezultato, mes padarysime priešingai – neisime arba balsuosime kitaip ir rezultatas bus visai ne toks, kokio čia visi norime?

R. SVETIKAITĖ. Iš tiesų jūs teisingai pastebėjote, kad žmonės gali būti ir absoliučiai nenuspėjami, kas gali paveikti rinkėjo nuomonę, tikrai taip.

Kitas dalykas. Labai svarbu atsižvelgti vėlgi į tai, ką išsako konstitucinės teisės ekspertai ir apie dviejų dienų referendumą. Taip, galbūt reikalingas dviejų dienų. Klausimas – su pertrauka ar be pertraukos?

Kitas dalykas. Reikia rasti kažką kompromisą ir balansą ir dėl konstitucinių reikalavimų, ir kartu norint padėti žmonėms... vis dėlto sudaryti tas galimybes kuo daugiau žmonių ateiti, balsuoti, išreikšti savo valią.

Kitas dalykas. Jeigu kalbame apie dviejų klausimų sudėjimą į vieną referendumą, čia vėl mes susiduriame su tam tikrais konstitucinės doktrinos dalykais, yra jau išaiškinta, kad vis dėlto dėl dviejų visiškai skirtingų klausimų vienas referendumas vykti negalėtų.

Kitas dalykas. Tas kitas klausimas gali būti sprendžiamas, jam nereikalingas privalomasis referendumas. Tai gali nuspręsti ir patys Seimo nariai, keisdami Konstituciją. Čia daug yra tokių dalykų. Galbūt tos aktyvios pastangos, kurias deda iniciatoriai, kurias deda referendumo organizavimo darbo grupė, yra reikalingos. Klausimas, ar jos visos yra subalansuotos, galima taip pasakyti. Be jokios abejonės, nieko nedarant tas klausimas neišsprendžiamas.

PIRMININKAS. Klausia S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Gerbiama vyriausioji patarėja, prezidentūra puikiai žino, kad beveik milijonu mažiau gyvena lietuvių negu praeito amžiaus paskutinį dešimtmetį. Prezidentūra puikiai žino, kad per milijoną lietuvių, mūsų tautiečių, gyvena išeivijoje. Edukacija – gerai. Tam mes paskelbėme kitus metus Pasaulio lietuvių metais. Tačiau ar jums neatrodo, kad per daug mes susifokusuojame tik prie Lietuvos gyventojų, piliečių ir per mažai mąstome, bendraujame su tuo milijonu lietuvių, kurie gyvena kitur. Ar prezidentūra su Užsienio reikalų ministerija čia yra numačiusi kokius nors aiškesnius kelius?

Antra. Jūs užsiminėte, kad dalyvavo 16 tūkst. lietuvių Seimo rinkimuose, užsiregistravę buvo 19, dalyvavo 16. Ar numatė jūs, prezidentūra, su Užsienio reikalų ministerija kelius, kaip padirbėti, kad dalyvautų ne 16 tūkst., o bent 200 ar 300 tūkst. mūsų išeivių? Ačiū.

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju. Iš tikrųjų jums dar beformuluojant klausimą galvoje sukosi vienintelis dalykas – tai yra mūsų diplomatinės atstovybės, tai yra mūsų diplomatinė atstovybių indėlis į tai, bendravimą, kaip sakote, su tais žmonėmis, kurie yra išvykę iš Lietuvos. Tai galėtų būti referendumo grupės, kuri rengia tam tikrus pakeitimus ir viską, irgi dar vienas iš interesų, dalykų, ką reikėtų aptarti su ta pačia Užsienio reikalų ministerija, taip.

PIRMININKAS. Klausia J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Gerbiamoji pranešėja, jūs matėte, Seimo duomenų bazėje yra įregistruotas nutarimo projektas dėl kreipimosi į Konstitucinį Teismą

dėl šio įstatymo. Iš tikrųjų buvo tokių nustebimo šūksnių, kad nesupranta, kodėl Prezidentė veto šį įstatymą, jeigu mes patys pasirengę kreiptis. Įsivaizduokime tokį scenarijų. Dabar Seimas atmeta Prezidentės veto, kreipiasi į Konstitucinį Teismą ir gauna tą patį atsakymą, kokį Prezidentė pateikė su veto argumentacija, kad iš tikrųjų Konstitucija – vieningas aktas ir negalima skirtingai traktuoti, kaip sakant, jos nuostatų, juo labiau lyginti su ordinariniais įstatymais. Kaip jūs manote, koks kelias vis dėlto geresnis Seimui – eiti tuo keliu pritariant jums ar, atvirkščiai, klausti Konstitucinio Teismo?

R. SVETIKAITĖ. Dėkoju už klausimą. Iš tikrųjų tie argumentai, kurie yra išdėstyti ir veto dekrete, ir Seimo nutarimo projekte, kažkuo susiję ir yra tam tikra prasme panašūs. Vadinas, ir Seimo narių nuomonė, ir abejonės yra keliamos būtent tokios, kad galimai šis įstatymas neatitinka Konstitucijos. Turiu pasakyti, kad taip jau veikia mūsų valdžių padalijimo principas, taip jau yra, kad į Konstitucinį Teismą dėl įstatymų projektų kreiptis negalima. Todėl Prezidento veto yra tas pirminis įstatymų konstitucingumo patikros mechanizmas, tą yra išaiškinęs ir Konstitucinis Teismas. Taigi, matydama akivaizdžias sankirtas su Konstitucija, vis dėlto Prezidentė neturi teisės arba turi konstitucinę pareigą vetuoti įstatymą ir šiuo atveju tik Seimo narių apsisprendimas – ar tam veto pritarti, ar ne. Dėkui.

PIRMININKAS. Dėkoju, jūs atsakėte į visus klausimus. Ačiū jums.

Kadangi Seimo nariai prašo skelbti alternatyvų balsavimą su skirtingais dviem variantais, tai aš norėčiau pasitikslinti. Kas nori pasisakyti už arba prieš? Tiesiog bus tokie variantai. Kas norite, kad toliau svarstyjime grąžintą įstatymo projektą, užsirašykite už, kas norite laikyti įstatymą nepriimtą, užsirašykite prieš. (*Šurmulyš salėje*) Sakote, atvirkščiai dabar užsirašėte? (*Balsai salėje*) Gerai, tuomet siūlykite variantus. (*Balsai salėje*) Siūlote atvirkščiai. Gerai, tada atvirkščiai pasisakote. Pirmasis, nuomonė už – M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, kviečiu laikyti įstatymą nepriimtu ir pritarti Prezidento veto. Galiu tik pakartoti argumentus, kuriuos išsakiau ne vieną kartą. Galime pasiremti mūsų mėgiamo krepšinio paralele, jeigu bandai pataikyti nuo trijų taškų linijos ir sunkiai sekasi, tai, matyt, reikia pasitreniruoti, o ne bandyti nubrėžti trijų taškų liniją šiek tiek arčiau krepšinio zonos tam, kad būtų pataikyti lengviau. Čia, atrodo, mes lygiai tą patį dalyką darome. Bandome perbraižyti taisykles, perbraižyti linijas ir pasirinkti lengvesnį kelią. Ne lengvą kelią reikia rinktis, o rinktis labai nuoseklų, atkaklų ir sunkų darbą – įtikinti visuomenę, jog dviguba pilietybė yra reikalinga. Antras dalykas, įtikinti juos ateiti ir dalyvauti rinkimuose. Tai yra du labai svarbūs darbai. Atrodo, dar turime tam pakankamai laiko, tiesiog reikia atsiraitoti rankoves ir dirbti.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Aš kalbėsiu panašiai, kaip prieš tai kalbėjęs. Aš tikrai nepalaikiau to paties įstatymo, tos idėjos ir nepalaikysiu ir dabar. Manau, kad ji turi būti atmesta, besąlygiškai atmesta. Mes negalime žaisti su Konstitucija, ypač gyvendami mūsų geopolitinėje erdvėje, ir tokie palengvinimai, referendumo palengvinimai, yra be galo pavojingi ir neatsakingi. Aš tikrai negaliu pritarti.

PIRMININKAS. Dėkoju. A. Sysas – už.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, nemanykime, kad mūsų rinkėjai – tai naivios žuvys, kurioms jauko primėtai (Seimo narių skaičių sumažinsi, dar ką nors duosi), ateis į referendumą ir nubalsuos taip, kaip kas nors norėjo. Referendumas tai yra pirmiausia piliečių nuomonės atsiklausimas. Piliečių nuomonę reikia gerbti. Jeigu kas nors labai nori suformuoti tokią nuomonę, kad ji būtų palanki, tai reikia kalbėtis, o ne naikinti tam tikrus apribojimus ir daryti teisinį chaosą. Teisingai buvo kalbama apie tai, kad jeigu mes padarome vieną išlygą, tų išlygų gali būti labai daug. Todėl visiškai palaikau atmetimo variantą dėl šito įstatymo.

Kalbėkimės, aiškinkime. Labai geras pavyzdys. Kažkodėl mes šnekame apie mūsų tautiečius, išvykusius į užsienį, bet kai reikia balsuoti, jų ateina dešimtadalis, jeigu ne dvidešimtadalis. Jeigu tikrai tai yra svarbu, tai yra ne tik teisės, bet ir tam tikros pareigos. Elementarios pareigos dalyvauti rinkimuose yra būtinos, todėl siūlau pritarti Prezidento veto.

PIRMININKAS. Dėkoju. Paskutinis – A. Kubilius. Prieš.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Čia tiek jau buvo, aš nežinau, aš irgi esu už tai, kad laikytume nepriimtu. Argumentai jau pasakyti, nėra ko daugiau pridurti. Iš tikrųjų Konstitucijos I skyriaus keiti-

mo sąlygos nuo pat pradžių Konstitucijos tėvų buvo įrašytos kaip sunkesnės negu eilinio Konstitucijos straipsnio, o šitas pasiūlymas iš esmės apverčia situaciją, kad I skyrių būtų galima keisti lengviau.

Bet aš atkreipiu dėmesį į dar vieną dalyką. Iš tikrųjų, mano įsitikinimu, pačiai idėjai dvigubos pilietybės ir referendumo buvo gana stipriai pakenkta, kai Seimo dauguma pasirinko kelią teisinėmis arba procedūrinėmis manipuliacijomis siekti politinio ar konstitucinio rezultato. Aš tikrai raginu kaip galima greičiau labai aiškiai pasakyti – daugiau jokių manipuliacijų. Dabar toje pačioje referendume komisijoje kilo idėja, man atrodo, ten daugumos balsais ir vėl A. Širinskienės persvara buvo nubalsuota, kad referendumas vyks per Prezidento rinkimų pirmą turą ir antrą turą, t. y. per dviejų savaitių tarpą. Tai vėl yra nekonstitucinis manipuliacinis veiksmas. Tuoj prieisime prie to, kad sugalvosime pradėti balsuoti dėl referendumo per savivaldos rinkimus, per tris mėnesius tada balsuosime. Aš iš tikrųjų siūlau sustoti su bandymais manipuliuoti ir visiškai sugriauti šitos iniciatyvos tam tikrą svarbą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dėmesio, formuluoju balsavimo klausimą. Kas manote, kad laikyktume įstatymą nepriimtu, balsuojate už, kas siūlote ir manote, kad svarstytume gražintą įstatymo projektą, balsuojate prieš.

Dėkoju balsavusiems. Balsavo 112: už – 107, prieš – 5. Įstatymas laikomas nepriimtu. P. Urbšys. Replika po balsavimo ar siūlote ką nors? Po balsavimo. Prašom.

P. URBŠYS (MSNG). Gerbiami Seimo nariai, ką tik mes tikrai sugaišome nemažai laiko tam, kad ištaisytytume savo klaidas. Gal čia ne blogiausia taisyti tas klaidas, bet norėtusi asmeniškai paprašyti gerbiamos Seimo narės A. Širinskienės. Jūs neįtikėkite savo neklystamumu, jūs padarykite išvadas po šitų balsavimų ir nepadarykite įkaitu Seimo savo, sakykite, žinojimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kitas darbotvarkės klausimas, kurį paskelbs toliau posėdžiui pirmininkaujanti R. Baškienė.

Dar per šoninį mikrofoną – A. Vinkus.

A. VINKUS (LSDDF). Aš noriu tik pasakyti, kai rugsėjo 10 d. atidarėme sesiją, ir Prezidentė, ir Seimo Pirmininkas, ir Ministras Pirmininkas visus mus pakvietė ieškoti kompromisų. Šiandien mes matėme, kad mokame ir galime dirbti ir su dešine, ir su kita puse, tuo džiaugiuosi.

O dabar dėl referendumo. Dėl referendumo noriu pasakyti, kad mes galvojame, kad reikalingas teigiamas referendumo rezultatas užsienyje gyvenantiems lietuviams. Ir Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė D. Henke yra sakiusi, ir mes patys sau sakome, jis reikalingas ir mūsų žmonėms čia, Lietuvoje, gyvenantiems ir dabar esantiems užsienyje. Kad tas referendumas būtų sėkmingas, turi būti vieninga pozicija Prezidentės, Ministro Pirmininko, Seimo Pirmininko, politinių partijų, visuomeninių organizacijų. Mūsų tauta tada pajus, kad visi siekiame vienodo tikslo. Linkiu to ir siekti. Ačiū.

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Gerbiami kolegos, ačiū. Pirmiausia priimkime sprendimą, kad reikia pratęsti vakarinio posėdžio laiką, nes... (*Balsai salėje*) Nieko. Valdybos sprendimu mes privalome dirbti, galime dirbti iki 19 val. Taip numatyti plenariniai posėdžiai. Todėl pirmiausia galbūt apsispręskime dėl šito. (*Balsai salėje*) Suteiksiu po to žodį replikuoti.

Kas už tai, kad pratęstume plenarinio posėdžio laiką ir pabaigtume visus darbotvarkėje numatytus klausimus? Liko nedaug – ministrų pateikimai ir Seimo nutarimai dėl komitetų, ir komisijos bei nepabaigtas įstatymo projektas. Balsuojame, kad pratęstume vakarinio posėdžio laiką, kol pabaigsime vakarinio posėdžio darbotvarkę.

Balsavo 101 Seimo narys: 55 – už, 29 – prieš, 17 susilaikė. Dirbame toliau.

17.23 val.

Politinių partijų įstatymo Nr. I-606 2 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2266(2) (svarstymo tęsinys)

Grįžtame prie projekto Nr. XIII-2266. Kviečiu A. Širinskienę. Mums liko 3 straipsnis. Dėl 3 straipsnio yra gauta pasiūlymų. Seimo narys R. Karbauskis pateikė pasiūlymą, komitetas pritarė iš dalies. R. Karbauskis sutinka su komiteto redakcija. Dėkoju.

Kitas pasiūlymas Seimo nario J. Razmos. Gerbiamas Jurgi... J. Razmos nėra. Gal, gerbiamoji komiteto pirmininke, jūs pristatykite ir teikėjo pasiūlymą, ir komiteto argumentus.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Posėdžių salėje prieš tai balsavome. Taip, kaip yra nubalsuota dėl įstatymo projekto, jis savyje jau turi, kaip ir suponuoja dvi įsigaliojimo datas. Tiesiog pritarus Seimo nario R. Karbauskio pasiūlymui tos dvi įsigaliojimo datos nuosekliai atsirado. Dabar Seimo narys J. Razma siūlo išbraukti skirtingas dvi įsigaliojimo datas, kas iš tiesų sukeltų chaosą reguliavimo, kuriam ką tik pritarėme.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Komiteto argumentai?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komiteto argumentas. Dėl to, kad visas projektas jau yra sukonstruotas, mes esame pritarę dviem įsigaliojimo datoms, tai tiesiog siūlome nepritarti Seimo nario J. Razmos pasiūlymui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. J. Olekas pritaria Seimo nario J. Razmos pasiūlymui. Gerbiamas J. Olekas kalba sakydamas savo motyvus.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Man iš tikrųjų keistokai čia atrodo, kad viena įstatymo dalis įsigalioja nuo tada, kada reikia valdantiesiems, o kita įsigalioja, kada, atrodo, visiems yra protingai priimtinas laikas. Aš manau, kad toks dabar jau priimtas jūsų sutarimu įstatymo įsigaliojimo laikas nėra tinkamas.

Gerbiamas J. Razma, siūlydamas išbraukti, daro bent jau logiškesnį sprendimą arba bent jau šiek tiek bando tą korupcijos skraistę, kai įstatymas pritaikytas tikrai vienai frakcijai, sakyčiau, sušvelninti. Manau, kad reikėtų pritarti J. Razmai, o dar geriau būtų, jeigu vėliau pritartumėte mano pataisai.

PIRMININKĖ. Po to svarstysime jūsų. Dėl J. Razmos daugiau norinčių kalbėti nėra. Balsuojame. Seimo nario J. Razmos pasiūlymas, kuriam komitetas nepritarė.

Balsavo 105 Seimo nariai: už – 41, prieš – 44, susilaikė 20. Pasiūlymui nepritarta.

Seimo narys J. Olekas. Panašus, tačiau truputį kitoks. Gerbiamas Juozai, prašome.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gal tik iš išorės panašus, o esmė yra siūlymas sugrįžti prie mūsų normalios įstatymų leidybos praktikos, taip pat vykdyti arba atkreipti dėmesį į mūsų ekspertų išvadas. Pasamdyti ar pakviesti ekspertai, kurie mums padarė apžvalgą visos Europos valstybių konstituciniu aspektu, labai aiškiai pastebėjo, kad jeigu yra skirtingų finansavimo modelių ir įvairiose valstybėse finansuojama šiek tiek skirtingai, tai bent jau vienas dalykas yra labai aiškus, kad įstatymai dėl finansavimo sau patiems netaikomi, atskiroms frakcijoms, ar jos būtų prie valdančiųjų prisišliejusios, ar kitų, kad įstatymas normaliai galioja po naujų rinkimų.

Toks buvo mūsų ekspertų pasiūlymas. Ir nors gale jie parašė, kad pritaria iš esmės su tam tikromis išlygomis, jeigu atidžiai skaitėte visą išvadą, tai pagrindinė ekspertų pretenzija yra dėl to, kad įstatymai atgal negalioja. Iki šiol partijos finansuojamos pagal rinkimų rezultatus. Rinkimai jau yra įvykę, ir visi pakeitimai, kurie pagal normalią teisėkūrą, pagal mūsų Konstituciją galėtų būti priimami, turėtų veikti į ateitį. Todėl aš ir siūlau nepritarti dabar jau galiojančiai redakcijai, o parašyti, kad šis įstatymas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos Seimo 2020–2024 metų kadencijos pradžios.

PIRMININKĖ. Ačiū. Komiteto argumentai.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komitetas pritarė iš dalies. Iš dalies pritarė dėl to, kad ir komiteto siūlomame variante yra numatytas vienos dalies įsigaliojimas nuo 2020–2024 metų kadencijos. Tačiau komitetas atkreipia dėmesį, kad įstatymo, kaip mes nubalsavome iki šio momento, 2 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio 2 dalis įtvirtina radikaliai skirtingą reguliavimą. Jeigu šios dalys įsigaliojotų vienu metu, tiesiog būtų neįmanoma įstatymą taikantiems subjektams atlikti jokių skaičiavimų, nes būtų neįmanoma apsispręsti, pagal kurią įstatymo normą reikia skaičiuoti. Tiesiog raginu Seimo narius būti atidžius priimant sprendimą, o komitetas pritaria iš dalies.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Už pasiūlymą nori kalbėti A. Sysas. Suteikiame žodį.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Aš labai norėčiau apeliuoti į komiteto pirmininkę. Jūs lygiai tokiais pat žodžiais įkalbinėjote Seimą sekmadienį priimti Referendumo įstatymą, o šiandien pati balsavote prieš. Tiksliau, už Prezidento veto. Tai aš nesuprantu, kas pasikeičia po trijų mėnesių jūsų galvoje, kad jūs darote visiškai priešingus sprendimus?

O dabar aš norėčiau jums priminti tą užrašą, kuris kabo I rūmuose. Ten J. Basanavičius yra pasakęs, kad pagaliau turėtume atsikvošėti, ką mes darome. Juozo pataisoje būtent yra tas laikas, per kurį mes galėtume atsikvošėti dėl savo sprendimų, nes įstatymas įsigalioję 2020 metais. Gal iki to laiko jau ir valdžios šitos nebūtų, ir kitų sprendimų būtų. Vien dėl to reikia palaikyti, nes neužtenka skaityti, kaip ponas R. Karbauskis, pavadinimų „Delfi“ ar „15 min“. Reikia turinį perskaityti. Prezidentė pasisako prieš šitą įstatymą ir ji sako, kad jis antikonstitucinis. Tai jūs dar kartą norite lipti ant grėblio. Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė turėtų būti pirmoji, kuri pasako: stop nesąmonėms, stop antikonstituciniams dalykams, bet kaip doras pono R. Karbauskio kareivis viską daro atvirkščiai. Todėl siūlau balsuoti už J. Oleko pasiūlymus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Balsuojame. Balsuojame už J. Oleko pasiūlymą. Komitetas pritaria iš dalies ir teikia savo formuluotę.

Balsavo 104 Seimo nariai: už – 41, prieš – 48, susilaikė 15. J. Oleko pasiūlymui nepritarta. Ačiū, gerbiama pirmininke. Mes aptarėme visus Seimo narių pasiūlymus po svarstymo.

Motyvai. N. Puteikis – už.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Kolegos, girdėjote mano prašymą pasidalinti su mažiuokais – su mažomis partijomis. Jeigu jūs atmesite tą pradinę idėją dėl socialdemokratų pinigų pasidalinimo, būsite geri ir leisite mažoms partijoms nors truputėlį pradėti kvėpuoti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiama kolegos, ką tik svarstėme ir beveik vienbalsiai pritarėme Prezidentės veto dėl dviejų įstatymų, ir karčią piliulę jau prarijome. Visuomet turime gerbti opozicijos teises, nes opozicija bet kas galime tapti bet kurioje kadencijoje. Ir įstatymus, ypač ilgalaikius projektus, tokius kaip politinių partijų finansavimas, reikia daryti labai pamatuotai. Mes turime problemų šiandien šalyje dėl politinės sistemos vystymosi ir visi tai pripažįstame. Visoms partijoms yra krizė. Jeigu mes priimsime šitą įstatymą, jis mūsų politines partijas pavers dar didesniu politiniu turgumi, nes virš kiekvieno mūsų Seimo nario pradės kabėti nematomas krepšelis pinigų, mes jį persinešime, ir lojalumas partinei sistemai dar labiau sumažės. Aš labai atsakingai prašau įvertinti tų, kurie galbūt ir šiandien išgyvena ideologinę krizę arba yra sunkioje situacijoje kurdami naujas partijas, ir nesūimti trumpalaikių sprendimų, bet imtis ir žiūrėti toliaregiškai, nes jūs kuriate šitą valstybę. Ir su visa mano jauno politikos pagarba jūs neturėtumėte imtis tokių trumpalaikių sprendimų kaip šis, kuris yra aiškiai antikonstitucinis, aiškiai amoralus jūsų politinių kolegų atžvilgiu ir tikrai suvelia visą politinę sistemą. Jeigu jūs esate politikai iš prigimties, gerbiama socialdarbo... (reikia išmokti), prašyčiau tikrai nežaisti su ugnimi ir nestatyti demokratijos į pavojų. Kviečiu balsuoti prieš.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Balsuojame dėl Politinių partijų įstatymo projekto. Svarstymo stadija. Balsavo 109 Seimo nariai: už – 62, prieš – 40, susilaikė 7. Po svarstymo pritarta.

17.35 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio politikams, valstybės tarnautojams bei politiniams procesams parlamentinio tyrimo atlikimo sudarymo“ projektas Nr. XIII P-2403 (pateikimas)

Gerbiama kolegos, kaip ir sutarėme rytiniame posėdyje, dabar grįžtame prie Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos. A. Širinskienė? Taip, prašom. Priemu, projektas Nr. XIII P-2403.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Norėčiau paprašyti pusės valandos pertraukos dėl šio projekto. (Juokas salėje)

PIRMININKĖ. Yra prašoma pusės valandos pertraukos. Galime bendru sutarimu? (Balsai salėje: „Galime.“) Sutariame. Dėkoju. (Šurmuly salėje) Kviečiu... J. Bernatonis. Prašom.

J. BERNATONIS (LSDDF). Mes su kolega Andriumi norėtume po repliką pasakyti po balsavimo. Visų pirma aš noriu pasakyti, kad mes nesiekiame kažko, kas mums nepriklauso, nes tos dotacijos, kurios buvo uždirtos Socialdemokratų partijos, buvo uždirtos bendrai ir mūsų, ir tų, kurie liko G. Palucko partijoje. Ir savo bičiuliams aš norėčiau pasakyti: nedeginkite tiltų, nes ne-

aišku, galbūt mes dar būsime kartu, tikrai konservatoriai nepadės jums išsaugoti socialdemokratijos Lietuvoje, tai yra mūsų bendra misija. O mes savo ruožtu iki priėmimo pagalvosime apie galimas pastabas, atsižvelgiant į šios dienos svarstymą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. A. Kubilius. Replika po balsavimo.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pavaduotoja I. Šiaulienė.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Iš literatūros žinome, kad skyrybos būna sunkus dalykas, bet jūs eikite ir išsiaiškinkite, kodėl verčiate visą valstybę savo skyrybų įkaite.

Tai, ką matome, yra ne tik akivaizdus politinės korupcijos pavyzdys, bet, mano įsitikinimu, bent vienas sakinyš šitame įstatyme labai aiškiai atskleidžia, kokia padėtis yra apskritai valdančiojoje partijoje ir pačių valstiečių. Jūs išsiskaitykite, jeigu parlamentinė partija ar jos frakcija Seime suskyla ir registruojama nauja parlamentinė partija, turinti daugiau partijos narių, Seimo narių, nei buvusi partija, tik tada yra dalijami pinigai. Tai R. Karbauskis, kuris bijo, kad jo partija gali tikrai suskilti ir gali paskui J. Džiugelį ar kitus išeiti didelė dalis frakcijos narių, įdėjo čia vieną barjerą, kad išeiti turi daugiau negu pusė.

Gerbiami kolegos, iš tikrųjų man labai neramu dėl tos vidinės būsenos, kokia yra Valstiečių partijoje, jeigu yra dedami tokie personaliniai barjerai. Bet dar didesnė problema, aš žiūriu į tai, kas čia toliau laukia tų socialdarbiečių ar socialdemokratų, mes čia amžinai turėsime šią problemą svarstyti. Aš girdėjau, kad Z. Balčytis tikrai jau išvažiuoja į Niujorką, turbūt iki rugsėjo 20 dienos, G. Kirkilas išvažiuos į Europos Parlamentą. Jūsų frakcija sumažės. B. Braდაuskas atėjęs man sakė, kad tikrai eis pas G. Palucką. Vadinas, santykis lieka 11:10:9, o J. Bernatonis, likęs be G. Kirkilo, aišku, eis irgi kur nors kitur, mes vėl turėsime tą *abrakadabra* svarstyti iš naujo, nes sakinyš nieko nepasako, kas tada įvyksta.

PIRMININKĖ (I. ŠIAULIENĖ, LSDDF). Gerbiami kolegos, tęsiame posėdį. Dar per centrinį mikrofoną repliką pageidauja pareikšti J. Olekas. Prašom.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū. Gerbiami kolegos, aš tikrai nesivelsiu čia į tuos diskusus, tegul diskutuoja mano buvę bendražygiai, jeigu jie daugiau nieko nesugeba. Aš tik noriu atkreipti dėmesį, kad nebuvo nuspręsta, nebuvo balsavimo, nors buvo prašyta balsuoti dėl posėdžio pratęsimo. Posėdžio laikas iš tikrųjų yra pasibaigęs ir mes daugiau nebeturime... Ne, ne, ne...

PIRMININKĖ. Buvo. (*Balsai salėje*) Gerbiamasis Juozai, balsavimas buvo. Yra posėdžio pirminkė. Prašom. R. Baškienė.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Kolegos, iš tiesų jūs visi sakėte – sutariame. Kai bendru sutarimu priimta pozicija, aš labai pasidžiaugiau, nes dar ir nutarimai dėl komitetų laukia, ir ministrai laukia taip pat. Posėdis tikrai bendru sutarimu buvo pratęstas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Per šoninį mikrofoną N. Puteikis. Prašom.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Gerbiamas Andriau, bet ir Tėvynės sąjungą gali ištikti socialdemokratų likimas, jeigu G. Nausėda laimės pirminius rinkimus, o V. Ušackas įsteigs savo partiją, kaip sakė profesorius V. Landsbergis. Ir jūs galite skilti į tas dvi dalis, ir jums gali tekti naudotis šia pataisa.

PIRMININKĖ. Dėkoju.

17.40 val.

2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-868 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2470 (pateikimas)

Gerbiami kolegos, baigiame debatus dėl politinių partijų finansavimo ir imsimės darbotvarkės 2-4 klausimo – projektas Nr. XIIIIP-2470. Jį pateikia finansų ministras V. Šapoka. Prašom, ministre.

V. ŠAPOKA. Labas vakaras, gerbiamieji Seimo nariai. Vyriausybė teikia 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 15 straipsnio pakeitimo projektą. Tikslas yra įvykdyti Seimo 2016 metų rezoliucija „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio saugumo ir gynybos politikos nuoseklumo ir tęstinumo 2016–2020 metais“ priimtą įsipareigojimą NATO skirti 2018 metais 2 % šalies bendrojo vidaus produkto krašto apsaugai.

Kokios yra priežastys? Planuojant 2018 metų asignavimus krašto apsaugai, buvo remtasi tuo metu, 2017 metų pabaigoje, turimais Statistikos departamento duomenimis apie BVP ir 2017 metų rugsėjo mėnesio Finansų ministerijos ekonominės raidos scenarijaus dėl BVP ir jo augimo prognozėmis. Kaip žinia, EBPO duomenimis, pavasario prognozė buvo pagerinta. Taip pat numatoma lapkričio mėnesio prognozė, o šios organizacijos duomenimis naudojasi NATO štabas, tai tam, kad užtikrintume 2 % ir nesukeltume abejonių dėl tvaraus Lietuvos išsipareigojimo skirti ne mažiau 2 % BVP, parengtas įstatymo projektas. Įstatymo projekte siūloma papildyti Finansų ministerijos skolinimosi teises tam, kad EBPO dar kartą atnaujintų prognozes lapkričio mėnesį ir tuo atveju, jeigu suplanuoti Krašto apsaugos ministerijos asignavimai nesudarytų 2 % BVP, būtų galima skirti trūkstamą lėšų dalį krašto apsaugai. Kviečiu palaikyti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori klausyti keletas Seimo narių. Pirmasis klausia M. Majauskas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, ar galite patikslinti, kodėl iš anksto nebuvo suplanuota pakankamai lėšų žinant, kad BVP gali augti ir sparčiau, nei buvo planuota, kad nereikėtų grįžti atgal į Seimą ir koreguoti jau priimtą 2018 metų biudžeto rodiklių įstatymą. Tai vienas klausimas.

Ir antras klausimas, ar ateityje, nes vėlgi šitas įstatymo pakeitimas ir visas tas naratyvas, kuris sudėtas į šį įstatymą, tikėtina, persikels ir į ateinančių metų rodiklių įstatymą, tai netaps tokia ilgalaikė landa ar skylė, kur bus galima persikirstyti vidinius resursus, argumentuojant, jog reikia resursų NATO poreikiams ir išsipareigojimams užtikrinti, bus galimybė skolintis papildomai neatėinant į Seimą?

V. ŠAPOKA. Ačiū už klausimus. Atsakydamas į pirmąjį klausimą, noriu atkreipti dėmesį, kad buvo suplanuota su tam tikru rezervu tam, kad būtų galima atspindėti didesnę augimą. Bet šiuo atveju, kol kas oficialios ministerijos prognozės dar nėra paskelbtos, jas paskelbsime rytoj, iš tikrųjų reikia pasidžiaugti, kad mūsų ekonomika auga tikrai sparčiau, negu tikėtasi.

Kitas svarbus aspektas. Kad tai netaptų chroniška liga, kad nuolat tektų vyti, dėl to ir taikome su šiuo patikslinimu analogiją išsipareigojimams ES institucijoms, kur taip pat yra didelis nepibrėžtumumas, kad nebūtų to judančio taikinio. Analogišką nuostatą tikrai pasiūlysiu taikyti ir kitais metais, kad nereikėtų jokių persikirstymų ir užtektų Vyriausybės nutarimo skirti tą trūkstamą dalį, jeigu jos reikės.

PIRMININKĖ. Klausia I. Šimonytė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Savo klausimu iš dalies pakartosiu tai, ko Mykolas ką tik klausė. Aplinkybės, kodėl reikalingas patikslinimas, yra aiškios. Jūs daugiau mažiau žinote, kokio patikslinimo reikia, jūs žinote, kokios yra prognozės. Tai kodėl, užuot atėję su šių metų biudžeto patikslinimu tiesiog atitinkamai didinti asignavimus Krašto apsaugos ministerijai, jūs sukuriate permanentinę, iš esmės *užbiudžetinę* skylę, nes tai yra einamosios išlaidos, tai yra išlaidos, kurios galiausiai padidins biudžeto deficitą ir kurias Seimas sužinos tik kaip siurprizą, kodėl vis dėlto atimate iš Seimo teisę patvirtinti asignavimus ir priiimti atsakomybę už patvirtintus asignavimus, o paliekate tai reguliuoti kažkokiais Vyriausybės nutarimais? Kas bus, kai finansų ministras bus ne toks atsakingas kaip jūs ir ras būdą, kaip išnaudoti šią galimybę tam, kad, pavyzdžiui, kaip 2008 metais sukurtų kokius 600 mln. *užbiudžetinio* deficito?

V. ŠAPOKA. Ačiū už klausimą. Iš tiesų, kadangi NATO štabas vis dėlto ima ne mūsų prognozes, o OECD prognozes, kaip lapkričio mėnesį OECD prognozuos, mes tikrai teoriškai negalime sužinoti jų matymo.

Kalbant apie tai, ar yra pakankamai saugiklių, jei būtų numatyta tiesiog skirti kur kas daugiau lėšų, iš tikrųjų tie saugikliai yra ir vidutinės trukmės tikslų negalima pažeisti, tai yra įstatyminės nuostatos. Vyriausybė remdamasi tuo suteiktu mandatu tikrai negalės pažeisti fiskalinės drausmės reikalavimų.

PIRMININKĖ. Klausia J. Olekas. Prašom.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū. Gerbiamas ministre, jūs pasakėte, kad biudžetas yra vykdomas gerai, ir, matyt, įplaukos į biudžetą bus didesnės. Ar iš tikrųjų dar reikia papildomai skolintis, no-

rint padengti tas išlaidas, kurių susidarys, jei mes turėsime vykdyti savo įsipareigojimą – 2 % krašto apsaugai, kam mes iš esmės pritarėme? Jūs dabar turėsite teisę, jei mes tokį sprendimą patvirtinsime, dėl narystės NATO, dėl krašto apsaugos skolintis papildomai, o viršbiudžetines pajamas jūs nukreipsite į rezervą tuo metu?

V. ŠAPOKA. Aš noriu patikslinti. Reikia atkreipti dėmesį į du dalykus. Tai yra dėl viršplaninių pajamų – kaip vienas šaltinis, kitas šaltinis – iš skolintų lėšų, tarp jų ir iš asignavimų. Kaip kasmet mes matome pagal statistiką, vis tiek dalis asignavimų valdytojų nepanaudoja šimtu procentų, bet kuriuo atveju matome, kad tai bus iš nepanaudotų asignavimų, bet pagal tą sistemą, kokia yra sukonstruota, tai įvardinama kaip skolintos lėšos. Todėl mes bendrų asignavimų neperžiūrime ir matome tai kaip ganėtinai statistiškai patikimą šaltinį. Tikrai galiu patikinti, kad tą įsipareigojimą, kuriam irgi pritarėte, įgyvendinsime.

PIRMININKĖ. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamas ministre, niekas turbūt neabejoja, kad krašto apsaugos sistemai reikia skirti tinkamus asignavimus, pasiekti 2 %, tą byloja ir partijų susitarimas. Tačiau jūsų, kaip finansų ministro, norėčiau klausti, kaip tų lėšų panaudojimo efektyvumą jūs užtikrinate? Aš negirdžiu nei iš Audito komiteto, nei iš Valstybės kontrolės. Vienas kitas skandalas kyla dėl „Nota Bene“ „auksinių“ šaukštų. „Nota Bene“ iki šiol, kaip teigia krašto apsaugos ministras, dar ganosi krašto apsaugos sistemos kišenėje. Matėme nupirktus *bokserius* už tanko kainą – po 5 mln. dolerių sumokėta. Tai yra nusikaltimas krašto gynybai, lėšų efektyviam panaudojimui.

Gerbiamas ministre, kokia kontrolės sistema ir kaip efektyvumą užtikrinsite tų lėšų, dėl kurių šiandien stovite tribūnoje?

V. ŠAPOKA. Ačiū už klausimą. Žinoma, ne tik pati suma nominalia išraiška yra svarbu, ir santykis su BVP. Labai teisingai atkreipėte dėmesį, kad efektyvumą reikia taip pat atidžiai vertinti. Tiek parlamentinė kontrolė, tiek Valstybės kontrolė turi savo uždavinius atlikti. O jeigu konkrečiai, tai dėl tų papildomų lėšų, kurios gali atsirasti atnaujinus prognozes, aš manau, vis dėlto krašto apsaugos ministras tikrai detaliau galėtų pakomentuoti, kur jos bus išleistos.

PIRMININKĖ. Ir užbaigia klausimus A. Anušauskas. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Be abejonės, ministrui kartais galbūt sunku atsakyti į tuos klausimus, kurie ir ką tik iškelti dėl kainos. Seimo nariai, kurie tuo iš tikrųjų domisi, žino, kad bokseris modifikuotas, kad reikalauta ne minimalios, o maksimalios šarvinės apsaugos, prieštankinio apginklavimo ir t. t., tai yra visai kito lygio mašina. Bet šiuo atveju aš norėčiau paklausti. O jeigu BVP mažėtų, ar būtų irgi peržiūrimas Krašto apsaugos ministerijos biudžetas atsižvelgiant į tą procentą? Kas tada atsitiktų?

V. ŠAPOKA. Na, visuomet yra sunku spėti, kas būtų, jeigu būtų. Vis dėlto alternatyvų būtų keletas. Nieko nekeisti ir skolintis, kad tą padengtume, mažintume išlaidas kitur. Tai priklausytų nuo to, kaip smarkiai ekonomika trauktųsi. Bet neprikivieskime to savo kalbomis.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėl balsavimo motyvų – J. Olekas. Nekalbate? Dėl vedimo tvarkos. Prašom.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Gerbiama pirmininke, mes čia gana sunerimę Seimo centre, nes čia jaučiamas plastmasės degimo kvapas. Aš nežinau, ar mes galime posėdžiauti, ar galėtų kas nors iš tarnybų perspėti, ar galima šioje auditorijoje dar dirbti, nes iš tikrųjų jaučiamas stiprėjantis degėsių kvapas.

PIRMININKĖ. Man atrodo, kad patys ir padegėte. (*Balsai salėje*) Seimo Pirmininkas – per šoninį mikrofoną. Prašom.

V. PRANCKIETIS. Tarnybos jau pakviestos.

PIRMININKĖ. Kol kas didelio pavojaus nėra. Dėkojame, ministre. (*Šurmuly salėje*) Taigi po pateikimo nėra norinčių išsakyti motyvų? Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju. Pritariame po pateikimo bendru sutarimu.

Siūlomi komitetai. Pagrindinis – Biudžeto ir finansų komitetas, papildomų nenumatoma. O kokie kiti komitetai? Visi kiti, teisingai, pagal Statutą – Biudžeto ir finansų komitetas ir visi kiti.

Siūlomoms svarstymo datos. Pirmasis svarstymas – rugsėjo 20 dieną, antrasis svarstymas – rugsėjo 25 dieną ir planuojama priimti rugsėjo 27 dieną.

Ir per šoninį mikrofoną – gerbiamas V. Bakas. Prašau.

V. BAKAS (LVŽSF). Aš siūlyčiau kaip papildomą paskirti Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetą. Turėtume atsakyti į visus klausimus, kuriuos čia kėlė kolega iš kairės. Beje, kairė ir prisidėjo prie to, kad būtų diskredituotas krašto apsaugos finansavimas „auksinių“ šaukštų skandalu, dabar tą patį akcentuoja. Kadangi tokie klausimai kyla, mes į juos atsakysime svarstydami.

PIRMININKĖ. Gerbiamas Bakai, kadangi biudžetas, tai svarstys visi komitetai, o jūs galėsite ypač ir į visus klausimus atsakysite. Visi komitetai svarsto, yra papildomi, kadangi čia yra biudžetas, 2018 metų biudžetas persvarstomas, pakeitimai. Taigi sutarėme.

Iki kol imsime komisijos klausimo, dėl kurios padaryta pertrauka, tęsiame posėdį.

17.55 val.

Energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 8, 16, 19¹, 23 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2326, Gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 7, 9, 20, 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2327, Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 9, 15, 16, 56, 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2328, Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 30 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2329, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 3, 9, 26, 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2330, Finansinių ataskaitų audito įstatymo Nr. VIII-1227 1, 2, 9, 11, 12, 15, 23, 36, 37, 38, 53, 54, 55, 56, 58, 62, 68, 69, 73 straipsnių pakeitimo, dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo vienuoliktuoju¹ skirsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2331 (pateikimas)

Energetikos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2326. Jį pristatys energetikos ministras Ž. Vaičiūnas. Taip pat lydimieji penki įstatymų projektai, pradedant Nr. XIIIIP-2327 ir baigiant Nr. XIIIIP-2331. Prašom, ministre.

Ž. VAIČIŪNAS. Gerbiami Seimo nariai, teikiame šešis įstatymų projektus. Įstatymų projektų rengimo iniciatorius – Seimo Audito komitetas. Šiais šešiais įstatymais pirmiausia siekiama nustatyti papildomus reikalavimus, keliamus reguliuojamų įmonių, tai būtent energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų, reguliuojamos veiklos ataskaitų patikrai ir reguliavimo apskaitos sistemos patikrai atlikti.

Problema šiuo metu yra ta, kad veiklos ataskaitos, kurias tikrina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, ne visada sudaro galimybes įvertinti sąnaudų pagrįstumą, todėl siūloma šiai veiklai, kuri yra viena iš įmonių priežiūros formų, t. y. būtent veiklos ataskaitų auditas, numatyti pareigą Kainų komisijai kasmet tvirtinti techninę užduotį, pagal kurią ir būtų atliekama veiklos ataskaita ir jos auditas. Iš esmės tai sustiprintų Kainų komisijos galimybes kontroliuoti tiek pačias įmones, tiek tikrinti sąnaudų pagrįstumą. Privalumai yra tie, be abejo, kad užtikrinamas šių veiklos ataskaitų tinkamumas ir objektyvumas.

Techninės užduoties nustatymas suteiktų aiškumo visiems dalyviams, tai yra tiek auditoriui, tiek audito įmonei, tiek įmonei, kurios reguliuojamos veiklos ataskaitų patikra atliekama, tiek komisijai ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybai prie Finansų ministerijos. Tokiu būdu užtikrinama visa kontrolės grandinė, pradedant pačiais techniniais reikalavimais, auditu ir jo kontrole. Iš esmės siekiama nustatyti, kad šiais pakeitimais taip pat, be visų šių privalumų, siekiama įgyvendinti ir EBPO rekomendaciją didinant audito įmonių ir audite dalyvaujančių žmonių galimybes kontroliuoti šias įmones.

Dar vienas privalumas yra tai, kad siekiama nustatyti nešališką instituciją, t. y. būtent Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybą prie Finansų ministerijos, kuri galėtų objektyviai įvertinti įmonių rengiamų reguliuojamos veiklos ataskaitų atlikto audito kokybę. Prašau pritarti šiems įstatymų projektams po pateikimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti ketvertas Seimo narių. Pirmasis klausia V. Poderys. Prašom.

V. PODERYS (*LVŽSF*). Dėkui, pirmininke. Manau, labai reikalingas ir laiku pateiktas įstatymo projektas. Dėkui už tai.

Mano klausimas yra toks. Ir šiuo metu reguliuojamos energetikos ir komunalinės įmonės turi sutartis su audito įmonėmis. Jų sutartys sudarytos keleriems metams į priekį. Dabar ši nauja funkcija, ši nauja prievolė negalės automatiškai atsirasti sutartyse. Man atrodo, išgaliojimo prasme yra problema, kaip iš karto po įstatymo priėmimo, jeigu jis būtų priimtas, galėtų išgalioti šita sutartis ir kaip galėtų iš karto esamos audito įmonės atlikti šią reikalingą funkciją? Dėkui.

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už tikrai aktualų, konkretų klausimą. Pirmiausia pagal įstatymo projektą išgaliojimas numatytas 2019 m. gegužės 1 d. ir iki to laiko turi būti parengta techninė užduotis. Tais atvejais, kuomet galioja paslaugų sutartys iki šių metų pabaigos, būtų techninė galimybė. Tais atvejais, kai finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais, yra ilgesnis laikotarpis, įstatymo projekte yra numatyta, kad po 2019 metų turėtų būti per keturis mėnesius atliktas auditas vadovaujantis iki tol galiojusių įstatymu. Galbūt dar yra tam tikrų detalių, kurias komitetuose galėtume sužiūrėti, kad ta sistema tikrai gerai veiktų.

PIRMININKĖ. Klausia J. Olekas. Prašom.

J. OLEKAS (*LSDFP*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas ministre, aš noriu pasiteirauti dėl paties audito atlikimo terminų, nes čia, man atrodo, 9 straipsnyje dabar yra gana plačiai išplėsta, kada jis gali būti atliktas – per 12 dienų nuo komisijos sprendimo priėmimo dienos. Per 10 dienų turi būti pateikta atlikto audito išvada ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius atlikti pakartotiną reguliuojamos veiklos ataskaitos patikrą. Bet pati patikra kiek gali užsitęsti? Ar jinai gali tęstis metus ir daugiau? Kaip čia jūs esate suregulavę tą dalyką? Jeigu yra tam tikrų įtarimų, tai aš manau, kad mes turėtume ir informaciją gauti kuo greičiau. Ačiū už atsakymą.

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už klausimą. Dėl laikotarpio dabar iš karto neatsakysiu, bet pritariu tai nuostatai, kad laiko ribos turi būti labai aiškos tam, kad nebūtų piktnaudžiaujama ir, kita vertus, aiškumas būtų ir Kainų komisijai, kai jos kreipimusi tai gali būti atliekama. Šią nuostatą galbūt patikslintume komitetuose, bet pačiam principui pritariu, kad tai turi būti labai aiškiai apibrėžtos laiko ribos.

PIRMININKĖ. Klausia A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamasis ministre, ištis ryžtingas žingsnis Kainų energetikos komisijos sustiprinti galias. Mano klausimas būtų toks. Vis dėlto po gerbiamojo A. Kubiliaus Vyriausybės pradėtos energetikos pertvarkos dabar be išimties visos įmonės dirba nuostolingai, daro, generuoja nuostolį. Ir štai tie nuostoliai, be abejo, vienokiu ar kitokiu būdu perkeliama elektros vartotojams formuojant kitų metų... Kainų ir energetikos komisijai pripažįstant ar ne. Mano klausimas būtų: kada baigs išdykauoti, dempinguoti kainas, dalyvaudamos rinkoje, valstybės valdomos įmonės, ypač jų dukterinės įmonės? O kitas klausimas, kada Kainų ir energetikos komisija pradės reguliuoti atliekas, būtent tas deginamas atliekas ir t. t., kad nebūtų užkeliami atliekų tvarkymo deginimo būdu įkainiai, ypač dabar veikiančioje Klaipėdos „Fortumo“ šilumos elektrinėje?

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už klausimus. Dėl Kainų komisijos vaidmens mūsų pozicija yra nuosekli: stiprinti šį vaidmenį ne tik stiprinant energetikos įmonių priežiūrą ir kontrolę, bet taip pat plečiant ir horizontaliai jos funkcijas. Jūsų minėta sritis, būtent atliekų sektorius, iki šiol nėra reguliuojamas. Įvertindami šio sektoriaus perspektyvas tikrai vertiname, kad šita sritis neturi būti apleista, todėl Kainų komisijos kartu su Aplinkos ministerija yra rengiami įstatymų projektai, ir jie dar šią rudens sesiją, manau, pasieks Seimą.

O dėl pirmojo klausimo, dėl nuostolių, aišku, reikėtų žiūrėti konkrečiai, nes iš esmės turime ir „Lietuvos energijos“ atvejį, ir kitus atvejus, tad čia galbūt detalai dėl jūsų keliamos problemos galėčiau atsakyti darbo tvarka.

PIRMININKĖ. Paskutinis klausia R. Sinkevičius. Prašom.

R. SINKEVIČIUS (*LSDDF*). Labai ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Gerbiamasis ministre, iš esmės pritariu jūsų pateiktiems įstatymų projektams. Tiesiog rytoj vienas iš Ekonomikos komiteto klausimų yra apie Valstybinės kainų ir energetikos komisijos darbo apimtį ir etatų skaičių,

kaip jūs manote, visa šita papildoma kontrolė ir tie veiksmai, matyt, pareikalaus darbo sąnaudų? Kaip jūs į tai žiūrite?

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų tai reikalaus papildomų darbo sąnaudų ir pati mūsų vizija yra tokia, kad apskritai Kainų komisijos vaidmuo turėtų stiprėti. Dėl to kaip vieną iš... šis įstatymo projektas turėtų įsigaliooti nuo 2019 m. gegužės 1 d., tuo tarpu rengiame ir jau esame parengę įstatymų projektus, ir teiksime Seimui dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos vaidmens stiprinimo ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos sujungimo su Valstybine energetikos inspekcija. Šiuo metu realiai vyksta realus bendradarbiavimas tarp šių dviejų institucijų. Tiesiog matome pakankamai aiškią logiką, kad šios dvi institucijos turėtų būti sujungtos ir tokiu būdu sustiprintos tiek jų funkcijos, tiek finansinės galimybės. Be abejo, finansine prasme reguliavimas turėtų būti iš rinkos, bet, kaip minėjau, šie įstatymų projektai dar turi pereiti Vyriausybę ir tuomet pateks į Seimą.

PIRMININKĖ. Dėkoju, ministre, jūs atsakėte į visus Seimo narių klausimus. Motyvus už dėl teikiamo įstatymų paketo nori išsakyti I. Šimonytė. Prašom.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Čia vienas ponas prieš tai kalbėjęs sakė, kad sveikina su ryžtingu žingsniu, o aš tai labai dėkoju, kad ministerija atsižvelgė į Audito komiteto pasiūlymus. Ilgai svarstėme, ilgai ieškojome formuluočių, kaip nepasiklysti tarp auditų ir kitų veiklų, kurias atlieka auditoriai. Man atrodo, kad projektas svarstyti yra tikrai tinkamas ir būtų gerai kuo greičiau jį priimti, kad nepriklausomas žvilgsnis įvertintų, ar vis dėlto pagrįstos sąnaudos yra įtrauktos į tuos tarifus, kurie tenka mūsų vartotojams. Ačiū, ministre, dar kartą. Raginu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėkoju, gerbiamas ministre, jūs galite užimti savo vietą. Gerbiami kolegos, ar galime bendru sutarimu pritarti... (*Balsai salėje: „Balsuojame.“*) Norite balsuoti. Prašom. Balsuojame dėl visų pateiktų įstatymų projektų po pateikimo.

Balsavo 87 Seimo nariai: už – 85, prieš nėra, susilaikė 2. Po pateikimo įstatymų projektų kompleksui yra pritarta.

Vyriausybė siūlo svarstyti skubos tvarka. Ar pritarsime bendru sutarimu? Pritariame. Dėkoju.

Komitetai. Projektams Nr. XIIIIP-2326, Nr. XIIIIP-2327, Nr. XIIIIP-2328, Nr. XIIIIP-2329 ir Nr. XIIIIP-2330 kaip pagrindinis yra siūlomas Ekonomikos komitetas, kaip papildomas – Audito komitetas, o projektui Nr. XIIIIP-2330 kaip papildomas skiriamas Aplinkos apsaugos komitetas. Projektui Nr. XIIIIP-2331 kaip pagrindinis skiriamas Audito komitetas, kaip papildomas – Ekonomikos komitetas. Svarstymo data – spalio 18 diena.

Gerbiami kolegos, mūsų techninės tarnybos pranešė, kad esame visiškai saugūs, tik sustiprinus vėdinimą, iš išorės, mieste, matyt, kažkas dega, truputį pateko šito kvapo. Ramiai galime dirbti toliau.

18.08 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio politikams, valstybės tarnautojams bei politiniams procesams parlamentinio tyrimo atlikimo sudarymo“ projektas Nr. XIIIIP-2403 (pateikimo tęsinys)

Grįžtame prie darbotvarkės klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl galimos neteisėtos įtakos ir (ar) poveikio politikams, valstybės tarnautojams bei politiniams procesams parlamentinio tyrimo atlikimo sudarymo“ projekto Nr. XIIIIP-2403. Kviečiame į tribūną A. Širinskienę. Pateikimas. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Gerbiami Seimo nariai, manau, visi puikiai pamename, kai pavasario sesijoje tvirtinome Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto atlikto parlamentinio tyrimo išvadą, ta išvada iš tiesų atskleidė milžinišką politinės korupcijos mastą Lietuvoje, kai verslo subjektai galėjo veikti politinius procesus ar atskirus politikus ar kitos interesų grupės siekė viena ar kita forma užvaldyti valstybę. Šios išvados pagrindu yra rengiami teisės aktai. Mes visi puikiai žinome, kad dalis, didžioji dalis iš jų, bus svarstomi ir priimami rudens sesijoje. Tačiau visi pui-

kiai suprantame, kad kiekvienas tyrimas turi pradžią ir pabaigą, kiekvienas tyrimas yra ribojamas jam suformuluotų užduočių, kiekvieną tyrimą riboja daug dalykų. Natūralu, kad ir NSGK tyrimas turėjo savo ribas. Kyla klausimas, ar tos ribos neturėtų tam tikra prasme būti praplėstos. Mes visi, skaitydami tiek išvadą, tiek priedus, matome tai, kad ne visos aplinkybės buvo giliai nagrinėtos, tai yra labai suprantama, nes tyrimas, titaniškas tyrimas, didelės apimties tyrimas, buvo atliktas per stebėtinai trumpą laikotarpį. Lygiai taip pat, kai skaitome, ir su kolegomis labai daug apie tai diskutavome, NSGK išvadas, kyla natūralus klausimas. Tam tikri procesai valstybėje vyko dešimtmečius ar net ilgiau, tačiau ką tuo metu veikė politikai ar atsakingi asmenys, kodėl nebuvo priimami vieni ar kiti sprendimai, kurie stabdytų vykusius procesus? Galų gale, kodėl politikai ar valstybės pareigūnai, turėdami specialiųjų tarnybų informaciją, nesiėmė vienokių ar kitokių poveikio priemonių? Iš esmės tie dalykai, tiek ankstesnio tyrimo laiko ir klausimų ribotumas, tiek tai, kad matant išvadas kyla papildomų klausimų, tiek tai, kad liko tam tikros medžiagos, kuri nebuvo į gylį analizuota... Jūs puikiai žinote, koku įtemptu periodu dirbo NSGK komisija tuo metu. Tiesiog nebuvo spėta apklausti kai kurių asmenų ar pasigilinti. Visa tai sakyti, kad Seimas kaip ir turėtų turėti tendenciją formuluoti natūralius tolesnius klausimus ir ieškoti į juos atsakymų.

Mes visi puikiai suprantame, ir jeigu jūs pažiūrėtumėte į Seimo narių grupės teikimą, į nutarimą, kuris buvo registruotas, kiekvienas tyrimas nėra vertė savaime. Lygiai taip pat ir šis tyrimas savaime nėra vertybė. Vertybė yra tai, ko galima pasimokyti iš tyrimo. Matome, kad tyrimo klausimus, kurie yra ir pakankamai išsamūs, apimantys ganėtinai didelį valstybės raidos laikotarpį, lydi konkrečios užduotys komisijai, t. y., radus, nustatčius tam tikras spragas, nustatčius tam tikrą poveikį, pasiūlyti veikimo kelius, pasiūlyti teisės aktus arba gaires teisės aktams. Manau, kad būtent tai, kad tokios tyrimo komisijos nustato problemas, identifikuoja tas silpnąsias politinės sistemos vietas ir vėliau siūlo arba jos, arba jų išvadų pagrindu vykdomoji valdžia siūlo veikimo būdą, teisės aktų koregavimo būdą, būtent tai ir yra ta didžioji komisijų prasmė.

Seimo nariai, registruodami nutarimo projektą, siūlo, kad tyrimo komisiją, kaip paprastai mes Seime ir sprendžiame, sudarytų 12 asmenų, pagal Statutą deleguotų laikantis Seimo nustatyto proporcinio atstovavimo principo. Lygiai taip pat įtvirtinama nuostata, kad tokiai komisijai priklausyti, joje dirbti galėtų tik tie Seimo nariai, kurie turi žymą, leidžiančią dirbti su slapta informacija. Pasirinktas laikotarpis, aš manau, apie jį bus ir jūsų, mieli kolegos, klausimai, yra pakankamai didelis, tai 2008–2016 metai, faktiškai iki mūsų dienų. Kodėl dabar, kiltų klausimas, atsirado ta 2008 metų riba? Elementariai – tos ribos atspirties tašku tapo tas pats NSGK tyrimas, kuriame buvo konstatuojama, kad būtent 2008 ir toliau sekusių metų laikotarpis buvo tas laikotarpis, kada kūrėsi prielaidos suklestėti stambioms interesų grupėms, tam pačiam koncernui „MG Baltic“, ir manau, kad yra natūralu, kad jeigu kuriasi prielaidos, reikia klausti, kodėl tokios prielaidos, dėl kokių priežasčių jos atsirado.

Komisijos tyrimui yra registruoti penki klausimai, tai iniciatyvinės grupės. Aš matau, kad jūs visi esate labai aktyvūs ir tų klausimų ratas pakankamai plečiasi. Tad komitetas, kuriam bus patikėta misija nutarimą sutvarkyti pagal Teisės departamento pataisas ir pagal jūsų pasiūlymus, turės tam tikrą užduotį. Nutarime iniciatorių siūlomi klausimai apima klausimus, pagal kuriuos siūloma tirti suinteresuotų asmenų ir grupių galimai darytą neteisėtą įtaką šalies politiniams procesams, įskaitant rinkimų eigą, parlamentinių koalicijų formavimą, parlamentinių frakcijų, atskirų politikų darbą, taip pat suinteresuotų asmenų galimai darytą neteisėtą poveikį teisėkūros procesui, kuris apima 2008–2016 metų laikotarpį. Kaip žinote ir, manau, esate susipažinę, kiti klausimai yra siejami ir su valstybės valdomų įmonių veikla, vėlgi galimai neteisėtu poveikiu šioms struktūroms ir, be abejo, penktuoju klausimu, kuris aš net neabejoju, kad bus koreguojamas atsižvelgiant į Teisės departamento užduotis ir pastabas. Yra formuluojama užduotis tiesiog išsiaiškinti, kaip, kokios informacijos pagrindu buvo daromos įvairios reformos, sprendžiamos kylančios problemos, kokie teisės aktai inicijuojami, jeigu specialiosios tarnybos informuodavo atsakingus asmenis, kad viena ar kita sritis yra labiau reikalinga įstatymų leidėjo dėmesio ar kitos institucijos, kuri yra kompetentinga priimti sprendimus, dėmesio. Kaip minėjau, šiuos klausimus lydi impe-

ratyvas komisijai pateikti pasiūlymų dėl teisės aktų pakeitimo ar kitų priemonių, kurios būtinos tiesiog eliminuoti tas problemas, kurias galbūt komisija, manytume, nustatys. Komisijos tyrimo laikotarpis, įvertinus apimtį ir tai, kiek preliminariniai truko ankstesnis NSGK tyrimas, yra numatytas iki 2019 m. gegužės 1 d. Manytume, kad, preliminariai vertinant, tai būtų pakankamas tyrimo laikotarpis tiems klausimams išspręsti.

Tai būtų tiek ir lauksiu jūsų klausimų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori klausti nemažai Seimo narių. Klausimus pradeda M. Majauskas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiama Agne, mes visi puikiai žinome jūsų darbštumą. Ateinate į darbą pirma, išeinate paskutinė. Beveik kaip L. Džeimsas, tik atrodo, kad mėtote į savo *kašį*, nes visą laiką skiriate skundams, tyrimams, priešpriešai, intrigoms. Gerbiama Agne, tikrai galite geriau.

Mano klausimas, ar nemanote, kad ši veikla ir dar viena tyrimo komisija tik mažins gyventojų pasitikėjimą ir neduos konkrečios naudos? Ne visi yra tokie darbštūs kaip jūs. Gal būtų geriau, kad Seimo nariai skirtų laiką įstatymams kurti ir duotų realią apčiuopiamą naudą gyventojams, o ne užsiimtų politinėmis intrigomis?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Tikrai prisipažinsiu, kolegos, nestebiu kiekvieno, kada jūs išeinate ir grįžtate į darbą. Tai yra jūsų asmeninis reikalas.

Grįžtant prie klausimo esmės, manau, kad tokie tyrimai, ne tiek tyrimai, kiek jų metu atskleista informacija leidžia visuomenei žinoti, kaip vyksta politiniai procesai, ir suprasti, kad, deja, labai apmaudu, politiniai procesai vyksta ne visada taip skaidriai ir švariai, kaip mums norėtųsi. Manau, kad tų tyrimų didelė prasmė yra ta, kad ne tik visuomenė sužino, sužinome ir mes silpnąsias politinės sistemos vietas. Manau, kad Lobizmo įstatymas, Civilinio turto konfiskavimo įstatymas ir kiti teisės aktai, kurie ateis rudenį į Seimą ir kuriuos, net neabejoju, visi bendrai priimsime, geriausiai įrodo, ar visuomenė turėtų pasitikėti tokiomis komisijomis, ar ne. Aš manau, kad tie teisės aktai, kurie ateis, tikrai parodys, kad visuomenė tokiomis komisijomis turėtų pasitikėti ir kad ji iš jų tikrai gaus realios naudos, t. y. kur kas skaidresnius politinius procesus.

PIRMININKĖ. Klausia E. Gentvilas, bet nematau. Tuomet K. Masiulis. Prašom.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Gerbiama kolege, įsivaizduokime, praeina dar pora, trejetas metų, kaip ir Lietuvoje įprasta, 60 % parlamente naujų asmenų ir toli gražu ne jūs esate toje daugumoje. Ateis X partija, nežinau, kas, sukurs daugumą ir vėl tirs, o jūs būsite mažumoje, tirs, ką jūs darėte, knaisiosis, kaip jūs kūrėte komisijas, kabinėsis prie R. Karbauskio agrokoncernų ir panašiai. Kokiam parlamente jūs dar tokių fokusų matėte? (*Balsai salėje*) Amerikoje... Čia vienas tobulas meilužis aiškina apie Ameriką, geriau jis apie meilės reikalus pašnekėtų. Dabar apie Ameriką aš pasakysiu.

Amerikoje kuriamos komisijos, kai įvyksta kas nors labai problemiško, sminga bankai ir pinigų sukaupti pensiniai fondai, 40 metų kaupė žmogus. Pozicija ir opozicija susėda kartu ir tiria, ir nėra skirtumo, nes jiems reikia išsiaiškinti, kas vyksta, ką galima pagerinti. Čia dabar dauguma tirs mažumą. Absurdas.

PIRMININKĖ. Gerbiamas Kęstutis, klausimas. Laikas!

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Aš tikrai labai tikiu, kad greičiausiai bus komisijų ir jūs bandysite tą daryti, jeigu galėsite. Bet lygiai taip pat aš esu rami, nes nebus nė vieno mano skambučio ir, manau, kito frakcijos nario skambučio, kuris keltų kokių nors klausimų. Lygiai taip pat tikiu, kad nebus tokių vizitų fiksuotų „MG Baltic“, kaip kai kurių partijų lyderis vaikščiojo ir paskui nelabai suskaičiavo, kiek kartų jis kur ėjo, ir galėjo paaiškinti. Labai keistai man skamba toks pasakymas, kad JAV yra kuriamos komisijos, kada yra problemiški klausimai. Nežinau, nusigyventi politinei sistemai iki tokios situacijos, kada turime įvairias dėžučių bylas, ar labiau problemiški klausimai dar galėtume surasti? Mano galva, Jungtinėse Valstijose tokių problemiškių klausimų, tokio sunkumo problemiškių klausimų tikrai nebebūna. Šiuo atveju aš žinau, kad kartais yra priekaištas, čia buvo bandoma kelti, kad, na, komisija nevalstybinės reikšmės klausimus nagrinės. O tai pasakykite, kas tada yra valstybinės reikšmės klausimai, jeigu jau politinės korupcijos problemos tokio pobūdžio, pasak kai kurių iš mūsų, neturi?

PIRMININKĖ. Klausia J. Olekas.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiama kolege, nežinau, ar teko girdėti tokį posakį, kad tokių pačių karų nebūna. Krašto apsaugos sistemoje dažnai mes esame patyrę ir istoriškai išnagrinėję, kad kiekvienu atveju tos veiklos, kad ir kokios jos būtų, vis tobulėja, keičiasi ir jau kelios komisijos tyrė veiklas, buvusias praeity. Ir jūsų dabar siūloma komisija nusimačiusi tirti tikrai veiklą, kaip jūs sakote, politinės korupcijos, politikų įtaką jiems daromą, tik tai, kas buvo prieš keletą metų. Ar nemanote, kad jeigu jau norime ką nors išsiaiškinti, tai reikia pasižiūrėti, kaip iki šių dienų tas poveikis yra daromas? Ar jūs norėtumėte, kad iš tikrųjų tikrai kapstytumės po praeitį, o dabar nežiūrėtume, kas vyksta aplink mus? Ačiū už atsakymą.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Kolegos, mes visi turime įstatymo iniciatyvos teisę ir ja galime naudotis. Manau, kuo daugiau pasiūlymų, tuo yra geriau komisijai dirbti.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiama kolege, ar neatsitiks taip, kaip atsitiko pavasario sesijoje? Buvo daug komisijų, buvo daug darbo, po to buvo pratęstos sesijos, dirbome nuo ryto iki vakaro, viskas buvo daroma ypatingos skubos ir skubos tvarka. Aišku, šiandien jūs patys balsuojate prieš tai, ką siūlėte ir už ką balsavote. Ar nepasikartos rudens sesijoje tokie patys dalykai, nes mes pradėdame vieną komisiją, dar atsiras, jaučiu, iniciatyvų iš jūsų pusės, nes jūs pakankamai aktyvūs ir net nežiūrėte, kada kas išeina iš Seimo? Kaip vertinate savo praeitos kadencijos darbą ir koks jis bus šioje rudens sesijoje?

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Aš tikrai, jeigu jūs klausiate apie praėjusios komisijos darbą, NSGK darbą vertinu labai pozityviai. Manau, kad jisai įneš ir įneša milžinišką indėlį į teisėkūros procesą, išskaidrindamas tuos mano minėtus politinius klausimus.

Kitas dalykas. Aš manyčiau, lygiai taip pat, nors tai yra nesusiję tiesiogiai su šiuo projektu, kad Seimo darbas yra mūsų visų bendras darbas. Jeigu mes kartais piktnaudžiaujame procedūromis, padarome viską, kad vilkintume įvairius procesus, tai tada turėtume nesistebėti, kad mes turime pratęsti sesijas. Tiesiog kiekvienas savęs paklauskime, ką mes padarėme, kad ta sesija būtų trumpesnė.

PIRMININKĖ. Klausia A. Anušauskas.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš pasakysiu tiesiai ir paprastai. Iš tikrųjų jūs čia spekuliuojate Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto išvadomis, bet iki šiol neįgyvendinote nė vienos iš tų išvadų. Gal turite kokių projektų, bet nė vieno iš jų nepriėmėte.

Antras dalykas. Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas tyrė laikotarpį iki 2004 metų. Jūs kalbate, kad jūs eisite gilyn. Niekur jūs neisite, jokių gyliu net nekvepia iš toli.

Trečias dalykas. Kalbate abstrakčiai – suinteresuotų grupių komiteto išvadosse yra įvardinta labai aiškiai, kas yra tos suinteresuotos grupės. Jūsų klausimuose nieko panašaus nėra. Jūs ką tik, prieš kelias minutes, priėmėte įstatymą dėl partijų finansavimo. Tai kaip tik atitinka jūsų pirmą klausimą – suinteresuotų grupių galimai neteisėta įtaka partijų finansavimui.

A. ŠIRINSKIENĖ (*LVŽSF*). Gerbiamasis kolega, prieš tai mes ką tik girdėjome gerbiamojo A. Syso priekaištą, kad sesija buvo pratęsta, nes Seimo narys norėjo ilsėtis vasarą. Jūs sakote, kad mes neturime jokių projektų priimtų, nes buvo vasara.

Labai nuosekliai Vyriausybė dirbo rengdama įstatymų projektus. Aš savo akimis mačiau parengtą Lobizmo įstatymą, jis yra dabar derinamas tarp institucijų ir tikrai turėtų būti jau pateiktas, manau, ir mums. Puikiai žinau, kad gerbiamas V. Bakas domisi ir kartu su Vyriausybe konsultuojasi dėl civilinio turto konfiskavimo modelio. Taip pat ateis kai kurie kiti projektai, kurie išskaidrins ir žiniasklaidos interesų deklaravimo klausimus, ir daug kitų. Vyriausybė per vasarą, mano nuomone, tikrai puikiai padirbėjo, na, o jeigu jūs norite kitą kartą neeilinės sesijos vasarą, tai aš manau, mes tikrai pasirūpinsime tuo. (*Šurmulyš salėje*)

PIRMININKĖ. J. Razmos nematau, tuomet klausia A. Kubilius. Prašom.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Aš turiu tokį labai paprastą, žmogišką klausimą. Kada jūs nustosite juokinti Lietuvos žmones su vis naujais tokiais pseudotyrimais? Mano labai paprastas klausimas. Ir gal galėtumėte pasakyti aiškiau, ką gi jūs numatote tirti? Man atrodo, kad jūs prieštaraujate gerbiamojo R. Karbauskio išsakytai minčiai, o tai, kaip žinome, yra pavojinga. R. Karbauskis labai

aiškiai pasakė (aš cituoju): „Aš galiu pasakyti atsakingai, kad tai bus tęsiama, tyrimai bus tęsiami, nes mūsų visuomenė tikriausiai nori suprasti, kas dėjosi valstybėje 27 metus, dėl ko mes taip gyvename, o, pavyzdžiui, estai gyvena visai kitaip.“

Tai kodėl jūs dabar susiaurinate tą tyrimą tikrai iki aštuonerių metų? Kodėl netiriate nuo pat Kovo 11-osios, nes iš tikrųjų ten, ko gero, yra tas esminis skirtumas? Mes nepriklausomybę paskelbėme 1990 m. kovo 11 d. A. Juozaitis, gal jūsų būsimas kandidatas, pasakė, kad tai yra istorinė klaida. O estai paskelbė nepriklausomybę tik 1991 m. rugpjūčio 20 d. Reikėtų iškelti tą esminį klausimą, ar kartais Kovo 11-oji nebuvo istorinė klaida? Tai būtų iš tikrųjų tas esminis tyrimas, kurio nori R. Karbauskis. O dabar jūs juokinate ir neaišku, ką toliau tirsite.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Aš tikrai pritariu, kad visuomenė nori suprasti, kaip valstybė buvo valdoma visus tuos metus. Ir jinai ne tik nori suprasti, jinai ir turi teisę žinoti.

O dėl juokinimo tai, mano galva, labiau juokina tokios pseudostrategijos, kurios paskui iš jūsų partijos nuteka į „Delfį“. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, laikas klausti baigėsi. Motyvus nori išsakyti už ir prieš. Už kalba A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Išties buvau gal skeptiškai nusiteikęs tos komisijos atžvilgiu, tačiau kai perskaičiau „Delfyje“ tą minėtą strategiją, kuri vadinasi partizaninio marketingo strategija, tai išties man asocijuojasi su 2007 metų tyrimu, kada ta pati partija buvo pripažinta turinti teroristinės organizacijos požymių. Ačiū Dievui, sprogimai nebegriaudi, tiltai nebegriūna, na, sakykime, Valstybės saugumo departamento pareigūnai nesprogdinami, tačiau politinio terorizmo metodai kitoje plotmėje išlieka.

Klausimas, kas vis dėlto finansuoja juos? Čia pagrindinis klausimas. Turbūt ką tik prisimeiname, gerbiamas Kubiliau, kolegų, jūsų koalicijos partnerių, dėžutes iš vieno koncerno, pilnas prikimštas eurų, tačiau tai yra turbūt vienetai. Konservatoriai turbūt susitvarkė savo verslą sudarydami sutartis per Bermudus, per Kiprą. Pinigučiai iškeliauja, nepasiekiami nei mūsų VSD, nei teisėsaugai, grįžta įvairiausiais būdais.

Štai esmė, dėl ko mes taip gyvename, kodėl mūsų visi pensiniai fondai plaukia į *biednų* norvegų, amerikiečių pensinius fondus; kodėl mes turime dėl jūsų pasirašytų sutarčių iki 2024 metų nuomotis, na, sakykim, tokį prietaisą, kurį seniai, per penkerius metus, galėjome išsipirkti, kuris vadinasi SGD terminalu; kodėl mes turime „Statoilo“ dujas pirkti 30 % brangiau, nei Europa perka. Štai tie pinigučiai nusėda kažkur ir kažkaip jie sugrįžta, tuos klausimus, ypač skolinimosi klausimus, kai baigsime mokėti skolas, jūsų pasiskolintas, 2022 metais. Tai nėra jokia archeologija, tai yra būtent tai, ką nori žinoti žmonės.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – M. Majauskas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Jeigu neklystu, Č. Milošas, susipažinęs su Lietuvos kaimu, yra pasakęs, kad visi reikalai, kurie prasideda kaime, paprastai baigiasi muštynėmis. Panašu, kad čia labai panaši praktika dominuoja valstiečių valdančiojoje daugumoje. Visos iniciatyvos, visi reikalai baigiasi komisijomis ir santykių aiškinimusi. Aš vis dėlto kviesčiau grįžti prie konkrečių, realių įstatymų projektų. Minėjote apie civilinį turto konfiskavimo projektą. Esu šiek tiek susipažinęs su juo ir jo taikymu Didžiojoje Britanijoje, žinau, kaip jis veikia, jis tikrai labai prasmingas ir reikalingas dalykas. Kalbėkime apie konkrečius įstatymų projektus, teikite tuos projektus, svarstykite, priimkite ir eikime toliau, žiūrėkime į priekį, užuot užsiiminėję eilinėmis muštynėmis.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti, prašau balsuoti ir apsispręsti dėl teikiamo Seimo nutarimo.

Balsavo 88 Seimo nariai: už – 63, prieš – 25, susilaikiusių nėra. Seimo nutarimui po pateikimo yra pritarta. Kaip pagrindinis yra siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Komisijos darbo data yra iki 2019 m. gegužės 1 d. Svarstymo data – gegužės 1 diena, kai bus išvada. Išvados anksčiau nebus. Atsiprašau. Nutarimas dėl komisijos. Svarstymas kitą ketvirtadienį ar kaip? Ketvirtadienį. (*Balsai salėje*) Kolegos, ketvirtadienį, šį ketvirtadienį. Ar 13 dieną? Prašom, komiteto pirmininkė.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komiteto posėdis yra rytoj, tai aš siūlyčiau kitą ketvirtadienį, ne šios savaitės, o kitą.

PIRMININKĖ. Rugsėjo 20 diena. Dėkoju. Gerbiami kolegos, kaip ir buvo sakyta, komisiją siūloma sudaryti iš 12 Seimo narių. Primenu, kad į komisiją siūlomi asmenys turi turėti leidimą dirbti su slapta informacija. Kvotos: Valstiečių ir žaliųjų sąjunga – 5, Tėvynės sąjunga – 2, Liberalų sąjūdžio frakcija – 1, Socialdemokratų darbo – 1, Lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga – 1, frakcijai „Tvarka ir teisingumas“ nėra skiriama, Socialdemokratų partijos frakcija – 1 ir Mišri Seimo narių grupė – 1. Viso labo – 12. Gerbiami frakcijų seniūnai, pasirūpinkite, kad Seimo posėdžių sekretoriatui būtų pateiktos personalijos.

Dabar per šoninį mikrofoną A. Kubilius – replika po balsavimo.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš išiklausiau į A. Skardžiaus argumentus, kurie šiek tiek atkartoja ir A. Širinskienės, ir supratau vieną pagrindinį argumentą, kaip A. Skardžius sakė, kadangi paskelbta tariama konservatorių strategija taip išgaudino, tai reikia kurti komisiją tirti konservatoriams. Gerbiamieji kolegos, atsiminkite, kad kai baimė pradeda valdyti, yra blogai.

PIRMININKĖ. Per centrinį mikrofoną – J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Jūs žinote mūsų nuoseklią poziciją, kad mes nepritariame tokių komisijų darbui. Mes siūlome sutelkti dėmesį į įstatymų leidybą, todėl Socialdemokratų partijos frakcija šioje komisijoje nedalyvaus.

PIRMININKĖ. Ačiū. Per šoninį mikrofoną K. Masiulis.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Kadangi komisija taip sufokusuota ar tikslingai organizuota opozicijai tirti, man atrodo, iš tikro reikėtų padaryti taip, kad čia valstiečiai tegul ir tiria. Bene sunku valstiečiams vieniems tirti? (*Balsas salėje*) Manau, kad mes tikrai mielai nedalyvautume tokioje komisijoje. Jūs skirkite save. Be to, kam laukiate tos komiteto išvados? Ar jūs nežinote, kokia ji bus? A. Širinskienė ją jau turi.

PIRMININKĖ. Kolegos, man atrodo, šiuos klausimus jūs aptarsite savo politinėse frakcijose ir pareikšite tada. Gal čia šiandien tų samprotavimų nebereikia. Per dešinįjį mikrofoną, man iš dešinės – A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Aš norėjau gerbiamam A. Kubiliui atsakyti, tegul jis labai nebijo, nežiūrint į tai, kad jo vyriausiasis patarėjas, tuo metu ponas M. Majauskas, lankydavosi įdomiose šalyse. Ką jis ten veikdavo, komisija turbūt išsiaiškins. Ar ten sąskaitas atidarinėjo konservatoriams, ar kitais reikalais kaip patyręs bankininkas, jaunas, įgavęs šiek tiek patirties užsienyje? Bet bijoti nereikia. Aš iš savo patirties sakau, metus laiko komisija, kas čia tokio? Žinokite, visai neskauda.

PIRMININKĖ. Per kairįjį šoninį mikrofoną P. Gražulis. Prašom.

P. GRAŽULIS (MSNG). Pasirodo, komisijas gali sudaryti penkis kartus tuo pačiu klausimu tik konservatoriai. Ir yra labai prasmingos, labai svarbios. To paties A. Skardžiaus atveju buvo ir Etikos ir procedūrų komisija, ir Antikorupcijos komisija, ir dar viena komisija, ir ant tos komisijos dar komisija, nes jis kritikavo konservatorius. Jie bandė net valstiečių rankomis susidoroti. Deja, konservatoriai neliečiami. Nekaltai pradėta, deja, pripažinta Seimo teroristine organizacija. Taigi man atrodo, kad atėjo laikas pažiūrėti ir konservatoriams į jų veiklą, į jų nuveiktus darbus Lietuvos valstybei. Jau čia Artūras minėjo ir skolinimąsi po 10 % metinių palūkanų, ir kodėl 8 mlrd. eurų skolino. Taip pat visus energetinius projektus reikėtų pažiūrėti, taip pat ir Suskystintųjų dujų terminalą, kodėl tokia brangia kaina ir nafta perkama, ir nuoma tokia didelė? Kodėl nuoma 10 metų? Yra labai daug klausimų. Visi šie projektai darė didžiulę žalą mūsų valstybei.

O tu nepavydėk, pone Kęstuti. Tu niekada toks nebūsi, koks aš esu.

PIRMININKĖ. V. Kamblevičius.

V. KAMBLEVIČIUS (TTF). Aš norėjau paklausti, kodėl mūsų nėra komisijoje? Bet matau, kad socialdemokratai atsisakė, tai faktiškai jūs galėtumėte mums perleisti tą vietą. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Yra šansų, nes jūsų procentinę kvotą paskaičiavus truputėlį trūksta. Per centrinį mikrofoną B. Matelis. Prašom.

B. MATELIS (MSNG). Kadangi ši komisija yra labiau tokio politinio pobūdžio, nieko racionalaus nematome, tai Mišri Seimo narių grupė nutarė nedeleguoti savo atstovo į šią komisiją.

PIRMININKĖ. Jūsų valia. Gerbiamieji kolegos, tęsiame darbą toliau. Laukia energetikos ministras, kol baigsime ginčus dėl komisijos sudarymo. Jis dar turi pristatyti du klausimus.

18.39 val.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 5, 8, 10, 13, 20, 26, 28, 29, 36, 37, 39, 54, 57 straipsnių pakeitimo ir aštuntojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2370, Energetikos įstatymo Nr. IX-884 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2371 (pateikimas)

Kviečiame jį pateikti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo ir aštuntojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą Nr. XIIIIP-2370. Prašom.

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju, posėdžio pirmininke. Iš tiesų, gerbiami Seimo nariai, šiais dviem teikiamais įstatymų projektais siekiama keturių pagrindinių tikslų. Pirmas – išbraukti iš įstatymo Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą. Priežastis yra ta, kad čia, Seime, kaip tik birželio pabaigoje buvo patvirtinta Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija ir ji iš esmės dubliuoja Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą pagal savo tikslus. Dėl to siūloma atsisakyti šios programos kaip perteklinio dokumento ir optimizuoti energetikos sektoriaus politikos formavimo strateginių dokumentų nuostatas.

Antras dalykas, yra antra priežastis: dar 2002 metais Konstitucinis Teismas yra pripažinęs, kad būtent šita programa riboja Vyriausybės ir Seimo įgaliojimus planuojant ir tvirtinant valstybės biudžetą. Tai šios programos išbraukimas kaip tik šią problemą išsprendžia.

Antra priežastis yra sukurti dujų, pagamintų iš atsinaujinančių energetikos išteklių, kilmės garantijų sistemą. Įstatymo lygmeniu įteisinus kilmės garantijų sistemą tokią, kokia šiuo metu veikia elektros energetikos sektoriuje, bus galimybė identifikuoti, registruoti ir stebėti pagaminamų dujų kilmę, t. y. būtent tų dujų, kurios pagaminamos iš atsinaujinančių energijos išteklių.

Trečias tikslas yra nustatyti reikalavimą, kad biodegalai ir skystieji bioproductai, įmaišant juos į degalus, pagamintus iš mineralinių degalų, turi atitikti nustatytus tvarumo kriterijus. Turime paradoksalią situaciją, kuomet tvarumo kriterijai įstatyme yra išvardinti ir numatyti, tačiau tokios prievolės, kad jų būtų laikomasi, nebuvo. Šiuo atveju siūloma šią spragą ištaisyti. Taip pat yra konkretus kontrolės mechanizmas, kad šių tvarumo kriterijų įrodymas būtų daromas naudojantis Europos Komisijos pripažintomis savanoriškomis schemomis, tokiu būdu iki galo perkeliant direktyvos nuostatas.

Ir ketvirta priežastis yra aktualizuoti degalų žymėjimo reikalavimus. Šiame įstatyme buvo numatyta, kad tais atvejais, kuomet biodegalų dalis benzine yra didesnė negu 10 %, o dyzeline yra daugiau negu 7 %, turėtų būti atskiras žymėjimas. Siūloma šios įstatymo nuostatos atsisakyti, nes yra pakeistos Prekybos naftos produktais taisyklės ir nuo lapkričio 1 dienos bus nauja degalų žymėjimo jų pardavimo vietose sistema, tvarka, pagal kurią automatiškai bus matomas konkretus biodegalų įmaišymo procentas. Tokie yra pagrindiniai pakeitimai. Dar yra tam tikrų redakcinių smulkmenų. Prašau pritarti po pateikimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pristatymą. Jūsų nori paklausti keletas Seimo narių. Pirmasis užsirašė S. Gentvilas, bet jo salėje nematau. Tuomet – J. Olekas. Prašom, gerbiamas Juozai, klausti. Atsiprašau, V. Poderys.

V. PODERYS (LVŽSF). Dėkui, pirmininke, kad pastebėjote. Gerbiamas ministre, mano klausimas yra labiau susijęs su *viapais*, nes VIAP'as, kaip žinia, yra labai susijęs su atsinaujinančia energetika. Tai čia gal su biokuru nelabai, bet pati VIAP'o schema tuo metu, kai ji veikia ir kai suteikiamos subsidijos privačiam sektoriui, – ar nėra tokių reikalavimų, kad tada tas sektorius dirbtų su labai nuosaikiu pelnu arba be pelno kaip besinaudojantis viešųjų finansų subsidija? Tai toks ir klausimėlis. Dėkui.

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už tikrai aktualų principinį klausimą. Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos ir jų paskirtis yra dvejopa. Viena vertus, užtikrinti energetinį saugumą, kita vertus, skatinti atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą. Aš tikrai sutikčiau su ta nuostata, kad, viena vertus, negalime turbūt visiškai apriboti, kad nebūtų pelno, bet, kita vertus, visiškai sutinku, kad tas pelnas būtų nuosaikus. Tam yra du mechanizmai. Tais atvejais, kai yra energetinio saugumo klausimai, tai pelnas turi būti reguliuojamas Kainų komisijos, o tais atvejais, kai yra atsinaujinančių energijos išteklių plėtra, jos skatinimas, be abejo, mes turime pasitikrinti ir gauti geriausią kainą

rinkoje, t. y. aukcionų būdu. Tai buvo daroma anksčiau, bet šiuo atveju mes žiūrime į priekį ir pagal šiuo metu galiojančią strategiją jau kitais metais galėtų būti vykdomi aukcionai.

Šiuo metu rengiame Vyriausybės nutarimų projektus, pagal kuriuos tokia sistema veiktų, ir pagrindinis kriterijus turėtų būti – vartotojams mažiausios kainos principas, t. y. kad tie, kurie pasiūlytų pačią konkurencingiausią kainą, tie ir nugalėtų. Sutinku su pačiu principu, kad turėtų būti nuosaikus pelnas.

PIRMININKĖ. Klausia J. Olekas. Prašom.

J. OLEKAS (*LSDF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas ministre, ar galėtumėte patikslinti, nes įstatymas dabar suteikia teisę Vyriausybei nustatyti įgaliotą instituciją, kuri prižiūrės tvarką ir vykdys. Kokia tai galėtų būti institucija ir ar nereikės papildomų lėšų šioms funkcijoms vykdyti? Jūsų pateiktuose įstatymuose lyg ir išskirta tvarka dujų, pagamintų iš atsinaujinančių šaltinių. Bet turbūt tos tvarkos galios ir kitų rūšių energijai. Ar čia reikia jas kartoti? Ačiū.

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už klausimą. Turbūt turite omenyje dėl kilmės garantijų sistemos įvedimo ir kaštų. Galiu užtikrinti, kad šiuo atveju šias kilmės garantijas išduos perdavimo sistemos operatorius „Amber Grid“ ir tai nepareikalaus papildomų lėšų. Tai bus daroma šios įmonės lėšomis.

Kalbant apie kitas nuostatas. Šiuo atveju kilmės garantijų sistema elektros energetikoje jau sėkmingai galioja ir veikia. Čia mes kalbame tik apie dujų kilmės garantijų sistemą.

PIRMININKĖ. Klausia K. Starkevičius. Prašom.

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). Labas vakaras, gerbiamas ministre. Mane domina, ar šie pataisymai neužkraus biurokratinės naštos vartotojams, taip pat ir ūkininkams, nes prieš tai jūs pateikėte įstatymą, lyg ten kažkas yra su vandeniu, su lietaus vandeniu, kad atsiras kažkoks mokestis. Ar mes nenustebinsime savo rinkėjų, kai gaus jie tokį mokestį?

Kitas dalykas. Galbūt pranešite gerą žinią, kada gal nereikės žaliojo kuro, kaip dabar mes dažome, ūkininkams vis tiek yra kiekis nustatytas, gal to atsisakysite ir gal peržiūrėsite visą biurokratinę naštą? Pavyzdžiui, jeigu daugiau kaip 65 kilovatų galia, ūkininkai privalo samdyti tam tikrą firmą, mokėti mokesčius už tai, kad jie ten atseit prižiūri, bet iš tikrųjų nieko neprižiūri.

Gerbiamas ministre, pasižiūrėkite į tuos klausimus, padėkite mažinti biurokratinę naštą.

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už pasiūlymus. Čia, suprantu, kaip pasiūlymai yra. Tai net ne šio įstatymo objektas, turbūt poįstatyminių teisės aktų. Atkreipsiu dėmesį.

Kitas dalykas. Jūsų klausimas buvo dėl galimai išaugusių mokesčių. Tikrai užtikrinu, kad prieš tai pristatant įstatymų projektus apie tai nebuvo kalbos. Tai daugiau yra susiję su Kainų komisijos galimybėmis reguliuoti tas įmones, kurios užsiima nuotekų klausimais, ir tai papildomo mokesčio tikrai neturėtų kelti.

PIRMININKĖ. Klausia A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamasis ministre, išties jūs minėjote apie žaliosios kilmės sertifikatus dujomis... Kaip, sakykime, jie pasitarnaus, koks teigiamas poveikis bus mūsų ūkininkams, įvedus tą naują sistemą, kokios naudos jie iš to gaus ir kokių bus skatinimo priemonių, sakykime, perdirbti ūkininkų gamybos atliekas, ypač fermų ir t. t., į tas biudžas ir jas prasmingai panaudoti neteršiant aplinkos?

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už klausimą. Pripažįstu, kad šis pakeitimas iš esmės leidžia atpažinti dujas, kurios pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių. Tai yra pirmas žingsnis. Vyriausybė taip pat turi dar koncepciškai apsispręsti dėl jūsų minėto klausimo – biudžų gamybos iš atliekų. Šiuo klausimu jau pradėjome darbą su Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, nes tai reikalaus tam tikrų papildomų finansinių išteklių, bet tikslas yra sukurti visą biokuro grandinę, taip pat panaudojant atliekas. Koncepciškai apsispręsimė ir tikrai eisime tuo keliu, kad ši sistema būtų skatinama, nes tai taip pat prisideda ir prie mūsų tikslų pasiekimo, atsinaujinančios energetikos išteklių tikslų pasiekimo transporto sektoriuje.

PIRMININKĖ. Klausimus užbaigia J. Liesys. Prašom.

J. LIESYS (*LSF*). Ačiū pirmininkei. Gerbiamas ministre, gal mano būtų antra dalis K. Starkevičiaus klausimo klausimo. Kaip jūs sugebėsite įtikinti vartotojus, kad čia yra labai geras jūsų sprendimas ir piliečiai bus patenkinti? Tai atpigs kas nors ar ne? Vienas dalykas. Jų naudojama techni-

ka ir kiti dalykai... kurie naudosis šitais produktais, ar nesudarys oponuojančių gamintojų, sakykim, transporto priemonių, kur naudosis, ar dar kas nors. Kaip gamintojus įtikinsite, kad čia viskas yra labai gerai ir galima tik rankomis ploti dėl šio jūsų sprendimo?

Ž. VAIČIŪNAS. Klausimas dėl gamintojų. Iš esmės, jeigu kalbate apie žymėjimo sistemą, kuri iki šiol egzistavo, kaip minėjau, buvo prievolė žymėti tik tokiu atveju, jeigu yra didesnis biokuro įmaišymo procentinis kiekis nei numatytas įstatyme, t. y. 7 % arba 10 %. Šiuo atveju žymėjimo tvarka ir reikalavimai jau yra numatyti pagal Europos Sąjungos direktyvų reikalavimus, t. y. nuo lapkričio 1 dienos visose Europos Sąjungos valstybėse turi būti vienoda žymėjimo tvarka degalų pardavimo vietose. Tokia tvarka yra parengta ir didelės papildomos naštos tai nesukels, tiesiog tokie reikalavimai jau yra patvirtinti.

PIRMININKĖ. Per šoninį mikrofoną – A. Anušauskas.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Aš buvau užsirašęs dėl konkretaus įstatymo paklausti.

PIRMININKĖ. Prašau?

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Dėl konkretaus įstatymo buvau užsirašęs paklausti. Ir esu.

PIRMININKĖ. Mes nieko nepadarėme, atrodo. Tuoju, prašau. (*Šurmulyš salėje*) Prašom, gerbiamas Anušauskai.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, šiaip norėčiau sužinoti jūsų nuomonę, kai sklinda kalbos, kad žmonėms malkos bus apmokestintos, tai jau ne kaip biokuras, dėl klimato kaitos, ir tuo pačiu metu užauginti ten biopriedai maišomi į mineralinius degalus, čia jau viskas gerai, čia jau nuolaidos, lengvatos ir visa kita. Vis dėlto kažkoks man disonansas išeina šiuo atveju. Gal galėtumėte išaiškinti, kaip čia yra?

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už klausimą. Dėl įmaišymo į degalus, dėl konkretaus priedo tai yra mūsų įsipareigojimas pagal konkrečias direktyvas. Tai reiškia, kad iki 2020 metų mes turime įmaišyti – 10 % būtent transporto sektoriuje naudojamo kuro turi sudaryti atsinaujinantys energijos ištekliai. Šiuo metu turime 3,9 %. Ta dalis yra iššūkis pasiekti šį procentą. Jau dabar matome, kad tai bus pakankamai sudėtinga atlikti iki 2020 metų, bet tai neatleidžia mūsų nuo atsakomybės daryti visas priemones, kad kuo greičiau tą procentą pasiektume. Pagrindinis dalykas yra tas, kalbant apie įmaišymo dalį, kad yra dvi dalys, yra vadinamosios pirmosios kartos biokuras ir antrosios kartos biokuras. Šiuo atveju pirmosios kartos mes siekiame 7 %, tikslas yra, antrosios kartos – iki 0,5 %. Aš kalbu apie 10 % dalies suskaidymą. Tokios buvo intensyvios derybos Europos Sąjungoje, nes pagrindinė nuostata yra tokia, kad dėl pirmosios kartos biokuro, dėl tų žaliavų, kurios gali būti tinkamos maistui gaminti, turi būti tam tikras apribojimas ir visos dalies biokuro, atsinaujinančios energijos išteklių dalies, negalime pasiekti. Toks buvo derybų rezultatas ir šiuo atveju tai reiškia, kad Lietuvoje mes 7 % – iš pirmosios kartos, visą likusią dalį – iš antrosios kartos. Arba taip pat galima elektrifikuoti mūsų transportą tam tikrais daugikliais, kad galėtume sparčiau pasiekti. Tai yra tokie pagrindiniai įsipareigojimai, o dėl priemonių, kaip tai siekiame pasiekti, tai, kaip ir minėjau, šiuo metu rengiame koncepciją, kad kartu su Žemės ūkio ministerija, Aplinkos ministerija tą tikslą pasiektume.

PIRMININKĖ. Dėkoju, ministre. Jūs atsakėte į visus klausimus.

Gerbiami kolegos, motyvų išsakyti nėra užsiregistravusių. Ar galime bendru sutarimu priarti po pateikimo? Dėkoju. Siūlomi komitetai. Kaip pagrindinis – Aplinkos apsaugos komitetas, kaip papildomi – Ekonomikos ir Kaimo reikalų komitetai. Siūloma svarstyti spalio 18 dieną.

Ir ministrui liko pristatyti pagal šios dienos darbotvarkę paskutinį savo klausimą, Energetikos įstatymo projektą Nr. XIII-2371. Oi, čia lydimasis! Vadinasi, buvo pristatytas. Tuomet komitetai skiriasi. Kaip pagrindinis bus Aplinkos apsaugos komitetas, o kaip papildomas – Ekonomikos komitetas.

18.55 val.

Farmacijos įstatymo Nr. X-709 2 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1167 (pateikimo tęsinys)

Gerbiamieji, mums iš rytinės darbotvarkės liko Farmacijos įstatymo 2 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto pateikimas. A. Širinskienę kviečiame į tribūną.

Per šoninį mikrofoną – K. Starkevičius. Prašom.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Aš noriu dėl Kaimo reikalų komiteto. Iš pradžių minėjote, o paskui neliko.

PIRMININKĖ. Yra. Ten du įstatymų projektai. Dėl pirmojo, atsinaujinančių, yra, tik nėra dėl antrojo. Prašom, gerbiamoji Agnė. (*Balsai salėje*)

Prašom, per centrinį mikrofoną – J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDPF). Frakcijos vardu prašome padaryti pertrauką iki kito posėdžio.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, prašome balsuoti dėl Socialdemokratų frakcijos siūlymo padaryti pertrauką iki kito posėdžio.

Už – 19, prieš – 42, susilaikė 6. Pertrauka.

18.57 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 16 d. nutarimo Nr. XIII-13 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-2522 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Liko rezerviniai. Seimo nutarimo „Dėl Seimo komitetų narių skaičiaus“ pakeitimo projektas. R. Baškienė jau tribūnoje. Prašom.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Mieli kolegos, labai prašau jūsų dėmesio. Politinis gyvenimas pulsuojantis, intensyvus. Pakeitimai. Socialinių reikalų ir darbo komitete vietoj 12 narių prašome pakeisti į skaičių 11, nes J. Rimkus nusprendė dirbti kitame komitete. Ir Užsienio reikalų komiteto prašymas vietoj 8 rašyti skaičių 9, nes M. Adomėnas nori papildyti Užsienio reikalų komitetą. Du pasiūlymai dėl skaičiaus komitetuose.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamoji vicepirmininke. Jūsų niekas nenori klausti. Ar galime pritarti po pateikimo?

Svarstymas. Nėra norinčių kalbėti. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju.

Priėmimas. Kas išsakysite motyvus? Nėra. Vienas straipsnis. Apie viską mums puikiai informavote. Prašome balsuoti dėl teikiamo nutarimo projekto.

Šio nutarimo priėmimas

Užsiregistravo 68 Seimo nariai. Balsavo 68 Seimo nariai, visi pritarė šitam teikiamam nutarimui. Nutarimas priimtas. (*Gongas*)

18.58 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 16 d. nutarimo Nr. XIII-14 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-2523 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Kitas projektas – nutarimo „Dėl Seimo komitetų sudėties patvirtinimo“ pakeitimo projektas Nr. XIII-2523. Prašom.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Šėšiuose komitetuose vyksta pakeitimai. Audito komitetas, vietoj P. Gražulio – J. Rimkus. Kultūros komitetas, vietoj V. Juozapaičio – O. Valiukevičiūtė. Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Kaip jau minėjau, J. Rimkus išeina, skaičius lieka 11 ir niekas daugiau neateina, nes 11 – pakankamai daug. Švietimo ir mokslo komitetas, vietoj M. Adomėno – V. Juozapaitis. Užsienio reikalų komitetas, jį papildė M. Adomėnas, lieka 9. Ir Seimo Žmogaus teisių komitetas, vietoj O. Valiukevičiūtės – P. Gražulis.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Po pateikimo S. Jovaiša nori klausti.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Aš dėl P. Gražulio noriu paklausti, ar tinkama tokia asmenybė į Žmogaus teisių komitetą? (*Balsai salėje: „Vaiko teisių apsauga...“*) Taip, žinant apie jo paskutinius visus nuskambėjusius nuotykius ir pasmerkimus.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Tai yra paties Seimo nario pageidavimas ir sutikimas. Manau, leiskime jam dirbti ir savo darbais įrodyti, kad jis gali dirbti tame komitete, ir nesmerkime pirma laiko.

PIRMININKĖ. Klausia V. Juozapaitis. Prašom.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Dėkoju. Aš tik norėjau patikslinti. Aš norėčiau dirbti ne vietoj kažko, o savo vietoje dirbti, nes iš tikrųjų ten yra laisva mūsų kvota.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Sutinku su jūsų patikslinimu.

V. JUOZAPAITIS (TS-LKDF). Ir vėčiau iš karto paklausti, ar jūsų frakcijos pirmininkas neprieštaraus tokiam mano išėjimui iš jo kiemo? Jis, matau, džiaugiasi. O gal turite dar Kaimo reikalų komitete kokią nors kvotą? Aš tiek.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Ačiū už jūsų patikslinimą. Taip, jūs dirbsite tikrai... Kadangi pasikeitėmai įvyko, aš paminėjau, kas vietoj ko keičiasi. Bet jūs dirbsite savo pozicijoje ir, aš manau, pateisinsite visų lūkesčius puikiai dirbdamas Švietimo ir mokslo komitete, o Kultūros komitetas, manau, su dideliu apgailestavimu atsisveikina su jumis, dėkoja už nuoširdų darbą, tai galiu liudyti – mums teko dirbti kartu viename komitete, ačiū jums, pone Vytautai.

PIRMININKĖ. Dėkoju jums už pateikimą. Motyvus už nori išsakyti R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Nesu Kultūros komiteto pirmininkas, tad, kaip jūs minėjote, gerbiamasis išeinantis kolega, šiek tiek liūdna, kad išeinate. Linkiu jums sėkmės Švietimo ir mokslo komitete.

PIRMININKĖ. Prieš – S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Dėkui. Norėjau paklausti, ar mes galėtume atskirai balsuoti? Kadangi aš dėl P. Gražulio iš tikrųjų išsakiau savo motyvus, ir jeigu bus atskiras balsavimas, tada aš daugiau netešiu kalbos. O taip visi suprantame – nebediskredituokime Seimo. Iš tikrųjų raskime jam tokią vietą, kur nėra sąsajų su tomis teisėmis, kurias jis amžinai pažeidžia.

PIRMININKĖ. Gerbiamas kolega, tikrai mes balsuosime dėl kiekvieno straipsnio atskirai, o čia dabar po pateikimo tiesiog jūs išsakėte motyvus. O dabar po pateikimo prašom apsispręsti ir balsuoti dėl Seimo nutarimo projekto.

Balsavo 66 Seimo nariai: už – 59, prieš – 1, susilaikė 6. Taigi po pateikimo nutarimo projektui yra pritarta.

Svarstymo stadija. Ar bus kalbančių? Nematau. Ar galime pritarti? Dėkoju.

Ir priėmimas pastraipsniui. Nutarimo projektas turi šešetą straipsnių. Pradėsime nuo 1 straipsnio. Siūloma patvirtinti šios sudėties Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetą – į jį įrašomas J. Rimkus. Ar galime pritarti? Dėkoju.

2 straipsnis. Kultūros komiteto sudėtis. Į jį įrašoma O. Valiukevičiūtė. Pritariame bendru sutarimu.

3 straipsnis. Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto sudėtis keičiama, nes J. Rimkus iškelia į Audito komitetą. Sudėtis mažėja. Ar galime bendru sutarimu? Dėkoju.

Švietimo ir mokslo komitetas. Yra išbraukiamas M. Adomėnas, bet į Švietimo ir mokslo komitetą pagal savo kvotą atkeliauja V. Juozapaitis. Ar galime pritarti? Pritariame. Dėkoju.

5 straipsnis. Užsienio reikalų komitetas. Jį papildo M. Adomėnas. Ar galime pritarti? Pritariame. Dėkoju.

Ir paskutinis straipsnis, 6 straipsnis. Žmogaus teisių komitetas. Į jį yra įrašomas P. Gražulis. Ar prašysite balsuoti? Taip, nori kalbėti A. Anušauskas. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Ne. Aš tik norėjau paprašyti balsuoti, ir tiek.

PIRMININKĖ. Tik balsuoti. Gerbiami kolegos, prašom balsuoti dėl 6... S. Jovaiša nori kalbėti? Prašom. Sergejus.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Prašom įjungti. Ačiū. Aš dar norėjau sužinoti nuomonę dėl O. Valiukevičiūtės. Kai ji įsijungė į darbą Seime, labai džiaugėsi, kad sugrįžo į savo buvusį komitetą, Žmogaus teisių komitetą, nematau komiteto pirmininko, bet mes tikrai buvome patenkinti kolegės darbu. O dabar kolegos P. Gražulio, kad ir koks jis būtų geras ar nelabai, ar pasitaisys ateityje, ar ne, bet jo paskutiniai gyvenimo malonumai tiesiog padarė jį klounu visos Lietuvos akyse, o dauguma žmonių jį ir pasmerkė už tokius veiksmus. Čia yra grynai sritis, kuri susijusi su žmogaus

teisėmis, o jis, atėjęs į tokį komitetą, manau, užsiims diskreditavimo misiją. Todėl aš siūlau balsuoti prieš jo kandidatūrą dirbti šiame komitete.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, balsuojame... (*Balsas salėje*) Ar čia dėl viso, ar dėl šio straipsnio užsirašėte? A. Skardžius – už. Prašom.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Išties aš siūlyčiau pasižiūrėti kolegoms į veidrodį. Mes visi turbūt turime kokių nors vienokių ar kitokių silpnybių, priklausomybių. Šiuo atveju, ką? Demografinė situacija Lietuvoje gerėja, čia reikia džiaugtis, o padaryti, gerbiamas Sergejau, na, sakykime, valandos ar vienos dienos reikalas iš kiekvieno čia esančio. Tik reikia gero užsakymo ir gero finansavimo. Su tokia *trolinimo* sistema gali padaryti klounu. Gerbiamas Sergejau, tiesiog nesmerkite savo kolegos, pasižiūrėkite pats į save ir neieškokite to, ko nepametęs, ir ten, kur to nėra.

PIRMININKĖ. Ir prieš – A. Anušauskas. Prašom. Kadangi kalbėjo po du kartus, taip jau supainiojome, tai duodame visiems, o paskui dėl viso dar galėsite. Prašom. Arvydas. Nekalbėsite? Tuoj įjungu.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš džiaugiuosi, kad kai kas rado veidrodį ir pasižiūrėjo, spėju, kad nieko nepamatė. Tačiau S. Jovaišos iškeltas klausimas, aš manau, svarbus. Žmogaus teisės šiuo atveju nėra abstrakčios. Komitetas prižiūri ir tokias institucijas kaip Vaiko teisių apsaugos tarnyba ir visas kitas. Tai iš tikrųjų nėra atsitiktiniai dalykai. Aš manau, kad apsisprendimas turi būti rimtas, atsakingas, be dabar išsakytų kokių nors seksistinių kalbų požymių. Taigi siūlyčiau tikrai kolegoms rimtai apsispręsti šiuo klausimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Visi motyvai išsakyti. Kolegos, balsuojame dėl 6 straipsnio. Kas pritaria tam, kas yra siūloma Seimo nutarimo projekte, balsuojate už, turintys kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 66 Seimo nariai: už – 47, prieš – 6, susilaikė 13. Pritarta 6 straipsniui.

Ir dėl motyvų... Replika dėl balsavimo. S. Jovaiša per šoninį mikrofoną.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš tada turėčiau atsakyti kolegai Artūrai. Mes suprantame, visi turėjome kažkada kažko, bet niekada turbūt nei vieno iš mūsų nebuvo galima apkaltinti kokiomis nors atakomis prieš žmones, ypač prieš moteris. Taigi dabar tie, kurie savo balsavimu delegavo poną P. Gražulį į komitetą, turintį kaip tik ginti teises, na, prisiima tam tikrą atsakomybę, kad įsileido vilką į avide. Džiaukimės.

PIRMININKĖ. Paskutiniai motyvai išsakyti. Kolegos, balsuojame dėl viso nutarimo projekto. Kas jį palaiko, balsuojate už, turintys kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote. Prašau balsuoti.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 68 Seimo nariai: už – 56, prieš – 3, susilaikė 9. Seimo nutarimas (projektas Nr. XIIIP-2523) yra priimtas. (*Gongas*)

Gerbiami kolegos, dar per šoninį mikrofoną replika – V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (*TS-LKDF*). Noriu padėkoti kolegoms už tai, kad mane komandiravote į tikrai labai svarbų ir bene vieną svarbiausių, patį svarbiausią komitetą – Švietimo ir mokslo. Labai gaila, kad iš jo yra išskirta kultūros dalis ir per tuos dvejus metus mes taip ir nepadarėme visko, kad tas komitetas iš tikrųjų pateisintų tą savo atskyrimą, bet noriu padėkoti pirmininkui ir kartu pasveikinti. Šiandien, žinau, jis jau išreiškė džiaugsmą, rytoj bus šventė – nebus V. Juozapaičio komitete. Iš tikrųjų aš manau, kad iš Kultūros komiteto tikrai išeinu ir su skaudančia širdimi, bet vėlgi švietimo sritis taip pat yra man tokia pat kaip ir kultūros, bet iš kultūros aš neišeinu ir tikrai visada stebėsiu tiek komiteto darbą, tiek Kultūros ministerijos darbą. Tik tiek, kad dabar, matyt, palengvinsime šiek tiek Kultūros ministerijos departamento kovos su V. Juozapaičiu darbą, nes visus metus buvo skirta diskredituoti ir šmeižti mano kuklų asmenį. Tai gal nuo šiol prasidės jau įstatymų kūryba. Aš labai labai nuoširdžiai linkiu iš tikrųjų, kad mano pasitraukimas iš Kultūros komiteto duotų pozityvų rezultatą, o akademikui E. Jovaišai iš anksto dėkoju už priėmimą ir ti-

kiuosi tikrai konstruktyvaus mūsų darbo. Jeigu galima, rytoj aš jau ateisiu į komiteto posėdį. Nevėluosiu. Kur ateiti, tik pasakykite.

PIRMININKĖ. Turite visą teisę. Nutarimas priimtas.

Per dešinįjį mikrofoną – A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Aš tiesiog Kultūros komiteto nariams ir turbūt visiems Seimo nariams, kurie pasiilgsite maestro V. Juozapaičio, siūlau įsijungti Lietuvos televizijos kultūros kanalą. Bent kas antrą dieną tikrai pamatysite maestro. Aš bent jau taip elgiuosiu.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, išsakytos visos replikos. Pabaikime diskusijas. (*Balsai salėje*) Pareiškimų neturime.

Prašom registruotis. Darbotvarkė mūsų baigta. Liko posėdžio pabaigoje registruotis.

Užsiregistravo 69 Seimo nariai. Skelbiu vakarinį posėdį baigtą. Gero vakaro! (*Gongas*)

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Adomėnas Mantas 52, 86, 87
Anušauskas Arvydas 74, 80, 85, 87, 88
Armonaitė Aušrinė 17, 28, 54, 58
Ažuolas Valius 12, 14, 17, 18, 20
- Bakas Vytautas 75, 80
Balčytis Zigmantas 72
Balsys Linas 37
Basanavičius Jonas 34, 71
Bastys Mindaugas 37
Baškienė Rima 7, 23, 24, 46, 69, 72, 86, 87
Bernatonis Juozas 26, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 71, 72
Blažytė 62
Bradauskas Bronius 72
- Dagys Rimantas Jonas 8, 9, 40
Degutienė Irena 32, 60, 61, 63
Dumbrava Algimantas 50, 51
Džeimsas Lebronas (James Lebron) 79
Džiugelis Justas 7, 44, 45, 72
- Gailius Vitalijus 11
Gentvilas Eugenijus 33, 35, 59, 79
Gentvilas Simonas 10, 12, 13, 22, 23, 25, 26, 71, 83
Glaveckas Kęstutis 15, 51, 52
Gražulis Petras 44, 60, 62, 82, 86, 87, 88
- Henke Dalia 69
- Jakeliūnas Stasys 61
Jovaiša Eugenijus 88
Jovaiša Sergejus 21, 40, 42, 44, 86, 87, 88
Juozaitis Arvydas 81
Juozapaitis Vytautas 16, 86, 87, 88, 89
- Kamblevičius Vytautas 24, 82
Kaminskas Darius 62
Karbauskis Ramūnas 24, 41, 69, 70, 71, 72, 79, 80, 81
Kasiulevičius Vytautas 62
Kepenys Dainius 9
Kindurys Gintautas 11, 12
Kirkilas Gediminas 33, 72
Kubilienė Asta 29
Kubilius Andrius 26, 56, 60, 63, 68, 72, 76, 80, 81, 82
Kukuraitis Linas 15, 16, 18, 19, 20, 21
- Landsbergis Gabrielius 27
Landsbergis Vytautas 72
- Liesys Jonas 14, 84
- Majauskas Mykolas 13, 14, 15, 16, 18, 19, 28, 30, 31, 51, 58, 66, 68, 73, 79, 81, 82
Maldeikienė Aušra 37, 38, 41
Markauskas Bronius 22
Martinėlis Raimundas 28
Masiulis Kęstutis 8, 9, 66, 68, 79, 82
Masiulis Rokas 7, 8, 9
Matelis Bronislovas 44, 82
Matulas Antanas 28, 29, 58, 62, 64, 65
Mažeika Kęstutis 7, 22
Milošas Česlovas (Miłosz Czesław) 81
Muntianas Viktoras 44
- Narkevič Jaroslav 11, 55
Nausėda Gitanas 72
Navickas Andrius 7, 54
Navickas Kęstutis 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Navickienė Monika 19
Nekrošius Arvydas 46
Nevulis Petras 24, 25
- Olekas Juozas 8, 10, 11, 13, 14, 29, 30, 32, 33, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 53, 61, 64, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 80, 82, 83, 84, 86
- Palionis Andrius 24, 52, 53
Paluckas Gintautas 71, 72
Petrauskienė Jurgita 46, 50, 51, 52, 53, 54, 55
Poderys Virgilijus 75, 76, 83
Pranckietis Viktoras 7, 74
Pupinis Edmundas 10, 20, 21, 29, 59
Puteikis Naglis 36, 37, 38, 39, 40, 71, 72
- Razma Jurgis 15, 23, 29, 34, 35, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 67, 70, 80
Rimkus Juozas 86, 87
- Sabatauskas Julius 24, 30, 33, 34, 44, 45, 67
Saudargas Paulius 22
Sinkevičius Rimantas 41, 42, 76
Sysas Algirdas 11, 19, 54, 55, 66, 68, 70, 80
Skaistė Gintarė 35, 38, 39, 42, 43
Skardžius Artūras 8, 26, 74, 76, 81, 82, 84, 88, 89
Skvernelis Saulius 24
Stančikas Andriejus 14
Starkevičius Kazys 8, 84, 86

- Steponavičius Gintaras 48
Strelčiūnas Algis 24, 25
Svetikaitė Rasa 56, 58, 59, 60, 61, 65, 66, 67, 68

Šapoka Vilius 72, 73, 74
Šarknickas Robertas 16, 87
Šiaulienė Irena 46, 72
Šimonytė Ingrida 73, 77
Širinskienė Agnė 26, 27, 32, 33, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 69, 70, 71, 77, 79, 80, 81, 82, 85

Tamašunienė Rita 20, 50
Tomilinas Tomas 20

Tumėnas Stasys 53, 54, 67

Urbšys Povilas 27, 28, 29, 30, 31, 59, 69
Ušackas Vygaudas 72

Vaičiūnas Žygimantas 75, 76, 77, 83, 84, 85
Vainiutė Milda 36
Valinskas Arūnas 44
Valiukevičiūtė Ona 86, 87
Varžgalys Juozas 13
Veryga Aurelijus 31, 32, 62, 63
Vingrienė Virginija 25
Vinkus Antanas 19, 20, 69

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*

Interneto puslapis *www.lrs.lt*